

Mötesbok: Kulturnämnden (2026-08-27)

Kulturnämnden

Datum: 2026-08-27

Plats: Esplanaden

Kommentar:

Dagordning

Torsdag 27 augusti kl. 13:15 i Esplanaden, Länken 3 tr

kl.13:15 Upprop och formalia

kl. 13:20 Information om process föreningsbidrag

kl. 15:00 Konstpolicy

Behandling av mötesärende

38/26 Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv augusti 2026	3
39/26 Delegationsordning 2026	4
40/26 Upphandling: PA System till Vävenscenen i Umeås kulturhus Väven	26
41/26 Samråd: Fördjupad översiktsplan Holmsund och Obbola	28
42/26 Remiss: Informationssäkerhetspolicy och informationssäkerhetsriktlinjer, KS-2026/00356	105
43/26 Remiss: Policy för integrationsarbete i Umeå kommun, dnr SK-2026/00220	124
44/26 Yttrande: Testa innan du köper – välfärdsteknik för en tryggare vardag,	132
45/26 Yttrande:Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer	137
46/26 Konstpolicy	167
47/26 Sveriges depåbibliotek och lånecentral -teknisk ramjustering och fördelning av statsbidrag	226
48/26 Umeå kommuns Minervastipendier 2026	228
49/26 Kurser och konferenser augusti 2026	229
50/26 Kulturnämndens sammanträdestider 2027	230
51/26 Information, rapporter och övriga frågor augusti 2026	233
52/26 Anmälningsärenden/delegationsbeslut augusti 2026	234

Tjänsteskrivelse

2026-08-14

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00006

Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv augusti 2026

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att utse en ledamot att justera protokollet digitalt onsdag 2 september,

att godkänna kallelse och dagordning, samt

att till protokollet notera eventuell anmälan om jäv.

Ärendebeskrivning

Dagordningen bifogas med mötesboken till nämnden. Eventuella tillägg i dagordningen noteras i nämndens protokoll under rubriken Information, rapporter och övriga frågor. En jävig person får varken delta i handläggningen av ett ärende eller närvara vid nämndens beslut i ärendet.

Beslutsunderlag

Föredragningslista/protokoll

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2026-08-27

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00030

Kulturnämndens delegationsordning

Förslag till beslut

Kulturnämnden nämnden beslutar

att fastställa kulturnämndens delegationsordning

att paragrafen är omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Nu gällande delegationsordning fastställdes av kulturnämnden 2024-01-25 (KU-2024/00011).

Kulturnämndens delegationsordning har reviderats och förtydligats, främst avseende de delar som rör upphandling. Detta med anledning av att kommunstyrelsen fastställt en ny policy och riktlinje för upphandling och inköp.

Enligt policyn är alla nämnder egna upphandlande myndigheter och nämnden behöver därför se över sin delegationsordning så att den stämmer med kommunstyrelsens policy. Enligt kommunstyrelsens policy har delegation flyttats från kommunstyrelsen till stadsdirektör, som i sin tur har rätt att vidaredelegera.

Nuvarande delegationsordning föreslås revideras enligt följande:

Allmänt om delegering

Avsnittet "Inledande förutsättningar" har bytt namn till "Allmänt om delegering" och ändrats för att följa lydelse i kommunstyrelsens delegationsordning.

Upphandling

Kulturdirektör och verksamhetschefers ansvar för upphandling utgår från tröskelvärden och direktupphandlingsgräns som anges i Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) samt de nödvändiga beslut som följer av nämndens befogenheter.

Övriga ärenden

Höjda beloppsgränser avseende förvaltningens rätt att teckna avtal med

Tjänsteskrivelse

konstnärer och artister inom budgetram. Tidigare angivet under avsnitt "Upphandling".

Övriga justeringar i delegationsordningen är ett förtydligande av vilka ärenden som ska anmälas till nämnd, mindre språkliga justeringar samt att delegationsordningen följer den kommungemensamma mallen för styrdokument.

Samråd har skett med kommunjurist samt kanslichef Ekonomi och styrning.

Beslutsunderlag

Kulturnämnden delegationsordning 2026

Kulturnämndens delegationsordning 2024

Kulturnämndens delegationsordning med ändringar

Beredningsansvariga

Daniel Andersson

Peter Gustavsson

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
Ledningskoordinator

Delegationsordning: Kulturnämnden

Beslutad av:
Kulturnämnden

Dokumenttyp:
Delegationsordning

Diarienummer:
KU-2026/00030

Giltighetstid:
Tillsvidare

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2026-08-27 § XX

Dokumentansvarig:
Ledningskoordinator

Dokumentet styr
Kulturnämnden

Innehåll

1. Allmänt om delegation	3
1.1. Förutsättningar och syfte	3
1.2. Vad är ett beslut?	3
1.4. Delegeringsförbud	3
1.5. Vidaredelegering	4
1.6. Jäv	4
1.7. Brådslande ärenden	4
1.8. Utformning och anmälan	4
1.9. Överklagande	5
1.10. Ärenden som saknas i delegationsordningen	5
2. Upphandling	6
3. Bidragsärenden	7
4. Administrativa ärenden	8
5. Arbetsmiljöärenden	10
6. Personalärenden	10
7. Övriga ärenden	11
Relaterade styrdokument	12

1. Allmänt om delegation

1.1. Förutsättningar och syfte

En nämnd har rätt att fatta beslut i de ärenden som ligger inom deras uppdrag/delegation enligt reglementet eller enligt specifika uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnden får i sin tur delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap. 37-39 §§ kommunallagen).

Syftet med delegation av beslutanderätten är att avlasta nämnden i rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Delegerad beslutanderätt gäller även för vikarie eller förordnad ställföreträdare. Ersättare får endast träda in i delegatens ställe när delegaten är frånvarande pga. sjukdom, ledighet, semester, tjänsteresa eller dylikt.

1.2. Vad är ett beslut?

Det är enbart beslutsfattande som omfattas av delegationsordningen. Kännetecknande för ett beslut är att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar, ta ställning till olika alternativ samt att beslutet har rättsverkningar vilket gör att det i regel är överklagbart. Förberedande eller verkställande åtgärder grundas i regel på instruktion, tjänsteställning eller liknande och omfattas inte av denna delegationsordning.

Gränsdragningen mellan beslut och verkställighet kan vara svår att göra. Bedömningen måste göras från fall till fall. Många beslut som är ren verkställighet rör myndighetsinterna frågor, till exempel gäller det i stor utsträckning personalärenden. Av särskild förteckning, framtagna av HR-funktionen vid Stadsledningskontoret, framgår vad som är att betrakta som verkställighet när det gäller personalärenden.

1.3. Delegationens giltighetstid

Delegation enligt delegationsordningen gäller tills vidare. Nämnden kan återkalla eller ändra delegeringen generellt eller i ett visst ärende.

1.4. Delegeringsförbud

Nämnden får inte delegera beslutsrätten i:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.
- framställningar eller yttranden till fullmäktige.
- yttranden över beslut som har tagits av nämnden i sin helhet eller av fullmäktige och som har överklagats.

- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om det är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Beslut får inte delegeras till en automatiserad beslutsfunktion när det gäller ärenden där beslut kan överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap kommunallagen (laglighetsprövning), ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling, eller ärenden om auktorisations- eller valfrihetssystem.

1.5. Vidaredelegering

Nämnden ger kulturdirektören rätten att vidaredelegera. Det är endast förvaltningschef som kan få den rätten. Kulturdirektörens beslut om vidaredelegering ska dokumenteras och anmälas till nämnden.

1.6. Jäv

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det. En förtroendevald eller tjänsteperson som är jävig får inte delta eller närvara vid handläggningen av ett ärende.

1.7. Brådskande ärenden

Nämnden får genom delegation uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Besluten ska anmälas till nämnden vid nästa sammanträde.

1.8. Utformning och anmälan

Ett beslut som har fattats med stöd av delegation (delegationsbeslut) ska innehålla ett tydligt ställningstagande och motiveringen till detta. Beslut ska som huvudregel vara skriftligt.

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning delegationsbeslut ska anmälas till den. Anmälan är ett sätt för nämnden att följa verksamheten och beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning får en tidsbestämd överklagandetid. Av delegationsordningen ska det framgå vilka beslut som ska anmälas till nämnden och vilka beslut som ska anmälas till förvaltningschefen efter vidaredelegering. Delegation i brådskande ärenden ska alltid anmälas.

Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet är sådant att det kan laglighetsprövas (se avsnittet överklagande nedan).

1.9. Överklagande

Delegationsbeslut kan, liksom nämndens beslut överklagas antingen genom laglighetsprövning enligt kommunallagen eller genom förvaltningsbesvär enligt den speciallag som tillämpats eller med stöd av förvaltningslagen.

Överklagande enligt kommunallagen ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännages på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tiden för en överklagandet av en gemensam nämnds beslut räknas från det att tillkännagivandet gjorts på anslagstavlorna i samtliga samverkande kommuner.

Överklagande med stöd av speciallag eller förvaltningslagen (myndighetsutövning) ska ha kommit in till den beslutande myndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar beslutet fick del av beslutet.

Ett överklagbart myndighetsutövningsbeslut ska förses med information om hur man överklagar. En sådan överklagandehänvisning behövs inte för ett beslut som kan laglighetspröva.

1.10. Ärenden som saknas i delegationsordningen

Ärenden som inte finns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning klart framgår att det är nämnden som ska besluta. I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

2. Upphandling

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
1.	Direktupphandlingar samt upphandling upp till tröskelvärdet i enlighet med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). I rätten ingår att godkänna upphandlingsdokument, tilldela samt teckna tilldelning och avtal.		Kulturdirektör Anmälan till nämnd över direktupphandlingsgräns
2.	Direktupphandling upp till 50 procent av direktupphandlingsgränsen. I rätten ingår att godkänna upphandlingsdokument, tilldela samt teckna tilldelning och avtal.		Verksamhetschef
3.	Tilldela, teckna tilldelning och avtal för upphandling över tröskelvärdet efter beslut i kulturnämnden.		Kulturdirektör Anmälan till nämnd
4.	Uppsägning av avtal som ingått genom upphandling eller direktupphandling. Innan uppsägning av avtal ska Upphandlingsenheten konsulteras.		Kulturdirektör Verksamhetschef avseende direktupphandlingar Anmälan till nämnd
5.	Besluta om handläggning av överprövning vid förvaltningsdomstol		Kulturdirektör
6.	Besluta om inköp av konst		
	a. Upphandling upp till tröskelvärdet		Kulturdirektör
	b. Upphandling upp till 40 procent av direktupphandlingsgränsen		Verksamhetschef

	c. Upphandling upp till 20 procent av direktupphandlingsgränsen		Konstintendent
			Anmälan årligen till nämnd
7.	Långtidshyra av fordon/inköp av fordon		Kulturdirektör Verksamhetschef
8.	Leasing övrigt (vid totalkostnad över 50 tkr skall ekonomifunktionens finanssenhet kontaktas)		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera

3. Bidragsärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
9.	Besluta om bidrag/förlustgaranti till arrangemang och produktioner		
	a. Upp till 100 tkr		Kulturdirektör
	b. Upp till 75 tkr		Handläggare vid Föreningsbyrå, Fritidsnämnden

4. Administrativa ärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
10.	Utse beslutsattestanter samt ersättare för dessa		Kulturdirektör Verksamhetschef
11.	Besluta i ärenden om att vägra lämna ut allmän handling eller lämna ut allmän handling med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att yppa handlingens innehåll eller annars foga över handlingen enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	Offentlighets- och sekretesslagen	Kulturdirektör Verksamhetschef
12.	Rätt att underteckna handlingar som gäller kulturförvaltningens verksamheter där firmateckning efterfrågas t.ex. ansökan om statsbidrag, medel från Allmänna Arvsfonden och andra bidragsgivande myndigheter och offentliga organisationer		Kulturdirektör Verksamhetschef
13.	Rekvirera statsbidrag, medel från Allmänna Arvsfonden och andra bidragsgivande myndigheter och offentliga organisationer		Kulturdirektör Verksamhetschef Enhetschef
14.	Utse beställare av varor och tjänster.		Kulturdirektör
15.	Yttrande över remisser, dock inte sådana som infordrats av kommunstyrelse och fullmäktige.		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd

16.	Beslut om vilka statliga remisser som ska handläggas för att besvaras av kulturnämnden		Ordföranden
17.	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas	Kommunal-lagen 6 kap 39 §	Ordföranden Anmälan till nämnd
18.	Avvisning av för sent inkommande överklagande	Förvaltnin-gslagen (2017:900)	Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
19.	Underteckna delgivningskvitto från annan myndighet		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
20.	Rätt att besluta enligt art. 12.5 och 15–21 EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679), samt rätt att avge yttrande till domstol då delegatens beslut överklagas.		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
21.	Rätt att besluta om fastställande av den bedömning av planerade personuppgifts-behandlingars konsekvenser för skyddet av personuppgifter, vilken myndigheten som personuppgiftsansvarig har skyldighet att genomföra enligt art. 35 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679)		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
22.	Rätt att samråda med tillsynsmyndighet enligt artikel 36 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679).		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
23.	Rätt att teckna personuppgiftsbiträdesavtal enligt art. 28 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679),		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera
24.	Rätt att teckna datadelningssavtal för fastställande av ansvar vid gemensamma personuppgifts-behandlingar enligt art. 26 i dataskyddsförordning (EU 2016/679)		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera

25.	Besluta om organisationsförändring		Kulturdirektör
	a. Inom chefsansvarområde		Verksamhetschef
	b. Inom chefsansvarområde		Enhetschef

5. Arbetsmiljöärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
26.	Arbetsmiljöansvar och fördelning av arbetsmiljöuppgifter. Separata arbetsmiljödelegationer undertecknas		Kulturdirektör Rätt att vidaredelegera

6. Personalärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
27.	Genomföra förhandling enligt MBL §38		Kulturdirektör Verksamhetschef
28.	Beslut om överenskommelse om avslut av anställning med medarbete (med belopp upp till 12 månader)		Kulturdirektör HR chef
29.	Besluta om förbud av bisyssla		Kulturdirektör Verksamhetschef

30.	Beslut om uppsägning av personliga skäl	LAS	Kulturdirektör Verksamhetschef
-----	---	-----	-----------------------------------

7. Övriga ärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegation till Anmälan
31.	Besluta om presidets tjänsteresor		Kulturdirektör
32.	Fullmakt till kommunjuristerna att företräda kulturnämnden där nämnden själv har att föra sin talan		Kommunjuristerna
33.	Besluta att gåvor i form av konstverk kan tas emot och införlivas i det kommunala konstregistret i enlighet med KS-2022/00461 §115		Kulturdirektör Konstintendent
34.	Rätt att teckna avtal med konstnärer och artister inom budgetram		
	a. Upp till 500 tkr		Kulturdirektör
	b. Upp till 250 tkr		Verksamhetschef
	c. Upp till 150 tkr		Enhetschef

Relaterade styrdokument

Överordnat styrdokument

- Reglemente för styrelse och nämnder (kommunens egna nämnder)
- Reglementen för kommungemensamma nämnder
- Kommunstyrelsens delegationsordning

Delegationsordning

Dokumentansvarig: Kulturnämnden		Dokumentdatum: 2017-01-31
Godkänd av: Kulturnämnden 2024-01-25 §	Version: 1	Reviderad: 2024-01-08
Kulturnämndens delegationsordning		

Innehåll

FÖRUTSÄTTNINGAR 2

 DELEGATIONENS SYFTE 2

 DELEGATIONENS GILTIGHETSTID 2

 BESLUT - VERKSTÄLLIGHET 2

 FIRMATECKNING 2

 ANMÄLAN AV DELEGATIONSBeslut..... 3

 Ärenden som inte finns i delegationsordningen..... 3

UPPHANDLINGSÄrenden 4

BIDRAGSÄrenden 5

ADMINISTRATIVA Ärenden 5

ARBETSMILJÖ 7

PERSONALÄrende 7

ÖVRIGT 8

Förutsättningar

Med stöd av Reglementet och 6 kap 34 § kommunallagen beslutar nämnden uppdra åt nedanstående delegater att besluta på nämndens vägnar i nedanstående grupper av ärenden, och med de villkor som särskilt anges. Delegation omfattar inte befogenhet att avgöra ärenden som är av principiell natur eller i övrigt av större vikt.

Delegationens syfte

Syftet med delegation av beslutanderätten är att avlasta nämnden rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Delegationens giltighetstid

Delegation enligt delegationsordningen gäller tills vidare. Den kan återkallas eller ändras av nämnden.

Beslut - verkställighet

Delegation omfattar beslutsfattande. Rätt att vidta åtgärder av rent förberedande eller verkställande art grundas på instruktion, tjänsteställning eller liknande. Skillnaden mellan dels beslutsfattande och åtgärder av rent förberedande eller verkställande art måste beaktas. De båda förfaranden har olika rättsverkningar. Ett beslut kan alltid överklagas, medan åtgärder av rent förberedande eller verkställande art inte kan det. Kännetecknande för beslut är att det finns beslutsalternativ och att det krävs någon form av övervägande eller bedömning av beslutsfattaren. Till ledning för gränsdragningen kan också ligga om det ter sig som rimligt att överklagande bör kunna ske.

Som framgår av det sagda är gränsdragningen mellan beslut och verkställighet oftast svår att göra. I nedanstående delegerade ärendegrupper finns i flera fall upptagna åtgärder som i vissa situationer inte kan anses utgöra beslutsfattande. Då det skulle leda för långt att i detalj i dessa regler särskilja vad som är beslutsfattande har detta inte gjorts, utan en bedömning måste göras från fall till fall.

Firmateckning

Firmatecknare är en civilrättslig term som används beträffande personer som utsetts av styrelsen för till exempel ett aktiebolag eller en ekonomisk förening för att företräda bolaget eller föreningen och teckna dess firma. Begreppet firmatecknare finns inte i kommunallagen. Vem som företräder en kommun i avtalsrättsliga eller andra sammanhang avgörs av beslutanderättens fördelning i form av reglementen eller delegationsordningar.

Anmälan av delegationsbeslut

Alla delegationsbeslut skall anmälas till nämnden. Vidaredelegation innebär att beslutanderätt som nämnden delegerat till förvaltningschef, kan, om nämnden beslutar, överlämnas till annan anställd att fullgöra. Sådan vidaredelegation skall dokumenteras, varvid eventuella begränsningar i beslutanderätten antecknas. Beslut som fattas på grund av vidaredelegation skall anmälas till förvaltningschefen.

Ärenden som inte finns i delegationsordningen

Nya frågor och förändringar i författningssystemet kräver en ständig revidering av delegationsordningen. Vissa frågor kan inte alltid förutses. Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning klart framgår att det är nämnden som ska besluta. I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

Upphandlingsärenden

<i>Nr</i>	<i>Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1.	Besluta om inköp av konst -upp till 100 tkr -upp till 75 tkr		Kulturdirektör Konstintendent
2.	Rätt att teckna avtal med konstnärer och artister inom budgetram -Upp till 150 tkr -Upp till 100 tkr -Upp till 50 tkr		Kulturdirektör Verksamhetschef Med rätt att vidaredelegera
3.	Upphandling av varor till ett belopp av högst 100 tkr och tjänster till ett belopp av högst 300 tkr med beaktande av de regler som gäller för upphandling.		Kulturdirektör Verksamhetschef
4.	Rätt att häva avtal avseende upphandling av varor och tjänster enligt punkt 2 och 3 ovan.		Kulturdirektör Verksamhetschef
5.	Långtidshyra av fordon/inköp av fordon.		Kulturdirektör Verksamhetschef
6.	Leasing övrigt (vid totalkostnad över 50 tkr skall ekonomifunktionens finansenhet kontaktas)		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera
7.	Godkänna förfrågningsunderlag		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera

Bidragsärenden

<i>Nr Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1. Besluta om bidrag/förlustgaranti till arrangemang och produktioner		
- upp till 100 tkr		Kulturdirektör
- upp till 75 tkr		Kulturkonsulent

Administrativa ärenden

<i>Nr Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1. Utse beslutsattestanter samt ersättare för dessa		Kulturdirektör Verksamhetschef
2. Besluta i ärenden om att vägra lämna ut allmän handling eller lämna ut allmän handling med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att yppa handlingens innehåll eller annars foga över handlingen enligt Offentlighets- och sekretesslagen.	Offentlig- hets- och sekretess- lagen	Kulturdirektör Verksamhetschef
3. Rätt att underteckna handlingar som gäller kulturförvaltningens verksamheter där firmateckning efterfrågas t.ex ansökan om statsbidrag, medel från Allmänna Arvsfonden och andra bidragsgivande myndigheter och offentliga organisationer.		Kulturdirektör Verksamhetschef

4. Rekvirera statsbidrag, medel från Allmänna Arvsfonden och andra bidragsgivande myndigheter och offentliga organisationer.		Kulturdirektör Verksamhetschef Enhetschef
5. Utse beställare av varor och tjänster.		Kulturdirektör
6. Yttrande i anledning av remisser, dock inte sådana som infordrats av kommunstyrelse och fullmäktige.		Kulturdirektör
7. Beslut om vilka statliga remisser som ska handlägga för att besvaras av kulturnämnden		Ordföranden
8. Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	Kommunal- lagen 6 kap 36 §	Ordföranden
9. Avisering av försent inkommande överklagande	Förvaltnings- lagen 1986: 223, 24 §	Kulturdirektör
10. Underteckna delgivningskvitto från annan myndighet		Kulturdirektör
11. Rätt att besluta enligt art. 12.5 och 15–21 EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679), samt rätt att avge yttrande till domstol då delegatens beslut överklagas.		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera
12. Rätt att besluta om fastställande av den bedömning av planerade personuppgifts-behandlingars konsekvenser för skyddet av personuppgifter, vilken myndigheten som personuppgiftsansvarig har skyldighet att genomföra enligt art. 35 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679)		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera
13. Rätt att samråda med tillsynsmyndighet enligt artikel 36 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679).		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera
14. Rätt att teckna personuppgiftsbiträdesavtal enligt art. 28 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679),		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera

15. Rätt att teckna datadelningssavtal för fastställande av ansvar vid gemensamma personuppgifts-behandlingar enligt art. 26 i dataskyddsförordning (EU 2016/679),	Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera
--	---

Arbetsmiljö

<i>Nr Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1. Arbetsmiljöansvar och fördelning av arbetsmiljö-uppgifter. Separata arbetsmiljödelegationer undertecknas.		Kulturdirektör Med rätt att vidaredelegera

Personalärende

<i>Nr Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1. Genomföra förhandling enligt MBL §38		Kulturdirektör Verksamhetschef
2. Beslut om överenskommelse om avslut av anställning med medarbete (med belopp upp till 12 månader)		Kulturdirektör HR chef
3. Besluta om förbud av bisyssla		Kulturdirektör Verksamhetschef

4. Besluta om organisationsförändring	Kulturdirektör
- Inom chefs ansvarsområde	Verksamhetschef
- Inom verksamhet	Enhetschef
5. Beslut om uppsägning av personliga skäl	Kulturdirektör
	Verksamhetschef

Övrigt

<i>Nr Ärende</i>	<i>För- fattning</i>	<i>Delegation till</i>
1. Besluta om presidiernas tjänsteresor		Kulturdirektör
2. Fullmakt till kommunjuristerna att företräda kulturnämnden där nämnden själv har att föra sin talan.		Kommunjuristerna
3. Besluta att gåvor i form av konstverk kan tas emot och införlivas i det kommunala konstregistret i enlighet med KS-2022/00461 §115		Kulturdirektör Konstintendent

Tjänsteskrivelse

2026-08-28

Kulturnämnden

Diariennr: KS-2026/00039

Upphandling: PA System till Vävenscenen i Umeås kulturhus Väven

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fastställa bifogat upphandlingsunderlag gällande PA System till Vävenscenen i Umeås kulturhus Väven

att paragrafen är omedelbart justerad

Ärendebeskrivning

Umeå kommun avser att upphandla ett nytt PA-system till Vävenscenen i kulturhuset Väven. Vävenscenen ligger på kulturhusets första våningsplan närmast Umeälven och är en multiscen som nyttjas för en rad av olika arrangemang, som exempelvis teateruppsättningar, föreläsningar, seminarier, musikuppträdande, konserter och dansföreställningar.

Befintligt ljudsystem är inte ändamålsenligt med Vävenscenens föreställningar. Systemet är underdimensionerat, framför allt vid konserter med stående publik.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2026/00476

Upphandlingen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) med de lagändringar som trädde i kraft 2022-02-01. Upphandlingsformen är öppet förfarande.

Beslutsunderlag

Upphandlingsunderlag

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

David Forsman, producent

Ulrika Dahlbom Erlingsson, upphandlare Upphandlingsbyrån

Beslutet ska skickas till

upphandlingsbyran@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskorordinator

Tjänsteskrivelse

2026-08-19

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00028

Yttrande: Fördjupad översiktsplan Holmsund och Obbola

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att ställa sig bakom yttrandet i tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning

Syftet med Översiktsplanen är att tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och bidra till att nå visionen om 200 000 Umeåbor. Planen ska skapa förutsättningar för orterna att växa med attraktiva boendemiljöer och ge goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling. Planförslaget redovisar förslag på hur mark ska användas för bostäder, verksamheter, grönområden, gator, torg med mera och ger vägledning för efterföljande beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas, i exempelvis detaljplaner.

Under hösten 2023 genomfördes samråd om förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola. Kulturnämnden beslutade den 26 oktober 2023 att ställa sig bakom yttrandet i tjänsteskrivelsen (KU-2023/00044). I nämndens yttrande framgår att översiktsplanen i högre grad borde visa på kulturens betydelse för ett attraktivt liv i centralorterna utanför Umeå. Nämnden anser att dess verksamheter på olika sätt kan bidra till hela kommunens tillväxt, service och utbud. När Umeå kommun expanderar och ska utveckla sina centralorter utanför Umeå bör möjlighet till ett aktivt utövande och erbjudandet av kulturaktiviteter vara en del i planeringen. En omfattande utveckling av Holmsund och Obbola ska beakta vikten av kulturella förutsättningar.

Det nu aktuella planförslaget utgör en revidering av förslaget från 2023 utifrån nya förutsättningar och de synpunkter som inkom under samrådet. Förändringarna bedöms vara så stora att det motiverar ett nytt samråd. Här hör bland annat att finska myndigheter har presenterat utredning om fast förbindelse mellan Finland och Sverige, som tydliggör en möjlig sträckning och konsekvenserna för Holmsund.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00028

Förslag till yttrande

I samrådsredogörelsen över inkomna yttranden över översiktsplanen 2023 kommenterar Stadsledningskontoret kulturnämndens svar från nämndens sammanträde i oktober 2023. Stadsledningskontoret anser att utreda och lägga fast lokaler för kulturella aktiviteter och dess placering inte är rimligt i ett översiktsplanearbete. Planen ska i stället redovisa övergripande strukturer som centrumområden och stråk dit det är önskvärt att sådana verksamheter lokaliseras. Kulturnämnden konstaterar alltså att i ny översiktsplan, har nämndens synpunkter inte beaktats eller tagits med.

Kulturnämnden förstår planprocessens olika delar men vidhåller tidigare framförda synpunkter att översiktsplanen i högre grad borde visa på kulturens betydelse för ett attraktivt liv i centralorterna utan för Umeå. I kommunens strategiska plan 2016–2028 (antagen i kommunfullmäktige 2016-03-29) anges också att en av attraktionskrafterna för en ökad tillväxt och inflyttning är ett brett utbud av kultur och ett utvecklat föreningsliv. I en omfattande utveckling av Holmsund och Obbola som översiktsplanen berör, aktualiserar i högsta grad vikten av behovet av närbibliotek och kulturella mötesplatser i Holmsund och Obbola. I planen (sid.10) anges exempelvis att Obbola saknar en tydlig centrumpunkt och har en struktur med idag utspridda funktioner med olika lägen för idrottsplats, skola, affär och Folkets hus med mera. Här bör kulturella mötesplatser och andra faciliteter för kulturutövare med självklarhet ingå. Det går också konstatera att det idag råder en brist på kulturella mötesplatser och lokaler för kulturutövare i Holmsund och Obbola.

Nämnden betonar vikten av att möjligheter till kulturutövande och kulturutbud, såsom föreningslokaler, bibliotek och mötesplatser, måste integreras i den fortsatta planeringen, gärna i samverkan med andra verksamheter. Detta också mot bakgrund av det uppdrag som kommunfullmäktige givit kulturnämnden för 2027, att säkerställa ungas delaktighet och tillgänglighet till kulturens verksamhet i såväl stads- och som kommundelar.

Beslutsunderlag

Översiktsplan Umeå kommun – Fördjupning för Holmsund och Obbola med miljökonsekvensbeskrivning

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator
Jenny Skarstedt, Kulturdirektör

Beslutet ska skickas till

elin.lindqvist@umea.se

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00028

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Översiktsplan Umeå kommun

Fördjupning för Holmsund och Obbola

med miljökonsekvensbeskrivning MKB

Samråd t.o.m. 6 september 2026

UMEÅ
KOMMUN

www.umea.se

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Vision och utgångspunkter.....	5
2.1 Vision	5
2.2 Utgångspunkter och förutsättningar	8
3. Planförslag	10
3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter	10
3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund	12
3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola.....	19
Söder om Obbola	19
Väster om Obbola.....	21
Norra Obbola	22
3.4 Mark för verksamheter i Holmsund	24
3.5 Handel och service	29
3.6 Trafik och infrastruktur.....	31
3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv	42
3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande	46
3.9 Risker.....	49
4. Genomförande.....	51
4.1 Översiktsplanen som strategidokument	51
4.2 Markägande, markpolitik	51
4.3 Bostadsbyggande	51
4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor	52
4.6 Exploateringsavtal	54
5. Planeringsförutsättningar.....	55
5.1 Befolkning och bostadsbestånd.....	55
5.2 Naturgivna förutsättningar	55
5.3 Samråd och dialog	58
6. Konsekvenser och miljöbedömning.....	60
6.1 Avgränsning	60
6.2 Nollalternativ	60
6.3 Planförslag	61
6.4 Planens överensstämmelse med miljömål	70
6.5 Miljökvalitetsnormer	71
6.6 Konsekvenser för social hållbarhet.....	71
6.7 Sammanfattande redogörelse.....	71
Plankarta Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, samråd 2026....	72

Översiktsplan för Umeå kommun Fördjupning för Holmsund och Obbola

2026

Projektgrupp:

Thomas Lundgren, projektledare och samhällsplanerare
Pernilla Helmersson, samhällsplanerare
Sofie Granberg, planarkitekt
Sarah Lundgren, mark- och exploateringsingenjör

Expertstöd:

John Bylund, Gator och parker
Per Hänström, Miljö- och hälsoskydd
Emma Johansson, Miljö- och hälsoskydd
Roger Westman, Miljö- och hälsoskydd
John Eklund, Vakn
Tomas Savilathi, Fritid
Anna Flatholm, stadsarkitekt
Lina Samuelsson, INAB
Lars-Gunnar Helgesson, kollektivtrafik UKF
Linda Gustafsson, Statsledningskontoret
Isabelle Forsberg, Gator och parker

Bilder, kartor och illustrationer:

Flygfoton: Lars Lindh
Övriga bilder, kartor och illustrationer:
Umeå kommun där inget annat anges

Bild framsida:

Bilden visar Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med vision om utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor.
Illustration: DetailGroup

Webbplats: www.umea.se/holmsund

© Umeå kommun Medgivande LAN 10 - 42

1. Inledning

Där den virvlande Umeälven slutligen möter det friska havet – där ligger Holmsund och Obbola, två industripräglade skärgårdssamhällen som knyts samman genom en bro över fjärden. Färjeförbindelserna över Kvarken gör området till en viktig knutpunkt och den bländande horisonten lockar både boende och besökare.

Förutom läget vid havet är det också närheten till Umeå som gör Holmsund och Obbola till attraktiva bostadsorter. SCA:s industri i Obbola och hamnen i Holmsund är verksamheter som präglar samhällena och som har en expansiv utveckling. Samtidigt finns önskemål om att tillskapa nya bostäder och att utveckla orterna som goda livsmiljöer.

Med detta som utgångspunkt är syftet att denna översiktsplan ska

- tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och visionen om 200 000 invånare
- skapa förutsättningar för Holmsund och Obbola att växa med en hållbar bebyggelsestruktur som ger attraktiva boendemiljöer samt goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.

Översiktsplanen visar på kommunens vision för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen beakta en rad allmänna intressen. I lagtexten nämns bland annat natur- och kulturvärden, goda miljöförhållanden, god social livsmiljö för alla samhällsgrupper, bostadsbyggande, kommunikationsleder, klimataspekter och ekonomisk tillväxt. Planläggningen ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Översiktsplanen används när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser eller prövar bygglov enligt plan- och bygglagen.

Relation till andra översiktsplanedelar

Holmsund och Obbola har fram till nu ingått i Fördjupningen för Umeå som behandlar Umeås framtida tillväxtområde. Föreliggande översiktsplanedel ersätter alltså Fördjupning för Umeå för de geografiska delar som behandlas i Fördjupning för Holmsund och Obbola.

Fördjupning för Holmsund och Obbola berör även vissa delar som hittills ingått i Fördjupning för älvskapskapet och ersätter, på samma sätt, de geografiska delar som denna fördjupning berör.

Planavgränsningarna för Fördjupning för Umeå och Fördjupning för älvskapskapet kommer ändras att överensstämmer med den nya översiktsplanedelen för Holmsund och Obbola.

Arbetet med en översiktsplan

Arbetsgången för att ta fram en översiktsplan är reglerad i plan- och bygglagen. Det inledande skedet inkluderar tidig dialog med verksamheter, myndigheter, organisationer, föreningar och inte minst boende i Holmsund och Obbola. Dessutom tas underlag och utredningar fram som tillsammans med resultatet av dialogen fungerar som utgångspunkt för planarbetet.

Under hösten 2021 genomförde kommunen en medborgardialog som underlag för arbetet med en översiktsplan för Holmsund och Obbola. Dialogen skedde genom en utställning på biblioteken i Holmsund och Obbola och genom kommunens webbplats. I kapitel 5, Planeringsförutsättningar, sammanfattas resultatet av medborgardialogen.

Under hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola. Det nu aktuella planförslaget utgör en revidering av förslaget från 2023 utifrån nya förutsättningar och de synpunkter som inkom under samrådet. Förändringarna bedöms vara så stora att det motiverar ett nytt samråd. Inkomna synpunkter under samrådet 2023 finns sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i det nya planförslaget.

2. Vision och utgångspunkter

2.1 Vision

Holmsund och Obbola är avgörande för kommunens scenario för hållbar tillväxt med ambitioner om att orterna ska växa med sammanlagt 5 000 boende. Hamnen är en strategisk nod och en avgörande komponent som kopplar samman öst-väst och nord-syd och som på ett avgörande sätt bidrar till den dynamiska utvecklingen för norra Sverige.

Översiktsplanens förslag till vision:

*Ortsutveckling med gränsöverskridande internationell,
regional och lokal närhet i samklang*

Sammanfattande begrepp är **stärkande samexistens**, **närhet** samt **port och brygga**. Planen handlar om att överbrygga utmaningar, visa på modeller och lyfta potentialer där orternas tillväxt och expansiva verksamheter kan existera hand i hand.

Det handlar om att skapa en modell där befolkningstillväxt i orterna och utveckling av attraktiva livsmiljöer sker hand i hand med de expansiva verksamheterna. Holmsund och Obbola kan bli ett föredöme för attraktiva livsmiljöer – utifrån gällande förutsättningar och utmaningar.

Våra två samhällen har historiskt utvecklats parallellt, och ska så få göra, men stärker tillsammans sin gemensamma tillväxt- och attraktionskraft som bostads- och verksamhetsorter för människor samt företag. Närheten mellan orterna finns där. Andra exempel på **stärkande samexistens** är det marina, både gällande marin ekonomi och marin ekologi.

Ambitionen är att det ska kännas som ett väsentligt besöksmål inom Umeå när man kommer till Holmsund och Obbola. Samt att man ska vilja stanna och inte bara ta sig vidare. Vidare handlar visionen om relationen mellan Umeå och Vasa. Med utvecklade kommunikationer och i framtiden en bro kommer vi närmare varandra (och på mycket lång sikt bidrar även landhöjningen till detta!). Man bör därför kunna känna Vasa redan i hamnorterna samt i Umeå. Andra paralleller handlar om att vi i planområdet kombinerar en storhamn som skapar tillgänglighet för exempelvis containerfartyg med flertalet platser för småbåtshamnar med sina möjligheter liksom fiskerinäring.

Visionen handlar vidare om platserna som en port för gränsöverskridande vildmarksturism - som likt fåglarna sträcker sig gränslöst i geografin via Bottniska vikens smala midja. Området utgör en ingång till rekreationsturismen från hav och fjäll med ambition att detta ska kunna förnimmas lokalt. Strax utanför planavgränsningen finns Natura 2000 och vi har också älven och havet just här. För boende i orterna handlar det om att kunna ta del av denna unikhet och det lugna samtidigt som orterna ger rika möjligheter att ha en aktiv fritid med ett stort antal anläggningar för exempelvis golf, mountainbikearena, simhall, sportfält och mycket mer. Visionen om planen som port till akademien illustreras både i flödena av studenter mellan våra två länder men också i närheten till universiteten liksom spridning av kunskap längs vårt regionala stråk.

Det handlar även om **bryggan**, inte bara praktiskt i den stora visionen om bron, utan även att möta kommande epoker av verksamhetssprång som exempelvis skiftet till den gröna omställningen. Lokalt har vi avtrycken från historien med sågverkseran, via pappersfabriken och dess satsningar på framtiden. Det fossiloberoende illustreras av vindkraftverken och sikte på havsbaserad elproduktion. Visionen berör även språnget gällande den marina situationen där vi har att hantera det historiska arvet med exempelvis giftiga fiberbankar där inriktningen för framtiden är ökade fiskebestånd, att Bottenviken är välmående samt också att strömmingen kommer tillbaka till gagn för de fiskerier som historiskt varit centrala för Holmsund och Obbola och som är viktiga än i dag.

Planens koppling till visionen

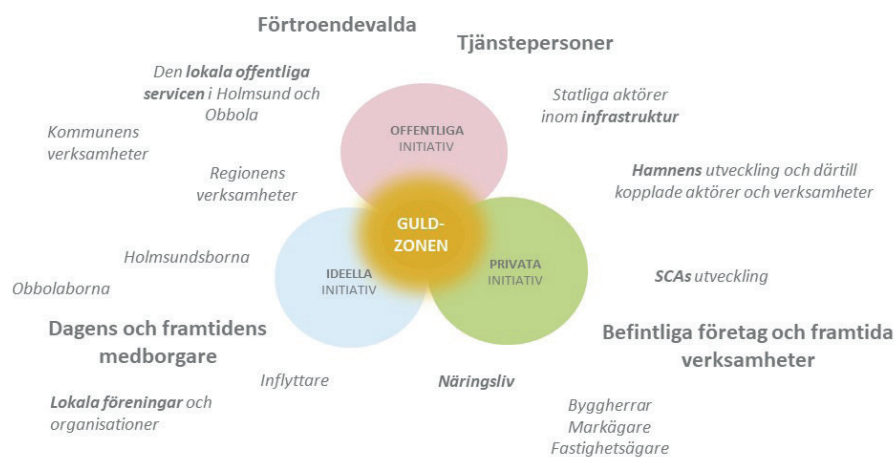
I planen presenteras initiativ som fungerar stärkande för visionen. I Holmsund och Obbola skapar översiktsplanen utrymme att förverkliga småhusdrömmar i olika områdena. Möjligheten ges till tätare bebyggelse i de centrala delarna av Holmsund och Obbola. På kort sikt är Märkpojken en resurs för hamnens och andra verksamheters behov, och på lång sikt möjligt för bostäder, arbetsplatser och verksamheter som möjliggörs med en fast förbindelse till Holmsund. Här finns också en relation till Västerbacken som tydligt minner om det gamla brukssamhället. Sida vid sida med det nya, stärkande samexistens också här.

Planen visar på en rad sammankopplande insatser lokalt på olika sätt. Att successivt utveckla strandpromenaderna bidrar liksom att lägga grund för ett centrumstråk i Holmsund som sträcker ut dagens situation, som hittills samlat sig kring Himmelska fridens torg, till ett framtida stråk för service men även vistelse. För Obbola, som länge saknat en centrumpunkt, blir visionen att bygga vidare på och stärka

det stråk som i dag innehåller spridda funktioner så att det i framtiden kan bli tydligare och vitalare. Här skapas möjligheter att lokalisera utveckling såsom kompletterande bebyggelse och verksamhet så att denna tanke om stråk kan utvecklas över tid.

Planens vision handlar också om kommunikationerna och logistiken på alla skalor. Givetvis illustrerat i kopplingen till världen med hamnen som ingången till Sverige och vidare i olika riktningar men också i den mindre skalan och en förändrad vardagslogistik där steget på lång sikt också innefattar persontrafik på tåg till Umeå och vidare. Planen har ett stort fokus på att överbrygga barriärer. Exempelvis över tung infrastruktur och genom, som nämnts, att utveckla stråken för service och vistelse.

Sammanfattningsvis handlar planen om att överbrygga, koppla samman, skapa närhet och visa på kombinationer för samexistens och stärkning som ger värden. Ambitionen är att katalysera tillsammanskraft för att få till kedjor mellan målpunkter för livskvalitet, för energi, råvaror, utbyten. Därtill att initiera kraft om hur vi kan slimma midjan i Kvarken och få till en än tydligare närhet med vår närmsta grannstad, hjälpas åt med miljösituationen, skapa ytterligare engagemang från ideella för en fantastisk livsmiljö samt att investerare vill vara med eftersom det finns närhet till stora värden.

När det finns en gemensam bild av ett områdes framtida utveckling, och när många olika aktörer drar åt samma håll, skapas förutsättningar för verklig kraft i förverkligandet. Översiktsplanen för Holmsund och Obbola syftar till att vara en långsiktig spelplan som kan bidra till tillsammanskraft bland olika aktörer, offentliga, privata liksom ideella.

2.2 Utgångspunkter och förutsättningar

Holmsund och Obbolas utveckling

Ljumviken i Holmsund

Holmsund och Obbola är båda industripräglade skärgårdssamhällen. Här möts hav och älv, båtliv och fiske. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri. Här finns en småskalighet och bykänsla samtidigt som det är något av barriärernas samhällen med tung infrastruktur och tung industri. Vattnet är tydligt närvarande – här finns både simhall och naturbad. En av kvaliteterna ligger i tätorternas närhet till Umeå. Här kan många bo och dra nytta av goda kommunikationer.

Stegvis utveckling och tydliga avtryck av modernismen

Holmsund är ett ungt samhälle. Det bildades vid mitten av 1800-talet medan Obbola antas ha haft bosättning redan på 1300-talet. År 1947 antogs en stadsplan för Holmsund som ersatte en tidigare stadsplan från 1938. 1947 års stadsplan togs fram i samband med sammanslagning av municipalsamhällena Djupvik och Obbola. Bebyggelsen hade vuxit som följd av sågverkens etablering, samhällena var stillastående och bostäderna dåliga. Med 1947 års stadsplan antogs ambitioner om permanentbostäder istället för baracker. Tätorterna, särskilt Holmsund, är idag präglade av stora utbyggnader på 1960-talet där både industrin och bebyggelsen är storskalig. Huvudtrafiknäten i samhällena är överlag rätt oförändrade över tid även om modernismen satt sina avtryck med planskildheter, gångpassager och tunnlar. Båda samhällena är ganska svårorienterade. I Obbola är fabriken alltid nära och trots att samhället är litet kan det vara svårt att hitta i. Utmaningar för både Holmsund och Obbola gäller avsaknad av centrumfunktioner och behov av nya strukturer. Trots fina platser kan det upplevas övergivet med intryck att man inte riktigt tagit tillvara på godbitarna.

Landskapets förändring

Historiska kartor visar tydligt effekter av den pågående landhöjningen. Kuststräckan är idag starkt påverkad och uppflikad av pirar, bryggor och muddringar. Hillskär var tidigare en egen ö men som med utfyllnader nu är en del av hamnområdet. Patholmsviken är ett senare tillkommet hamnläge som inte fanns på 1960-talet. Även Patholmsviken är utfylld och utbyggd med vågbrytare. Äldre bilder tydliggör att badplatsen i Holmsund var del i ett mindre jordbruksstråk. Ett senare tillskott är Ljumviksudden. Holmsund är i huvudsak byggd på tidigare skogsmark. I Holmsund finns en skidbacke som haft den användningen sedan lång tid tillbaka. Obbola är till stor del byggd på tidigare jordbruksmark och vid en relativt samlad by där det finns gott om historiska mönster som ger det småskaliga och vindlande intrycket.

Särskilt kulturmiljöintressant

Västerbacken i Holmsund är en historisk miljö med koppling till sågverksepokerna med bland annat arbetarbostäder, skola och kyrka. Området är dock i dagsläget svårtillgängligt. Ett annat utvecklingshistoriskt intressant område i Holmsund finns mellan Storgatan, Svedbergsgatan, Nygatan och Tornbergsvägen i Holmsund. Komponenterna i miljön är en rutnätsplan samt representativa och kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Rutnätsstrukturen ligger i kuperad terräng i nordsydlig riktning med en mängd bergknallar. Denna, ofta balkongprydda, tvåvåningsbebyggelse uppfördes efter branden 1888 och har en tydlig skärgårdsprägel. Kvarteren ligger i nordsydlig riktning med brandgata i form av en 9 meters byggnadsfri zon. Precis som i Umeå stad. Kvaliteterna kopplas till topografin, det synliga berget men även gatukaraktären där Storgatan är affärsgatan. Ett sätt att omsätta karaktärerna handlar om att bibehålla och bygga vidare på mångfalden i stadsdelens verksamheter och dagliga liv liksom att ta inspiration i typiska detaljer för detta område.

Morgondagens årsring tar form

En annan aspekt är att trots att både Holmsund och Obbola har sin särart av närhet till hav och älv är tillgängligheten till vattnet ganska begränsad. Detta har dock god potential att kunna utvecklas som en del av den skärgårdskaraktär också Holmsund i viss mån besitter. I samhällena visas avtryck från olika tidsperioder, dels från tiden efter branden, dels från den stora utvecklingseran där 1970-talet tydligt är representerad. Med pågående utveckling skapas alltså möjligheter till nya årsringar.

Potentialer finns inte minst där det idag är industrimark och överlag inrymmer vattnet och miljöerna med industriarvet fina potentialer. Höjdskillnaderna är en annan viktig särart för dessa tätorter. Överlag kan höjderna, framförallt i Holmsund, betraktas som potentialer i vila. Detta är kvaliteter som är unika i kommunen.

Sammanfattande utgångspunkter att tillvarata vid utvecklingen av Holmsund och Obbola

Bland Holmsunds och Obbolas många kvaliteter kan följande tre särskilt lyftas som utgångspunkter att tillvara och utveckla i planeringen av samhällena:

- *Närheten till havet och naturen* – ger fina lägen för bostäder, småbåtshamnar, badplatser m.m. Orterna har närhet till natur- och friluftsområden som ger möjlighet till vandring, skidåkning, golf m.m.
- *Topografin med utsiktspunkter och bebyggelse med skärgårdskaraktär och värdefull kulturmiljö.* Orternas särarter kopplar till höjder med bergknallar och utsikter mot samhällena och omgivande vatten samt till att det finns bebyggelse med en tydlig skärgårdsprägel samt det historiskt intressanta området Västerbacken som speglar sågverksepokerna.
- *Hamnen och färjan till Finland, närhet till Umeå samt näringslivsutveckling.* Orternas läge nära Umeå och goda kommunikationer gör Holmsund och Obbola till intressanta platser att bo på där hamnen med tillhörande verksamheter gör Holmsund till en port mot omvärlden. I orterna finns ett flertal stora företag liksom attraktiva lägen för utveckling av näringslivet. Goda möjligheter finns även för mindre aktörer där potentialer finns inom befintliga lokaler och bestånd.

3. Planförslag

3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter

Översiktsplanen ska bidra till att utveckla Holmsund och Obbola med nya attraktiva boenden, offentliga miljöer, grönområden och möjligheter för näringslivets utveckling. Utifrån orternas kvaliteter och förutsättningar är inriktningen i denna översiktsplan följande:

- **Tillvarata möjligheterna till komplettering med fler bostäder och verksamheter inom befintliga Holmsund och Obbola.** Möjligheterna till komplettering av befintlig bebyggelsestruktur både i Holmsund och Obbola är goda, i synnerhet gällande Holmsund. Fastigheterna är stora och det finns en hel del lågutnyttjade ytor samt en hel del markparkeringar. Det är önskvärt med nya bostäder och saknade funktioner eller underrepresenterade boendeformer där behov finns. Ny bebyggelse ska berika befintliga miljöer.
- **Tillvarata karaktärsdrag i landskapet vid utveckling av nya områden för bostäder och verksamheter.** Förutom kompletteringsmöjligheterna föreslås nya områden, vars höjd- och vattenlägen ger unika boendekvaliteter i ett Umeå kommunperspektiv. I Holmsund föreslås områden med närhet till centrum lämpliga för flerfamiljshus, samt områden för småhusbebyggelse. För Obbola föreslås nya områden för tillkommande bebyggelse väster om samhället men även kring Byviken liksom söder om Byviken längs Södra Obbolavägen.
- **Trygga förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.** Detta möjliggörs bl.a. genom att nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller riskerar att överskridas enligt prognosticerad bullernivå 2050 för hamnens verksamheter och trafik. E12:ans funktion för trafiken till hamnen tydliggörs, liksom förutsättningar för en eventuell framtida fast förbindelse till Finland. Mångfalden av verksamheter i Holmsund utgör en historisk karaktär som kan stå som inspiration för framtida utveckling.
- **Stärk och utveckla stråk och offentliga rum.** Särskilt angeläget är att pröva möjligheterna att stärka de centrala delarna av Holmsund genom av förtätning och förädling av de offentliga platserna, framför allt kring torget och anslutande stråk. Det ger förutsättningar för att bibehålla och utveckla centrum och torget för vistelse, aktiviteter och möten.

Obbola saknar en tydlig centrumpunkt och har en struktur med utspridda funktioner med olika lägen för idrottsplats, skola, affär, Folkets hus med mera. Ambitionen är likt Holmsund att bejaka komplettering av bebyggelse och verksamheter och sträva efter att stärka stråk med potentialer.

- **Tillvarata och utveckla värdefulla kulturmiljöer.** Delar av centrala Holmsund är kulturhistoriskt intressant med ett flertal värdefulla byggnader från slutet av 1800-talet och följande decennier. Här är det viktigt att att ny bebyggelse i annan skala och med andra uttryck kan tillkomma, och att värdet av nya bostäder och verksamheter i ett centralt läge avvägs mot kulturmiljövärdena.

De värdefulla kulturmiljöerna på Västerbacken och Djupvik i Holmsund är reglerad i gällande detaljplaner med syfte att bibehålla och vårda områdenas bebyggelsemiljö. Kommunens ställningstagande är att områdenas kulturvärden fortsatt säkerställs vid framtida utveckling av orten.

- **Överbrygga barriärerna.** Nya och förbättrade passager av järnvägen och på lång sikt E12 genom Holmsund föreslås för att minska barriärer, knyta ihop samhällets olika delar, skapa kortare och tryggare vägar till skolor och andra målpunkter samt förbättra orienterbarheten i samhället.
- **Förbättra tillgängligheten till vattnet och utveckla parker och rekreationsområden.** Stora delar av stränderna i både Holmsund och Obbola är ianspråktaga av industrier och hamnverksamhet. Tillgängligheten till vattnet bör förbättras, bl.a. genom en utvecklad strandpromenad i Holmsund. Parker, natur och rekreationsområden ges möjlighet att utvecklas och tillgängliggöras. Tillgängligheten till den historiska miljön Västerbacken bör eftersträvas.
- **Komplettera med träd och grönska.** Det finns relativt lite allmän platsmark i Holmsund och Obbola där ny grönska kan tillskapas. Men där möjlighet finns bör träd, blommande ängsytor och annan vegetation planteras. Dessa bidrar med biologisk mångfald, vattenrening, skugga och andra ekosystemtjänster.

Fördjupningen för Holmsund och Obbola utgår från den kommunövergripande översiktsplanen för Umeå kommun (antagen 2018) med dess övergripande strategier för hållbar tillväxt och vision om 200 000 invånare år 2050.

Översiktsplanens bebyggelsescenario mot 200 000 invånare redovisar ett tillskott på 3 000 personer i Obbola och 2 000 personer i Holmsund. Detta planförslag bedöms möjliggöra denna tillväxt tillsammans med de utbyggnadsprojekt som är kända sedan tidigare.

Att behålla handlingsfrihet

Det finns osäkerheter kring flera frågor som kan få stor betydelse för Holmsund och Obbolas utveckling, t.ex. tillkomsten av en fast förbindelse, framtida tågtrafik och utbyggnaden av de utpekade utvecklingsområdena. Det går idag inte att veta något bestämt om genomförandet och vid vilken tid samt i vilken takt och ordning dessa projekt kan bli av.

I denna situation är det viktigt att de löpande, mindre beslut om markens användning som allt eftersom kommer att tas bidrar till översiktsplanens vision och inriktning. Eller åtminstone inte väsentligt försvårar eller omöjliggör ett framtida genomförande av översiktsplanens vision och markanvändning.

Bedömningen är att översiktsplanens olika delar var för sig bidrar till de övergripande målen för planen. Utbyggnadstidpunkt och -takt vad gäller bostäder och verksamheter avgörs i första hand av de marknadsmässiga förutsättningarna, varför det är svårt peka ut någon särskild utbyggnadsordning för områdena. Kommunen skapar dock förutsättningar för de privata investeringarna genom bl.a. utbyggnad av infrastruktur och allmän platsmark.

Vision över centrala Holmsund med ny bebyggelse. Illustration: DetailGroup.

3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund

U8 Märkpojken – resurs för Holmsund på kort och lång sikt

Området Märkpojken utgör det gamla sågverksområdet i Holmsund och avgränsas av järnvägen i söder, E12:an i öster och Österfjärden i väster. I samrådsversionen 2023 redovisades för området en större utbyggnad av en ny stadsdel med bostäder och verksamheter. Kommunen hade också 2017 lämnat ett planbesked med inriktningen att här pröva förutsättningarna för bostäder, handel, industri, vård, skola m.m.

En omfattande utbyggnad bedöms inte trolig i närtid, men handlingsfriheten för detta på lång sikt bör behållas. Det centrala läget och närheten till vattnet ger möjlighet att här skapa en attraktiv miljö med bostäder, verksamheter, offentliga platser och en allmänt tillgänglig kaj och strandpromenad. Området kan också vara intressant för verksamheter som behövs eller möjliggörs med en framtida fast förbindelse med Finland.

I närtid avsätts området för i första hand verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling. I de befintliga byggnaderna kan verksamheter etableras som fungerar under de nuvarande förutsättningarna. De verksamheter och anläggningar som etableras i området bör inte förhindra eller väsentligt försvåra en utbyggnad på lång sikt av bostäder m.m. enligt ovan. I delar av området finns markföroreningar från sågverkstiden som behöver saneras vid utbyggnad av bostäder och annan känslig markanvändning. I södra delarna av området finns risk för översvämning vid 100-årsregn.

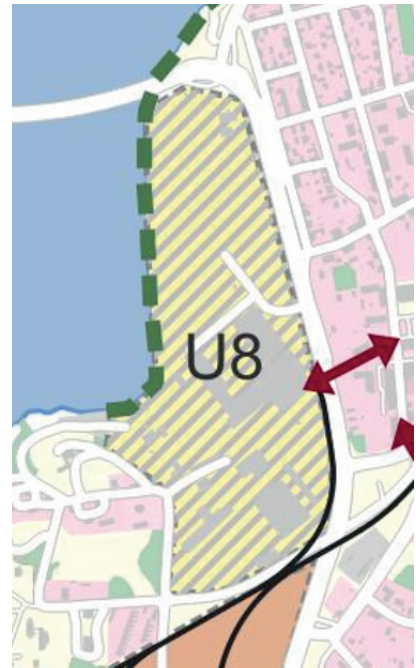
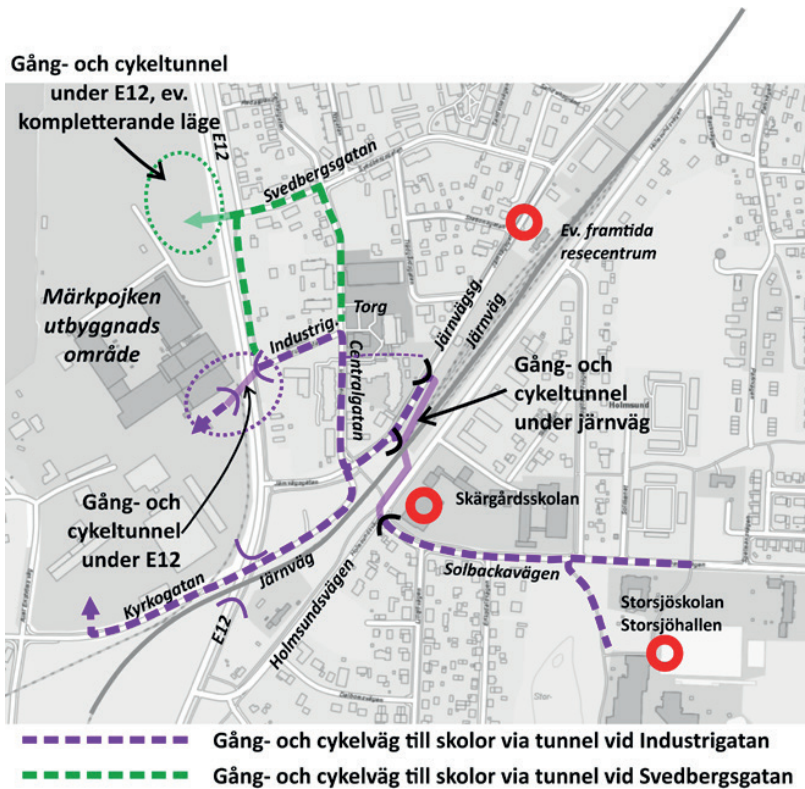
En utbyggnad av bostäder behöver sannolikt vara ganska omfattande för att ge underlag för de investeringar i infrastruktur m.m. som krävs redan i ett tidigt skede. I första hand är bostadsefterfrågan och de affärsmässiga förutsättningarna avgörande för möjligheten att bygga bostäder.

E12:an utgör en barriär mellan centrala Holmsund och Märkpojken. Vägen är en viktig transportled till hamnen och utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Det medför att det finns restriktioner vad gäller hur många korsningar, tillfarter och passager av vägen som kan tillåtas och hur de utformas och placeras, eftersom de påverkar framkomlighet och kapacitet på E12:an. De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken får därför prövas utifrån bl.a. vilken trafik som genereras, behov av passager för oskyddade trafikanter och vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion.

Verksamheter som förväntas få ett stort antal besökande gående och cyklister bedöms mindre lämpliga i Märkpojken, om inte en planskild gång- och cykelpassage av E12:an byggs. En eventuell framtida utbyggnad av bostäder i området förutsätter också en planskild gång- och cykelpassage. Den bör placeras så att den ger en genkoppling till centrumområdet kring Himmelska fridens torg och vidare mot den gång- och cykeltunnel under järnvägen som planeras, och mot en eventuell framtida järnvägsstation vid Järnvägsgratan. Lämpligt läge för en gång- och cykeltunnel under E12 är vid Industrigatan, eller alternativt vid Svedbergsgatan.

Riktlinjer Märkpojken

- Handlingsfriheten behålls för en utbyggnad på lång sikt av bostäder och verksamheter som tillvaratar det centrala läget och närheten till vattnet.
- I närtid avsätts området i första hand för verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling.
- De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken prövas utifrån vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion och status som riksintresse.
- Bostäder och verksamheter som alstrar mycket gång- och cykeltrafik förutsätter en planskild gång- och cykelpassage av E12:an.

Planförslag

Kartan och bilden visar skolvägar och föreslagna lägen för planskilda passager av E12:an och järnvägen vid en framtida omvandling av Mårkpojken med bostäder och verksamheter som skapar behov av säkra gång- och cykelvägar. Planering av en gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen pågår.

U1 Utredningsområde Sandviksudden - verksamhetsområde som på sikt kan övervägas för annan markanvändning

Visionsbild över Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor. Illustration: DetailGroup

Sandviksudden som framtidsläge!

Sandviksudden utgör en unik resurs för Holmsund med sitt vattennära läge i Umeälven, 1 km från centrala Holmsund och utan restriktioner och risk för störningar från hamn och trafik. Här finns en potential för ny bebyggelse samt strandpromenad och grönområden som gör stränderna tillgängliga för allmänheten. En breddad användning märks redan idag i områdets södra del, och natursköna vattennära ytor nyttjas av närboende sommartid. Goda förutsättningar finns för att ansluta området till befintligt gång- och cykelnät.

I denna plan illustreras ett exempel på en möjlig framtida användning av Sandviksudden. Det är en av flera tänkbara sätt att nyttja marken på. Den detaljerade användningen får prövas i fortsatta utredningar och planarbeten. Inriktningen är att hitta en markanvändning som tillvaratar möjligheterna utifrån platsens förutsättningar.

En åtgärd i närtid kan vara att förbättra tillgängligheten till vattnet med en strandpromenad och park/naturområde vid udden längst i norr. På lång sikt bör möjligheterna med en omvandling av områdets markanvändning utredas, med syfte att undersöka hur det centrala och vattennära läget kan bidra till att utveckla Holmsund.

Sandviksudden. Den streckade linjen runt udden illustrerar en möjlig framtida promenadväg.

Planeringsförutsättningar

På udden anlades i mitten på 1800-talet, i samband med att Holmsund började växa fram, ett sågverk. Området präglades av sågverksverksamheten fram till nedläggning 1962. Såghuset från 1950 samt delar av byggnaderna från slutet av 1800-talet finns fortfarande kvar i södra delen av området.

Efter sågverkets nedläggning har området nyttjats för olika verksamheter som idag samlas under namnet Sandviks industripark. Byggnaderna utgörs i huvudsak av verksamhetsbyggnader i en våning och olika typer av lager- och garagebyggnader. Marken används för verksamheternas behov och som uppställningsytor. Området är planlagt som småindustri och för allmänt ändamål och präglas av de olika verksamhetslokalerna och av många delvis extensivt använda uppställningsytor m.m. En del icke nyttjad impedimentmark finns också. Det är ett område som i många avseenden fungerar väl för de verksamheter som är verksamma där idag.

Området består till största del av utfylld mark med rester från sågverksepoken, vilket kan begränsa hur marken kan användas. Även föroreningar i utfyllnadsmaterialet kan förekomma. Fördjupade utredningar behövs därför för att klarlägga markförhållandena. Eventuell förekomst av mindre hackspett behöver utredas.

Sandviksudden är låglänt med en liten höjd över omgivande vatten. Delar av marken hotas av s.k. 100-årsflöde, vilket innebär att marknivån där behöver höjas för att möjliggöra ny bebyggelse. Riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt är inte lämpligt i området. Risken för översvämning och hur mark och bebyggelse ska utformas med hänsyn till det behöver noggrannare utredas inför exploatering. Riktlinjer för prövning av ny bebyggelse inom områden med risk för höga flöden ges i översiktsplanen för Älvslandskapet (2012).

Riktlinjer Sandviksudden

- Utred förutsättningarna för en utvecklad markanvändning som tillvaratar platsens förutsättningar och bidrar till Holmsunds utveckling.
- Sträva efter att förbättra allmänhetens tillgänglighet till vattnet och möjligheter till vistelse på yttersta udden.
- Markförhållanden, eventuella föroreningar och översvämningssrisk vid skyfall och högt vattenstånd i Umeälven behöver särskilt beaktas vid utredning om ändrad markanvändning. Ny bebyggelse planeras och prövas i enlighet med riktlinjerna i översiktsplan för Älvslandskapet.

U2 Utredningsområde Djupsundsudden – bebyggelse, bostäder

Området bestående av skogsmark mellan Sjöstigen/Fiskestigen/Smultronstigen och Ljumviken är på sikt intressant för ny bostadsbebyggelse, primärt småhus. Läget är mycket fint mot sydväst med möjlighet till utblickar mot Djupsundsviken och Ljumviken samt närheten till badplats.

Den omgivande bebyggelsen är av mycket gles karaktär, dels före detta fritidshusbebyggelse i strandlägen vid Djupsundsudden, dels gles småhusbebyggelse vid Fiskestigen och Smultronstigen.

Ny bebyggelse anpassas till omgivande bebyggelse samtidigt som en högre täthet bör prövas. I samband med utveckling av området kan möjligheter att länka samman gatunät prövas för att skapa tydliga stråk till samhället och målpunkter.

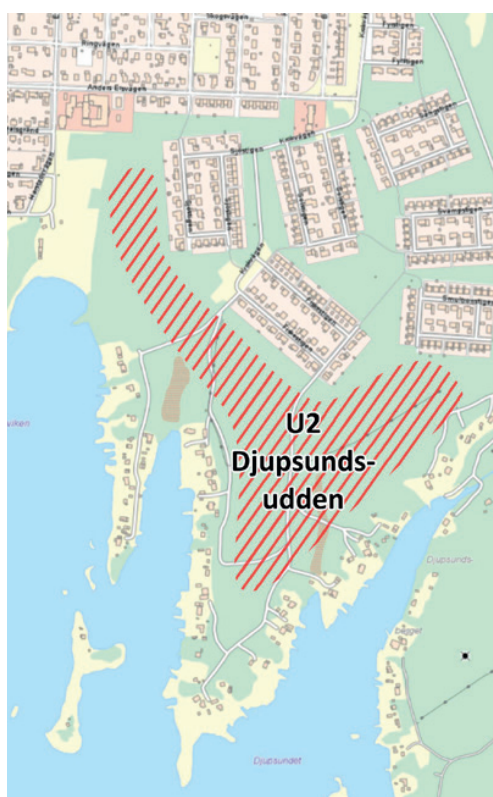
Avgränsningen av utbyggnadsområdet får göras utifrån bl.a. dokumenterade naturvärden, som i första hand berör de södra och västra delarna av Djupsundsudden. Befintliga leder och rekreationsstråk genom området behöver beaktas och vid behov ledas om. Den nordöstra delen är delvis bergigt. Avlopp för ny bebyggelse förutsätts lösas genom en utökning av nuvarande verksamhetsområden. I arbetet med utökningen får prövas om befintlig bebyggelse längs stranden ska ingå i verksamhetsområdet eller om andra avloppslösningar är möjliga för den bebyggelsen.

Hamnens utveckling och en eventuell framtida fast förbindelse med Finland kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området, varför en utbyggnad bör prövas först när dessa förutsättningar har klarnat. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

I anslutning till befintlig bebyggelse i den sydöstra delen av Holmsund finns möjligheter till komplettering med nya bostäder som bör tillvaratas.

Riktlinjer Djupsundsudden och öster om Ljumviken

- Område enligt karta för ny bostadsbebyggelse för utbyggnad på lång sikt. Primärt småhus anpassad till omgivande bebyggelse men en högre täthet kan prövas.
- Möjligheten att ansluta området till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, alternativt andra avloppslösningar, utreds inför planläggning.
- Avgränsning gentemot område med höga naturvärden utreds inför planläggning.
- Utbyggnaden prövas när förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och tillkomsten av en fast förbindelse till Finland tydliggjorts.

B12 Utvecklingsområde Kassjöberget

Planen redovisar möjligheten till bostadsbebyggelse på Kassjöberget, med möjlighet till en gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till en framtida järnvägsstation/resecentrum på den nuvarande godsbangården. Det skulle möjliggöra nya bostäder i ett fint läge med utsikt över Holmsund och förbättra tillgängligheten till centrum och stationsområdet från den nordöstra delen av Holmsund. Idag är det ett grönt område på Kassjöberget men det bör vara möjligt att pröva bostäder på en del av området samtidigt som allmänheten ges fortsatt tillgång till området.

Den norra delen av grönområdet har höga naturvärden och är utpekad som en nyckelbiotop med hänvisning till förekomsten av upp till 300 år gamla tallar. Den södra delen av området planlades som naturmark 2019 och har också naturvärden men lägre som en följd av avverkningspåverkan. Marken ägs av kommunen.

Kassjöbergets är värdefullt som grönområde med höga naturvärden, men för Holmsunds utveckling i stort bedöms platsen kunna få större betydelse om den tillvaratas för bebyggelse och kopplas till en förbindelse över järnvägen och framtida järnvägsstation. Även utan en järnvägsstation är en bro över järnvägen värdefull för att minska den barriär järnvägen utgör i Holmsund, särskilt efter att den nuvarande järnvägpasset norr om godsbangården tagits bort.

Fördjupade utredningar om markförhållanden, buller och avgränsning gentemot naturvärdena behövs för att klarlägga möjligheten att bebygga området.

Visionsbild med ny bebyggelse på Kassjöberget och gångbro över Holmsundsvägen och järnvägen, till framtida järnvägsstation på Järnvägsgatan.. Illustration: DetailGroup.

Riktlinjer Kassjöberget

- Området föreslås för bostäder som ansluter till gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till eventuell framtida järnvägsstation/resecentrum på västra sidan järnvägen.

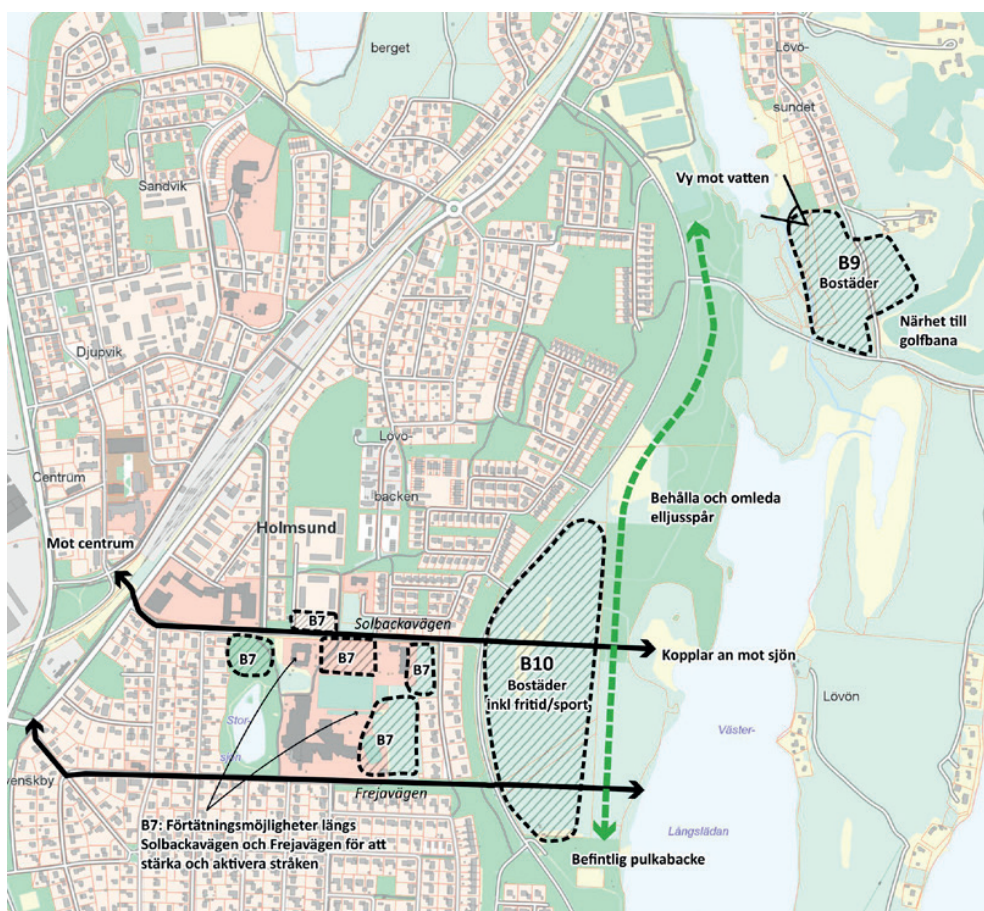
B7, B9, B10 Utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund

I östra delen av Holmsund finns möjligheter att tillskapa nya bostäder i lägen med närhet till både natur och friluftsliv kring Västerlångslädan och till skola och verksamheter i Storsjöhallen. Området rymmer både möjligheter till komplettering i anslutning till befintlig bebyggelse, och till utbyggnad på tidigare ej bebyggd mark öster om Bräntevägen. Kopplingen med centrum och samhället på västra sidan av järnvägen kommer att förbättras och bli tryggare genom den planerade gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen.

Vatten och spillvatten löses genom utökning av befintliga verksamhetsområden, men det kommer att krävas kapacitetshöjande åtgärder i det befintliga spillvattennätet innan bostäder kan etableras i områdena.

Lövösundet och Västerlångslädan har 2026 måttlig respektive ej god ekologisk och kemisk status och problem med algblooming, vilket beror på näringsläckage från omgivande markanvändning. Kommunen planerar att närmare utreda orsakerna till detta och ta fram förslag till åtgärder för att förbättra situationen.

En utgångspunkt för ny bebyggelse i området att det inte leder till att nuvarande vattenstatus försämraras, och det kommer därför att behöva ställas höga krav på dagvattenlösningar etc. Insatser för att förbättra den nuvarande situationen kan underlätta framtida ny bebyggelse i området.

B9 Bostäder i förlängning av Zakrisvägen

Kompletterande bostadsbebyggelse söderut längs Zakrisvägen kan ge ett tillskott på 20 – 30 småhus-tomter. Närheten till Lövösundet och bollplanerna vid Sundsparken samt till golfbanan är kvaliteter i området. Mindre flerbostadshus eller annan typ av bebyggelse som kan vara intressanta utifrån närheten till golfbanan kan också provas. Ett visst skyddsavstånd mellan golfbanan och bostadsbebyggelsen kan komma att krävas.

B10 Utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen

Öster om Bräntevägen finns möjligheter till både nya anläggningar för friluftslivet och mark för bostäder, i första hand småhus men även mindre flerbostadshus kan prövas. Området är i gällande översiktsplan för Umeå (antagen 2011, reviderad 2018) utpekad som rekreativområde, och större delen av området är i gällande detaljplan (från 1967) avsatt för idrottsändamål samt parkering, men möjligheten att kombinera idrott/friluftsliv med bostäder bedöms intressant. Närheten till Västerlångslådan och verksamheterna längs Solbackavägen är kvaliteter för området. En bollplan bör kunna inrymmas i området och förstärka stråket mot Storsjöhallen. Befintliga elljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. Trafiksäkra passager över Bräntevägen behöver iordningställas.

Fördjupade utredningar behövs för att klargöra hur ytorna kan nyttjas och därmed hur stort tillskottet av bostäder kan bli, liksom förutsättningarna för idrotts- och friluftslivsanläggningar m.m. och hur de kan samexistera med bostäder i området. I området finns fast sankmark med mindre bra markförhållanden för bebyggelse, men som kan ha betydelse för vattenregleringen i området.

B7 Kompletteringsmöjligheter längs Solbackavägen och Frejavägen

Solbackavägen och Frejavägen utgör idag stråk som förbinder Holmsunds centrum med skol- och idrottsverksamheter samt med naturområden kring Västerlångslådan. Stråken har flera målpunkter som drar många besökare under stora delar av dygnet, vilket gör det lämpligt att lokalisera handel och verksamheter hit som kan dra nytta av och stärka befintliga målpunkter. Den planerade gång- och cykeltunneln under Holmsundsvägen och järnvägen kommer att knyta samman området tydligare med centrum väster om järnvägen, vilket ökar tillgängligheten till befintliga och framtida verksamheter.

Planen redovisar mark som bör kunna prövas för nya verksamheter eller bostäder. Det är önskvärt med en något högre exploateringsgrad i dessa stråk för att tillvara närheten till verksamheterna och anläggningarna i närheten.

Innan en större utbyggnad medges i området, och arbetet med en detaljplan för ett delområde påbörjas, bör en samlad utredning för hela området kring skolorna mellan Solbackavägen och Frejavägen genomföras, med syfte att klargöra hur marken kan användas och disponeras på ett optimalt sätt för bebyggelse, parkering, skolgård etc. Skolornas och förskolornas utvecklingsmöjligheter på längre sikt behöver beaktas i ett sådant arbete. Storsjöparken ska även fortsättningsvis upplevas publikt och tillgängligt.

Riktlinjer för utvecklingsområden i östra Holmsund

- **B9 Förlängning av Zakrisvägen.** Området längs Zakrisvägens förlängning mot söder planeras för utbyggnad av småhus eller annan bostadsbebyggelse. Områdets avgränsning och väganslutning prövas i detaljplan.
- **B10 Öster om Bräntevägen.** Området öster om Bräntevägen, mellan Vokalistgränd och Bränteberget (pulkabacke), prövas för bostäder och anläggningar för idrott och friluftsliv.
- **B7 Komplettering längs Solbackavägen och Frejavägen.** Kommunen ser positivt på komplettering med bostäder och nya verksamheter längs Solbackavägen och Frejavägen öster om Erikdalsvägen. En effektiv markanvändning eftersträvas för att tillvarata det strategiska läget nära befintliga målpunkter och för att stärka stråket mot centrum. En samlad utredning om markanvändningen i området kring Storsjöskolan mellan Solbackavägen och Frejavägen bör genomföras innan större utbyggnad av ny bebyggelse medges.
- Särskild hänsyn behöver tas till vattenstatusen i Västerlångslådan och Lövösundet vid prövning av ny bebyggelse och dagvattenlösningar så att dess vattenstatus inte försämras.

3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola

Söder om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå är ett område söder om Obbola redovisat som ett utredningsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

Ny bebyggelse i södra delen av Obbola ökar behovet av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola tätort, samt kopplingar till befintligt cykelvägnät i Obbola. På lång sikt, om tillskottet av bostäder söder om Obbola blir betydande, kan det uppstå ett behov av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola med en ny väg. Handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning, väster om befintlig bebyggelse i Obbola by, ska därför behållas. Se 3.6 Trafik.

Standarden på Södra Obbolavägen, mellan område B1 och U3 och söderut, kan också behöva anpassas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.

De norra utbyggnadsområdena (B1, B2 och U5) får vatten och avlopp genom utvidgning av av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. För kompletteringsområdena (K1-3) samt utredningsområdet U6 löses avlopp enskilt och vatten genom vattenförening.

Området norr om K3/väster om K2/söder om U5 bedöms mindre lämpligt för ny bebyggelse med hänsyn till markförhållandena.

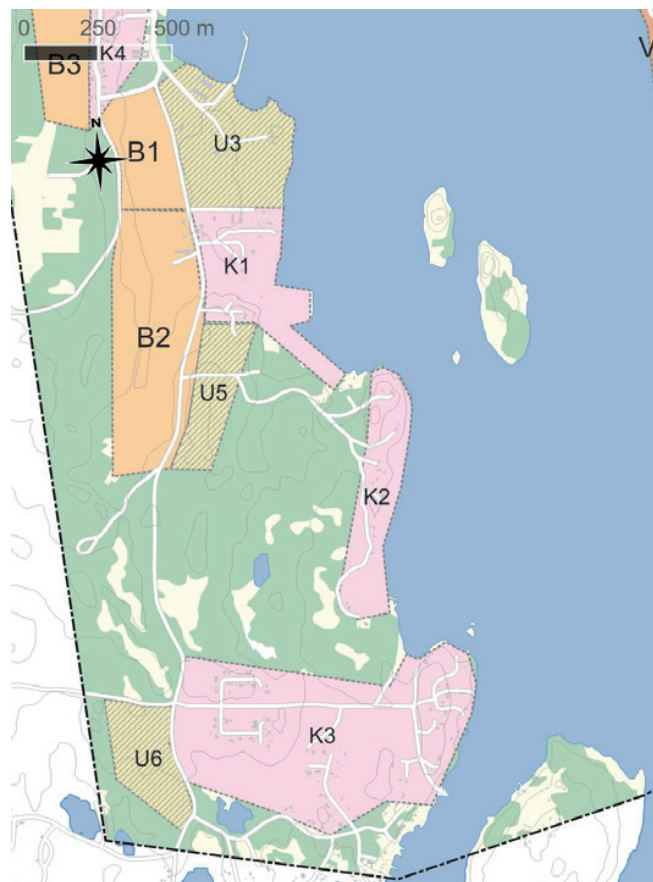
Områdena närmast vattnet ligger mot hamnen i Holmsund på andra sidan Österfjärden. Ljud från verksamheterna i hamnen kan komma höras i Obbola, dock under riktvärdena för buller enligt de bullerberäkningar som gjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

B1 + U3 Byviken

Byviken har ett fint läge med hamn och en tydlig historisk koppling, inte minst till fiske. Här finns också ett stråk med växthus, rökeri och matförädling som kopplar an till platsens historiska funktion och gör området till ett besöksmål och en plats för rekreation. Bredviks havsbad ligger också i anslutning till gästhamnen.

Det är önskvärt att områdets kvaliteter och nuvarande verksamheterna kan utvecklas. Ett tillskott av boende och verksamheter med överblick över badet och gästhamnen kan bidra till detta. En utbyggnad av ett promenadstråk vore också positivt. Marken är till största delen kommunal och har goda kopplingar till bebyggelsen i södra delen av Obbola. Goda markförhållanden i ett attraktivt läge i slutningen mot vattnet. Ansluter till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik. Det fina läget motiverar en något högre exploatering, exempelvis bostäder med mindre flerbostadshus/stadsradhus.

Hamnens utveckling kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området. I första hand bör därför en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerade mot hamnen, kunna prövas. Genom utformning och placering av bebyggelsen kan risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. Utbyggnad av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter i de delar av området som ligger närmast vattnet och mot hamnen (U3) bör inte ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

Riktlinjer utvecklingsområden söder om Obbola

- **B1 + U3, Byviken:** Området prövas för bostadsbebyggelse med effektivt markutnyttjande som tillvaratar områdets kvaliteter och intressanta läge. Kompletterande verksamheter som kan bidra till att platsen levandegörs bejakas. Området ansluts till Södra Obbolavägen men koppling till en eventuella framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs. Delar av området är av Länsstyrelsen utpekade som utredningsområde för naturvärden, vilket innebär att en utredning av naturvärden behöver genomföras inför en eventuell planläggning. I första hand kan en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerade mot hamnen, prövas. Ny bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. För den östra delen (U3) bedöms en utbyggnad inte aktuell förrän förutsättningar vad gäller bullerpåverkan från hamnen har tydliggjorts.
- **B2** Utvecklingsmöjligheter längs Södra Obbolavägen. Anpassning krävs till befintliga jordbruksverksamhet i norra delen av området. Kan bli en förlängning av område B1. Goda markförhållanden, privatägd mark med bostäder i norra delen. Lämpligt med friliggande småhus. Området ansluts till Södra Obbolavägen och en koppling till en eventuell framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs.
- **U5** Utredningsområde för bostadsbebyggelse, småhus. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder längs Södra Obbolavägens östra sida. Osäkra markförhållandena gör att ytterligare utredningar krävs för att klargöra lämpligheten
- **U6** Utredningsområde för bostadsbebyggelse. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder (småhus) söder om Storhällsvägen. Osäkra markförutsättningar med sammanhängande område med berg i dagen (utan befintlig bebyggelse) samt våtmark. Ytterligare utredningar behövs för att klargöra lämpligheten.

Riktlinjer kompletteringsområden längs kustlinjen

- **K1 + K2 Kompletteringsområden längs kuststräckan söder om Obbola,** från Granskärsviken och söderut, är till stor del bebyggd men kan rymma enstaka kompletteringar i anslutning till den befintliga bebyggelsen. Lämpligheten får prövas i bygglov.
- **K3 Kompletteringsområden i söder.** I södra delen av området, längs Bredskärsvägen, finns möjlighet till kompletteringar till befintlig bebyggelse. Höjdskillnaderna längs och utblickarna mot vattnet tillför rekreativa värden. Avståndet till tätorten och infrastruktur gör området mindre lämpligt för en mer omfattande utveckling.

Visionsbild, framtid utveckling av Byviken i Obbola.
Illustration: Detail Group

Väster om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå, är ett område väster om Obbola redovisat som ett utvecklingsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

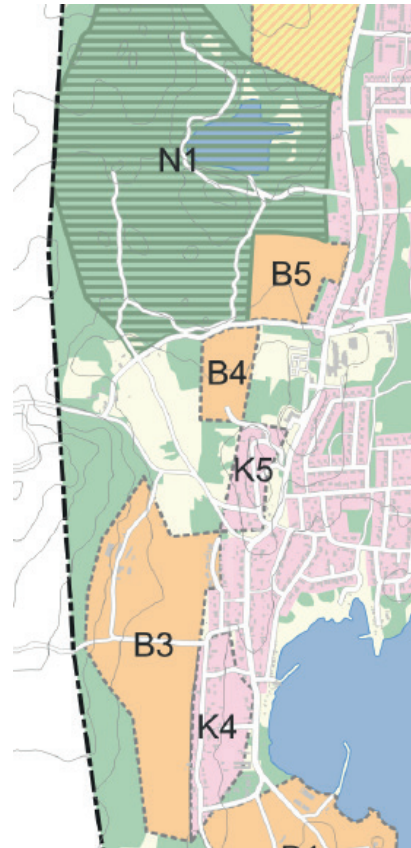
Området rymmer möjligheter till nya bostäder där närheten till befintlig service (skola m.m.) och till natur- och friluftslivsområden/anläggningar är viktiga kvaliteter, men som också ny bebyggelse behöver avgränsas och anpassas till.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Området norr om Anderssons väg har av kommunen upplåtits till Obbola Idrottsklubb som där byggt upp en multiarena med utomhusgym och terrängcykelbanor. Planförslaget innebär att den västra delen, där arenan och banorna ligger, avsätts som natur-/rekreationsområde och slås samman med rekreationsområdet kring Harpsjön i norr. Den östra delen redovisas som utbyggnadsområde för bostäder. Avgränsningen mot arenaområdet får prövas i detaljplan.

Området söder om Andersson väg utgörs till stor del av jordbruksmark med kulturhistoriska anslag. Ny bebyggelse kan prövas som enstaka kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse.

Handlingsfriheten för en parallellväg till Södra Obbolavägen bör behållas, se avsnitt 3.6.

Riktlinjer utvecklingsområden väster om Obbola

- **N1** Området avsätts som natur- och rekreationsområde runt Harpsjön och SCA Arena.
- **B3** Område för bostadsutbyggnad, småhus med effektiv markanvändning, vilket innebär att möjlighet till exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus bör ges. För delar av området gäller en detaljplan från 2024. Goda markförhållanden. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas. Genom området går vandringsleder mot Själafjärden som behöver beaktas och eventuellt ges nya sträckningar. I östra delen av området finns risk för översvämningar vid skyfall, åtgärder utreds i efterföljande planering. Befintlig jordbruksmark i östra delen av området, som också har betydelse för dagvattenhanteringen, undantas från exploateringen.
- **B4** Kommunägd mark med goda markförhållanden. Bostäder, småhus med effektiv markanvändning, exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas.
- **B5** Kommunägd mark i centralt läge i samhället med goda markförhållanden och närhet både till natur- och rekreationsområde i norr och väster, och till befintliga verksamheter (skola, affär) i öster. Det centrala läget motiverar en effektiv markanvändning med flerbostadsbebyggelse. Skogen har vissa naturvärden och ev. förekomst av mindre hackspett, vilket behöver utredas i detaljplaneskedet. Avgränsningen mot arenaområdet i väster får prövas i detaljplan.
- **K4** Äldre delar av Obbola by och verksamheter såsom salteri. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.
- **K5** Centralt läge längs Väntvägen med närhet både till rekreation, jordbruksområde och skola. Till största del privatägd mark, delvis med berg i dagen. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.

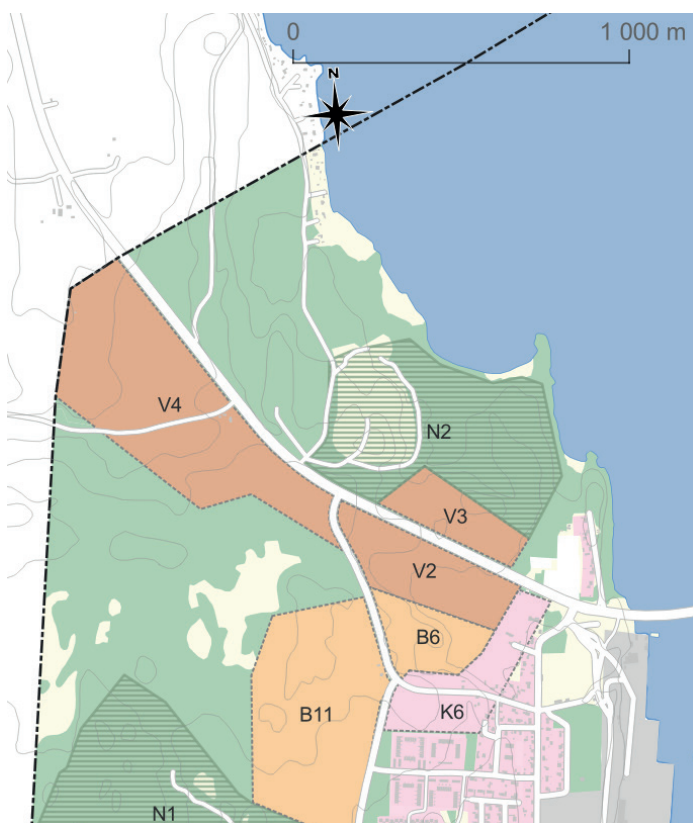
Norra Obbola

Området omfattar mark för verksamheter och bostäder norr om bebyggelsen i Obbola, på norra och södra/västra sidan av väg E12. Delar av området är i översiktsplan Fördjupning för Umeå utpekad som ett verksamhetsområde.

Området längs E12:an föreslås för verksamheter, och den södra för bostadsutbyggnad.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Riktlinjer utvecklingsområden norra Obbola

- **B6 + K6.** Möjlighet på norra sidan Ångmanskroken med bostäder, komplettering till befintliga bostäder i öster. En blandning av boendestorlekar och byggnadstyper bör kunna prövas. En del inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna. Området kan vara utsatt för buller från E12 varför en utformning som avgränsar bullret kan behövas. Det får prövas i detaljplan. Området rymmer naturvärden varför en naturvärdesinventering, liksom en artskyddsutredning (mindre hackspett), kan behöva göras i detaljplaneskedet. Delvis kommunägd mark.
- **B11** Utbyggnadsområde för bostäder. Området består till större delen av berg i dagen med ytliga skikt av morän. Eventuellt krävs en relativt omfattande exploatering för att få ekonomi i en utbyggnad med hänsyn till markförhållandena. Närhet till natur- och friluftsområdet kring Harpsjön i söder är en kvalitet. En artskyddsutredning (mindre hackspett) kan behöva göras i detaljplaneskedet. Norra delen av området är kommunägt, södra delen privatägd.
- **V2** Område för verksamheter på södra sidan E12. Fördelaktigt läge för verksamheter med skyltläge mot E12:an. Avgränsningen mot bostäder i område B6 behöver studeras noggrannare, och typen av verksamheter behöva anpassas till bostäder i område B6. Verksamheter kan också utformas så att de skärmar av bullret mot B6. Möjligheter finns att skapa ett entréområde här för Obbola med verksamheter som drar nytta av läget vid E12. God tillgänglighet till området med gång och cykel från samhället en fördel. Infart från Södra Obbolavägen. Huvuddelen av marken är kommunägd.
- **V3** Område för verksamheter på norra sidan E12. Infart och infrastruktur kan samordnas med friluftsområdet N2 i norr. För friluftsområdet kan verksamhetsområdet verka trygghetsskapande genom tillkomsten av belysta vägar och fler människor som rör sig i området. Handel och andra besöksalstrande verksamheter bör undvikas för att minska korsande trafik över E12, och i första hand lokaliseras i område V2. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över..
- **V4** Möjlighet till område för verksamheter nordväst om Obbola, i anslutning till E12 på västra sidan. Möjligt för mer ytkrävande verksamheter och verksamheter i behov av avskilt läge. Markförhållanden samt närheten till Natura 2000-området gör exploatering på den nordöstra sidan av E12 mindre lämplig. Huvuddelen av området är privatägd.
- **N2** Området avsätts för friluftsliv/rekreation. På den före detta industrideponin norr om Obbola har cykel-/mountainbikebanor, gångbanor och pulkabacke färdigställts i ett samverkansprojekt mellan SCA och Obbola IK. Den höga kullen bjuder också på fin utsikt över nejden. Idéer finns att utveckla områden kring kullen med exempelvis gångvägar, fika-/grillplatser o.dyl. Verksamheter i område V3 bör kunna fungera tillsammans med aktiviteterna i området och samordna infart och gator. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över.

3.4 Mark för verksamheter i Holmsund

Område V1 Umeå hamn

Umeå hamn redovisas i denna översiktsplan som verksamhetsområde för hamnverksamhet och verksamheter som har behov av att ligga i anslutningen till hamnen. För att möjliggöra den planerade utvecklingen i hamnen tar kommunen fram nya detaljplaner för hela verksamhetsområdet, i vilka påverkan på omgivande samhälle och berörda riksintressen beskrivs.

Kommunen har tecknat en avsiktsförklaring med Trafikverket som bl.a. innebär att den nuvarande gods-bangården i centrala Holmsund flyttas till hamnen.

Ett av syftena med den översiktsplan som nu tas fram är att skapa goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling. Enligt tidigare beslut bör en generell försiktighetsprincip tillämpas i fråga om att tillåta ny bostadsbebyggelse inom hamnverksamhetens influensområden för att inte förhindra eller försvåra ett fullt utnyttjande av hamnen.

För att bedöma den framtida bullersituationen på en viss plats används de bullerberäkningar som gjorts för hamnen. Beräkningarna visar en prognosticerad bullernivå 2050 utifrån de verksamheter som möjliggörs enligt detaljplan, och är gjorda dels för industribuller, dels för trafikbuller.

Kommunens hänsynstagande till hamnens utvecklingsmöjligheter innebär att nya bostäder och störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrider enligt bullerberäkningarna för 2050. Kartan på nästa sida visar översiktligt gränsen för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 dB(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. De utbyggnadsområden som föreslås i denna översiktsplan ligger utanför denna gräns.

Därutöver bör även särskild försiktighet tas vad gäller att planlägga nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inom delar som ligger nära 45 dB(A)-gränsen, i spannet 40 - 45 dB(A) enligt bullerberäkningarna. Det berör delar av de redovisade utbyggnadsområdena U2 i Holmsund och U3 i Obbola, liksom kompletteringsområden längs vattnet i Obbola.

En eventuell framtida väg och/eller järnvägsbro från Finland kan också påverka bullersituationen, vars sträckning enligt den finska utredningen berör de sydöstra delarna av Holmsund, se avsnitt 3.6.

Den framtida omfattningen av och inriktningen på verksamheterna i hamnen liksom tillkomsten av en fast förbindelse är osäker, och därmed även bullersituationen på lång sikt. Men för att inte riskera att hamnens utvecklingsmöjligheter begränsas bedöms en bostadsutbyggnad i område U2 (Djupsundsudden och öster om Ljumviken) inte aktuell förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts. Det går idag inte att säga när detta har skett, utan det får prövas vid varje tillfälle frågan om exploatering aktualiseras. Samma förhållningssätt gäller för område U3 i Obbola. Se riktlinjer för områdena i avsnitt 3.2.

Område B1 i Obbola ligger inte exponerat mot hamnen och bör dessförinnan kunna prövas för ny bebyggelse om den utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras.

Kompletteringar med nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse inom Obbola och Holmsund samhällen bör normalt också kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen.

För övriga utbyggnadsområden som ligger nära riktvärdena kommenteras bullerfrågan särskilt i respektive avsnitt. Ett antal bostäder nära Umeå hamn är också redan idag bullerutsatta med ljudnivåer som tangerar eller överstiger riktvärden. För Märkpojken bedöms riktvärdena klaras om bebyggelsen utformas och placeras på särskilt sätt, se nedan.

Utöver industribullret från hamnen behöver buller från andra verksamheter, bl.a. SCA i Obbola, samt från trafik på väg och järnväg beaktas vid lämplighetsprövning av ny bebyggelse. Dessa är inte redovisade på kartan på nästa sida, men de utbyggnadsområden för bostäder som redovisas i planen kommer inte utsättas för buller över riktvärdena enligt gjorda bullerberäkningar. För vissa områden kan särskilda åtgärder behövas vilket kommenteras i berörda avsnitt.

Buller från industri respektive trafik har olika riktvärden. Annat som påverkar lämpligheten för ny bebyggelse är under vilken tid på dygnet som bullret uppkommer och bullrets karaktär (exempelvis förekomst av lågfrekvent buller och framträdande toner). På sikt kan också lagstiftning och riktvärden förändras som påverkar möjligheten till ny bebyggelse i olika delar av samhället på ett sätt som idag inte kan förutses.

Samtidigt som hamnens förutsättningar för utveckling inte får riskeras är det också angeläget att Holmsund och Obbola kan utvecklas med nya bostäder, verksamheter och offentliga platser. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas.

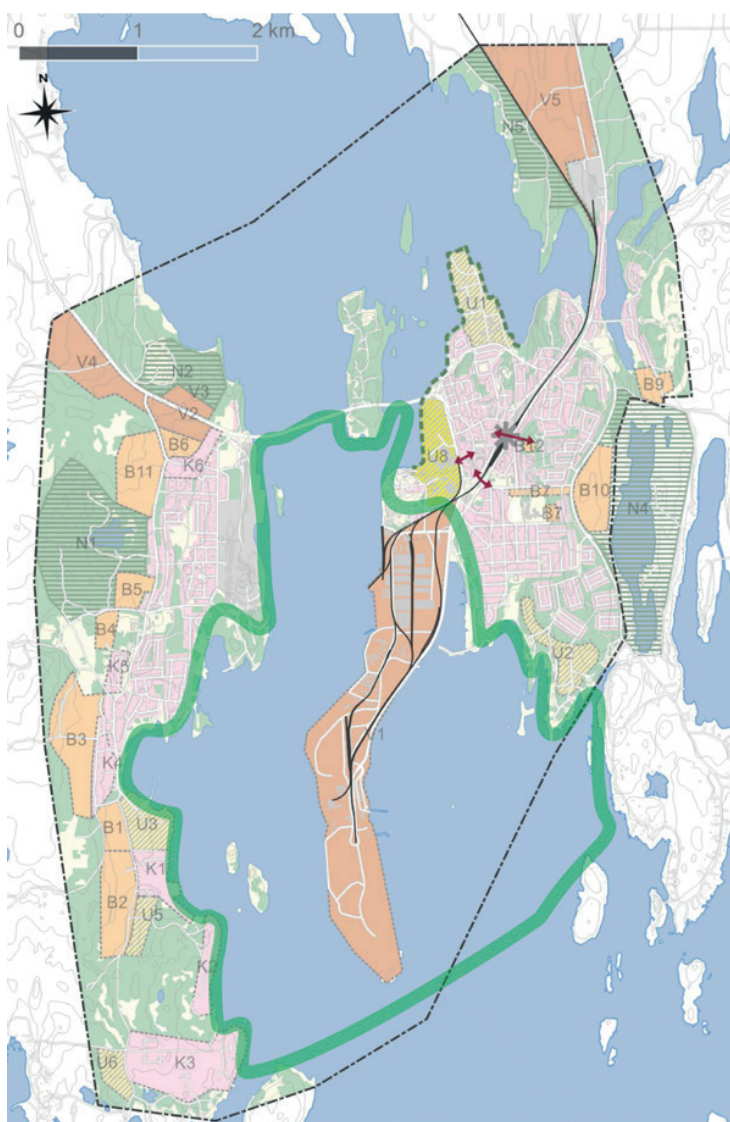
Sammanfattningsvis innebär hänsynstagandet gentemot hamnens utveckling följande:

- nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrids enligt prognosticerad bullernivå 2050 från hamnen med tillhörande trafik på väg och järnväg
- nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter bör inte planläggas inom delar som ligger nära 45 db(A)-gränsen kring hamnen förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts
- område B1 i Obbola, som inte ligger exponerat mot hamnen, kan prövas för ny bebyggelse utifrån dagens förutsättningar om bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras
- i anslutning till befintlig bebyggelse i Obbola och Holmsund bör normalt kompletteringar med nya bostäder kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen
- vägar och anslutande mark utformas så att framkomligheten för transporter till och från hamnen inte förhindras eller väsentligt försvåras
- byggnader och markanvändning anpassas med hänsyn till transporter av farligt gods längs utpekade vägar.

Vid förändrad markanvändning inom Märkpojken som innebär behov av fler tillfarter och passager, behöver trafiklösningar finnas som inte påtaglig försämrar E12:ans kapacitet och funktion som tillfartsväg till hamnen. Se mer i avsnittet om Märkpojken.

För att främja förutsättningarna att nå hamnen och färjeterminalen med gång och cykel bör en gång- och cykelväg till färjeterminalen tillkomma. Den bör ansluta till befintliga gång- och cykelvägar i samhället. Handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse mellan Umeå och Vasa ska behållas genom hamnområdet, liksom möjligheten till framtida persontågtrafik till färjeterminalen. Se avsnitt 3.6 om fast förbindelse till Finland.

Från hamnen sker skrymmande transporter, vilket förväntas öka i framtiden. De mest utrymmeskrävande är frakt av delar till vindkraftverk, vilka ställer stora krav på fri höjd och hinderfrihet längs transportvägarna. Idag går dessa transporter längs med Holmsundsvägen men inriktningen är att de i framtiden ska kunna gå på E12. Se avsnitt 3.6. Även transporter av farligt gods till och från hamnen behöver kunna ske längs utpekade transportvägar.

Översiktsbild av gränsen (grön linje) för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 vid maximal utbyggnad enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 dB(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. För en noggrannare tolkning av bullerkartan hänvisas till detaljplanens bullerutredning.

Riktlinjer för Umeå hamn

- Området avsätts som verksamhetsområde för hamnens utveckling.
- Skapa förutsättningar för hamnens utveckling genom att vid planering av bebyggelse och infrastruktur ta hänsyn till den framtida bullersituationen.
- Planera för en gång- och cykelväg till färjeterminalen.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida fast förbindelse till Vasa/Finland.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida persontågsförbindelse till färjeterminalen.
- Säkerställ framkomligheten för tunga och skrymmande transporter till hamnen.

Område V5, Lövön och området norrut längs Holmsundsvägen

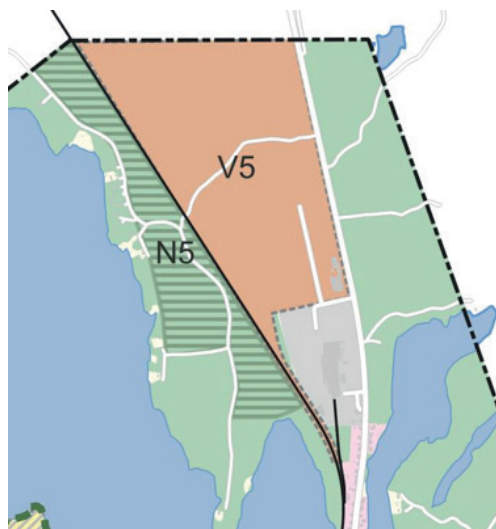
Området är utpekad i översiktsplanen Fördjupning för Umeå (2018) för industri/verksamheter och är sedan tidigare detaljplanlagt för industri. Större delen är oexploaterad, endast delen längst i söder är ianspråktagen.

För den norra, ej exploaterade, delen av området har arbetet med en ny detaljplan påbörjats. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för industri med möjlighet till spåranslutning. Förutsättningar för etablera en underhållsverkstad för persontåg för Norrtåg utreds också, vilket ställer krav på insatser på Holmsundsbanan. Syftet är också att säkerställa dagvattenhanteringen så att Natura-2000 området som ligger väster om planområdet inte blir påverkat av exploateringen. Planen var ute på samråd hösten 2021. För detaljplanens innehåll och konsekvenser hänvisas till planhandlingarna.

För kommunen är det angeläget att området kan tillvaratas eftersom behovet av ny verksamhetsmark är stort och området har ett mycket strategiskt läge:

- området kan ges spåranslutning eftersom det ligger i anslutning till järnvägen Umeå – Holmsund, vilket möjliggör transporter med järnväg till framtida verksamheter. Tillgången till sådana områden är mycket begränsad och det därför ytterst angeläget att de kan tillvaratas för att ge förutsättningar för miljövänliga transporter och effektiva logistiklösningar. Trafikverket och Umeå kommun har tecknat en avsiktsförklaring avseende effektivare godstrafik på järnväg Gimonäs-Umeå hamn, i vilken åtgärder för att möjliggöra en anslutning av området ingår
- närheten till Umeå hamn möjliggör samordning med eventuella framtida behov av verksamhetsytor med koppling till hamnverksamheten.

Norr om V5 ligger i översiktsplanen Fördjupning för Umeå ett utpekad verksamhetsområde mellan järnvägen och Holmsundsvägen (väg 531). Medan E12 föreslås som prioriterad väg för tyngre transporter får Holmsundsvägen genom Holmsund och in mot Umeå en annan funktion med cykelbana och anslutningar till de utpekade verksamhetsområdena. Se avsnitt 3.6.

Riktlinjer

- Området avsätts för verksamheter, i första hand för verksamheter som har behov av spåranslutning.

3.5 Handel och service

Tillkommande bostäder i Holmsund och Obbola ger utökat underlag till den handel och service som idag finns på orterna. För att handeln ska stärkas är det viktigt att tillgängligheten från nya områden till handeln är god med samtliga färdmedel.

Inriktningen bör vara att så långt möjligt samla tillkommande ny offentlig och kommersiell service i anslutning till befintlig service och viktigare målpunkter. I Holmsund är det önskvärt att ny handel etableras i det nuvarande centrumområdet kring Himmelska fridens torg, men handel och verksamheter kan också provas längs Solbackavägen och Frejavägen, i ett läge som kan dra nytta av närheten till Storsjöhallen och andra målpunkter i området. Den planerade gång- och cykeltunneln under järnvägen och Holmsundsvägen i Solbackavägens förlängning kommer knyta samman området med centrumområdet. Se avsnitt 3.2 om utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund.

Holmsunds centrum och Himmelska fridens torg

Det finns ett behov av att stärka Himmelska fridens torg och Holmsunds centrum som en gemensam plats för handel, möten och vistelse. Den nuvarande användningen och utformningen av torget upplevs som bristfällig och i behov av upprustning. På den allmänna platsmarken på torget som kommunen har rådighet över kan det t.ex. handla om att iordningställa en park, torgyta, lekplats, scen, bänkar, utomhusgym etc.

Det är också önskvärt att komplettera centrumområdet med nya bostäder och verksamheter för att ge ett bättre underlag för både befintlig och framtida handel. Kring torget och i centrumområdet finns ett flertal fastigheter, delvis planlagda, där ny bebyggelse kan tillkomma. En högre exploatering än befintlig bebyggelse bör här kunna medges för att stärka befolkningsunderlaget för både handel och en eventuell framtida tågstation vid Järnvägsgratan.

På lång sikt kan torget bli en del i ett stråk som via Industrigatan - torget - Trädgårdsgatan knyter samman centrum med en framtida järnvägsstation/resecentrum vid Järnvägsgratan. Detta stråk bör ges en omsorgsfull gestaltning med syfte att skapa en trygg förbindelse för fotgängare och cyklister som rör sig genom centrum mot järnvägsstationen och andra målpunkter. Med ökade flöden och befolkningsunderlag förbättras förutsättningarna för utveckling av fastigheterna längs stråket med bostäder, verksamheter och handel. Kommunen är positiv till ny bebyggelse längs stråket och kring torget och närliggande kvarter.

Handlingsfriheten för att koppla stråket mot Märkpojken bör också behållas, liksom möjligheten till en planskild passage av E12 för gång och cykel mot Märkpojken. Ett annat stråk som också är intressant att stärka är Svedbergsgatan som kan komma att få en viktig roll för oskyddade trafikanter vid en eventuell framtida bostadsbebyggelse på Märkpojken. Längst Svedbergsgatan finns också potential att komplettera med fler bostäder samt verksamheter.

Stråk Märkpojken - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida resecentrum/järnvägsstation

Riktlinjer handel och service

- Ny offentlig och kommersiell service bör i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig service och målpunkter.
- Torgets gestaltning och utveckling behöver ske med ett helhetsperspektiv tillsammans med angränsande bebyggelse och allmän platsmark.
- Ny bebyggelse med bostäder, handel och verksamheter i centrumområdet längs stråket Industrigatan - Trädgårdsgatan och kring Himmelska Fridens Torg med närliggande kvarter är önskvärd. En något högre exploatering än befintlig bebyggelse ska prövas.
- På lång sikt utvecklas stråket Industrigatan - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida järnvägsstation till en trygg och gen förbindelse för fotgängare och cyklister.

Centrum och handel i Obbola

Obbola saknar en tydlig centrumpunkt, även om det längs Nils Jansvägen centralt i samhället ligger en livsmedelsbutik och restaurang. Med fler invånare i framtiden ökar underlaget för kommersiell service. För att tydliggöra ett centrumområde är det önskvärt att eventuellt tillkommande service och andra centrumfunktioner lokaliseras i anslutning till befintlig service.

Nils-Jansvägen har potential att utvecklas som stråk genom koppling till framtida utbyggnadsområde för bostäder väster om Södra Obbolavägen, som därmed får närhet till befintlig livsmedelsbutik.

Även Linjevägen kan stärkas som stråk genom att den knyter samman Folkets hus, förskola och skola med arenaområdet och ny bebyggelse väster om Obbolavägen.

3.6 Trafik och infrastruktur

Hållbart resande

Mobility Management (MM) är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden, till exempel genom kampanjer, bättre utbud och kommunikationsinsatser. Dessa beteendepåverkansåtgärder förbättrar ofta effektiviteten hos åtgärder i infrastrukturen eftersom vi ofta reser som vi alltid har gjort av gammal vana.

Översiktsplanens strategier har sin utgångspunkt i hållbar utveckling och ett fokus på hållbart resande samt minskad klimatpåverkan. Planförslaget bidrar till öka möjligheterna till hållbart resande genom att huvuddelen av nya bostäder föreslås som komplettering till befintlig bebyggelse, eller i utbyggnadsområden med närhet till kollektivtrafik och målpunkter. En högre täthet i Holmsund och Obbola innebär förutsättningar för både möten mellan människor och att service, arbetsplatser m.m. kan nås med gång eller cykel.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete för beteendepåverkan är också centralt för att öka andelen hållbara transporter och för att uppnå ett effektivt användande av orternas infrastruktur.

Kollektivtrafik

Den framtida förväntade befolkningsökningen i Holmsund och Obbola har potential att stärka kollektivtrafiken i form av ett större potentiellt kundunderlag som förhoppningsvis ger en högre turtäthet som gynnar det hållbara resandet. I utbyggnadsfaserna av de båda tätorterna kan det bli aktuellt att se över linjedragningar och hållplatslägen för att utifrån den nya strukturen kunna erbjuda de tätbefolkade områdena en attraktiv kollektivtrafik.

Huvuddelen av utbyggnadsområdena i Holmsund ligger inom gångavstånd (ca 5 minuters promenad) till busslinjer med bra turtäthet. Närmast Sandviksudden saknas idag närhet till kollektivtrafik vilket är önskvärt vid utbyggnad av bostäder där. Även södra delen av Djupsundsudden har långa avstånd till närmaste busshållplats.

I Obbola ligger utbyggnadsområdena i huvudsak inom gångavstånd från busshållplats. Söder om område B1/U3 i södra Obbola är dock avstånden till ändhållplatsen vid Byviken långa, och det är tveksamt om ett tillräckligt passagerarunderlag kan skapas som motiverar en förlängning av busslinjen hit.

Framtida biltrafik i Holmsund och Obbola

Den framtida utvecklingen av Holmsund kommer att innebära en ökning av fordonstrafiken som till stor del styrs av utbyggnadstakten för de nya områdena. De beräkningar av trafikallsträng som gjorts visar att de största ökningarna kommer att ske på de större vägarna; E12, Holmsundsvägen, Järnvägsgratan och Storgatan. Men även gator av mer lokal karaktär som Svedbergsgatan kan på lång sikt, beroende på hur Holmsunds utvecklas, få en betydande ökning vilket kan skapa ett behov av åtgärder för att styra trafiken mot de större vägarna som har kapacitet att klara det. Exempel på det kan vara ett genomfartsförbud för biltrafik.

I Obbola koncentreras de större trafikflödena till Södra Obbolavägen och Linjevägen. Det är också de vägarna som förväntas få de största trafikökningarna i takt med att tätorten byggs ut. Då merparten av tillkommande bebyggelse planeras ligga nära eller i direkt anslutning till Södra Obbolavägen blir trafiksäkerheten längs denna sträcka en viktig fråga att fortsätta att arbeta med. 2021 byggdes åtta nya farthinder i Obbola med fokus på platser där gång- och cykelvägnätet korsar bilvägar.

Gång- och cykelvägar

I takt med att Holmsund och Obbola byggs ut och befolkningen ökar behöver gång- och cykelvägnätet ses över och byggas ut för att skapa säkra kopplingar till de nya målpunkterna. Särskilt fokus bör ligga på trafiksäkra och gena stråk för barn och unga att färdas på till förskolor, skolor och fritidsaktiviteter.

När nya områden bebyggs i Holmsund och Obbola är det viktigt att utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet sker tidigt för att skapa förutsättningar för ett hållbart resande redan från start.

Om det på lång sikt etableras bostäder och verksamheter med många besökare i Märkpojken kan det behövas en planskild gång- och cykelpassage med E12 för att skapa säkra kopplingar mot den befintliga bebyggelsen i Holmsund.

Som ett led i utvecklingen av gång- och cykelvägnätet planeras en tunnel under järnvägen och Holmsundsvägen i höjd med Skärgårdsskolan för att skapa en tryggare passage för barn och unga som ska till och från skolorna i östra delarna av Holmsund. Tunneln bidrar också till att minska de stora barriäreffekterna av den tunga infrastrukturen i Holmsund.

Obbolabron kan upplevas som otrygg för fotgängare och cyklister eftersom mycket tung trafik också trafikerar bron. Åtgärder för att öka säkerheten är önskvärda men är mycket svåra att få till på grund av brons konstruktion.

Strandpromenad Holmsund

För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk på Ombergets västra sida, fortsätter runt Sandviksudden ner mot E12:an. På lång sikt, beroende på den framtida användningen av Märkpojken, kan det vara intressant att där fortsätta med en strand/kajpromenad.

En möjlighet är att strandpromenad kan bli en del av en park/grönområde i norra delen av udden, se avsnitt 3.2. om Sandviksudden.

Gång- och cykelväg mellan Holmsund och Umeå

En gång- och cykelväg har färdigställts längs Holmsundsvägen mellan Umeå och Holmsund. Se avsnitt "E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner" nedan.

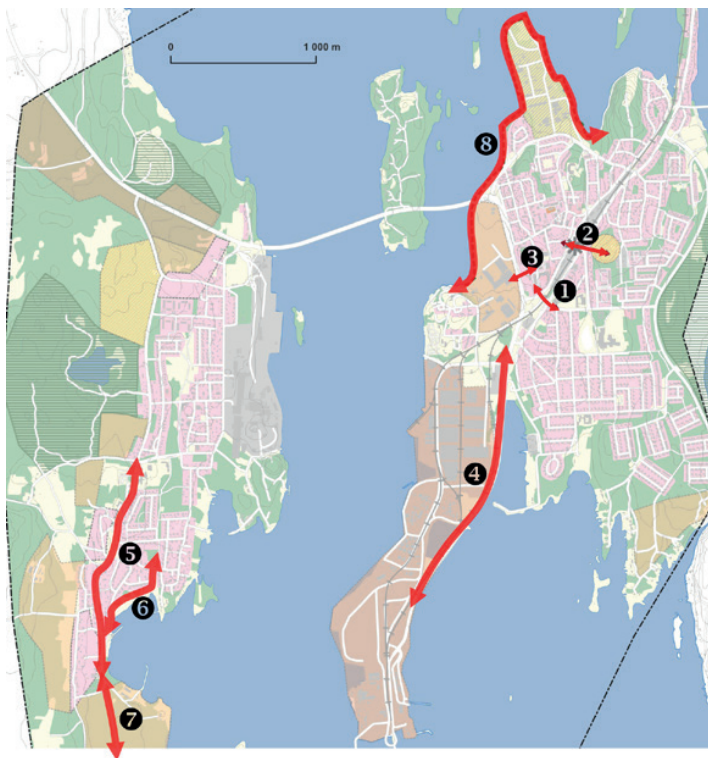
Gång- och cykelvägnät i Obbola

Gång- och cykelvägnätet i Obbola är centrerat till det gröna stråket som löper centralt genom tätorten i nord-sydlig riktning. Från detta stråk finns även kopplingar till anslutande gator. Parallellt med denna sträckning finns även separat gång- och cykelväg längs hela Linjevägen från skolan upp till väg E12 och vidare över bron mot Holmsund. Den framtida utbyggnaden av Obbola skapar ett behov av att se över den befintliga infrastrukturen och utreda vilka sträckor som behöver kompletteras med separata gång- och cykelvägar. Ett sådant stråk är Södra Obbolavägen från skolan och söderut för att skapa trygga färdvägar för barn och unga. Se avsnitt nedan om Södra Obbolavägen.

Riktlinjer gång- och cykelvägar

Siffrorna ansluter till kartan.

- (1) Bygg en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen vid Solbackavägen.
- (2) Planera för en gång- och cykelpassage av järnvägen i norra delen av godsbangården. Behåll handlingsfriheten för en framtida gång- och cykelbro över järnvägen i motsvarande läge.
- (3) Behåll handlingsfriheten för en planskild passage av E12 vid Märkpojken för att säkerställa säker skolväg m.m.
- (4) Skapa utrymme för en säker gång- och cykelväg för oskyddade trafikanter till hamnen och färjetterminalen. Med färjetterminalen och utökade verksamheter ökar behovet av att oskyddade trafikanter (fotgängare och cyklister) ska kunna ta sig på ett tryggt sätt till hamnen. Idag får dessa färdas i blandtrafik längs vägar med smala eller inga vägrenar. Hänsyn till till anslutningen av en framtida fast förbindelse behöver tas.
- (5) En gång- och cykelbana/ökad standard för oskyddade trafikanter längs Södra Obbolavägen mellan södra Obbola och Obbola skola bör utredas utifrån tillkomsten av nya bostäder i området.
- (6) Utred en förlängning av den befintliga genomgående gång- och cykelvägen i grönstråket från Östibyvägen söderut.
- (7) En anpassning av Södra Obbolavägen för bland annat fotgängare och cyklister söder om befintligt samhälle (dvs. från B1 och söderut) bör utredas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.
- (8) Planera för en strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden med möjlighet till en framtida strand/kajpromenad på lång sikt vid Märkpojken.

Järnvägen genom Holmsund och godsbangården

Järnvägen mellan Umeå och Umeå hamn (Holmsundsbanan) är en viktig länk i transportkedjorna till hamnen och övriga verksamheter i Holmsund och Obbola. Som en följd av utökade godsvolymer i hamnen kommer järnvägens betydelse att bli än större i framtiden. Kommunen har därför tillsammans med Trafikverket tecknat en avsiktsförklaring om ett flertal åtgärder för att öka järnvägens kapacitet och driftsäkerhet.

Godsbangården i centrala Holmsund utgörs av ett drygt 600 meter långt spårområde med upp till sex järnvägsspår som nyttjas för rangering och uppställning av järnvägsvagnar. Trafikverket och kommunen har sedan 2017 en inriktning om att minska på antalet spår på bangården och flytta tågbildning, uppställning och växling till hamnområdet på Hillskär. Dessa åtgärder samt uppbyggnad och flytt av motsvarande funktioner till hamnen finns med i avsiktsförklaringen. Detta innebär att järnvägens markanspråk och bullrande verksamhet på sikt kan minska inom de centrala delarna av Holmsund.

Järnvägen är och förblir dock en barriär som skär genom hela samhället. Viktiga målpunkter finns på båda sidor av järnvägen vilket skapar behov av att korsa den. Det finns idag tre planskilda passager av järnvägen, vid E12 i söder och vid Storgatan samt vid Brogatan/Tobaksvägen i norr. Korsningar i plan finns i godsbangårdens södra och norra del, på Lövön samt på flera platser i hamnområdet, där järnvägsnätet förgrenar sig. Instängsling av bangården har gjorts för att förhindra olämpligt spring över spårområdet.

Kommunen har beslutat att den nuvarande passagen i plan i södra delen av godsbangården, mellan Solbackavägen och Järnvägsgatan, ska ersättas med en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen.

Trafikverket har beslutat att gång- och cykelpassagen i norra delen av bangården ska stängas p.g.a. säkerhetsproblem. Kommunens uppfattning är att passagen behöver ersättas med en ny i ett liknande läge, eftersom avståndet mellan passagen i södra delen av godsbangården och den vid Storgatan är en dryg kilometer. Det innebär enligt kommunen en oacceptabelt lång sträcka som ytterligare skulle förstärka järnvägens barriäreffekt.

En vision på lång sikt är att bygga en gång- och cykelbro över järnvägen som ansluter till en framtida järnvägsstation och till eventuell framtida bebyggelse på Kassjöberget (se avsnitt 3.2).

Riktlinjer

- Planskild passage för gång och cykel planeras i södra delen av godsbangården.
- Den stängda passagen i norra delen av godsbangården behöver ersättas med en ny i motsvarande läge.
- Handlingsfriheten behålls för en gång- och cykelbro över järnvägen mellan Kassjöberget och framtida järnvägsstation.
- Flytta godsbangårdens funktioner som tågbildning, uppställning, växling m.fl. till läge utanför centrala Holmsund, och minska antalet spår på nuvarande godsbangård.

Framtida resecentrum och tågpersontrafik

Norrtåg har utrett förutsättningarna för persontrafik på tåg till Holmsund. De grundläggande förutsättningarna finns med järnvägen genom samhället och med ett möjligt stationsläge på en central plats. Dessutom fortsätter spåret ned till färjeterminalen i hamnen, vilket öppnar upp för att vissa turer kan ansluta till färjans ankomst- och avgångstider. Förutsättningarna för att iordningställa nödvändiga plattformar etc. vid färjeterminalen är dock inte utredda.

Norrtågs utredning ger en översikt av möjliga trafikupplägg och nödvändiga investeringar i infrastrukturen. Norrtågs slutsats är att det finns förutsättningar på lång sikt för persontrafik, men för att skapa en bra trafik krävs omfattande insatser i infrastrukturen. Tågparallell busstrafik behöver också reduceras för att få god trafikekonomi.

Umeå kommun ser att persontrafik på tåg kan komma att få mycket stor betydelse för Holmsunds utveckling och bedömer att det på lång sikt finns goda förutsättningar för att tillskapa det. Kommunen ska därför i olika sammanhang verka för att trafiken kommer till, och i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för det.

Underlag, förutsättningar och utmaningar

Avgörande förutsättningar för en framtida persontågstrafik till Holmsund är att det går att skapa ett trafikutbud som är attraktivt och konkurrenskraftigt vad gäller restider och turtäthet i jämförelse med alternativa transportsätt, i första hand biltrafik men även i jämförelse med dagens busstrafik.

Det är viktigt att det finns stort resandeunderlag inom gång- och cykelavstånd från järnvägsstationen. Om avstånden och tiden att ta sig till stationen är för stora minskar tågtrafikens konkurrenskraft. Som acceptabelt gång- och cykelavstånd räknas 600 m respektive 1200 meter. I Holmsund bor ca 2900 personer inom gångavstånd och ca 5200 personer inom cykelavstånd från ett framtida stationsläge. Det är jämförbart med antal boende på gångavstånd till stationen i Vännäs, men fler inom cykelavstånd. Det är också mer än dubbelt så många än dem som bor inom gång- respektive cykelavstånd från stationen i Hörnefors.

I jämförelse med andra orter i regionen med tågtrafik bör alltså ett tillräckligt underlag finnas för tågtrafik till Holmsund. Holmsund ligger dock relativt nära Umeå vilket gör att tidsvinsten med att ta tåget jämfört med bilen blir mindre jämfört med orter som ligger på större avstånd. Skillnaden i restid mellan tåg och bil är dock jämförbar med den mellan Vännäs och Holmsund. Norrtåg anger att tågresan mellan Holmsund och Umeå östra beräknas ta 13 minuter, jämfört runt 20 minuter med bil och buss.

Sävar, som kommer att få tågtrafik, ligger på ungefär samma avstånd till Umeå, men med betydligt färre boende inom gång- och cykelavstånd från den kommande stationen. På sikt förväntas dock befolkningen att öka i Sävar.

Utöver restiden är även turtätheten viktig. För att tågtrafik ska bli attraktiv bör det vara halvtimmes- trafik under högttrafiktid och timmestrafik under lågttrafiktid. Turtätheten för busstrafiken är bra idag med ca 70 turer/vardag till Holmsund. Bussarna går också runt samhället vilket innebär att många har korta avstånd till närmaste busshållplats.

En stor andel, knappt 40 procent, av Holmsundsborna har sin arbetsplats i Umeå centrum med närområde eller på universitets- och sjukhusområdet och kan alltså ha möjlighet att nå sin arbetsplats från Umeå C eller Umeå östra.

Sammanfattningsvis bedöms det finnas förutsättningar på lång sikt för persontågstrafik till Holmsund. Men det behövs ytterligare fördjupade utredningar för att klargöra förutsättningarna och därefter ställningstaganden hos olika aktörer med ansvar för infrastruktur och trafikering, innan ett beslut om trafik kan fattas. Från kommunens sida krävs ett långsiktigt och målinriktat arbete för att skapa förutsättningarna för tågtrafik, se riktlinjerna nedan.

Järnvägsstation/resecentrum

Möjlig plats för Holmsunds järnvägsstation är i mellersta eller södra delen av nuvarande godsbangård, på dess västra sida mellan spåren och Järnvägsgratan. Här ligger bl.a. den gamla stationsbyggnaden, som idag är privatägd. Tre alternativa lägen för plattformar har studerats i tidigare utredningar, mellan gamla stationsbyggnaden i norr och nära en framtida gång- och cykeltunnel i söder. I sin enklaste form utgörs stationen endast av plattformen och ett enklare väderskydd, men med tanke på Holmsunds storlek är det rimligt att planera för någon form av stationsbyggnad med tillhörande funktioner. I det fortsatta arbetet bör fördjupade skisser på området göras i dialog med berörda markägare.

Riktlinjer persontågtrafik

- Kommunen ska verka för persontrafik på tåg till Holmsund.
- Skapa förutsättningar för en framtida järnvägsstation vid nuvarande godsbangården.
- Komplettera med nya bostäder och verksamheter inom gångavstånd från framtida stationsläge. Det finns idag ett flertal fastigheter i centrala Holmsund som kan bebyggas. En högre täthet och exploateringsgrad bör eftersträvas inom centrumområdet och gångavstånd från stationsläget.
- Verka för en upprustning av Holmsundsbanan. Detta är nödvändigt för att skapa kapacitet och konkurrenskraftiga restider. Detta är också angeläget för godstrafiken till hamnen.
- Skapa god tillgänglighet för fotgängare och cyklister till en framtida station. Gena och trygga gång- och cykelvägar behövs från samhällets olika delar. Knyt ihop stationsområdet med centrum och Himmelska fridens torg så att ett sammanhållet stråk bildas. Planera för kopplingar på lång sikt till Märkpojken. Utred förutsättningarna för en planskild gång- och cykelpassage över järnvägen och Holmsundsvägen till Kassjöberget som ger god tillgänglighet till stationen från de östra delarna av Holmsund.
- Bygg ett attraktivt resecentrum med funktioner och verksamheter som underlättar för resenärerna och skapar trygghet och rörelse.
- Handlingsfriheten för tågpersontrafik till färjeterminalen i hamnen ska behållas.

E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner

Holmsund och Obbola nås från Umeå via E12 respektive Holmsundsvägen (väg 531). Båda vägarna har relativt hög standard och används av såväl personbilar, lastbilar som cyklister. Trafikverket har tidigare utrett behov av åtgärder för att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för båda vägarna, t.ex. utbyggnad av gång- och cykelbana, mitträcke och busshållplatser. Eftersom det är statliga vägar är det staten som ansvarar för finansiering och genomförande av alla åtgärder.

E12:an utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Vägen har en mycket viktig funktion som transportled till hamnen och behöver därför ha en kapacitet som klarar framtida ökade transporter.

Som underlag till statens prioritering av åtgärderna finns behov av att klarlägga vilka funktioner som är de viktigaste för respektive väg. Detta får också betydelse för kommunens planering av markanvändning och trafiklösningar i olika sammanhang.

Kommunens inriktning är att prioritera tunga och skrymmande transporter på E12 och utforma den för hög framkomlighet och kapacitet. Transporter med lägre krav på framkomlighet, inklusive gång och cykel, hänvisas till Holmsundsvägen (väg 531). Kommunen har prioriterat en gång- och cykelbana längs Holmsundsvägen med hänvisning till Holmsunds storlek och att de flesta arbetsplatserna och de största målpunkterna i Umeå ligger längs vägen (Universitets- och sjukhusområdet) och på norra sidan Umeälven. Det är också en fördel att gång- och cykeltrafiken inte sker längs samma väg som de tunga transporterna. Gång- och cykelbanan längs Holmsundsvägen färdigställdes 2025. På sikt är det dock önskvärt att det ges möjlighet att cykla även från Obbola mot Umeå på den södra sidan älven.

En särskild utmaning utgör de mycket skrymmande transporterna av vindkraftverk från hamnen. Dessa förväntas öka både i antal och storlek, vilket ställer särskilda krav utformning på gaturummet längs de vägar där transporterna sker. Idag sker transporterna via Holmsundsvägen eftersom ekipagen inte kommer under järnvägsbron över E12 vid Kyrkogatan/Centralgatan, samt under Botniabanans bro norr om Storrinneln. Mark för att lösa detta behöver avsättas utifrån de lösningar för som utretts. Innan detta har genomförts behöver de mest skrymmande transporterna ske över Holmsundsvägen. Tung transporter genom Holmsund mellan verksamhetsområdet på Lövön (område V5) och hamnen kan också förväntas i framtiden.

Riktlinjer E12 Holmsund - Obbola - Umeå

- Prioriterad väg för de tunga och skrymmande transporterna, av t.ex. vindkraftverk, generatorer och insatsvaror till industrin, från hamnen. Hög framkomlighet prioriteras, utbyggnad av mötesseparering (mitträcke) prioriteras på E12 före Holmsundsvägen
- Möjligheten till en ny passage av järnvägen för skrymmande transporter vid Kyrkogatan/Centralgatan i Holmsund enligt utredda lösningar behålls.

Riktlinjer Holmsundsvägen (väg 531) Holmsund - Umeå

- Anslutningar/korsningar ska möjliggöras till framtida verksamhetsområden mellan Holmsund och Umeå enligt översiktsplan för Umeås framtida tillväxtområde
- Framkomlighet och hastigheter anpassas för att möjliggöra anslutningar till befintliga och framtida verksamhetsområden, samt till gång- och cykelbana.

Fast förbindelse över Kvarken till Finland

I Umeås översiktsplan 2018 redovisas en fast förbindelse över Kvarken som en långsiktig vision som skulle innebära radikalt förändrade strukturella förutsättningar för Umeå och norra Sverige. Ett antal alternativa korridorer för en fast förbindelse har studerats i olika sammanhang. Flera av dessa angör land i Umeå hamn för vidare anslutning till E12. Korridorerna utgör infrastrukturresevat vilket innebär att handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse genom Holmsund ska behållas. Umeå kommun har en principiellt positiv syn på projektet och vill i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande.

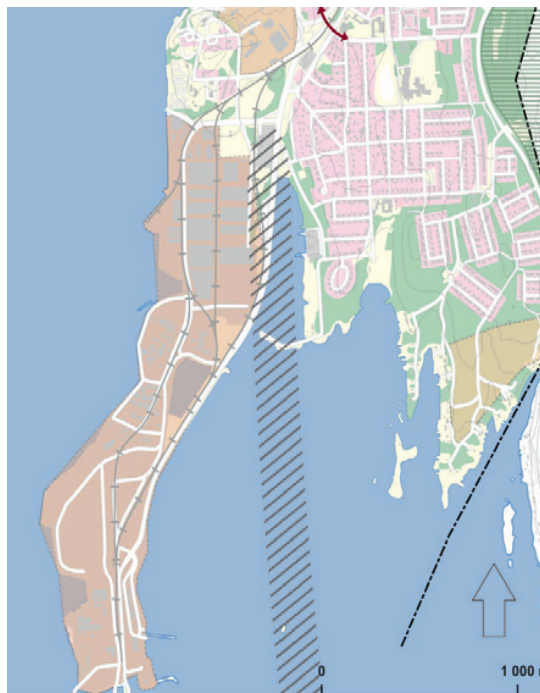
På uppdrag av den finska regeringen har det finska Trafikledsverket genomfört en förutredning om den fasta förbindelsen mellan Finland och Umeå. Utredningen innehåller dels en behovsanalys, dels en redogörelse för tekniska lösningar och förslag på sträckning med konsekvensbeskrivning och kostnadsuppskattning.

Utredningen är ett underlag för fortsatt hantering av berörda aktörer i Finland och Sverige. Några beslut om att genomföra projektet finns inte, men Kvarkenrådet kommer att fortsätta utreda förutsättningarna och nyttorna.

Förutredningens innehåll

I utredningen redovisas sex alternativa lösningar för en fast förbindelse över Kvarken med olika kombinationer av väg och/eller järnväg och i olika kombinationer av bro, bank och tunnel. I samtliga alternativ redovisas att förbindelsen ansluter till Patholmsvikens västra sida i norra delen av hamnen, se karta. En anslutning på hamnens sydspets har inte bedömts möjlig på grund av det höjdläge förbindelsen behöver ha över eller under farleden i havet utanför Holmsund och vilken lutning som kan medges.

Den finska utredningen beräknar att den tunga vägtrafiken skulle utgöra cirka 500 fordon per dygn och mängden personbilstrafik mellan 2000 och 3000 fordon per dygn. Antal tågpassagerare uppskattas till cirka 1 500 passagerare per dygn. Kommunens bedömning är att godstransporterna har större potential än persontrafiken.

Utredningen har inte detaljerat redovisat hur anslutningen i Holmsund ska ske, men utifrån det underlag som finns kan följande övergripande slutsatser och konsekvenser av förslaget ses:

- En fast förbindelse som ansluter till Holmsund innebär att orten blir en entrépunkt till Sverige från utlandet vilket innebär nya, stora möjligheter för Holmsunds utveckling.
- Pågående markanvändning och bebyggelse som tas i anspråk av förbindelsen berör hamnverksamhet samt trafik- och verksamhetsytor norr om hamnen. Ingen bostadsbebyggelse eller övriga verksamheter utanför hamnområdet bedöms beröras, förutsatt att riktvärden från trafikbuller inte överskrider och befintliga väg- och järnvägssträckningar genom samhället behålls.
- Väg- och järnvägsanslutning till hamnen kommer att förändras, men detaljerna kring hur anslutningen till befintliga vägar och järnväg ska göras är inte klarlagda.
- Småbåtshamnen i Patholmsviken kommer sannolikt att behöva avvecklas
- En bro och dess trafik kommer att höras och skära av utblicken mot havet från bebyggelse och grönområden i södra delen av samhället och Kroklandet.
- De vägtrafikmängder som utredningen redovisar bedöms kunna hanteras på befintligt vägnät genom samhället, primärt på E12. De ska dock adderas till den trafikökning som förväntas utifrån ökade godsvolymer i hamnen, vilket sammantaget kommer att förstärka den barriär som E12:an utgör. Kapacitetshöjande åtgärder kan behövas om trafikmängderna ökar väldigt mycket. Buller från trafiken kan ställa krav på anpassningar av tillkommande bebyggelse i anslutning till vägen.
- Den befintliga järnvägen till Umeå (Holmsundsbanan) behöver redan idag uppgraderas för att tillgodose förväntat ökade godsvolymer till Umeå hamn. Med en järnvägsförbindelse över Kvarken blir en sådan uppgradering än mer nödvändig.
- Det kan uppstå behov av mark för olika markanspråk som följer eller möjliggörs av förbindelsen, exempelvis parkering, tank-/laddningsstationer samt olika servicefunktioner som hotell och handel. Möjliga större ytor för sådana behov är kvarteret Märkpojken samt de föreslagna nya verksamhetsområdena längs E12 norr om Obbola (V2, V3 och V4). Föresättningarna för nya ytkrävande funktioner i direkt anslutning till Patholmsvikens västra sida där förbindelsen når land i norra hamnområdet är sannolikt begränsade men behöver studeras noggrannare.

Nya underlag och utredningar om den fasta förbindelsen kommer att tas fram i det fortsatta arbetet, varför nya lösningar och trafikprognoser kan komma att presenteras som kan ge andra konsekvenser för Holmsund än de ovan redovisade. Umeå kommun följer arbetet och bör därför ha en beredskap för detta i sin planering.

Riktlinjer fast förbindel över Kvarken till Finland

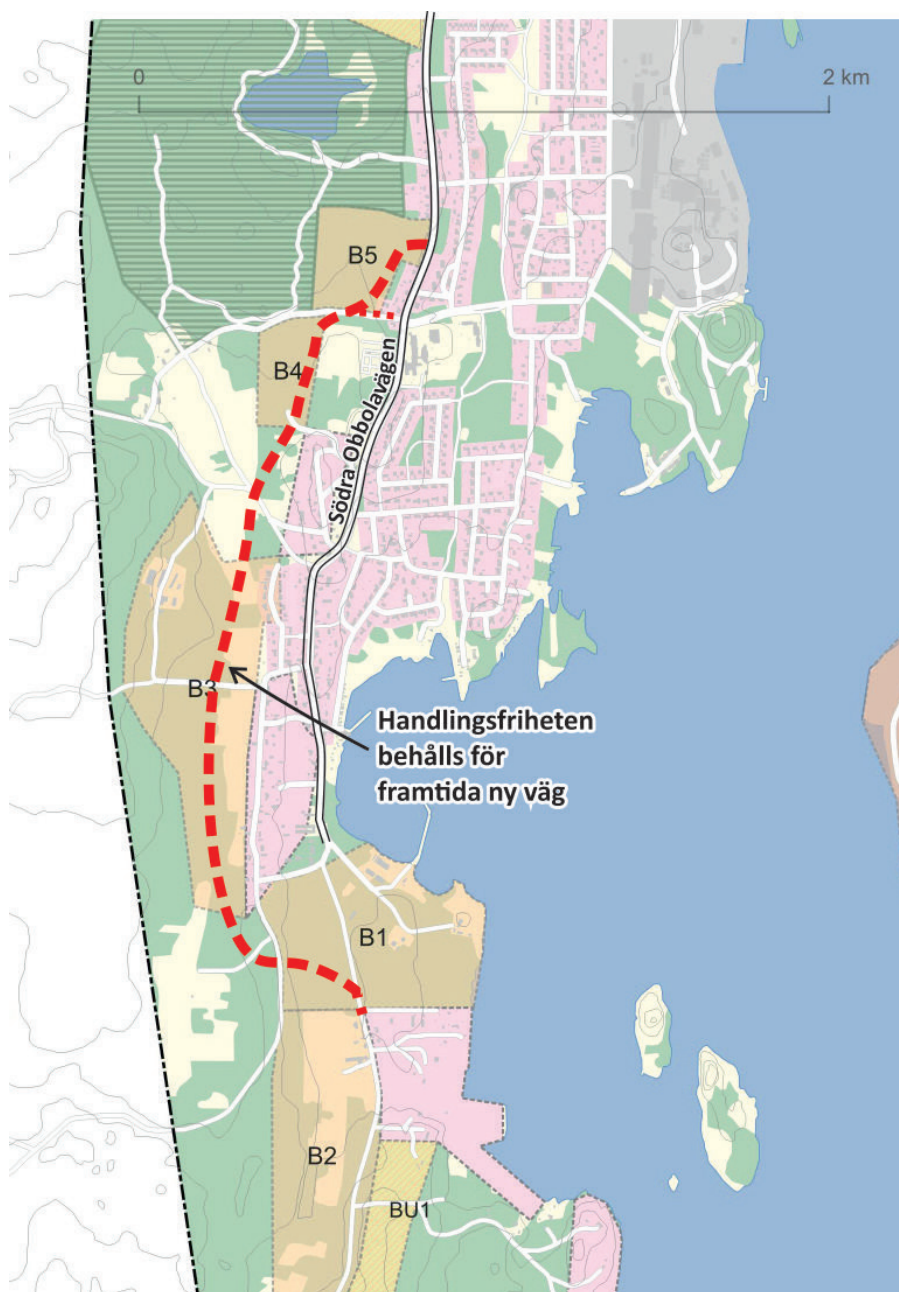
- Umeå kommun är positiv till en fast förbindelse mellan Holmsund och Finland och ska i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande. Handlingsfriheten för redovisad sträckning enligt den finska utredningen 2025 ska behållas.
- Handlingsfriheten i kv. Märkpojken och i de föreslagna verksamhetsområdena norr om Obbola ska behållas för funktioner och verksamheter som behövs för, eller möjliggörs med, en fast förbindelse.

Södra Obbolavägen

Södra Obbolavägen är det huvudstråk som går från anslutningen vid E12:an hela vägen genom Obbola och vidare söderut mot Vitskärsudden. Den är av stor vikt både för trafik som ska till/från Obbola och för interna resor mellan norra och södra delarna av tätorten.

Kapaciteten på Södra Obbolavägen är idag mycket god. Flödena under ett vardagsdygn varierar från ca 2700 fordon i norr till ca 1600 på den södra delen. Vägen som sådan kan hantera mer trafik än så utan större konsekvenser. Det som måste studeras närmare är kapaciteten i korsningar och eventuella köbildningar, exempelvis korsningen Södra Obbolavägen/Linjevägen. Dock är trafiken på anslutande gator så pass låg att det inte är troligt att några kapacitetsproblem kan förväntas uppstå.

Allt eftersom Obbola växer kan trafiken längs vägen förväntas öka. Det är viktigt att ta med konsekvenserna för trafiken i beslutet kring utbyggnadstakten för utvecklingsområdena i södra Obbola. Eftersom en stor del av utbyggnaden kan ligga flera decennier fram i tiden är det dock svårt att göra säkra prognoser på framtida trafikmängder. Konsekvenserna kopplade till trafik och infrastruktur av utbyggnaden i Obbola blir också varierande beroende på vilket av de utpekade utvecklingsområdena som byggs ut först, och hur många bostäder och därmed vilken trafik som tillkommer.

I första hand görs åtgärder på den befintliga sträckningen av Södra Obbolavägen söder om Byviken utifrån hur trafiken utvecklas i södra Obbola. Vid en större utbyggnad på lång sikt av nya bostäder söder om befintligt samhälle skulle dock ett behov kunna uppstå av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola. Handlingsfriheten bör därför behållas för en väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr, se karta. Behovet får prövas i samband med att utbyggnad aktualiseras i de utpekade utbyggnadsområdena i västra och södra Obbola, utifrån vilket tillskott med bostäder som planeras och trafiksituationen på Södra Obbolavägen.

Sträckningen är inte studerad i mer detalj, utan får göras i samband med eventuell förändrad markanvändning i området som aktualiserar behovet av att lägga fast vägens sträckning. En möjlig nordlig anslutning mot Södra Obbolavägen kan vara genom område B5, eftersom Anderssons väg närmast Södra Obbolavägen är trång. Vägreservatet berör privat mark och ett genomförande kräver därför en överenskommelse om markförvärv.

Behovet av bra infrastruktur för cyklister och fotgängare kommer att öka. Skolan i Obbola är en central målpunkt för många barn och unga och det är viktigt att trygga skolvägar säkerställs i takt med att ny bebyggelse tillkommer och trafiken på vägarna ökar. För att i framtiden säkerställa att de hållbara färdssätten är ett attraktivt och tryggt alternativ för exempelvis skolbarn bör möjligheterna att bygga en gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen från skolan och söderut utredas. Där har kommunen fått synpunkter på att sträckan upplevs som otrygg för oskyddade trafikanter och en utbyggnad av Obbola kan motivera att gång- och cykelvägnätet byggs ut.

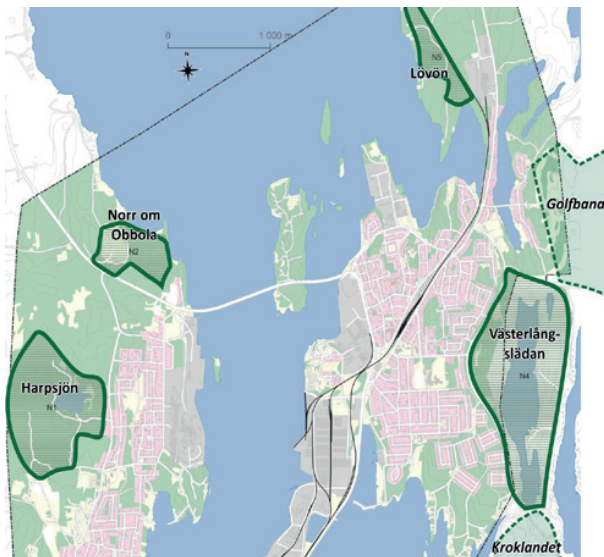
Kopplingarna mot det befintliga cykelvägnätet bör också ses över. I dagsläget slutar den befintliga genomgående cykelvägen genom Ängsparken och det nord-sydliga grönstråket vid Östibyvägen, men en förlängning av den söderut bör utredas för att koppla mot utpekade utbyggnadsområden i söder.

Riktlinjer Södra Obbolavägen

- Utred utbyggnad av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen och förlängning av cykelvägen vid Östibyvägen i samband med bostadsutbyggnad som ökar trafiken längs Södra Obbolavägen
- Utred standarden på Södra Obbolavägen söder om Byviken i samband med bostadsutbyggnad i redovisade utvecklingsområdena söder om Obbola.
- Behåll handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr enligt karta.

3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv

Parker och rekreationsområden

Närheten till vattnet och naturen är en av de kvaliteteter som Holmsunds- och Obbolaborna uppskattar mest med sina orter, enligt den medborgardialog som kommunen genomfört. På den västra sidan av Obbola och på den östra sidan av Holmsund ligger de stora rekreationsområdena kring Harpsjön respektive Våsterlångslådan, med vandringsleder, skidspår, terrängcykelbanor, utegym m.m. som är mycket värdefulla och uppskattade. Småbåtshamnar, badplatser och gångvägar ger tillgänglighet till vattnet. Runt Holmsund går Holmsundsleden som förbinder grönområden, badplatser, rastplatser m.m.

Den västra delen av Våsterlångslådan föreslås som utbyggnadsområde för bostäder samt för anläggningar för friluftsliv, se avsnitt 3.2. Det innebär att befintliga eljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. En utbyggnad av bostäder ger möjligheter att också utveckla ytor och anläggningar för friluftslivets behov i området. Närheten till befintliga och framtida bostäder är positivt, samtidigt som anpassningar kan behöva göras för att hantera eventuella störningar mellan friluftsliv och bostäder.

När Holmsund och Obbola växer med fler invånare och delar av omgivande natur bebyggs, är det viktigt att utveckla de befintliga natur- och friluftslivsområdena och att göra dem mer tillgängliga.

Närheten till havet är en stor tillgång som bättre bör kunna tillvaratas i både Holmsund och Obbola. Idag blockerar industrier och hamnverksamheten allmänhetens tillgång till stora delar av stränderna. Förbättrade möjligheter att nå vattnet och använda vattennära lägen är önskvärda, liksom att tillvarata höjdlägen med utblickar mot havet och samhället.

I både Holmsund och Obbola ger de sammanhängande grön- och parkstråken möjlighet till rekreation, lek och motion. En stor kvalitet för Obbola är stadsdelsparken Ängsparken och det gröna nord-sydliga stråket som är tillgängligt från större delen av Obbola och som når ner mot vattnet vid Byviken (se karta nedan). Utvecklingsmöjligheter med exempelvis bollplan/samlingsplats finns i stråket, och det är önskvärt att stärka kopplingen ner mot vattnet.

De utbyggnadsområden för bostäder i Obbola som redovisas i denna plan ligger i huvudsak i anslutning till befintliga grönområden.

I Holmsund ligger parkerna samlade längs ett grönt stråk som förbinder flera mindre lekparker och naturområden i östra delen av Holmsund, från Sundsparken i norr ner mot Kroklandet i söder. Stråket gör dem mer tillgängliga vid exempelvis motionsrundor och därmed mer funktionella. Parkstråket når också ned till vattnet vid Ljumviken. Storsjöparken i anslutning till Storsjöskolan och bad- och träningsanläggningen Storsjöhallen utgör Holmsunds största och mest välnyttjade park. Genom Holmsund går även Umeleden, en vandringsstulistled längs Umeälven genom hela kommunen. I söder ligger Kroklandet med vandringsleder och i norr på Lövölandet Umeå golfklubbs golfbana.

Holmsund

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Holmsund och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Holmsund: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Sandviksudden.** Den norra udden av Sandviksudden har ett fint läge i Österfjärden, varför möjligheten till att på sikt iordningställa den som en park/grönområde tillgängligt för allmänheten bör utredas
- **Strandpromenad.** För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till Umeleden inom Ume Älvdal och befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden och med en möjlig framtida förlängning till en strand/kajpromenad vid Märkpojken.
- **Märkpojken.** På lång sikt i samband med ändrad markanvändning i Märkpojken kan förutsättningarna för park och andra allmänt tillgängliga offentliga platser prövas. Även kopplingen till Västerbackens kan då utvecklas.
- **Himmelska fridens torg.** Den framtida gestaltningen och användningen av Himmelska fridens torg bör utredas, se avsnitt 3.5. En möjlighet är att iordningställa torget eller en del av det som en park i någon form.
- **Planskilda passager av E12 och järnvägen.** Nya planskilda passager i södra och norra delen av godsbangården för fotgängare och cyklister, som kommer att öka tillgängligheten till parker och grönområden i Holmsund, föreslås. Handlingsfriheten för en gång- och cykelpassage av E12 vid Märkpojken bör också behållas.

Obbola

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Obbola och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Obbola: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Norr om Obbola** Rekreatiomsområde kring cykel- och pulkabacken på gamla deponin norr om Obbola.
- **Harpsjön:** Rekreatiomsområdet kring Harpsjön utökas med området kring SCA Arena (terrängcykelbanor, utegym)
- **Parkstråket:** Tillvarata utvecklingsmöjligheter i parkstråket genom Obbola.
- **Ny gång- och cykelkoppling** i södra delen av Obbola som ansluter till parkstråket i söder.
- **Utbyggnadsområden för bostäder:** Anslutningar görs från de framtida utbyggnadsområdena till angränsanden rekreatiomsområden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Kommunen har genomfört en analys av ekosystemtjänsterna i Holmsund och Obbola, som syftat till att identifiera de ekosystemtjänster som idag finns inom planområdet, vilka som saknas och vilka som är möjliga att tillskapa.

Tillgångar, brister och avvägningar i översiktsplanen

En viktig struktur för att producera ekosystemtjänster är den sammanhängande skog som ligger väster om Obbola respektive öster om Holmsund. De ger ekosystemtjänster som klimatreglering, pollinering, habitat, livsmiljö och samvaro. Delar av utbyggnadsområdena i både Obbola och Holmsund berör dessa skogar.

Vad gäller Obbola utgörs i princip all mark kring befintligt samhället av skog, och det är därför svårt att utöka samhället utan att ta någon skog i anspråk och samtidigt värna jordbruksmark. Ett stor naturområde kring Harpsjön avsätts dock där ingen ny bebyggelse kommer att ske, och väster om planområdet kvarstår stora skogsområden.

Vad gäller Holmsund finns ett sammanhängande skogsområde som sträcker sig från Lövölandet i norr, via ömse sidor om Västerlångslådan till Kroklandet i söder. Planförslaget redovisar ett utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen som berör denna skog. Avvägningen är att området bedöms strategiskt lämpligt för att skapa en hållbar boendemiljö med närhet till både natur och skolor m.m. längs Solbackavägen. Se även kommentarer i konsekvensanalysen, kapitel i 6.

I både Holmsund och Obbola finns bestånd av både äldre och bredkroniga träd. Dessa är viktiga för ekosystemtjänster som flödesreglering, vattenrening och biologisk mångfald. De bidrar också till att hantera dagvatten och minska uppvärmningen sommartid. Bestånd finns bl.a. inom utbyggnadsområdena på Kassjöberget (B12), Djupsundsudden (U2) och öster om Bräntevägen (B10). I detaljplan får prövas hur ny bebyggelse ska avgränsas och placeras i förhållande till dessa träd.

Ett generell förhållande för både Holmsund och Obbola är att mängden småhus är mycket stor och att den allmänna platsmarken till ytan är mycket mindre, både den utbyggda och outbyggda. Inom samhällena har därför kommunen begränsad rådighet att förbättra förmågan att producera ekosystemtjänster inom området.

Utveckling

För att tillskapa ekosystemtjänster bör kommunen bevara samt plantera fler träd och blommande ängsytor längs vägar, på allmänna platser och i bryn. I nya detaljplaner ska behovet av och möjligheten till ekosystemtjänster beaktas, med utgångspunkt från ekosystemtjänstanalysen och de behov som där redovisas. Vid utbyggnad av strandpromenader bör träd och vegetation planteras och bidra till en sammanhållen grönstruktur.

Riktlinjer ekosystemtjänster

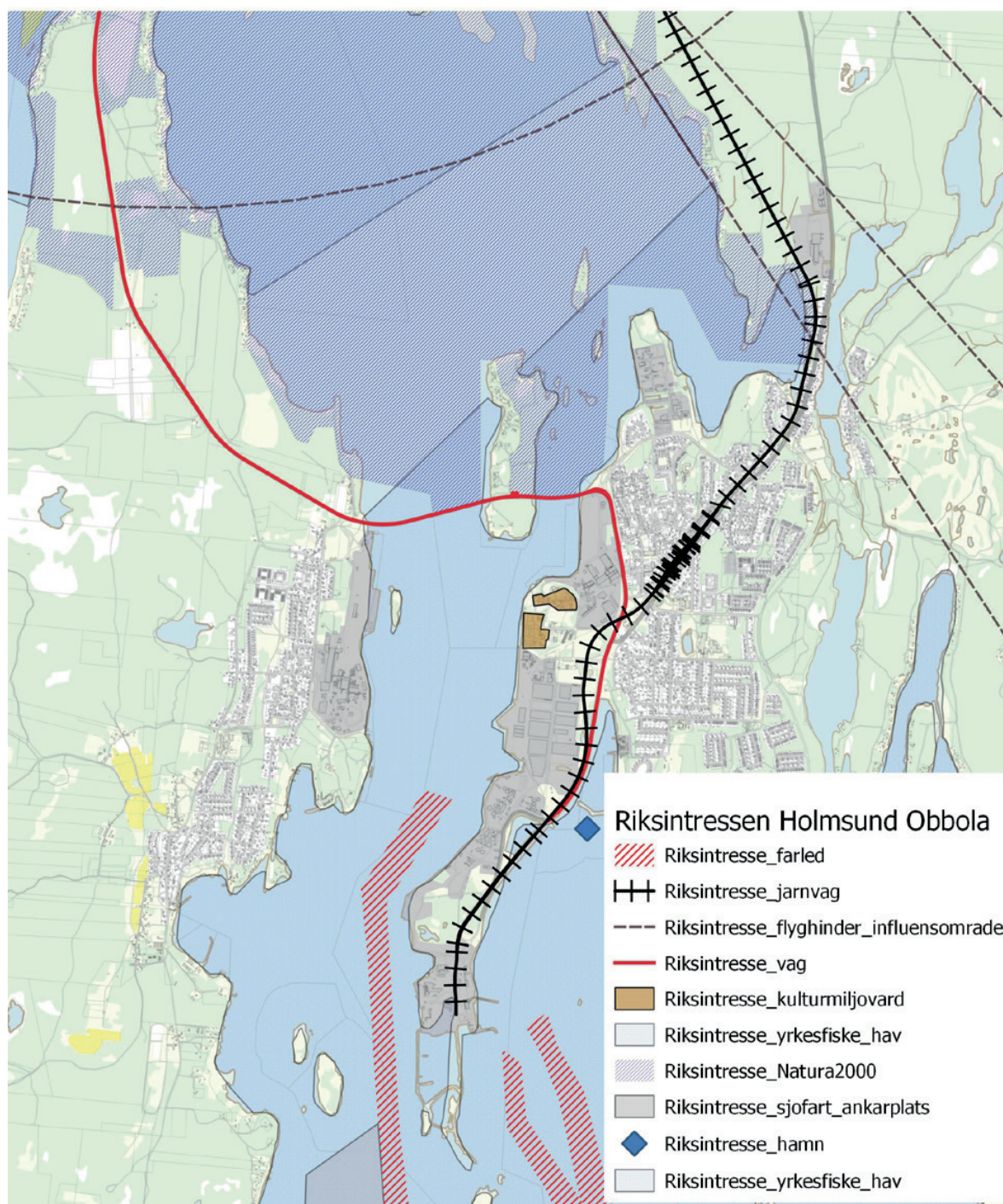
- Bevara och utöka beståndet av äldre och bredkroniga träd i gator och bryn.
- Planera för strandpromenad i Holmsund med träd och vegetation som bidrar till en sammanhållen grönstruktur.
- I detaljplaner prövas möjligheten att tillskapa ekosystemtjänster inom planområdet.

3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande

Riksintressen är av staten utpekade områden och funktioner som inte påtagligt får skadas. Länsstyrelsen kan överpröva detaljplaner och andra beslut om de bedöms innebära en påtalig skada på riksintresset. Inom planavgränsningen finns åtta områden av riksintresse. Flertalet berör kommunikationer så som väg E12, järnväg, farled och ankarplats. Förutom detta finns ett område av riksintresse för kulturmiljö på Västerbacken i Holmsund. Arbete med en precisering av riksintresse för hamnen och flyget pågår men har inte kunnat redovisas i detta planförslag.

Anspråk	Beskrivning	Ställningstagande
Riksintresse kulturmiljö	Västerbacken - Industrimiljö från 1850-talet vid Baggböle sågverks dåvarande lastageplats. Ett tiotal väl bibehållna timrade arbetarbostäder från 1850-talet med senare uppförda uthuslängor. Söder därom kyrka och prästgård som företaget uppförde under 1860-1880-talen.	Planförslaget innebär att området vid Västerbacken på en tydligare vis kopplas samman med Holmsunds tätort då det angränsar till utpekat bebyggelseområde. Detta medför att området tillgängliggörs för fler och möjligheten till att levandegöra kulturmiljön stärks. För området gäller detaljplan som reglerar att byggnadernas yttre form och karaktär ej förvanskas.
Riksintresse hamn	Umeå hamn - Anspråket inkluderar vid sidan av Umeå Hamnområde även närliggande vattenområde samt vattenområdet via älven upp till Kyrkbron. Från den yttre hamnområdesgränsen till Obbolabron avser anspråket i detta sammanhang sjösäkerhetsanordningar (fyrar och så vidare) som ombesörjs av Umeå Hamn.	Ett av planens delsyften är att ta vara på hamnens intressen och säkra möjligheten till en framtida expansion. Tillkommande bebyggelse planeras så att den ej inverkar på hamnens funktion. En precisering av hamnens riksintresse görs under 2026, men fanns inte presenterad inför samrådet om denna översiktsplan.
Riksintresse farled	Östra kvarken	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse sjöfart ankarplats	Måsungen-Orions grund	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse väg	Väg E12 - ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse. Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, för långväga personresor samt rekommenderad färdväg för farligt gods.	Vägen löper genom Holmsund och kommer på så vis att beröras när orten utvecklas. Tillkommande bebyggelse anpassas efter skyddsavstånd samt möjligheten till skrymmande transporter på så vis att dess funktion inte påtagligt skadas. Att tillskapa säkra passager blir centralt för att planerad utveckling ska fungera i ett större sammanhang tillsammans med nuvarande tätort.
Riksintresse järnväg	Umeå- Hillskär - TEN-T övergripande nät. Järnväg som trafikeras av godstrafik och som binder samman anläggningar av riksintresse.	Inom ramen för den fördjupade översiktsplanen har utredningar gjorts som visar på åtgärder som skapar förutsättningar för persontrafik. Även hamnens utveckling innebär mer tågtrafik. I övrigt medför planen inga anspråk på riksintresset.

0 1 2 km

Karta över riksintressen som berör planområdet.

Anspraak	Beskrivning	Ställningstagande
Natura 2000	Umeälvens delta	Verksamhetsområdet V5 (Lövön) innebär inte någon förändring i förhållande till kommunens gällande översiktsplan. Område U1, Sandviksudden, del av området föreslås utredas för park/grönområde och på sikt ändrad markanvändning, vilket inte bedöms vara negativt, snarare positivt, för Natura 2000-området. Naturområde N2 i Obbola utgör i översiktsplan 2018 ett verksamhetsområde tillsammans verksamhetsområde V3. Detta planförslags minskning av verksamhetsområdet bedöms vara positivt för Natura 2000-området. Sammantaget bedöms planförslaget vara positivt för Natura 2000-området i förhållande gällande översiktsplan. Den samlade påverkan på Natura 2000-området av framtida utbyggnadsområden för bostäder och verksamheter i dess närområde behöver bedömas i ett övergripande sammanhang inom ramen för fördjupningen av översiktsplanen för Umeå framtida tillväxtområde.
Yrkesfiske hav	Täftefjärden	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse flyg	Flyghinder kring Umeå flygplats	Norra delen av Holmsund, norr om Lövövik, berörs av influensområde/flyghinderyta kring Umeå flygplats, vilket ger höjdrestriktioner för nya byggnader och anläggningar. Planen ger inga negativa konsekvenser eftersom det inte är aktuellt med höga byggnader i berört område.

3.9 Risker

Dagvatten

Inom planområdet ligger vattenförekomsterna Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka är värdefulla resurser som inte ska påverkas negativt av dagvatten. En stor del av avrinningsområdet till Österfjärden är redan hårdgjord. Mot bakgrund av rådande markförutsättningar finns begränsat med möjligheter för naturlig infiltration, fördröjning och rening. Det finns därmed behov av åtgärder som förbättrar dagvattensituationen både sett till volym och rening vid bebyggelseutveckling på redan hårdgjorda ytor. Samtidigt som det finns risker med fler hårdgjorda ytor i och med att planförslaget föreslår bebyggelse på naturmark. Det är därför av stor vikt att tillkommande bebyggelse tar om hand om dagvattnet lokalt där så är möjligt, samt redan hårdgjorda ytor kan provas för mer genomsläpplighet vid utveckling. I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden provas.

Enligt skyfallskartering för Holmsund och Obbola är generellt riskerna för översvämning begränsade i föreslagna bebyggelseområden. Ett undantag är B3 Väster om Obbola, där det finns risk för översvämning vid skyfall i den östra delen av området, vilket behöver beaktas i efterföljande planering.

Kommunens dagvattenprogram anger riktlinjer för dagvattenhanteringen som ska följas i den efterföljande planeringen.

Riktlinjer dagvattenhantering

- Vattenkvaliteten i Österfjärden ska inte påverkas negativt av dagvatten.
- Dagvatten hanteras lokalt där så är möjligt, både utifrån rening och volym.
- I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden provas.

Risker för skred, erosion och översvämning

Planområdet omfattar långa sträckor av kusten, på båda sidor om Umeälvens delta. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömd viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen att risken för erosion är låg. Det finns viss befintlig bebyggelse som kan beröras av risker för skred och erosion, men riskerna bedöms som relativt små och föranleder därför inte åtgärder för stabilitet. Tillkommande bebyggelse kommer till största del att lokaliseras utanför strandskyddat område, vilket innebär att de inte kommer att påverkas av riskerna med skred och erosion.

Utveckling av U8 Märkpojken och eventuellt U1 Sandviksudden är områden som kräver att strandskyddet upphävs. Även om delar av områdena är hårdgjorda sedan tidigare krävs det i samband med bebyggelseutveckling åtgärder för att förstärka stabiliteten vid mötet med vattnet för att minska risken för skred och erosion.

Risk för översvämning vid höga flöden (100-årsregn) finns för Sandviksudden och närmast kustlinjen i delar av södra Obbola. Se även riktlinjer för Sandviksudden i avsnitt 3.2 samt i översiktsplan för Älvs-landskapet.

Kartor över översvämning och skyfall finns tillgänglig på kommunens webbplats.

Klimat

Pågående klimatförändringar kommer att medföra ökad risk för varmare och blötare perioder med värmeböljor och torka samt ökad risk för kraftigt regn. Skyfall ger en ökad risk för översvämningar, skred och erosion. Detta är förutsättningar som behöver beaktas för såväl befintlig bebyggelse som tillkommande, vilket konkretiseras i efterföljande planering. Att arbeta både med att minska klimatpåverkan och samtidigt planera för ett mer robust samhälle genom klimatanpassning är något som behöver ske genom olika skeden i planeringen, där översiktsplanen lägger grunden för efterföljande planering och åtgärder.

De utbyggnadsområden i planförslaget som kan påverkas av klimatförändringar är särskilt de delar som ligger inom riskområden för översvämning, höga flöden och erosion, se ovan. I detaljplaner får behov av klimatanpassningar i form av markanvändning samt placering och utformning av bebyggelse närmare utredas och prövas.

Buller

I Holmsund och Obbola är det i första hand buller från verksamheterna i hamnen och SCA, samt den trafik som dessa verksamheter alstrar på väg och järnväg, som påverkar den omgivande markanvändningen. I avsnitt 3.4 om Umeå hamn beskrivs bullersituationen och de hänsynstaganden som dessa kräver vid prövning av ny bebyggelse.

4. Genomförande

4.1 Översiktsplanen som strategidokument

Översiktsplanen är kommunens viktigaste strategiska planeringsinstrument. Den ger vägledning för beslut enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och annan speciallagstiftning. Kommunens myndighetsutövning i samband med planläggning och bygglov styrs till stora delar av översiktsplanen. Översiktsplanen är också vägledande för andra myndigheters beslut. Översiktsplanens ställningstaganden verkar genom de signaler som ges till marknadens aktörer om spelreglerna för bland annat lokalisering, byggande och utveckling av verksamheter i Holmsund och Obbola.

4.2 Markägande, markpolitik

Översiktsplanen har en lång tidshorisont och kommunen har inte möjlighet att på egen hand styra takten i vilken utbyggnader genomförs. Kommunen äger inte all mark inom de planerade exploateringsområdena vilket innebär att den föreslagna utvecklingen till stor del är beroende av privata fastighetsägares initiativ och genomförandeförmåga.

Kommunen har en ovillkorlig rättighet och skyldighet att lösa in mark som i detaljplan planläggs för allmän plats med kommunalt huvudmannaskap, till exempel utrymmen för gator och parker. Kommunen har även rätt att i vissa fall lösa in kvartersmark för allmänt ändamål om markens användning inte kan anses säkerställd. Den planerade utvecklingen av Holmsund och Obbola medför att åtgärder kommer behöva genomföras i det offentliga rummet. Fastighetsägare/exploatörer kommer genom samarbetsavtal eller exploateringsavtal åläggas att delta i kostnader för genomförandet i den mån det är skäligt. Rätten att ålägga en fastighetsägare/exploatör med skyldighet att bygga ut eller bekosta utbyggnad av infrastruktur inom ramen för ett exploateringsprojekt regleras i plan- och bygglagen.

4.3 Bostadsbyggande

Kommunen tar ansvar för bostadsbyggandet genom att ha en god plan- och markberedskap och genom att i bostadsförsörjningsprogram tydliggöra var och när kommunen önskar att ny bebyggelse genomförs.

Kommunen kan initiera planläggning för bostadsbyggande på mark som kommunen själv äger. När en ny detaljplan för bostadsbyggande inom kommunal mark är färdig och nödvändig infrastruktur byggts ut, bjuder kommunen i normalfallet in byggaktörer att inkomma med intresseanmälan och lämna förslag på vad de vill bygga inom detaljplaneområdet. Kommunen ställer upp krav och villkor för byggandet, och den/de aktörer som bäst uppfyller det som efterfrågats i kommunens inbjudan får teckna ett markanvisningsavtal som ger dem ensamrätt att under en viss tid förbereda för byggstart inom området, och senare förvärva det markanvisade området från kommunen.

När det handlar om kommunal mark som ska markanvisas och säljas har kommunen möjlighet att påverka vilken typ av bostäder som ska byggas, exempelvis om det ska vara hyresrätter eller äganderätter och andra aspekter som inte går att styra i en detaljplan. Kommunens tillvägagångssätt för markanvisning styrs av Umeå kommuns markanvisningspolicy som finns tillgänglig på Umeå kommun, Mark och exploaterings webbsida.

Om det handlar om mark för småhustomter säljer kommunen i normalfallet dem direkt till privatpersoner för att bygga eget hus på, när väl detaljplan är klar och infrastruktur utbyggd.

Bostadsprojekten på privat mark drivs av fastighetsägare/byggaktörer på marknadens villkor.

Kommunen kan också själv genom sitt bostadsbolag, AB Bostaden, bidra direkt till bostadsbyggandet, dock sker även det på marknadsmässiga villkor.

4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor

Bostäder och verksamheter generellt

För att uppnå den bebyggelsestruktur som översiktsplanen siktar mot krävs ett konsekvent beaktande av översiktsplanens riktlinjer och strategier vid detaljplanläggning och bygglovgivning. Detsamma gäller övriga nämnders arbete som berör frågor som behandlas i översiktsplanen.

Teknisk infrastruktur

Tekniska försörjningssystem utreds senast i samband med detaljplanläggning. Ledningsnäten för el, IT-infrastruktur samt vatten och avlopp byggs ut i samband med områdesexploatering.

Spillvattensystemet i Holmsund och Obbola saknar idag kapacitet för kommande planerad utbyggnad. Det är ett flertal flaskhalsar som bidrar till att kapaciteten är begränsad. Ett grundläggande problem är främst det stora inläckaget av regn- och dräneringsvatten som sker i spillvattenledningsnätet i både Holmsund och Obbola. Delar av spillvattennätet är i dåligt skick och i behov av förnyelse. Dessutom har flertalet pumpstationer samt tryckledningar från Holmsund och Obbola vidare in mot Ön begränsad kapacitet. Vakin jobbar med en åtgärdsplan för att identifiera nödvändiga kapacitetshöjande åtgärder för pumpstationer och ledningsnät.

För de flesta utpekade bebyggelseområden föreslås utvidgning av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. Sannolikt kommer det även att omfatta dagvatten, men bebyggelsens täthet och möjlighet till infiltration avgör behovet. När det gäller tillkommande bebyggelse i områden som försörjs via vattenföreningar löses avloppen enskilt och dricksvatten kommer från vattenförening kopplat mot det kommunala nätet. Gällande vattenföreningar sker en översyn och exempelvis kan kompletteringsområden i Obbola kan komma att beröras.

Det är angeläget att åtgärder för att säkerställa nödvändig kapacitet i vatten- och avloppsnäten görs för verksamhetsutvecklingsområdena Lövön och Umeå hamn. Hamnen ligger inte inom verksamhetsområde för vattentjänster men deras behov behöver lösas i dialog med Vakin. För Holmsund är det i övrigt i första hand viktigt att va-situationen inte förhindrar möjligheten till ny bebyggelse i centrala Holmsund och i stråket mot skolorna (område B7). Motsvarande gäller för utbyggnadsområdena i västra och norra Obbola.

Fjärrvärme finns utbyggd i Holmsund och kapacitet finns att ansluta fler kunder, både till befintlig bebyggelse och till de föreslagna utbyggnadsområdena. I översiktsplan Fördjupning för Umeå anges som riktlinje att fjärrvärme ska finnas i Holmsund.

Nya bebyggelseområden

För ett antal av de föreslagna exploateringsområdena kommer genomförandet försvåras av att markägandet idag är uppdelat på ett antal olika markägare. Det kan leda till ett komplicerat genomförande, eller att utbyggnaden som helhet dröjer. Ett alternativ är att kommunen genom markförvärv skaffar sig förfoganderätt över större områden, annars krävs det en samverkan mellan flera privata fastighetsägare inklusive kommunen inför och under genomförandet.

Även svåra markförhållanden så som inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna i de olika utpekade områdena. Detta är något som behöver utredas mer i detalj i eller inför kommande detaljplan i respektive område.

Skolor, förskolor

Obbola: Totalt innehåller planförslaget möjlighet till bostäder för ca 3000 nya invånare i Obbola. Det är dock stora osäkerheter i denna bedömning eftersom tillskottet avgörs av hur de olika utbyggnadsområdena kan exploateras och vilken typ av bebyggelse som blir aktuell. Det är också osäkert i vilken takt utbyggnaden kommer att ske. En stor del av de nya bostäderna bedöms dock tillhöra barnfamiljer, vilket innebär att planen långsiktigt medför ett behov av fler förskolor och skolor i Obbola.

Utifrån nuvarande prognoser för befolkning och bostadsbyggande finns redan från 2031 ett behov av fler förskoleavdelningar i Obbola. Ytterligare utbyggnad kan, beroende på utbyggnadstakt, innebära en påtagligt ökning av detta behov och en förskola behöver planeras i samband med exploateringen.

Obbolaskolan beräknas däremot klarar ett förväntat ökat antal elever den närmaste 10-årsperioden, men kan behöva utökas på längre sikt. Det finns samordningsfördelar om en framtida ny skola byggs i anslutning till den befintliga, förutsättningar för detta behöver studeras vidare.

Holmsund: Det är svårt att beräkna antalet nya bostäder som kan tillkomma i de utpekade utbyggnadsområdena i Holmsund och som komplettering i anslutning till befintliga bostäder. Enligt prognoserna för de närmaste 10 åren finns dock ledig kapacitet både i förskolor och skolor, och även på längre sikt har förskolor och skolor i Holmsund relativt goda möjlighet att ta emot fler elever. Vid en större utbyggnad kan dock behov av nya skolor och förskolor eller utbyggnad av de befintliga uppstå. De befintliga skolornas utvecklingsmöjligheter ska beaktas vid prövning av förändrad markanvändning i dess närhet.

Behov av boenden för äldre och särskilda boendeformer

Befolkningsprognosen för Umeå 2025 - 2036 visar på en kraftig ökning av antalet personer i åldern 80 år och äldre Holmsund och Obbola, från drygt 500 personer 2024 till drygt 800 personer 2036. Åldersgruppen 65 - 79 år minskar däremot något under perioden, från knappt 1500 personer till knappt 1200 personer. Vad detta innebär i form av behov av olika former för boenden för äldre i området är inte preciserat.

Vad gäller behov av särskilda boenden så bedöms det finnas ett visst behov av nya boenden inom den närmaste 10-årsperioden i Holmsund och Obbola. Det gäller LSS-boenden samt lokaler för daglig verksamhet. Det är önskvärt att dessa placeras i lägen med bra tillgänglighet till kollektivtrafik. Det kan också behövas fler mötesplatser för medborgarnas arbete, i enlighet med nya socialtjänstlagens inriktning mot mer närvaro nära medborgarna.

4.5 Exploateringsekonomi

Investeringar

Där kommunen är fastighetsägare täcks kostnader för infrastruktur som gator, gång- och cykelvägar och grönytor som behövs för området av intäkter som uppstår då kommunen säljer mark för exploatering. Även när annan fastighetsägare exploaterar sin mark ska projektet bära kostnaderna för den infrastruktur som behövs för området och som är till nytta för exploateringen.

Fastighetsägarens deltagande i sådana kostnader regleras i exploateringsavtal. Ibland kan infrastrukturen även fylla ett syfte för det allmänna och då kan en fördelning av kostnader mellan exploatör och kommun bli aktuellt utifrån vad som är skäligt.

Övergripande infrastruktur, så kallade generalplaneinvesteringar, samt skolor och andra anläggningar med kommunal service finansieras normalt med skatteintäkter. Investeringar som berör statlig infrastruktur finansieras generellt via de nationella respektive regionala transportplanerna.

Investeringskostnader för utbyggnad av teknisk försörjning, som vatten- och avloppsledningar, fjärrvärme och el-/IT-infrastruktur finansieras med avgifter till de ledningsägande bolagen.

Driftkostnader

Kostnader för drift och underhåll av gator samt tillkommande parker och naturområden och ett ökat nyttjande av befintlig grönsstruktur kan tillkomma. Tekniska nämndens driftbudget behöver därför öka i relation till den tillkommande mängd gator, parker och naturområden som planläggs med kommunalt huvudmannaskap.

4.6 Exploateringsavtal

I samband med att privata fastighetsägare ansöker om planbesked hos kommunen och byggnadsnämnden beslutar om att påbörja planarbetet, bör en dialog mellan Umeå kommun och fastighetsägaren inledas om hur den planerade exploateringen ska genomföras. Innan ny detaljplan kan antas av byggnadsnämnden eller kommunfullmäktige ska exploateringsavtal ha träffats.

I exploateringsavtal klargörs bland annat vilka tekniska anordningar som behövs, dess standard och vem som ska betala kostnaden för utförandet. Om kommunen ska vara huvudman för gator utförs dessa av kommunen. Det innebär dock inte att kommunen svarar för kostnaden, investeringskostnader betalas av den eller de fastighetsägare som har nytta av åtgärden. I exploateringsavtalet regleras även kostnadsansvar för åtgärder utanför det aktuella planområdet, till exempel kvalitetshöjningar i grönsstrukturen eller kvalitetshöjande åtgärder i gatusystemet.

5. Planeringsförutsättningar

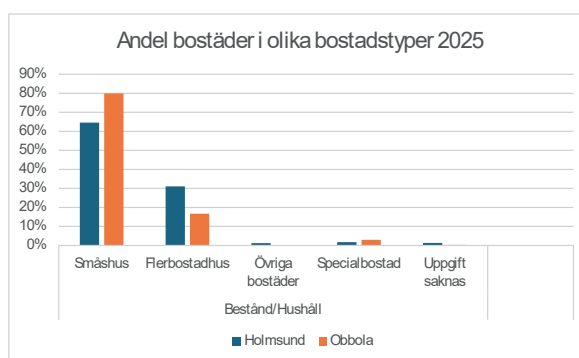
Holmsund och Obbola är två mindre tätorter som ligger vid Umeälvens mynning drygt en mil söder om Umeå stad. Det vattennära läget tillsammans med närheten till Umeå ger attraktiva boendemiljöer samt ett gynnsamt klimat för näringslivet. Hamnens lokalisering i Holmsund ger goda förutsättningar för verksamheter och båda orterna har en stark prägling av industrin, historiskt såväl som idag. I både Holmsund och Obbola är tillgången till offentlig service i form av exempelvis skola, förskola, bibliotek och badhus god.

Planeringen av Holmsund och Obbola har skett med stöd av ett omfattande underlagsmaterial där olika förutsättningar för planeringen har kartlagts. Bland annat har data om befolkning, trafik, teknisk infrastruktur och naturvärden sammanställts och en landskapsbildanalys och analys av ekosystemtjänster har tagits fram specifikt för detta projekt. Här beskrivs planeringsförutsättningar av övergripande karaktär medan de mer områdesspecifika förutsättningarna lyfts under respektive delområde.

5.1 Befolkning och bostadsbestånd

Antalet boende i Holmsund och Obbola uppgår till drygt 6000 respektive 2200 invånare. I både orterna är andelen familjer med barn relativt hög. Andelen unga vuxna i åldern 19-24 är lägre än övriga åldersklasser medan gruppen 65+ år är förhållandevis stor.

I dagsläget utgörs majoriteten av bostäderna i båda orterna av småhus. Cirka en tredjedel av bostadsbeståndet består av lägenheter i flerbostadshus (se figur). Dessa utgörs nästan uteslutande av hyresrätter.

Sysselsättningsgraden är hög och ligger på 89 respektive 90 procent i Obbola och Holmsund. Som jämförelse ligger andelen sysselsatta i Umeå tätort på 78 procent. Arbetsresor för boende i Holmsund och Obbola görs till 82 procent med bil, 9 procent cykel och 5 procent gång.

5.2 Naturgivna förutsättningar

Orterna präglas av närheten till hav och älv. I norra delen av Obbola består markförhållandena i huvudsak av postglacial sand, berg i dagen och morän medan det i södra delarna finns inslag av torv. Kusten är relativt flack med låglänta åsryggar i nord-sydlig riktning. Ett stort område i anslutning till SCA:s fabrik består av fyllnadsmassor.

I Holmsund utgörs huvuddelen av marken av morän. Vid Omberget samt strax söder om Sandvik utgörs markförhållanden av berg i dagen. Förutom detta så utgörs områdena för de större industrierna samt hamnen av fyllnadsmassor.

Umeälven innehar i dagsläget måttlig ekologisk status enligt Vattenmyndighetens klassning. Detsamma gäller för Västerlångslådan öster om Holmsund och Själafjärden söder om Obbola. Se avsnitt 3.9 Risker där dessa förutsättningar beskrivs utförligare.

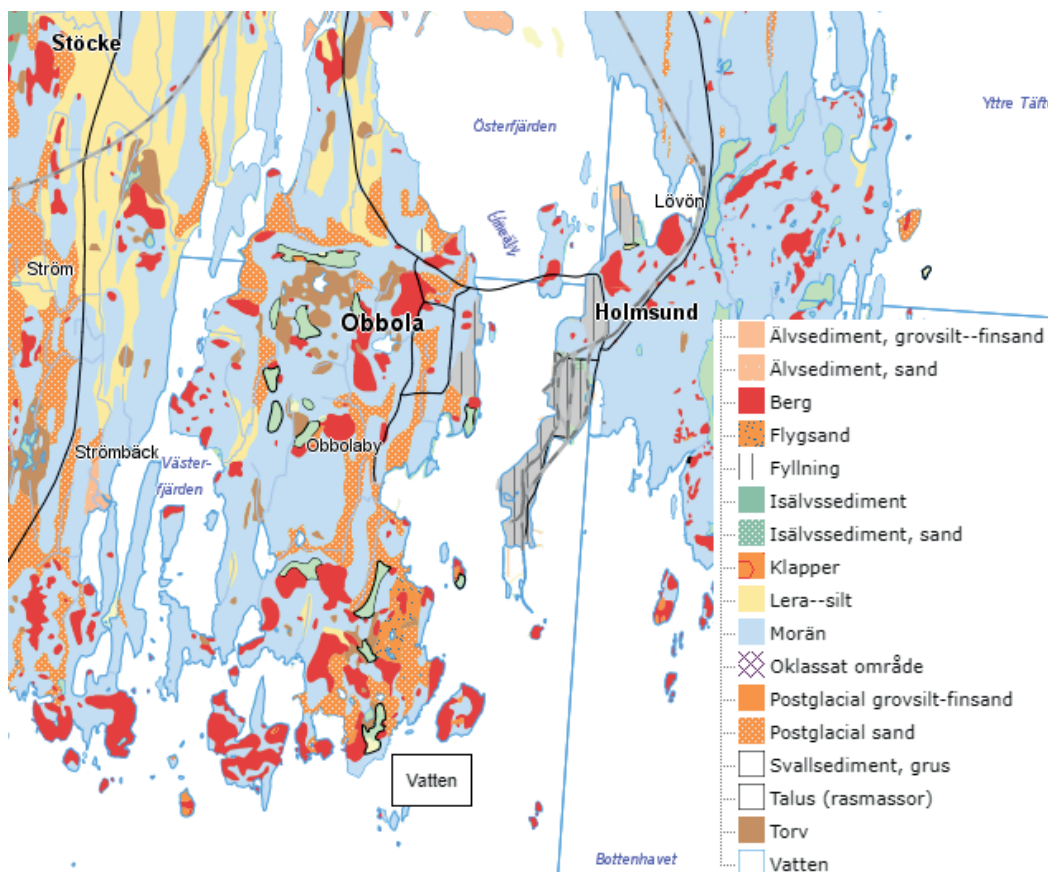
Naturvärden och ekosystemtjänster

Generellt är tillgången till allmänna parker och platser inne i både Obbola och Holmsund relativt begränsad, även om det finns många och sammanhängande stråk av naturmark inom både Holmsund och Obbola. Det finns också stora rekreationsområden i närområdet som är viktiga att tillvarata och utveckla. Norr om bebyggelsen i Obbola samt söder om Harpsjön finns skogsmarksområden med höga naturvärden. I Holmsund innehar skogen öster om Bräntevägen vissa till höga naturvärden. Dessutom finns ett område med lövskog med höga värden på udden väster om Lövviken, som ingår i naturreservatet för Umeälvens delta. På södra delen av Obbolahalvön finns spridda våtmarksområden med höga naturvärden. Havsstranden vid Bredviken klassas som biotop med högsta naturvärde.

De sammanhängande skogsområdena i anslutning till Holmsund och Obbola (exempelvis omkring Västerlångslådan och Lövösundet) pekats i ekosystemtjänstanalysen ut då de bidrar med reglerande ekosystemtjänster till sin omgivning. Många av de områden med höga naturvärden som nämns inledningsvis återfinns även inom dessa större skogspartier.

En annan viktig struktur som tillför ekosystemtjänster är de äldre och bredkroniga träd som återfinns inom bebyggelsen och som är viktiga för flödesreglering, vattenrening och för den biologiska mångfalden. Generellt och i jämförelse med andra områden i Umeå är förmågan att producera ekosystemtjänster inom Holmsund Obbola låg med hänvisning till få skogsområden inom samhällena.

Se även avsnitt 3.7 om översiktsplanens avvägningar och utvecklingsmöjligheter vad gäller ekosystemtjänster.

Kulturmiljö och landskapsbild

Holmsund Obbola är två industripräglade skärgårdssamhällen. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri men här finns även spår av jordbruks- och fiskerier. Orterna är småskaliga och här finns en tydlig småorts- eller bykaraktär samtidigt som de präglas av barriärer i form av tung infrastruktur och industri.

Obbola by är en av de äldre byarna i Umeå kommun. Orten omnämns i Gustav Vasas jordebok från 1559 och består då av fyra gårdar. Byn har vuxit allt eftersom, till en början med grund i jordbruks- och fiskerier och under det senaste seklet med avstamp i industrialiseringen och anläggning av industrier så som SCA. Obbola karaktäriseras av äldre gårdar, slingrande bygator och fiskeläge i syd samt nyare villabebyggelse i anslutning till fabriken i norra och nordöstra delen av samhället. Särskilt värdefulla miljöer återfinns i Byviken där fiskeläget ger en tydlig historisk koppling. Även den äldre jordbruksbebyggelsen och mosaiklandskapet sydvästra delen av byn har kulturhistoriska värden som berättar om den tidiga jordbruksbygden.

Holmsund har en relativt kort bebyggelsehistoria och tillkom först under 1800-talet i och med industrialisering och i samband med hamnens tillkomst. I Holmsund finns tydligt avläsbara årsringar där den tidiga 1800-talets träbebyggelse såväl som efterkrigstiden och miljonprogramseran sätter sin prägel.

Sågverkstiden speglas bland annat i Västerbacken där arbetarbostäder, kyrka och skola finns bevarade och utpekade som område av riksintresse. Förutom detta återfinns höga värden i rutnätsbebyggelsen längs Storgatan med sin balkongprydda träbebyggelse som har tydlig skärgårdsprägel. Även höjdskillnaderna i Holmsund är karaktärsskapande. Här finns potential att nyttja höjdlägen för ny bebyggelse.

Kopplingen till vattnet är central för båda orterna och är viktig att bibehålla och förstärka i en framtida utveckling. Orienterbarheten är relativt låg och det saknas tydliga stråk som binder samman målpunkter och älvrummet.

Den landskapsbildsanalys som tagits fram för Obbola lyfter närheten till strandlinjen och de utblickar och den vattenkontakt som detta ger. Analysen pekar även ut mosaiklandskapet av jordbruksmark och småskalig bebyggelse (i sydvästra delen av byn) eftersom detta landskap tillför rekreativa värden samtidigt som det vittnar om Obbolas ursprung som fiske- och jordbruksby. Även området kring Harpsjön med sin tallskog lyfts då detta landskapsrum och dess gröna kvaliteter bidrar med rekreativa värden till de boende i Obbola.

5.3 Samråd och dialog

Medborgardialog

Under oktober 2021 genomförde kommunen en medborgardialog inför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Tjänstepersoner från kommunen var på plats på Holmsunds respektive Obbolas bibliotek vid fyra tillfällen för att samtala med boende i området. Som komplement till dessa träffar har det även funnits möjlighet att komma med inspel via ett webbformulär på kommunens hemsida. Sammantaget har nästan 300 personer bidragit med sina reflektioner om orternas värden och framtida utveckling.

Många inkomna synpunkter berör trafiksituationen i de båda orterna. I Obbola finns en farhåga om att en utveckling i södra delen av samhället ska medföra en ökad trafikmängd längs Obbolavägen genom byn. Dessutom lyfts önskan om en gång- och cykelväg längs E12 in mot Umeå samt en stärkning av kollektivtrafiken. Närheten till havet och skogen nämns som viktiga kvaliteter som bör värnas vid en utveckling av samhället. Många är positiva till att Obbola planeras växa och ser stora nyttor i en tillkomst av bostäder och service men är ändå måna om att bevara småskaligheten och bykänslan, speciellt kring jordbrukslandskapet vid Anderssons väg.

För Holmsund lyfter många av de boende miljön kring centrum och Himmelska fridens torg som upplevs som tråkigt och i behov av utveckling. Det finns även en oro att ytan vid centrum blir eftersatt i det fall Coop flyttar till nytt läge vid Märkpojken. I dialogen framkom även att Kroklandet, Lövölandet och Omberget utgör värdefulla naturområden som bör värnas och utvecklas när Holmsund växer. På samma sätt nämns närheten till vatten som en stor tillgång men med potential att stärkas, exempelvis genom utbyggnad av strandpromenad. Många är positiva till att Holmsund väntas växa och ser att det finns behov av tillskott av bostäder men också service och mötesplatser. Precis som i Obbola är trafikfrågan viktig. Särskilt nämns behov av gång- och cykelväg in till Umeå och inom samhället, säkerhetsåtgärder vid järnvägen samt önskemål om persontrafik på järnväg.

Platser Obbola- och Holmsundsborna trivs på

Antal svar 1 2-4 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog oktober 2021, svar på webbenkät

Platser Obbola- och Holmsundsborna inte trivs på

Antal svar 1 2-4 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog oktober 2021, svar på webbenkät

Samråd 2023

Hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till översiktsplan för Holmsund och Obbola. Under samrådet inkom ca 100 yttranden, varav drygt 70 från privatpersoner och övriga från myndigheter, kommunala nämnder, politiska partier och föreningar. De inkomna synpunkterna är sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i planarbetet.

Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det innebar en omfattande omarbetning av planförslaget, har kommunen bedömt att ett nytt samråd behöver göras.

I samrådsredogörelsen beskrivs de viktigaste förändringarna i det nya planförslaget jämfört med förslaget. 2023. Där framgår också vilka ändringar som gjorts utifrån inkomna yttranden 2023.

6. Konsekvenser och miljöbedömning

En översiktsplan anger förutsättningar för kommande verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vilka effekter på miljön som kan följa av planens genomförande jämfört med nollalternativet redogörs för i detta kapitel. Därtill görs bedömningar av planens påverkan på möjligheten att uppnå miljömål, miljökvalitetsnormer och en hållbar utveckling.

6.1 Avgränsning

Miljöbedömningen omfattar hela planområdet som i huvudsak utgörs av tätorterna Holmsund och Obbola inom Umeå kommun. Avgränsningssamråd har hållits med Länsstyrelsen i Västerbottens län för att avgränsa de aspekter av planen som kan innebära betydande miljöpåverkan. Under planarbetet avfärdades vissa aspekter utifrån att de inte kan komma att påverkas och medföra betydande miljöpåverkan. Resterande aspekter beskrivs i avsnittet Miljöbedömning nedan.

Nuläge

Nuläget avser pågående markanvändning, det vill säga som det ser ut just nu utan att ta hänsyn till det som är planerat. Mycket är på gång och under planering inom planområdet, men i miljöbedömningen ska planförslaget och nollalternativet vägas mot nuläget.

6.2 Nollalternativ

I miljöbedömningen ska nollalternativet jämföras med nuläget. Nollalternativet avser en trolig utveckling enligt gällande översiktsplanestöd, det vill säga att Obbola och Holmsund utvecklas enligt översiktsplanedelarna Fördjupningen för Umeå (2011), Fördjupningen för kusten (2012) och Fördjupningen för Älvslandskapet (2012). Utvecklingen av Obbola och Holmsund har stöd i tre olika översiktsplanedelar **men ger** ingen samlad bild över orternas utveckling. Den framtida utvecklingen i nollalternativet har exempelvis inte utgått från lokala dialoger och med risk att mervärden missas då det varit svårare att ha ett helhetsperspektiv för respektive ort. Det har inte funnits lika stor möjlighet att knyta ihop och länka samman olika projekt och riskerat att gå miste om potentialer i bland annat stråk och koppling för att minska barriärer och stärka centumbildningar.

I nollalternativet finns även en risk att projekt tar lång tid i efterföljande processer då knäckfrågor inte hanterats på en övergripande nivå. I Obbola finns en risk att tidiga projekt följer befintlig, gles struktur och blir strukturbildande, med risk att missa potentialer i både bebyggelse och gröna värden.

I ett nollalternativ skulle utvecklingen av hamnen och dess påverkan på samhället varit mer osäker.

6.3 Planförslag

I miljöbedömningen ska planförslaget jämföras med nollläget. I och med planförslaget läggs en samlad grund för Holmsunds och Obbolas utveckling, en samlad vision om framtiden ger tryggade förutsättningar för utvecklingen och ökade möjligheter att alla aktörer kan bidra. Det ges större möjligheter att tätorternas särarter tas med i transformationen och med ny plan har en rad analyser genomförts som fångar och lyfter värden. En tydligare helhetsbild ges med nya underlag såsom landskapsrumsanalys, ekosystemanalys samt analys av tätorternas särarter. Genom en ny plan ges möjlighet att beskriva möjliga omvandlingsområden gällande bebyggelse i både Holmsund och Obbola vilket ger transparens till marknadens aktörer, bland annat gällande en eventuell framtida omvandling av Sandsviksudden.

När det gäller kommunikationer ger planförslaget en vision om samlade centrumfunktioner och vitaliserande stråk (som tillför liv, rörelse och upplevelser) mellan bland annat Himmelska fridens torg och ett framtida stationsläge. Vilket ger möjligheter att få till bättre koppling mellan funktioner och goda förutsättningar för hållbart resande. Genomförda utredningar liksom tillhörande dialog med myndigheter medför även förbättrade förutsättningar för framtida persontrafik på järnväg.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Bebyggelse (och bebyggelsestruktur)	Planförslaget ger förutsättningar för sammanhängande bebyggelsestrukturer både i Obbola och Holmsund. Närhetsprinciper och hållbar, effektiv markanvändning är utgångspunkter för planförslaget och föreslagna bebyggelseområden skapar förutsättningar för sammanhållna samhällen. Med planen ges förbättrade möjligheter att orterna får ett bredare utbud av bostäder och bostadsformer. Planen har stort fokus på att adressera och överbrygga barriärer, då det finns viktiga funktioner av infrastruktur i framför allt Holmsund. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	I gällande planer finns stöd för utveckling i Holmsund och Obbola. Dock utan analyser av stråk, centrumfunktioner, överbryggande av barriärer mm. Risk finns att ny bebyggelse till största del följer den befintliga glesa strukturen, med gleshet och långa avstånd som följd. Troligt är att utveckling sker, men att potentialer till sammanbindande strukturer missas. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Trafikstruktur och hållbara transporter	Planen ger mer konkreta förutsättningar för stationsläge, med förslag till passage mellan målpunkter och i förlängningen persontrafik på järnvägen. En utveckling enligt planförslaget innebär även ett ökat underlag för kollektivtrafik, såväl buss som framtida tågtrafik. Planen föreslår ett reservat för framtida parallellväg i Obbola, för att skapa förutsättningar för trafiksäker miljö och minska belastningen på de befintliga vägarna. Sammantaget skapar planförslaget förbättrade förutsättningar för hållbart resande. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan en ny översiktsplan finns risken att bebyggelsestrukturen blivit gles med långa avstånd mellan målpunkter, och därmed inte skapat förutsättningar för hållbart resande i samma utsträckning. Utan ny plan hade inte heller samma förutsättningar för stationsläge skapats, inte heller kopplingar kring järnvägspassagen. Det finns risk att potentialer till kopplingar och stråk inte hade tagits tillvara på. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Rekreation och friluftsliv	Planförslaget tydliggör förutsättningarna för att behålla och utveckla rekreation och ekologiska stråk. Planen lyfter möjligheter hur grönområden kopplar till varandra och preciserar bebyggelseområden i framför allt Obbola, vilket skapar utrymme för grönstruktur och värden i anslutning till bebyggelseområdena. Planen tar mark för friluftsliv (vandringssleder, skidspår) i östra delen av Holmsund i anspråk för bostäder. Det kräver anpassningar av spåren, men kan också ge också förutsättningar för nya anläggningar för friluftsliv med närhet till befintliga och framtida bostäder samt till verksamheterna längs Solbackavägen. Som en del av arbetet med planeringen har en ekosystemtjänstanalys tagits fram, vilket har legat till grund för planförslaget. Den sammanhängande skogen kring Holmsund och Obbola rymmer ekosystemtjänster som kan minska när områden tas i anspråk för ny bebyggelse, men i jämförelse med gällande översiktsplan avgränsar planförslaget utbyggnadsområdena och därmed påverkan på ekosystemtjänsterna. Planförslaget bidrar till att steg tas framåt mot en sammanhängande strandpromenad. Med framtida utveckling av Märkpojken och eventuellt Sandviksudden ges därtill möjligheter att skapa ett rekreativt sammanhängande stråk längs vattnet. Planen skapar möjligheter att återskapa det befintliga samhällets kontakt med vatten, vilket bedöms positivt. Planen innebär att skogsmark tas i anspråk för bebyggelse, dock innebär det inte någon negativ skillnad jämfört med nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns inte lika tryggade förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Utan planen är planstödet för strandpromenad i läget vid Märkpojken svagare. Likaså gällande eventuell framtida utveckling vid Sandviksudden. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Kulturmiljöer och landskapsbild	Förbättrade förutsättningar för att utvecklingen tar stöd i och bidrar till ökad läsbarhet av orternas historiska utvecklingssteg liksom särarter utifrån landskapsbild. Dels har en översiktlig kulturmiljöanalys genomförts som identifierat särarter för orterna, dels finns ytterligare underlag i form av landskapsbildsanalys för Obbola. Med planförslaget ges på sikt möjlighet att tillgängliggöra kulturmiljöerna vid Västerbacken och minska Västerbackens avgränsning mot omgivande områden. Positivt är att området tydligare kan länkas till framtida Märkpojken vilket i sin tur kan bidra till att kulturmiljön blir mer närvarande och få en tydligare roll som resurs för Holmsund på ett nytt sätt. Finns en del fornlämningar inom planområdet, vilket behöver utredas innan exploatering. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns risk att orternas läsbarhet och värden inte beskrivits lika tydligt. Med följd att värden riskerats att inte uppmärksammas i framtida utvecklingen. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.
Odlingslandskap	I planförslaget har områden utretts och hänsyn tagits till befintlig odlingsmark som i stor utsträckning har kunnat undanhållas bebyggelse. Mindre begränsade ytor tas i anspråk för bebyggelse, vilket är motiverat utifrån bebyggelsestruktur och att annan lokalisering av den föreslagna bebyggelsen inte kan ske på annan plats. Förändrad markanvändning på ytorna bedöms inte ha negativ påverkan i ett större perspektiv. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Utan ny plan och övergripande utredningar finns risk att odlingsmark tas i anspråk då stora områden varit utpekade för bebyggelseutveckling. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan.
Våtmarker	Utredningar av grönstruktur inklusive våtmarker har gjorts och lämplig bebyggelsestruktur har studerats vilket gett att våtmarker kunnat undanhållas bebyggelse. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.	Bebyggelseområden är utpekade där våtmarker inte avgränsats. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Naturvärden	Planförslaget innebär att naturvärden och ekosystemtjänster knuten till skogsområden tas i anspråk för nyexploatering av bebyggelse exempelvis i område B6 och B5, samt utvecklingsområden i östra Holmsund (område B10). Även inom områden U3 finns några mindre områden med högsta naturvärde - nyckelbiotop. Förslaget motiveras ändå då det är strategiska områden för utveckling av en hållbar bebyggelsestruktur. I planen har dock värdena och strukturer studerats. När det gäller värden kopplat till Umedeltat och dess Natura 2000-klassning bedöms planförslaget inte ge någon störning. Skulle Sandviksområdet U1 omvandlas till att störningskänslig bebyggelse skulle snarare en positiv påverkan kunna uppnås. Bedömd miljöpåverkan Jämfört med översiktsplan Fördjupning för Umeå ger planförslaget mindre miljöpåverkan eftersom utbyggnadsområdena avgränsats och naturvärdena inom dessa tydliggjorts.	I ett nollalternativ skulle bebyggelse kunna utvecklas i enlighet med ytor utpekade i Fördjupning för Umeå och Fördjupning för kusten men utan att värdena studerats och kopplats samman såsom i utredningen av bebyggelseytor i Obbola. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Trafikbuller	Som följd av att orternas utveckling kommer mängden trafik troligt att öka och därmed ökat trafikbuller. Risk finns för störningar från trafikbuller på bebyggelse i områdena B6 i Obbola, U8 i Holmsund eftersom det gränsar till E12. Med utbyggnad av hamnen och SCA i Obbola följer även ökade mängder tung trafik på E12 och Holmsundsvägen. En eventuell fast förbindelse med Finland bidrar också till mer trafik. Det kan få påverkan på befintlig bebyggelse. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.	Skillnaden mellan nollalternativet och planförslaget är att nollalternativet endast redovisar verksamhetsytor intill E12 i Obbola, medan planförslaget medger bostäder i delar av områdena. Detta innebär att nollalternativet kan generera mer tung trafik. Andelen bostäder som riskerar utsättas för trafikbuller är däremot mindre än planförslaget. I nollalternativet saknas även ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Järnvägsbuller	Med hamnens utbyggnad följer ökad trafik på järnväg vilket kan ge påverkan på befintlig bebyggelse. Banans kapacitet genom Holmsund begränsar dock omfattningen på tågtrafiken. Planens inriktning är att godsbangården ska flyttas från den nuvarande platsen i centrala Holmsund, vilket minskar bullret där. En eventuell fast förbindelse med Finland kan bidra med mer järnvägstrafik, men omfattningen är svår att bedöma idag. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan.	Ingen skillnad mot planförslaget. I nollalternativet saknas ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan
Buller från hamnen	Inom ramen för detaljplanen för hamnen har bullerutredningar genomförts. Utvecklingen av hamnens verksamheter kommer troligtvis att innebära högre bullernivåer, men får inte överskrida riktvärdena för buller kopplat till intilliggande bebyggelse. Planförslaget möjliggör för viss bebyggelse inom influensområde för buller kopplat till hamnen, bland annat i U8 Märkpojken och U2 Djupsundsudden. Planen anger att utbyggnad av nya bostäder i dessa områden inte bör ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Bullernivåer kopplat till hamnens verksamhet regleras även i hamnens miljötillstånd. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget, då hamnen hade kunnat utvecklats, Märkpojken hade planerats och Djupsundsberget har planstöd i Föp kusten. Dock har inte nollalternativet riktlinjer kring hänsyn till hamnen vid tillkommande bostadsbebyggelse. Hamnen är viktig för kommunen, så troligtvis hade inte hamnens utvecklingsmöjligheter riskerats i nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Buller från SCA	Planförslaget föreslår inte någon tillkommande bebyggelse i anslutning till befintliga bullerutsatta områden kring SCA. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Risker; Seveso-verksamheter	Inom hamnens område finns Sevesoverksamheter, bland annat oljeförvaring, farligt avfallshantering och fodercentral. Med planförslaget finns förutsättningar för hamnen att utvecklas och därmed även möjlighet att det tillkommer fler sevesoverksamheter eller att befintliga utökas. Planförslaget möjliggör även för fler tillkommande bostäder i närområdet, dock inte närmare än befintlig bostadsbebyggelse. Eventuella risker och skyddsavstånd hanteras i respektive tillstånd för verksamheten. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Farligt gods	Med orternas utveckling och ökade flöden kan man anta att risken ökar för olyckor även om de vägar och järnvägar som påverkas är de som redan är utpekade och används för transporter av farligt gods. Genom att tillämpa riktvärden och skyddsavstånd för tillkommande bebyggelse i efterföljande planering, i enlighet med vägledning från Länsstyrelsen, bedöms de rekommenderade vägarna för farligt gods, E12 och väg 531 (Holmsundsvägen) fortsättningsvis vara lämpliga för transport av farligt gods. För farligt gods på båt finns risker kopplade till hantering i hamnen, detta hanteras inom ramen för hamnens utveckling, exempelvis i miljötillståndet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Områden med risk för översvämning och erosion	Planförslaget har tagits fram med analys av höga flöden och skyfall som underlag och risker hanteras genom riktlinjer. Höga flöden i Umeåälven kan få påverkan på Sandviksudden och Märkpojken vilket behöver hanteras i efterföljande planering. Enligt skyfallskartering för Obbola och Holmsund finns några områden som riskerar att påverkas av översvämning, bland annat inom B3 Västra Obbola och U1 Sandviksudden. Eftersom det finns begränsat med platser för naturligt infiltration, fördröjning och rening är det särskilt viktigt att efterföljande planering tar hänsyn till dagvattenhanteringen, vilket regleras genom riktlinjer i planhandlingen. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömts ha viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen låg eroderbarhet. Dessa aspekter behöver beaktas i efterföljande planeringsskede. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Befintliga planer har inte haft samma underlag och därför finns risk för att framtida utveckling inte tar hänsyn till risker kring höga flöden och översvämning i samma utsträckning som en ny plan. Rutiner finns för att hantera detta i detaljplaneprocessen, dock finns risk att frågorna hanteras avgränsat i ett litet område och missar potentialer i helheten. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Österfjärden	Österfjärden innehar måttlig ekologisk status. För att inte försämra statusen i fjärden är dagvattenhanteringen av stor vikt. Umeå kommuns dagvattenprogram är styrande för hur dagvattenhanteringen bör ske, och konkretiseras genom riktlinjer i planförslaget. För att inte försämra statusen i fjärden finns krav på skyddsnivå för små avlopp där så eventuellt blir aktuellt. De stora delarna av planområdet föreslås anslutas till kommunalt VA. Bedömd miljöpåverkan Planen bedöms inte innebära en försämring av Österfjärdens ekologiska status, givet riktlinjerna i kommunens dagvattenprogram.	Utan sammantagen analys av tillkommande bebyggelse och riktlinjer kring dagvattenhanteringen finns risk för påverkan på fjärdens status. Bedömd miljöpåverkan Liten risk för försämrings av Österfjärdens ekologisk status
Strandskyddade områden	Områden som föreslås som bebyggelseområden och ligger delvis inom strandskydd är Märkpojken, Sandviksudden, Obbola U3. Områdena ligger strategiskt till inom respektive samhälle och har potential att stärka bebyggelsestrukturen. Utgångspunkten för utpekade områden är att stärka allmänhetens tillgänglighet till stranden. Dock kan planen få påverkan på naturvärden kring stranden i samband med exploatering. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan	Stora delar av utvecklingen kring strandnära lägen har stöd i gällande planer, dock utan övergripande analys över tillgängligheten till stranden och åtgärder för att stärka tillgängligheten. Risk för att både naturvärden och allmänhetens tillgänglighet till stranden påverkas negativt. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Förorenad mark	Det förekommer förorenad mark inom områden som föreslås för bostadsbebyggelse, Märkpojken och Sandviksudden (dock osäkerheter i vilken utsträckning). Innan exploatering kan ske krävs därför troligtvis sanering. En sanering av områdena bedöms positivt ur miljösynpunkt. Utöver dessa finns förorenad mark inom befintliga, pågående verksamheters område (SCA och Hamnen). Planen föreslår ingen förändras markanvändning gällande dessa. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan	Sandviksudden hade troligen inte blivit föremål för ändrad markanvändning och därmed ingen påverkan jämfört med nuläget. Märkpojken kan möjliggöras och därmed även saneras inom nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan

6.4 Planens överensstämmelse med miljömål

Miljömål	Måluppfyllelse	Analys
Biologisk mångfald	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att områden av särskild vikt för biologisk mångfald bekräftas och undanhålls bebyggelse.
God bebyggd miljö	Bidrar till måluppfyllelse	Genom planförslaget utvecklas Holmsund och Obbola med en god bebyggelsestruktur på ett miljöanpassat sätt. Den historiska kulturmiljön bildar en bas som utvecklingen tar avstamp i, vilket gör att tillkommande bebyggelse kan ske i samklang med den befintliga. Planen ger även stöd för hållbart resande med korta avstånd och möjligheter till kollektivt resande, utvecklade centrumbildningar och varierade boendeformer.
Rikt odlingslandskap	Förhindrar inte måluppfyllelse	De stora områdena med jordbruksmark undanhålls bebyggelse och bekräftas i planen, för att möjliggöra ett framtida aktivt jordbruk.
Levande skogar	Förhindrar inte måluppfyllelse	Även om viss del av skogsmarken föreslås bebyggas i planförslaget, så har avvägningar gjorts och tidigare utpekade bebyggelsezoner begränsats i storlek för att behålla tätortsnära skogsmarker och samla bebyggelse i effektiv markanvändning.
Myllrande våtmarker	Förhindrar inte måluppfyllelse	Våtmarksområden inom planområdet har bekräftats och undanhållits bebyggelse.
Hav i balans	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att förutsättningar skapas för att skapa en tydligare och förbättrad kontakt med kusten och havet.
Ingen övergödning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Med riktlinjer kring dagvatten och VA-lösningar bedöms inte statusen i fjärden försämrats.
Levande sjöar och vattendrag	Förhindrar inte måluppfyllelse	Umeälven mynnar ut i Bottenviken inom planområdet. Planen bedöms inte påverka Umeälvens delta på ett negativt sätt.
Grundvatten av god kvalitet	Ej relevant	
Säker strålmiljö	Ej relevant	
Skyddande ozonskikt	Ej relevant	
Bara naturlig försurning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Trafik, jordbruk och industri är de lokala faktorer som har störst risk att bidra till försurning. Genom att Holmsund och Obbola byggs ut på ett geografiskt samlat sätt minskar behovet av biltrafik. Det finns ett antal befintliga industrier inom planområdet, deras påverkan regleras inom miljötillstånden.
Frisk luft	Ej relevant	
Begränsad klimatpåverkan	Bidrar till måluppfyllelse	Planen innebär att Holmsund och Obbola utvecklas på ett samlat sätt, med korta avstånd mellan målpunkter. Det innebär att förutsättningarna för hållbart resande ökar, vilket är positivt ur ett klimatperspektiv.

6.5 Miljökvalitetsnormer

Buller

Miljökvalitetsnormen för buller är en målsättningsnorm med innebörden att det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte leder till skadliga effekter på människors hälsa. Gällande riktlinjer medför att riktvärden för buller för att säkra människors hälsa säkerställs i efterföljande planeringsskede. Planhandlingen säkerställer detta genom riktlinjer.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft finns uttryckta både som gränsvärdesnormer för olika ämnen i luften som inte får överskridas och som målsättningsnormer för olika ämnen som ska eftersträvas. Planens inriktning mot en sammanhållen bebyggelsestruktur med korta avstånd gynnar gång, cykel och kollektivtrafik (buss samt framtida persontrafik på järnvägen) vilket ger ett minskat behov av biltrafik och därmed en mindre påverkan på luftkvaliteten från trafik. Med en utveckling av hamnen samt SCA kan dock mängden tung trafik öka jämfört med nuläget. Bedömningen är att miljökvalitetsnormerna inte överskrids.

Vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten anger krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt. Vattenförekomster inom planområdet är Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka enligt miljökvalitetsnormen ska uppnå god ekologisk status 2027 respektive 2039 (Österfjärden) och god kemisk ytvattenstatus. Åtgärder genomförs genom kommunala preciseringar av åtgärdsprogram för vattenförvaltningen i Bottenviken, med syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. Planförslaget bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna inom planområdet överskrids.

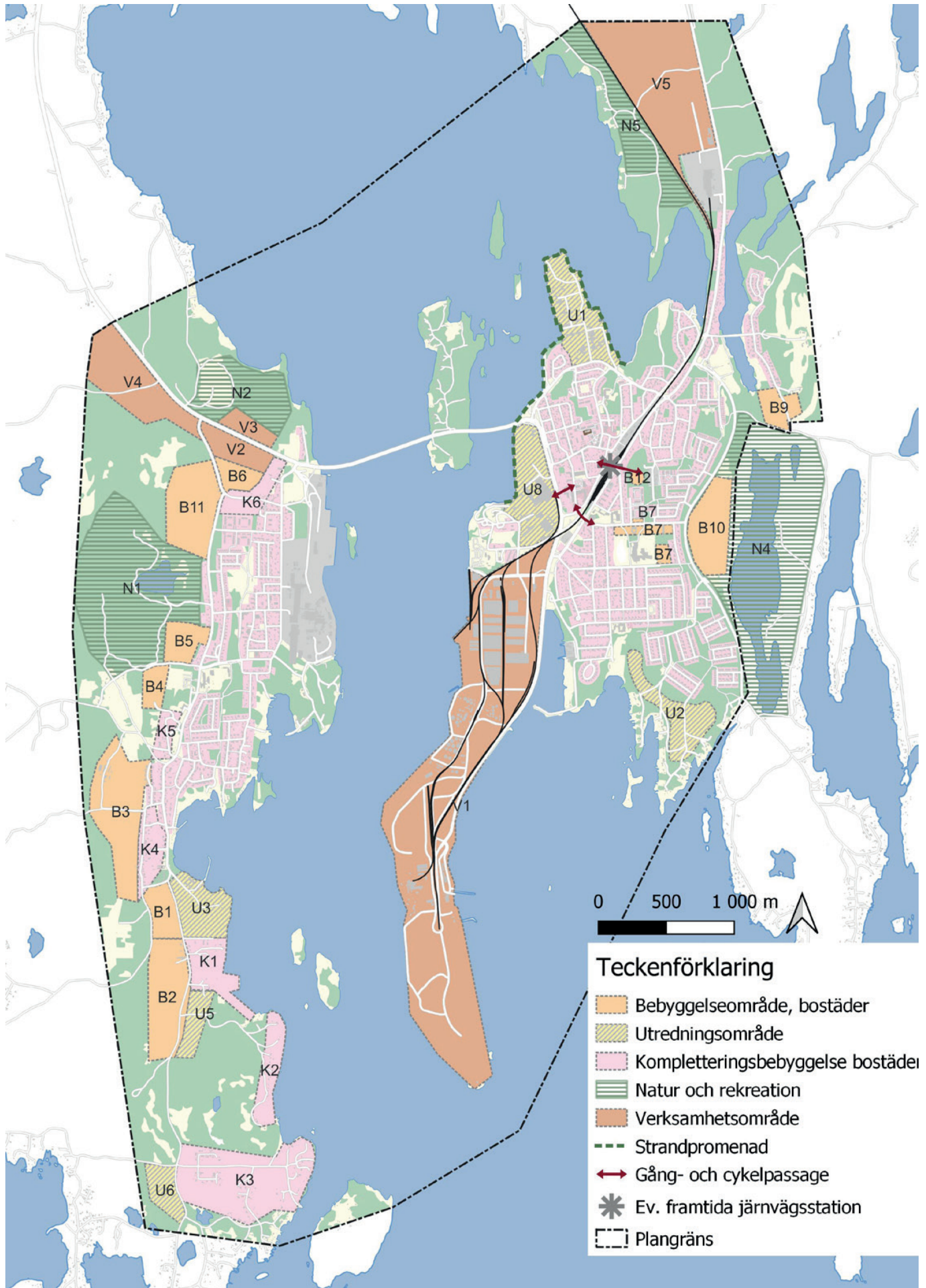
6.6 Konsekvenser för social hållbarhet

Genomförandet av planen bedöms innebära positiva konsekvenser för social hållbarhet. Genom samlade bebyggelsestrukturer med korta avstånd möjliggörs att ta sig fram med gång och cykel mellan målpunkter inom planområdet oavsett fysiska eller ekonomiska förutsättningar vilket bland annat gynnar barn och unga. Stärkta kopplingar och stråk mellan olika målpunkter minskar barriäreffekter kring de större infrastrukturområdena, vilket knyter samman olika delar av samhällena. Planförslaget skapar förutsättningar för centrumutveckling, större flöden av människor och fler mötesplatser inom området, vilket är positivt ur ett socialt perspektiv. Att tillgängliggöra områden kring kusten möjliggör att återskapa samhällenas kontakt med vattnet, vilket tillsammans med andra rekreationsområden skapar förutsättningar för naturnära mötesplatser. Planen möjliggör även för ett tillskott av underrepresenterade boendeformer, vilket skapar en större variation och blandning för att tillgodose behov i livets olika skeden samt minskad risk för segregation.

6.7 Sammanfattande redogörelse

Planförslaget innehåller mark för nya bostadsområden, verksamhetsområden och utveckling av natur- och rekreationsområden. För bostadsbebyggelse innebär planen en utveckling av Holmsund och Obbola med en sammanhängande struktur med korta avstånd, med en blandning av olika sorters boenden. Det finns även förutsättningar för utvecklade centrum och mötesplatser. Planen säkerställer även en utveckling av befintlig verksamhet inom exempelvis hamnen, vilket säkrar viktiga funktioner för kommunen, men troligen innebär ökade mängder tung trafik på väg och järnväg. Planen hanterar detta genom att föreslå stråk och kopplingar för att minska barriärerna kring de stora vägarna och järnvägen. Till största del värnas områden med höga naturvärden och jordbruksmark, även om några föreslagna bostadsområden innehåller områden med höga naturvärden och jordbruksmark. För att minska de negativa konsekvenserna av detta föreslås riktlinjer inför det fortsatta planarbetet. Sammanfattningsvis väntas planförslaget övervägande bidra till positiva miljökonsekvenser och ligga i linje med miljömålen.

Plankarta Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, samråd 2026

Stadsledningskontoret

Strategisk utveckling

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090–16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se

Tjänsteskrivelse

2026-08-20

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00027

Yttrande: Informationssäkerhetspolicy och informationssäkerhetsriktlinjer, KS-2026/00356

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna yttrandet i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunstyrelsens beslut om aktualitets- och relevansprövning av styrande dokument i april 2024 ska informationssäkerhetspolicy samt riktlinje för informationssäkerhet revideras.

Den reviderade informationssäkerhetspolicyn har uppdaterats utifrån ny lagstiftning på informationssäkerhetsområdet (cybersäkerhetslagen) och det förändrade omvärldsläget.

Policyn fastställer ramverket medan riktlinjerna syftar till att beskriva informationssäkerhetsarbetets övergripande inriktning och anger fokusområden i nämndernas systematiska arbete. Ett arbete som omfattar kartläggning, klassning, riskhantering och säkerhetsåtgärder, incident- och kontinuitetsshantering samt utbildning.

I remissförslaget föreslås att respektive nämnd är ytterst ansvarig för den information som hanteras i nämnden, förvaltningen och dess verksamheter. Det innebär att nämnden är informationsägare ur ett juridiskt perspektiv. Nämnden i sin tur delegerar ansvaret till förvaltningen som har det operativa ansvaret för att informationssäkerhetsarbetet bedrivs systematiskt och riskbaserat. I praktiken innebär det kulturdirektören utser medarbetare till informationsägare.

Yttrande

Kulturnämnden ser inledningsvis positivt på att förslaget till ny riktlinje är mer stringent och inte lika omfattande och detaljerad som det nu gällande styrdokument. Trots nödvändiga lagkrav är dock det föreslagna systematiska arbetet som åligger respektive nämnd mycket omfattande och tidskrävande.

Att genomföra en informationskartläggning och säkerhetsklassning ger en nödvändig översyn och överblick över samtlig verksamhetsinformation som finns vid respektive nämnd. Att enligt förslaget även upprätta separat

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00027

åtgärdsplan och riskhantering bör däremot ske med minsta möjliga omfattning och med fördel hållas samman dokumentationsmässigt med informationssäkerhetsklassningen. Detta för att hanteringen inte ska bli administrativt betungande. Med fördel bör befintliga register, som systemet Tiger, användas då riskklassificering redan är en del av funktionaliteten. På samma sätt är förslaget att de fastställda säkerhetsåtgärderna ska följas upp minst var tredje månad överadministrativt. Det centrala bör vara att lagstyrning och ISO-standard ändå uppfylls. Det bör också vara en tydligare roll- och ansvarsfördelning mellan systemägare och informationsägare i de fall ansvaret är fördelat på två olika personer.

Innan avtal upprättas med en leverantör av informationssystem ska, enligt förslag på riktlinjer, informationsägaren se till att en rad åtgärder är vidtagna. En av dessa uppgifter är att se till att tilltänkt leverantör och informationssystem uppfyller kraven på säkerhetsåtgärder och att bedöma om de kommer att kunna uppfylla kraven. Denna uppgift är tämligen komplex och ställer stora kompetenskrav på informationsägaren, som ska hantera en uppgift som inte ingår i ordinarie befattning och som dessutom är en sällanuppgift.

Att enligt förslaget även ålägga informationsägaren att se till att förvaltningens medarbetare får utbildning inom området och att förvaltningen har en god informationssäkerhetskultur bör med fördel vara den, vid kommunförvaltningen, centrala funktionens uppgift.

Förslag på riktlinjer är sammantaget ett ramverk som inte lämnar närmare anvisningar eller ger ändamålsenliga mallar hur arbetet ska bedrivas. Förslaget anger vidare att arbetet ska integreras med befintliga sätt att leda och styra organisationen utan att ge stöd hur det kan ske. Risken blir att respektive nämnd skapar egna rutiner vilket inte är effektivt resursmässigt vilket motverkar riktlinjernas syfte. Det arbete som kommer krävas av respektive förvaltning torde även bli resurskrävande utan att följas med ökad finansiering vilket kulturnämnden motsätter sig.

Beslutsunderlag

Remissversion Informationssäkerhetspolicy
Remissversion Riktlinje informationssäkerhet

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator
Karin Carlsson, verksamhetsutvecklare bibliotek

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00027

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Informationssäkerhet

REMISSVERSION

Informationssäkerhetspolicy

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Policy

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
[20XX-XX-XX]

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen

Dokumentet styr:
Alla nämnder

Informationssäkerhetspolicy

Umeå kommuns informationssäkerhetsarbete omfattar Umeå kommuns verksamhetsinformation och utgår från principen att var och en ska kunna lita på informationen och vara trygg med hur den hanteras.

Verksamhetsinformation omfattar all information som skapas, tas emot och förvaltas i aktiviteter under Umeå kommuns uppdrag i alla dess former, oavsett hur informationen hanteras.

All verksamhetsinformation har en informationsägare. Informationsägaren ansvarar för verksamhetsinformation ges ett tillräckligt skydd. Verksamhetsinformation ägs organisatoriskt av respektive myndighet där den ansvarige är nämnden.

Informationssäkerhetsarbetets inriktning

1. Det kommungemensamma arbetet med informationssäkerhet utformas utifrån ISO/IEC 27001 och 27002 och inriktningen i denna policy. Arbetet ska kontinuerligt utvecklas, följas upp och förbättras.
2. Informationssäkerhetsarbetet i alla nämnder ska säkerställa att informations konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet upprätthålls.
3. Information ska erhålla rätt nivå av skydd genom ett systematiskt och riskbaserat arbetssätt.
4. Information ska skyddas genom organisatoriska, fysiska, tekniska och personalrelaterade säkerhetsåtgärder i enlighet med författningskrav och interna styrdokument.

Begrepp

Information: Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.

Informationssäkerhet: Bevarande av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

Informationsägare: Person eller enhet som har ansvaret för den information som skapas och hanteras inom den egna verksamheten.

Konfidentialitet: Egenskap som innebär att information inte tillgängliggörs eller avslöjas för obehöriga individer, objekt eller processer.

Riktighet: Egenskap som innebär att information är korrekt och fullständig.

Säkerhetsåtgärd: Åtgärd för att bibehålla och/eller förändra risker.

Tillgänglighet: Egenskap som innebär att information är åtkomlig och användbar på begäran från ett behörigt objekt.

Verksamhetsinformation: Information som skapas, tas emot och underhålls som bevis och/eller som en tillgång av en organisation eller person för att uppfylla legala förpliktelser eller för att utföra transaktioner i verksamheten, oavsett typ av medium och format.

Relaterade styrdokument

- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Policy för informationsförvaltning

Informationssäkerhet

REMISSVERSION

Riktlinje informationssäkerhet

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
[20XX-XX-XX]

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen

Dokumentet styr:
Alla nämnder

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund och syfte.....	3
Lagar och standarder.....	3
Angränsande styrdokument.....	3
Omfattning och avgränsning.....	4
Begrepp och definitioner	5
Ansvar.....	6
Informationsägare.....	6
Systemägare	6
Fokusområden i nämndernas systematiska arbete	7
Informationskartläggning.....	7
Informationssäkerhetsklassning	7
Riskhantering.....	7
Säkerhetsåtgärder	8
Informationssäkerhet i leverantörskedjan.....	8
Incidenthantering.....	9
Kontinuitetshantering	9
Informationssäkerhetskultur och utbildning	9
Bilaga 1 – Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer	10
Klassningsmatris.....	11
Bilaga 2 – Riskhantering	12
Kriterier för värdering av sannolikhet och konsekvens	12
Sannolikhet.....	12
Konsekvens.....	12
Riskmatris	13
Kriterier för riskacceptans.....	13

Inledning

Bakgrund och syfte

Umeå kommuns informationssäkerhetsarbete omfattar Umeå kommuns verksamhetsinformation och utgår från principen att var och en ska kunna lita på informationen och vara trygg med hur den hanteras.

Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete utgör grunden för att skydda information, upprätthålla förtroendet för organisationen och efterleva författningskrav. Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete ökar också möjligheten att kunna stå emot och hantera störningar och avbrott kopplat till informationshanteringen.

Denna riktlinje syftar till att stödja nämndernas arbete genom att beskriva och konkretisera de fokusområden som Umeå kommuns nämnder ska arbeta med för att uppnå ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Lagar och standarder

Krav på informationssäkerhet utgår från gällande lagstiftning och relevanta standarder, t.ex:

- Cybersäkerhetslagen
- *Myndigheten för civilt försvars och allmänna råd om säkerhetsåtgärder och utbildning (ej beslutade)*
- *Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om incidentrapportering och informationsskyldighet (ej beslutade)*
- Dataskyddsförordningen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Arkivlagen
- ISO/IEC 27001 och 27002

Angränsande styrdokument

- Informationssäkerhetspolicy
- Policy för informationsförvaltning

Omfattning och avgränsning

Denna riktlinje gäller för alla nämnder i Umeå kommun och all information som skapas, tas emot och förvaltas i aktiviteter under kommunens uppdrag i alla dess former, oavsett hur informationen hanteras.

Om det vid något tillfälle råder motsättningar mellan författningskrav och interna styrdokument har författningskrav företräde i tolkningen.

Verksamhet och information som omfattas av säkerhetsskyddslagen omfattas inte av denna riktlinje. För sådan gäller säkerhetsskyddslagen och dess relaterade författningskrav och interna styrdokument.

Begrepp och definitioner

Samtliga begrepp och definitioner är hämtade från Umeå kommuns begreppsmodell för informationsförvaltning¹.

Incident: Händelse som kan vara eller skulle kunna leda till en störning, en förlust, ett nödläge, eller en kris.

Information: Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.

Informationssystem: Uppsättning av applikationer, tjänster, informationsteknologiska tillgångar och andra informationshanteringskomponenter.

Informationssäkerhet: Bevarande av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

Informationstillgång: information, och resurser som hanterar den, som är av värde för en organisation.

Informationsägare: Person eller enhet som har ansvaret för den information som skapas och hanteras inom den egna verksamheten.

Konfidentialitet: Egenskap som innebär att information inte tillgängliggörs eller avslöjas för obehöriga individer, objekt eller processer.

Kontinuitet: Förmåga att upprätthålla verksamhet på en i förhand bestämd nivå.

Riktighet: Egenskap som innebär att information är korrekt och fullständig.

Tillgänglighet: Egenskap som innebär att information är åtkomlig och användbar på begäran från ett behörigt objekt.

Skyddsnivå: Samling uttalade behov avseende skydd.

Systemägare: Den som äger och har ett överordnat ansvar för administration, drift och säkerhet för ett informationssystem.

Säkerhetsåtgärd: Åtgärd för att bibehålla och/eller förändra risker.

Verksamhetsinformation: Information som skapas, tas emot och underhålls som bevis och/eller som en tillgång av en organisation eller person för att uppfylla legala förpliktelser eller för att utföra transaktioner i verksamheten, oavsett typ av medium och format.

¹ [Begreppsmodell informationsförvaltning — OpenDataUmea](#)

Ansvar

Umeå kommun ska bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete enligt kommunens informationssäkerhetspolicy. Ansvar för informationssäkerhet följer ordinarie verksamhetsansvar. Den betyder att den som är chef för en viss verksamhet är också formellt ansvarig för informationssäkerhetsarbetet i verksamheten.

Informationsägare

All verksamhetsinformation (benämns härnäst information i detta dokument) ska ha en utsedd informationsägare. Respektive nämnd är ytterst ansvarig för den information som hanteras i nämnden, förvaltningen och dess verksamheter. Det innebär att nämnden är informationsägare ur ett juridiskt perspektiv.

Nämnden delegerar det operativa ansvaret till förvaltningen som har det operativa ansvaret för att informationssäkerhetsarbetet bedrivs systematiskt och riskbaserat.

Som informationsägarens representant ansvarar förvaltningen och dess verksamheter för att informationssäkerhetsarbetet leds, planeras, genomförs, dokumenteras och följs upp.

Informationssäkerhetsarbetet ska integreras med befintliga sätt att leda och styra organisationen.

Systemägare

Alla informationssystem ska ha en utsedd systemägare. Respektive nämnd är ytterst ansvarig för de informationssystem som förvaltas i nämnden, förvaltningen och dess verksamheter. Det innebär att nämnden är systemägare ur ett juridiskt perspektiv.

Nämnden delegerar det operativa ansvaret till förvaltningen vilket innebär att förvaltningen har det operativa ansvaret för drift och säkerhet i de informationssystem som förvaltningen innehar.

Som systemägarens representant ansvarar förvaltningen och dess verksamheter för att säkerställa att informationssystem upprätthåller det skydd som motsvarar skyddsbehovet i den information som förekommer i informationssystemet. Skyddsnivå fastställs av informationsägaren.

För informationssystem som ingår i ett samverkansobjekt enligt Umeå kommuns samverkansmodell för digitalisering så utgör objektägaren förvaltningens representant för systemägaren.

Fokusområden i nämndernas systematiska arbete

Nedan beskrivs de områden som informationsägare och systemägare (genom dess representanter i förvaltningen och dess verksamheter) ansvarar för i arbetet med att upprätthålla ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Informationskartläggning

Informationsägaren ska säkerställa att all information är kartlagd och dokumenterad.

Dokumentationen ska redogöra för vilken verksamhetsprocess informationen hanteras i, vem som är informationsägare samt var informationen hanteras (t.ex. informationssystem).

Informationssäkerhetsklassning

Informationsägaren ansvarar för att arbete med informationssäkerhetsklassning genomförs och dokumenteras.

All information ska värderas avseende konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet utifrån vilka konsekvenser ett bristande skydd kan få. Författningskrav och interna krav ska vägas in i klassningen.

Informationssäkerhetsklassning ska genomföras innan information behandlas i informationssystem.

Informationssäkerhetsklassningen ska följas upp och utvärderas vid behov men minst årligen.

Se bilaga 1 - Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer.

Riskhantering

Informationsägaren ska utifrån ett allriskperspektiv identifiera, analysera och värdera risker med informationshanteringen för att få underlag för valet av lämpliga och proportionella säkerhetsåtgärder. Resultatet av informationssäkerhetsklassningen och eventuella risker som identifierats genom omvärldsbevakning används som ett ingångsvärde i riskanalysen.

Riskanalys ska genomföras innan information behandlas i informationssystem och vid förändrade hot och nya sårbarheter.

De säkerhetsåtgärder som väljs för att åtgärda identifierade risker ska dokumenteras i en åtgärdsplan. Arbetet med säkerhetsåtgärder enligt åtgärdsplanen ska följas upp utifrån identifierat behov, men minst var tredje månad.

Informationsägaren ansvarar för att arbete med riskhantering utförs och att resultatet fastställs avseende den information denne ansvarar för.

Systemägaren ansvarar för att arbete med riskhantering utförs och att resultatet fastställs avseende de informationssystem och de delar av den digitala miljön som denne ansvarar för.

Se bilaga 2 – Riskhantering.

Säkerhetsåtgärder

Informationsägaren ska säkerställa att information skyddas med lämpliga och proportionella säkerhetsåtgärder utifrån resultat från genomförda informationssäkerhetsklassningar och riskanalyser.

Informationsägaren ska involvera systemägaren i arbetet med att identifiera och hantera behov av säkerhetsåtgärder i informationssystem. Informationsägaren fastställer och kommunicerar krav på säkerhetsåtgärder i informationssystem till systemägare som har ett överordnat ansvar för informationssäkerheten i informationssystem.

Informationsägaren ska vid behov men minst årligen bedöma effektiviteten av införda säkerhetsåtgärder genom att följa upp och utvärdera deras lämplighet och proportionalitet i förhållande till externa krav, interna behov och identifierade risker.

Säkerhetsåtgärder avseende information som hanteras i informationssystem är framtagna i en kommungemensam kravkatalog. Kravkatalogen anger en miniminivå av rekommenderade säkerhetsåtgärder för informationssystem, med utgångspunkt i informationens skyddsnivå. Kravkatalogen utgår från SS-EN ISO/IEC 27002: 2022 samt gällande lagstiftning inom informationshanteringsområdet.

Informationssäkerhetsklassning ligger till grund för vilka säkerhetsåtgärder som väljs från kravkatalogen. Riskanalys ligger till grund för ytterligare säkerhetsåtgärder som behöver vidtas utifrån de åtgärdsförslag som beslutats i riskanalysen.

Informationssäkerhet i leverantörskedjan

Innan avtal upprättas med en leverantör som ska behandla kommunens information, t.ex. i ett av leverantören tillhandahålllet informationssystem ska informationsägaren ha:

- Säkerställt att systemägare är utsedd.
- Genomfört en informationssäkerhetsklassning av den information som ska hanteras av leverantören och i informationssystemet.

- Identifierat och åtgärdat de risker som finns med att informationen hanteras av leverantören och i informationssystemet.
- Identifierat de krav på säkerhetsåtgärder som behöver ställas på leverantören och informationssystemet.
- Kontrollerat att tilltänkt leverantör och informationssystem uppfyller kraven på säkerhetsåtgärder och bedömt att dessa kommer att kunna uppfylla kraven under avtalstiden.

Innan leverantören påbörjar behandlingen av information ska informationsägaren godkänna informationsbehandlingen och systemägare fatta beslut om driftsättning av informationssystemet.

Incidenthantering

Informationsägaren ska säkerställa att incidenter relaterade till information och informationssystem upptäcks, rapporteras, hanteras, dokumenteras och följs upp i samverkan med systemägaren. Incidenter ska hanteras och åtgärdas skyndsamt för att minimera skador i verksamheten och för individer.

Informationsägaren ska säkerställa att informationssäkerhetsincidenter och personuppgiftsincidenter där anmälningsskyldighet finns enligt lag eller förordning, anmäls till ansvarig myndighet.

Kontinuitetshantering

Verksamhet som kommunen är skyldig att utföra enligt författning ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå trots nedsatt funktionalitet eller allvarlig störning/avbrott i informationssystem.

Informationsägaren ska säkerställa att det finns avbrottsplaner eller kontinuitetsplaner för informationssystem som är nödvändiga för att bedriva sådan verksamhet.

Informationssäkerhetskultur och utbildning

Informationsägaren ska säkerställa att alla medarbetare har förutsättningar för att behandla information på ett säkert sätt. Alla medarbetare ska ha relevant och aktuell kunskap och kompetens för att kunna omhänderta risker vid åtkomst till information och informationssystem, utifrån sina behov.

Bilaga 1 – Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer

Klassning av information görs utifrån tre olika perspektiv - konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Informationen värderas utifrån vilka konsekvenser som kan uppstå om dessa perspektiv inte upprätthålls.

- **Konfidentialitet** – information ska enbart ska vara tillgänglig för den som är behörig till den.
- **Riktighet** – information ska vara korrekt och fullständig.
- **Tillgänglighet** – information ska finnas tillgänglig för den som behöver den när den behöver den.

Bedömningen av vilka konsekvenser som kan uppstå om konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet brister leder fram till att man kan avgöra skyddsnivå.

Umeå Kommun använder sig av fem skyddsnivåer vid klassning av information, se klassningsmatris.

Klassningsmatris

Skyddsnivå	Konfidentialitet	Riktighet	Tillgänglighet
5. Särskild	K5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.	R5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.	T5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.
4. Hög	K4 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.	R4 Information där förlust av riktighet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.	T4 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.
3. Utökad	K3 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.	R3 Information där förlust av riktighet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.	T3 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.
2. Grundläggande	K2 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.	R2 Information där förlust av riktighet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.	T2 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.
1. Låg	K1 Information där förlust av konfidentialitet inte medför negativa konsekvenser för förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra någon påverkan på liv och hälsa.	Krav finns alltid att information ska vara riktig, bedöms ej.	Krav finns alltid att information ska vara riktig, bedöms ej.

Bilaga 2 – Riskhantering

Vid en riskanalys identifieras vilka oönskade händelser som kan påverka informationshanteringen och varför de kan ske, detta formuleras som risker.

Riskerna värderas utifrån hur stor sannolikhet det är att risken inträffar och vilka konsekvenser risken kan medföra om den inträffar. Därefter identifieras vilka åtgärder som bör vidtas för att minska riskerna och vem som är ansvarig för att åtgärderna vidtas.

Umeå Kommun använder sig av fyra nivåer vid bedömning av sannolikhet och konsekvens, se riskmatris.

Utifrån riskernas värdering finns krav på att riskerna hanteras, se kriterier för riskacceptans.

Kriterier för värdering av sannolikhet och konsekvens

Sannolikhet

Sannolikhet innebär bedömningen av hur stor chans det är att en identifierad oönskad händelse inträffar. Sannolikheten bedöms utifrån fyra nivåer:

1. Osannolik/ Mycket låg
2. Mindre sannolik
3. Möjlig/ Hög
4. Sannolik/ Mycket hög/ Kan ej bedömas

Konsekvens

Konsekvens innebär bedömningen av hur det påverkar en verksamhet eller en enskild individ om en identifierad oönskad händelse inträffar. Konsekvensen bedöms utifrån fyra nivåer:

1. Ingen/ Försumbar skada
2. Måttlig skada
3. Betydande skada
4. Allvarlig skada

Riskmatris

Riskmatrisen visar hur risker värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. Genom att multiplicera värdet för sannolikhet med värdet för konsekvens erhåller varje risk ett riskvärde.

Allvarlig 4				
Betydande 3				
Måttlig 2				
Försumbar 1				
Konsekvens/ Sannolikhet	Osannolik	Mindre sannolik	Möjlig	Sannolik/kan ej bedömas

Kriterier för riskacceptans

Tabellen visar hur beslut om att acceptera risker eller vidta åtgärder ska fattas.

Riskvärde	Riskhantering	Åtgärder	Krav på genomförande av åtgärd
Låg risk 1-2	Acceptera risk	Inga krav	Inga krav
Medelhög risk 3-6	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk (sannolikhet eller konsekvens) ska finnas med i åtgärdsplan	Ska genomföras inom rimlig tid baserat på åtgärdens omfattning (tid, kostnad, resurser)
Hög risk 8-9	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk (sannolikhet eller konsekvens) ska finnas med i åtgärdsplan	Ska genomföras snarast möjligt baserat på åtgärdens omfattning (tid, kostnad, resurser)
Mycket hög risk 12-16	Eliminera/undvik risk	Omfattande åtgärder för att minska risk ska finnas med i åtgärdsplan, alt. ändra förfarande helt för att undvika risken	Ska genomföras omedelbart.

Tjänsteskrivelse

2026-08-20

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00029

Yttrande: Policy för integrationsarbete i Umeå kommun, dnr SK-2026/00220

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna yttrandet i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning

Den nu gällande integrationsstrategin och aktivitetsplanen antogs av kommunfullmäktige 25 februari 2019. Strategin behöver uppdateras på grund av förändrade förutsättningar för mottagande, bosättning, arbetsmarknad och samhällsutveckling. Kommunfullmäktige beslutade den 24 november 2025 om en revidering. Syftet med 2026 års uppdatering är att stärka dokumentets roll som stöd för det strategiska och kommunövergripande integrationsarbetet i Umeå kommun samt tydliggöra den långsiktiga inriktningen för integration och etablering, med fokus på social hållbarhet, kompetensförsörjning och trygghet. I samband med revideringen omvandlas dokumentet också från en strategi till en policy i enlighet med kommunens riktlinjer för styrande dokument.

Syftet med förslag på policy för integrationsarbete i Umeå kommun är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet.

Yttrande

Kulturnämnden ser positivt på förslaget till nytt styrdokument för kommunens arbete och principer avseende integration. Förslag på policy är mindre detaljerad och person- eller rollberoende jämfört med gällande aktivitetsplan, vilket är bra. Policyn blir således mer hållbar över tid men samtidigt med en vetskap om att förändringar i lagstiftning, statlig styrning och internationell migration kan föranleda förändringar i dokumentet.

Integrationsarbetet vid Umeå kommun sker bland annat med externfinansierade projekt och verksamhet. Detta framgår inte i policyn men det bör finnas en god kännedom om möjlighet att delta i dessa. Kulturnämnden deltar här bland annat i den så kallade FIKA-gruppen (Fritid, Integration, Kultur, Arbetsmarknad) och Samal familj. Aktiviteter som nämnden ser som värdefulla.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00029

Beslutsunderlag

Remiss – Policy för integrationsarbete i Umeå kommun.
Integrationsstrategi och aktivitetsplan 2019

Beredningsansvariga

Daniel Andersson
Jenny Skarstedt

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märkt KS-2026/00187

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Policy för integrationsarbete i Umeå kommun

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Policy

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Dokumentet styr:
Nämnder och bolag

Bakgrund

Integrationsarbetet berörs av flera faktorer, som lagstiftning, migrationsmönster och arbetsmarknadens behov. Umeå kommun har gått från ett initialt mottagandefokus, kopplat till Bosättningslagen (2016:38), till ett mer långsiktigt och strukturerat integrationsarbete med fokus på egenförsörjning, självständighet, social inkludering och aktivt samhällsdeltagande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett övergripande ansvar för att leda, samordna och utveckla kommunens integrationsarbete. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens verksamheter, utbildningsaktörer, näringsliv och civilsamhälle, med målet att skapa hållbara strukturer som stärker individers delaktighet, försörjning och utveckling för att stärka individers möjligheter till etablering i arbetsliv och samhällsliv.

Förutsättningarna för integration har samtidigt blivit mer komplexa. Migrationen präglas idag av flera olika grupper, såsom kvotflyktingar, skyddsbehövande från Ukraina, anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring och internationella studenter. Parallellt har förändringar inom etableringsuppdraget, utbildningssystemet och arbetsmarknaden skapat både nya utmaningar och möjligheter. Centrala områden som språk, utbildning, bostad, hälsa och social sammanhållning har därmed fått ökad betydelse.

Mot denna bakgrund har kommunen stärkt samverkan i etableringsprocessen mellan kommun, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser som kombinerar språk, praktik och kompetensutveckling har fler vägar skapats till arbete, utbildning och delaktighet.

Integrationsarbetet är en ömsesidig och samhällsbärande process. Den ska bidra till en gemensam riktning för kommunens fortsatta arbete med att skapa ett inkluderande och hållbart samhälle där alla invånare ges likvärdiga möjligheter att delta, påverka och utvecklas.

Syfte

Syftet med denna policy är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Policyn ska bidra till ett långsiktigt, samordnat och kunskapsbaserat arbete som stärker förutsättningarna för egenförsörjning, social inkludering och aktivt deltagande i samhällslivet. Den ska även bidra till att människors kompetenser, erfarenheter och drivkrafter är en resurs som ska tas tillvara och bidra till kommunens utveckling, innovation, sociala sammanhållning och hållbara tillväxt.

Lagar och andra krav

Tillämpningen av policyn ska ske i enlighet med gällande lagstiftning, kommunens styrdokument och internationella åtaganden, såsom:

Nationell lagstiftning:

- Socialtjänstlagen (2025:400)
- Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning
- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Omfattning och avgränsning

Policyn omfattar Umeå kommunkoncern. Den kommunala koncernen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunens nämnder och förvaltningar samt helägda kommunägda bolag. I delägda bolag och andra associationsformer verkar kommunen för att policyn ska tillämpas i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Integrationsarbetet berör flera samhällsområden och ska ses i ett sammanhang med kommunens övriga arbete inom exempelvis utbildning, social hållbarhet, folkhälsa och trygghet.

Förhållningssätt för kommunens integrationsarbete

Umeå kommun ska vara en inkluderande, trygg och hållbar kommun där alla invånare, oavsett bakgrund, ges förutsättningar att delta i, påverka och bidra till samhällsutvecklingen. Integrationsarbetet ska utgå från en helhetssyn där individens resurser, erfarenheter och behov tas tillvara för att främja långsiktig etablering och delaktighet.

Integration är en ömsesidig och samhällsbärande process som förutsätter gemensamt ansvar mellan individ, kommun, myndigheter, arbetsliv och civilsamhälle. Arbetet ska stärka självständighet, egenförsörjning och möjligheten att aktivt delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv.

Integrationsarbetet ska genomsyras av likvärdighet, jämställdhet, barnrättsperspektiv och icke-diskriminering samt vilar på respekt för mänskliga rättigheter. Det ska bidra till att motverka strukturella hinder och skapa jämlika livsvillkor.

Integration är en central del av kommunens arbete för social hållbarhet och långsiktig utveckling. Genom att ta tillvara människors kompetenser och erfarenheter stärks både individens möjligheter och kommunens attraktionskraft, tillväxt och sociala sammanhållning.

Principer

Umeå kommuns integrationsarbete omfattar flera centrala samhällsområden som tillsammans skapar förutsättningar för etablering, delaktighet och långsiktig inkludering. Arbetet ska präglas av helhetssyn, samverkan och långsiktighet, där insatser inom olika områden samspelar och förstärker varandra.

Kommunen ska verka för att undanröja hinder och skapa strukturer som möjliggör att invånare, oavsett bakgrund, kan etablera sig, utvecklas och delta aktivt i samhällslivet. Integrationsarbetet ska utgå från individens förutsättningar och behov, samtidigt som det bidrar till samhällets gemensamma utveckling och sammanhållning.

Arbete, utbildning och språkutveckling

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för att fler invånare når egenförsörjning genom arbete eller studier. Egenförsörjning är en central del av integrationen och en grund för självständighet, delaktighet och långsiktig etablering.

Språkutveckling ska utgöra en integrerad del av etableringsprocessen och kombineras med utbildning, praktik och arbetslivserfarenhet. Individens språkliga och yrkesmässiga kompetenser ska utvecklas parallellt och i samspel.

Utbildning, kompetensutveckling och validering av tidigare erfarenheter ska främjas för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Samverkan med arbetsgivare, näringsliv och utbildningsaktörer är avgörande för att skapa relevanta och hållbara vägar till arbete samt för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov.

Boende, hälsa och social hållbarhet

Ett tryggt och stabilt boende är en grundläggande förutsättning för etablering och delaktighet i samhället. Umeå kommun ska verka för hållbara boendelösningar under etableringsperioden som främjar trygghet, stabilitet och goda livsvillkor.

Integrationsarbetet ska bidra till att stärka individens fysiska och psykiska hälsa, då hälsa är en avgörande faktor för möjligheten att delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv. Insatser ska utformas så att de stödjer individens förmåga att leva ett självständigt och aktivt liv.

Arbetet ska även bidra till att motverka segregation och främja inkluderande livsmiljöer där människor möts, bygger relationer och ges möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Trygghet, tillit och social sammanhållning ska vara vägledande i utvecklingen av dessa miljöer.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och unga ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp, utvecklas och nå sin fulla potential. Förskola och skola ska utgöra trygga och inkluderande miljöer som främjar språk, lärande och delaktighet.

Tidiga och samordnade insatser är avgörande för att stärka barns och ungas utveckling och framtida möjligheter till utbildning, arbete och aktivt deltagande i samhället.

Delaktighet i samhälls-, kultur- och fritidsliv

Umeå kommun ska verka för att alla invånare ges möjlighet att delta i samhälls-, kultur- och fritidsliv. Mötesplatser, föreningsliv och kulturella aktiviteter ska främja gemenskap, tillhörighet och inkludering. Ett aktivt deltagande i samhällslivet stärker individens delaktighet och bidrar till social sammanhållning.

Samverkan med näringsliv och civilsamhälle

Ett effektivt och hållbart integrationsarbete förutsätter ett nära och långsiktig samverkan mellan kommunen, arbetsgivare, myndigheter och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser och partnerskap ska kommunen bidra till att skapa fler vägar till arbete, utbildning och delaktighet.

Näringslivet är en central aktör för att möjliggöra etablering och egenförsörjning, medan civilsamhället bidrar med viktiga kompletterande insatser, sociala nätverk och mötesplatser. Genom att ta tillvara dessa aktörers kompetens och engagemang stärks integrationsarbetet och fler vägar till delaktighet och inkludering skapas.

Organisation och ansvar

Integrationsarbetet är ett gemensamt ansvar för hela Umeå kommun. Samtliga nämnder och verksamheter ska, inom sina respektive ansvarsområden, beakta denna policy i planering, beslut och genomförande. Integrationsarbetet bör vara en del av verksamhetsplaneringen och följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, i enlighet med sitt reglemente, ett övergripande ansvar för ledning, samordning och utveckling av kommunens arbetsmarknadsinsatser och integrationsarbete. Nämnden ansvarar bland annat för kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare (SFI), arbetsmarknadsåtgärder samt mottagande och etablering av vissa nyanlända invandrare.

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen, som organisatoriskt tillhör nämnden, har ett särskilt ansvar att operativt leda, samordna och följa upp integrationsarbetet. Avdelningen ska verka för att skapa ett sammanhållet och effektivt arbete i nära samverkan med övriga förvaltningar, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Relaterade styrdokument

- Policy för jämställdhetsarbete i Umeå kommun

Umeå kommun följer löpande förändringar i lagstiftning, statlig styrning och internationell migration. Policyn för integrationsarbete kommer därmed att utvecklas i takt med samhällsförändringar, för att säkerställa ett aktuellt, rättssäkert och verkningsfullt integrationsarbete. På kommunal nivå ska arbetet samspela med andra framtagna styrdokument inom kommunens olika områden.

Tjänsteskrivelse

2026-08-20

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00031

Yttrande: Testa innan du köper – välfärdsteknik för en tryggare vardag; KS-2025/00729

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna yttrandet i enlighet med tjänsteskrivelsen,

att lämna yttrandet till kommunstyrelsen som kulturnämndens svar på motionen.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna i Umeå kommun har ställt en motion till kommunfullmäktige som handlar om möjligheten till införande av ett välfärdsbibliotek i kommunen. Tanken är att invånare, särskilt äldre och personer med funktionsnedsättning, ska få möjlighet att kostnadsfritt låna och prova välfärdsteknik. I motionen nämns exempel på hjälpmedel i ett välfärdsbibliotek, som robotdammsugare, surfplattor, aktivitetsklockor, blodtrycksmätare eller olika former av hörsel- och trygghetshjälpmedel. Kristdemokraterna yrkar att kommunstyrelsen ska uppdras att utreda förutsättningarna för att etablera ett välfärdsbibliotek i Umeå kommun.

Yttrande

Kulturnämnden anser att det är centralt att Umeå kommun ger äldre förutsättningar och möjlighet för tillgång till nödvändiga tekniska verktyg i vardagen. Detta ger en digital inkludering i samhället, verkar för självständighet, trygghet och ett främjande ur ett folkhälsoperspektiv. Mot bakgrund av en alltmer åldrad befolkning i såväl kommunen som nationellt är därför frågan även mycket angelägen. Kulturnämnden ser därför motionens förslag att utreda förutsättningarna för ett välfärdsbibliotek i Umeå kommun ligga i linje med detta.

Inför ett eventuellt beslut om att utreda förutsättningarna är dock förvaltnings- och lokaliseringsfrågan av betydelse. Det nationella nätverket för välfärdsbibliotek samt samverkansorganisationen Nätverket för digital delaktighet (Digidel) har genom inventering och uppföljningar visat på att lokalisering och organisation av välfärdsteknikbiblioteken varierar från kommun till kommun. Vissa kommuner har publika visningsmiljöer med

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00031

utlån till besökare, alternativt för rekommendationer om vad besökaren kan köpa själv. Andra kommuner har interna lokaler där framför allt omsorgspersonal ges information om lämplig teknik för äldre. I de kommuner där biblioteken är involverade så gäller det i regel att de bistår med det befintliga utlåningssystemet samt hantera utlån med lånekort. Några bibliotek har även visningsskåp för tekniken i sina lokaler. Enligt Digidel är det dock vanligast att välfärdstekniken finns i ett rum i anslutning till kommunal träffpunkt eller mötesplats. Vid Umeå kommun finns idag Seniortorget samt Smarta hemmet, beläget i lägenhet i det så kallade Testhuset.

Organisatoriskt hör välfärdsteknikbiblioteken i huvudsak till kommunernas äldreomsorg-, social- eller omsorgsförvaltningar. Endast i undantagsfall hos kulturförvaltning. Ett eventuellt ansvar för verksamheten vid Umeå kommun bör också ligga i linje med den vanligaste nationella organiseringen.

Kulturnämnden vill redan i detta skede framhålla att förslaget om att förlägga en lokalisering av ett välfärdsbibliotek till ett av kommunens folkbibliotek med befintlig personal, innebär en rad konsekvenser och nackdelar. Redan idag har kommunens bibliotek begränsad yta för ordinarie verksamhet samt begränsade resurser för logistik och transporter. Vidare ser nämnden svårigheter med att bredda verksamheten utanför ordinarie uppdrag, vilket bland annat är att förmedla kunskap, litteratur och bildning. Ett implementerande av välfärdsbibliotek i folkbibliotek förutsätter även en särskild kompetens för den teknik som ska förmedlas.

Sammantaget ser kulturnämnden positivt på en förutsättningslös utredning utifrån motionens förslag, men med de medskick som anges ovan. Kulturnämnden bör också inbegripas i en eventuellt kommande utredning.

Beslutsunderlag

Motion 24/2025 Testa innan du köper – välfärdsteknik för en tryggare vardag

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

Helena Karlström, bibliotekschef

Karin Carlsson, verksamhetsutvecklare bibliotek

Jenny Skarstedt, kulturdirektör

3 av 3

Tjänsteskrivelse

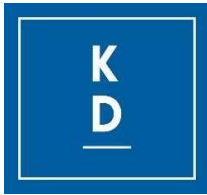
Dnr: KU-2026/00031

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

MOTION 2025-08-25

Testa innan du köper – välfärdsteknik för en tryggare vardag

Bakgrund

Flera kommuner i Sverige har under de senaste åren etablerat så kallade välfärdsbibliotek. Tanken är att invånare, särskilt äldre och personer med funktionsnedsättning, ska få möjlighet att kostnadsfritt låna och prova välfärdsteknik i vardagen. Det kan handla om produkter som robotdammsugare, surfplattor, aktivitetsklockor, blodtrycksmätare eller olika former av hörsel- och trygghetshjälpmedel.

Lärdomar från andra kommuner

I **Nyköping** kan man på stadsbiblioteket låna välfärdsteknik i upp till åtta veckor och även delta i mini-kurser som ges i samarbete med DigidelCenter.

I **Tyresö** erbjuds utlån av produkter som surfplattor och robotdammsugare under två veckor, med möjlighet att boka stöd och rådgivning hos bibliotekspersonalen.

I **Oxelösund** har kommunen sedan 2025 ett välfärdsbibliotek där seniorer kan låna hem teknik, och därmed prova sig fram innan de fattar beslut om eventuella köp.

I **Örkellunga** kan både äldre och personer med funktionsnedsättning låna produkter som digitala kalendrar, sensorlampor och samtalsförstärkare i tre veckor.

Syftet är att främja trygghet, självständighet och digital delaktighet. Erfarenheterna visar att många av de som lånar utrustning sedan väljer att själva skaffa produkten. Samtidigt ger verksamheten en möjlighet för kommunen att informera om välfärdsteknik, stödja invånare i teknikanvändning och på sikt bidra till en mer hållbar äldreomsorg.

I Umeå kommun är målet att människor ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. Genom att invånare kan testa olika hjälpmedel ökar möjligheten att hitta lösningar som underlättar vardagen och stärker den enskildes självständighet, vilket också kan minska behovet av tidigare insatser från kommunen.

Det finns idag också ett nationellt **nätverk för välfärdsbibliotek**, initierat av Högskolan i Borås, där kommuner och forskare kan utbyta erfarenheter.

Mot bakgrund av de positiva erfarenheterna från andra kommuner bör Umeå kommun utreda möjligheterna att etablera ett välfärdsbibliotek.

Med anledning av ovanstående yrkar Kristdemokraterna att kommunfullmäktige beslutar

1. Att uppdra till kommunstyrelsen att **utreda förutsättningarna för att etablera ett välfärdsbibliotek i Umeå kommun**, inklusive kostnadsbild, lokalisering och målgrupp.
2. Att utredningen ska omfatta exempel på **vilka typer av produkter som kan ingå**, samt hur support och utlåning praktiskt kan organiseras.
3. Att utredningen ska analysera hur ett välfärdsbibliotek kan **stödja kommunens mål om att människor ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt**.
4. Att kommunen ska **utreda möjligheten att ansluta sig till det nationella nätverket för välfärdsbibliotek** för erfarenhetsutbyte och kompetensstöd.

Veronica Kerr (KD)

Tjänsteskrivelse

2026-08-20

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00037

Remiss: Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer, KS-2026/00687

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att ställa sig bakom yttrandet i tjänsteskrivelsen,

att lämna yttrandet till kommunstyrelsen som kulturnämndens svar på promemorian.

Ärendebeskrivning

Med en idéburen organisation avses, enligt 2 § lagen om registrering av idéburna organisationer, en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte som att bidra till samhällets utveckling eller till lösningen av ett samhällsproblem.

Sedan den 1 januari 2023 kan idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet registrera sig i ett särskilt register enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Kammarkollegiet är enligt förordning registreringsmyndighet. Syftet med att registrera organisationer är att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden. Regeringen konstaterar dock i föreliggande promemoria, att antalet idéburna organisationer som har registrerat sig i registret inte motsvarar ambitionen vid inrättandet av registret. I mars 2026 beslutades därför att uppdra åt en sakkunnig att biträda Finansdepartementet med att se över registret.

Finansdepartementet har remitterat promemorian Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer (Fi2026/01570). Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer och förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer. Syftet med förslagen är att öka antalet organisationer som registreras i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer.

I promemorian föreslås bland annat att:

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00037

- samtliga idéburna organisationer ska kunna registreras i registret oavsett om de bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet
- begränsningar avseende värdeöverföringar endast ska gälla organisationer som bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet
- registret ska utökas med uppgifter om organisationernas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsorter
- den tid under vilken begränsningar avseende värdeöverföringar gäller, efter avregistrering, ska förkortas från fem till tre år
- kravet på årlig rapportering av värdeöverföringar ska avskaffas
- nuvarande straffbestämmelse för överträdelser ska tas bort
- Kammarkollegiet ska ges möjlighet att ingripa genom varning eller avregistrering

De föreslagna lag- och förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Umeå kommun är remissinstans. Kommunstyrelsen har överlämnat remissen till fritidsnämnden, individ- och familjenämnden samt kulturnämnden för yttrande. Kommunstyrelsen sammanställer därefter kommunens samlade remissvar till Finansdepartementet.

Yttrande

Kulturnämnden har tagit del av promemorians förslag och bedömer att dessa i huvudsak syftar till att förenkla regelverket samt öka möjligheterna för idéburna organisationer att registrera sig i Kammarkollegiets register.

Nämnden har inga invändningar mot de föreslagna förändringarna utan ser positivt på att öka möjligheten för föreningar och organisationer inom kulturområdet, att bidra till nytta för civilsamhället och samhället i stort. Förslag på yttrandet har skett i samråd med fritidsnämnden.

Kulturnämnden tillstyrker därför promemorians förslag i sin helhet.

Beslutsunderlag

Promemoria: Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00037

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning

Fi2026/01570

Promemoria

Åtgärder för att öka antalet registrerade i
Kammarkollegiets register för idéburna
organisationer

Juni 2026

Sammanfattning

I denna promemoria föreslås åtgärder för att öka antalet registrerade i det register för idéburna organisationer som Kammarkollegiet ansvarar för enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer och förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer. Det föreslås bl.a. att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras och att registreringen ska omfatta uppgifter om organisationens verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter. När det gäller begränsningen om värdeöverföringar föreslås bl.a. att begränsningen endast ska gälla för organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, att tiden som begränsningen fortsätter att gälla efter avregistrering ska kortas ned från fem till tre år, att kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar ska tas bort och att straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen ska ersättas med ingripanden i form av avregistrering eller varning.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag	4
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer	4
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer	7
2	Ärendet.....	8
3	Gällande rätt.....	8
3.1	Registret för idéburna organisationer	8
3.2	Villkoren för registrering i registret.....	9
4	Åtgärder för att öka antalet registrerade i registret för idéburna organisationer.....	10
4.1	Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig	10
4.2	Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet	11
4.3	Registret ska innehålla fler uppgifter.....	12
4.4	Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned	14
4.5	Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort	15
4.6	Straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar tas bort	15
4.7	En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.....	17
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	18
6	Konsekvenser	19
6.1	Alternativa lösningar bedöms inte vara tillräckliga	19
6.2	Konsekvenser för staten	19
6.3	Konsekvenser för idéburna organisationer	19
6.4	Övriga konsekvenser	20
7	Författningskommentar	21
Bilaga 1	Utredningsuppdrag	25

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

*dels att 9 och 14 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 14 § ska utgå,
dels att nuvarande 10–13 och 15 §§ ska betecknas 9–12 och 14 §§,
dels att 1, 3, 4 och 8 §§, den nya 9 § och rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse,*

dels att rubrikerna närmast före 10 och 11 §§ ska sättas närmast före 9 respektive 10 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 §, och närmast före 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Idéburna organisationer inom offentlig finansierad välfärdsverksamhet

Lagens innehåll

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer inom offentlig finansierad välfärdsverksamhet.

Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer.

3 §

En idéburen organisation får efter ansökan registreras om

En idéburen organisation får efter ansökan registreras om *staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.*

1. organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentlig finansierad välfärdsverksamhet,

2. staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen, och

3. organisationen i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling har en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

En idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, får endast registreras om det i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling finns en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

Kravet på en bestämmelse om skiftning av tillgångar gäller inte stiftelser.

4 §

Registreringen ska omfatta

1. den idéburna organisationens namn och postadress,
2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller mot svarande handling, *och*
 2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller mot svarande handling,
 3. uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
 4. information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,
 5. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter, *och*
 6. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.
3. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

8 §

En registrerad idéburen organisation får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning.

En registrerad idéburen organisation *som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet* får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer *som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet* eller till forskning.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om *fem* år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om *tre* år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

10 §

Registreringsmyndigheten ska besluta att en idéburen organisation ska avregistreras om

1. de krav som gäller för registrering enligt 3 § inte längre är uppfyllda, eller
2. den begär det.

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 12 § första stycket.

9 §

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 11 § första stycket.

Ingripande

13 §

En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras.

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer

dels att 4 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,
dels att nuvarande 3 § ska betecknas 4 §,
dels att rubriken närmast före 3 § ska sättas närmast före 4 §,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 3 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Innehållet i registret

3 §

Kammarkollegiet ska på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret för idéburna organisationer.

Informationen ska omfatta följande uppgifter:

1. den idéburna organisationens namn, postadress och organisationsnummer,

2. vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,

3. om den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och,

4. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2 Ärendet

I syfte att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden har det införts en möjlighet för sådana organisationer att registrera sig i ett särskilt register. Antalet idéburna organisationer som har registrerat sig i registret bedöms dock inte motsvara ambitionen vid inrättandet av registret. I mars 2026 beslutades därför att uppdra åt en sakkunnig att biträda Finansdepartementet med att se över registret (HR2026/00480).

Finansdepartementet har i mars 2026 genomfört ett rundabordssamtal med ett urval av idéburna organisationer. Vid rundabordssamtalet deltog representanter för Bräcke diakoni, Coompanion, Ersta diakoni, Famna, Hyllie Park, Rädda barnen välfärd, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, Skoopi, Skyddsvärnet anno 1910, Stockholms stadsmission och Svenska kyrkan. Flera av organisationerna har även inkommit med skriftliga synpunkter på registret. Utöver det har upplysningar och synpunkter inhämtats från Kammarkollegiet, Upphandlingsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner. Underlaget finns tillgängligt i Finansdepartementet (Fi2026/00627).

Mot denna bakgrund har denna departementspromemoria tagits fram i Regeringskansliet.

3 Gällande rätt

3.1 Registret för idéburna organisationer

Sedan den 1 januari 2023 kan idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet registrera sig i ett särskilt register enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer. Kammarkollegiet är enligt 2 § förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer registreringsmyndighet enligt lagen. Syftet med registreringsmöjligheten är att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden.

Med en idéburen organisation avses enligt 2 § lagen om registrering av idéburna organisationer en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte, vilket t.ex. kan vara att bidra till samhällets utveckling eller till lösningen av ett samhällsproblem. Det finns inget krav på att verksamheten ska vara riktad till hela allmänheten, utan den kan rikta sig till en viss grupp, exempelvis våldsutsatta kvinnor eller ungdomar med särskilda behov (prop. 2021/22:135 s. 16 och 17).

Vid införandet av registreringsmöjligheten uttalade regeringen att idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har. Regeringens målsättning är därför att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden och att öka den andel av den offentligt finansierade eller subventionerade välfärdsverksamheten som bedrivs av idéburna organisationer. Syftet med registreringsmöjligheten är inte att

utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

3.2 Villkoren för registrering i registret

För att en idéburen organisation ska få registreras i registret ska den enligt 3 § lagen om registrering av idéburna organisationer bedriva eller ha för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga. För att det ska finnas en avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet bör det finnas någon form av konkretiserad indikation på att verksamheten ska påbörjas inom överskådlig tid, t.ex. att organisationen har sökt ett visst angivet bidrag från en myndighet, ansökt om att få delta i ett valfrihetssystem eller lämnat ett anbud i en upphandling eller påbörjat ett ansökningsförfarande för att starta en tillståndspliktig verksamhet (prop. 2021/22:135 s. 15).

En annan förutsättning för registrering är att staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen. Organisationen ska också ha förbundit sig att skifta kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning på ett sätt som inte bryter mot den reglering som begränsar värdeöverföringar enligt 8 § samma lag. Registreringen ska enligt 4 § samma lag omfatta den idéburna organisationens namn och postadress, den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling samt namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

Enligt 8 § lagen om registrering av idéburna organisationer får en organisation inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Denna begränsning gäller även fem år efter det att en organisation har avregistrerats från registret. Av 9 § samma lag följer att en organisation som omfattas av begränsningen varje år skriftligen ska lämna uppgifter om värdeöverföringar till registreringsmyndigheten. Detta gäller även organisationer som under de senaste fem åren har avregistrerats. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar döms enligt 14 § till böter.

Av 11 § lagen om registrering av idéburna organisationer följer att Kammarkollegiet ska utöva tillsyn över registrerade idéburna organisationer och organisationer som efter avregistrering fortsatt omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Kammarkollegiet får enligt 5 § 1 förordningen om registrering av idéburna organisationer meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som ska tas ut för registerhållning och tillsyn enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Avgifter som tas ut ska enligt 3 § samma förordning täcka Kammarkollegiets kostnader för registrering och tillsyn. Ansökningsavgiften uppgår för tillfället till 12 000 kronor och den årliga tillsynsavgiften till 1 600 kronor.

4 Åtgärder för att öka antalet registrerade i registret för idéburna organisationer

4.1 Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig

Förslag

Idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registrera sig i registret för idéburna organisationer.

Skälen för förslaget

Det finns behov av åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer

Idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har, inte minst genom sin förmåga att skapa engagemang hos människor. Organisationerna är en del av det svenska civilsamhället med sin mångfald av aktörer och organisationer. De har också under en lång tid spelat en viktig roll i välfärden och har varit föregångare för sådant som i dag tillhör välfärdens kärna (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

Syftet med registret för idéburna organisationer är att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden. Antalet idéburna organisationer som är registrerade i registret bedöms dock inte motsvara ambitionen vid inrättande av registret. Utredningen om Idéburna aktörer i välfärden bedömde i betänkandet Idéburen välfärd (SOU 2019:56 s. 383 och 384) att registreringen skulle kunna omfatta ca 3 000 organisationer. I april 2026 var dock endast 29 organisationer registrerade i registret. Detta talar för att det finns behov av åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret.

Fler idéburna organisationer bör kunna registrera sig

Syftet med införandet av en registreringsmöjlighet var inte att utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer. En registreringsmöjlighet bedömdes dock kunna underlätta för myndigheter som exempelvis ska upphandla, tillämpa valfrihetssystem eller ge bidrag (prop. 2021/22:135 s. 12 och 13). Den nuvarande möjligheten att registrera sig i registret för idéburna organisationer har därför begränsats till sådana organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Registret fyller emellertid även andra syften, såsom att synliggöra den idéburna sektorn och öka möjligheterna att ta fram statistik om organisationerna (prop. 2021/22:135 s. 13, 27–29 och 47).

En möjlighet för idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet att registrera sig skulle göra det möjligt att lyfta fram fler idéburna organisationer med allmännyttigt syfte, såsom organisationer med religiösa, välgörande,

sociala, politiska, konstnärliga, kulturella, idrottsliga eller därmed jämförbara ändamål (prop. 1993/94:182 s. 60 och prop. 2021/22:135 s. 16). Det kan exempelvis handla om idrottsföreningar, kulturföreningar och församlingar som verkar utanför offentligt finansierad välfärdsverksamhet. En sådan breddning kan bidra till ökad kunskap om civilsamhällets aktörer och underlätta dialogen mellan de offentliga aktörerna och den idéburna sektorn.

Mot denna bakgrund bör även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kunna registrera sig i registret för idéburna organisationer.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 1 och 3 §§ lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar lagens innehåll och kraven för att få ansöka om registrering.

4.2 Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Förslag

Idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska inte omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Skälen för förslaget

Begränsningen om värdeöverföringar bör inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

För att säkerställa att de medel som genereras i en idéburen organisations verksamhet används för organisationens allmännyttiga syfte och för att motverka felaktig användning av offentliga medel, finns det i 8 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer en begränsning om värdeöverföringar. Begränsningen innebär att eventuella överskott i en idéburen organisations verksamhet enligt huvudregeln inte får lämna den idéburna sektorn. Affärshändelser av en affärsmässig karaktär omfattas däremot inte av begränsningen (prop. 2021/22:135 s. 18). En registrerad idéburen organisation får även göra värdeöverföringar till andra registrerade idéburna organisationer och till forskning.

Begränsningen om värdeöverföringar, och den tillsyn som detta medför, innebär en administrativ börda både för Kammarkollegiet och de idéburna organisationerna. Offentligt finansierad välfärdsverksamhet förutsätter dock ett högt mått av förtroende från allmänheten. Begränsningen om värdeöverföringar bidrar till att säkerställa att överskott från offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte används för kommersiella intressen. Behovet av en sådan reglering är därför särskilt stort för idéburna organisationer som bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärds-

verksamhet. För idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet finns inte samma behov av insyn och kontroll. Begränsningen om värdeöverföringar bör därför inte omfatta aktörer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

Eftersom idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte kommer att omfattas av begränsningen om värdeöverföringar, bör vidare organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet endast få göra överföringar till andra registrerade organisationer som omfattas av motsvarande begränsning. En annan ordning skulle nämligen öppna upp för missbruk av regelverket.

Att idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte kommer att omfattas av begränsningen om värdeöverföringar utesluter inte att sådana organisationer kan vara skyldiga att följa andra liknande begränsningar enligt annan lagstiftning.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 8 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar begränsningen om värdeöverföringar.

4.3 Registret ska innehålla fler uppgifter

Förslag

Registreringen ska omfatta

- uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
- information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och
- den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Kammarkollegiet ska på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret.

Skälen för förslaget

Registret bör innehålla fler uppgifter

I samband med införandet av registret för idéburna organisationer gjordes bedömningen att det var tillräckligt att registret skulle innehålla sådana uppgifter som krävs för att identifiera den aktuella organisationen. Bedömningen gjordes att det inte var nödvändigt att det i registret finns någon heltäckande information, eftersom organisationerna även finns registrerade i andra register (prop. 2021/22:135 s. 23). Företrädare för de idéburna organisationerna har framhållit att registret bör innehålla fler uppgifter för att bättre motsvara de behov som finns hos användarna av registret.

Registret för idéburna organisationer kan användas av myndigheter, bidragsgivande organ och andra aktörer som ett stöd vid bedömningar av vilka organisationer som kan komma i fråga för t.ex. reserverad upphandling, bidrag eller annan finansiering från det offentliga. I detta sammanhang kan det finnas ett mervärde i att på ett överskådligt sätt få information om vilken verksamhet organisationen bedriver och vilka huvudsakliga verksamhetsorter organisationen har. Avsaknaden av sådan information försvårar möjligheten att identifiera organisationer med lokal eller regional förankring och organisationer som bedriver någon särskild verksamhet. Genom att komplettera registret med sådana uppgifter skulle registret bli mer informativt och användbart. Det skulle även bidra till ökad transparens kring organisationernas verksamhet.

Förslaget i avsnitt 4.1 innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras i registret. Det innebär att ytterligare en kategori idéburna organisationer kommer att ingå i registret. En sådan utvidgning av tillämpningsområdet förutsätter att det av registret tydligt framgår vilka organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, för att det ska vara möjligt att särskilja dessa från organisationer som inte har denna avsikt. Registret bör därför möjliggöra en tydlig åtskillnad mellan olika kategorier av registrerade idéburna organisationer.

Mot denna bakgrund bör registreringen, utöver de uppgifter som redan i dag ska lämnas, även omfatta uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver, information om huruvida organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet och organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Information om innehållet i registret bör hållas tillgänglig på Kammarkollegiets webbplats

För att underlätta användandet av registret för idéburna organisationer bör information om innehållet finnas lättillgängligt. Kammarkollegiet bör därför på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret.

Den information som bör hållas tillgänglig på Kammarkollegiets webbplats är den idéburna organisationens namn, postadress och organisationsnummer, vilken verksamhet organisationen bedriver, om organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet och organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Förslaget kräver ändringar i lag och förordning

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 4 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar vilka uppgifter som ska registreras. Förslaget medför också införandet av den nya 3 § förordningen om registrering av idéburna organisationer.

4.4 Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned

Förslag

Tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering ska kortas ned från fem till tre år.

Skälen för förslaget

Tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering bör kortas ned

För att motverka att registret missbrukas av oseriösa aktörer fortsätter begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 § andra stycket lagen om registrering av idéburna organisationer att gälla även under en tidsperiod om fem år efter avregistrering från registret. Begränsningen gäller oavsett anledningen till avregistreringen. I samband med införandet av bestämmelsen ansåg regeringen att fem år är en tillräckligt lång tid för att motverka missbruk. Remissinstanserna hade dock olika uppfattningar om vilken tidsgräns som är lämplig. Några remissinstanser ifrågasatte om fem år är tillräckligt medan andra ansåg att en tidsperiod om fem år är en så pass lång tid att det riskerar att inverka negativt på idéburna organisationers vilja att registrera sig (prop. 2021/22:135 s. 29).

Utan en begränsning om värdeöverföringar efter avregistrering från registret finns det en risk att organisationer registrerar sig för att ta del av de fördelar som följer med registreringen, exempelvis för att få ökat förtroende eller för att enklare få tillgång till offentliga medel, för att därefter avregistrera sig i syfte att kunna överföra överskott från offentligt finansierad välfärdsverksamhet till exempelvis kommersiella intressen. Den fortsatta tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla efter avregistrering försvårar sådant missbruk och bidrar till att upprätthålla tilliten till regelverket. Samtidigt måste regelverket vara proportionerligt. En alltför långtgående begränsning om värdeöverföringar även efter avregistrering kan framstå som onödigt betungande, särskilt för mindre idéburna organisationer med begränsade administrativa och ekonomiska resurser. Ett alltför stelbent regelverk kan också inverka negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig.

Mot denna bakgrund bör tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering kortas ned från fem till tre år.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 8 § andra stycket lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar begränsningen om värdeöverföringar.

4.5 Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort

Förslag

Skyldigheten för en idéburen organisation att skriftligen varje år lämna uppgifter om värdeöverföringar ska tas bort.

Skälen för förslaget

Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar bör tas bort

För att registret ska kunna uppfylla sitt syfte är det centralt att uppgifterna i detta är korrekta och att de uppställda kriterierna för registrering följs. Kammarkollegiets tillsyn omfattar att säkerställa att de idéburna organisationerna löpande uppfyller kriterierna för registrering, bl.a. bestämmelserna om värdeöverföringar. Vissa typer av värdeöverföringar kan vara svåra att upptäcka och av den anledningen har myndigheten rätt att begära information av de registrerade organisationerna. De registrerade organisationerna har även en skyldighet att skriftligen varje år redovisa värdeöverföringar (prop. 2021/22:135 s. 24 och 25).

Kravet på att skriftligen varje år redovisa om värdeöverföringar har gjorts eller beslutats är administrativt betungande för både Kammarkollegiet och de idéburna organisationerna. Om fler idéburna organisationer väljer att registrera sig kommer det dessutom innebära en ökad administrativ börda för myndigheten att årligen hantera alla redovisningar. Ett alternativ till en sådan redovisningsskyldighet kan vara att myndigheten i stället vid närmare kontroll i sin tillsyn kan välja att begära in underlag för att granska affärshändelserna. Det skulle ge myndigheten större frihet i sitt arbete med registret och möjliggöra en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn. En sådan ordning bedöms vara både tillräcklig och proportionerlig för att säkerställa efterlevnaden av reglerna.

Mot denna bakgrund bör skyldigheten för de idéburna organisationerna att skriftligen varje år lämnas uppgifter om värdeöverföringar tas bort.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför upphävande av nuvarande 9 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar, och att nuvarande 10–13 §§ får ändrad beteckning till 9–12 §§. Förslaget medför också en följdändring i den nya 9 § samma lag, som reglerar avregistrering från registret.

4.6 Straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar tas bort

Förslag

Straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar ska tas bort.

Skälen för förslaget

Straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar bör tas bort

Av 14 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer framgår att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med 8 § samma lag döms till böter. Enligt 14 § andra stycket samma lag kan ansvar enligt bestämmelsen inte dömas ut om gärningen är belagd med straff enligt annan författning eller omfattas av ett föreläggande om vite, om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Registreringen av idéburna organisationer syftar till att identifiera och särskilja dem från andra aktörer. För att registret ska kunna fylla den tänkta funktionen är det centralt att de angivna kriterierna efterföljs. Detta gäller framför allt begränsningen om värdeöverföringar. Om företrädare för en idéburen organisation bryter mot reglerna om värdeöverföringar, särskilt om det sker för att berika sig själva, skulle det kraftigt påverka förtroendet för sektorn (prop. 2021/22:135 s. 30). Det är således viktigt att motverka missbruk av regelverket.

I samband med införandet av straffbestämmelsen bedömdes att regeln om att begränsningen om värdeöverföringar även gäller en viss tid efter avregistrering riskerar att bli verkningslös om det inte införs någon särskild sanktion som omfattar otillåtna värdeöverföringar. Det konstaterades dock samtidigt att missförhållanden med anknytning till registret och definitionen av idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet med koppling till exempelvis bidragsgivning och offentlig upphandling också behöver hanteras genom villkor för den offentliga finansieringen. Detta kan t.ex. göras genom att ett bidrag villkoras med att mottagaren ska vara en idéburen organisation enligt kriterierna i lagen om registrering av idéburna organisationer och om krav på återbetalning om förutsättningarna för bidraget inte uppfylls. Om villkoret för att lämna anbud i en upphandling är att utföraren av tjänsten är en idéburen organisation inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan det bli fråga om avtalsbrott om kriterierna inte följs. Det konstaterades också att en otillåten värdeöverföring kan utgöra brott även enligt andra straffbestämmelser, som t.ex. bedrägeri enligt 9 kap. 1 § brottsbalken och subventionsmissbruk enligt 9 kap. 3 b § brottsbalken (prop. 2021/22:135 s. 30 och 31).

Dagens regelverk bedöms inte vara proportionerligt i förhållande till den frivilliga registreringsmöjligheten. Företrädare för de idéburna organisationerna har framhållit att straffbestämmelsen utgör en alltför ingripande åtgärd för ett register som i sig inte ger några direkta fördelar vad gäller möjligheten att delta i offentliga upphandlingar eller erhålla olika former av bidrag. Risken för straff kan inverka negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig, vilket i sin tur riskerar att motverka registrets syfte. En överträdelse av regelverket för ett frivilligt register utan koppling till några direkta fördelar bedöms inte vara av sådan karaktär att ett straffansvar är motiverat. För sådana överträdelser bedöms det vara tillräckligt med ingripanden med administrativa åtgärder. Det kan dessutom konstateras att en otillåten värdeöverföring i många fall kan vara straffbar enligt annan lagstiftning eller utgöra avtalsbrott.

Mot denna bakgrund bör straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar tas bort. Som en följdändring bör

Kammarkollegiets skyldighet att göra en anmäla till Polismyndigheten vid överträdelser som träffas av straffbestämmelsen tas bort.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför upphävande av nuvarande 14 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar straffansvaret vid överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar, och att nuvarande 15 § får ändrad beteckning till 14 §. Förslaget medför också upphävande av nuvarande 4 § förordningen om registrering av idéburna organisationer och att nuvarande 3 § får ändrad beteckning till 4 §.

4.7 En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras

Förslag

En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Skälen för förslaget

En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar bör avregistreras

För att registret ska fungera som en kvalitetsstämpel (prop. 2021/22:135 s. 49) är det viktigt att regelverket efterlevs. Detta är särskilt viktigt när det gäller begränsningen om värdeöverföringar. Eftersom det i avsnitt 4.6 föreslås att straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen ska tas bort är det viktigt att se till så att det finns andra möjligheter att ingripa mot organisationer som inte följer regelverket. En naturlig konsekvens av att inte följa reglerna om värdeöverföringar bör vara att organisationen inte får vara kvar i registret. Det bör därför införas en bestämmelse om att en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.

Det kan dock förekomma överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar som är mindre allvarliga och där en avregistrering skulle vara en alltför ingripande åtgärd. För att undvika orimliga konsekvenser vid sådana mindre allvarliga överträdelser bör det därför finnas en möjlighet att avstå från att avregistrera en idéburen organisation i vissa fall. Det bör i sådana fall vara tillräckligt att meddela organisationen en varning. En sådan möjlighet bör därför införas. Syftet är att en organisation inte ska behöva avregistreras för överträdelser som är ringa eller ursäktliga, om organisationen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att rätta till överträdelserna eller om organisationen har drabbats av andra åtgärder till följd av överträdelserna och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför införandet av den nya 13 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar ingripandemöjligheterna vid överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag

Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2027.

Bedömning

Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Eftersom de föreslagna ändringarna syftar till att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret för idéburna organisationer är det angeläget att ändringarna kan träda i kraft så snart som möjligt. Det är samtidigt viktigt att både Kammarkollegiet och organisationerna ges tid att anpassa sig efter de nya reglerna. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till de återstående stegen i lagstiftningsprocessen, bör ändringarna träda i kraft den 1 juli 2027.

Ändringarna bedöms inte vara sådana att de motiverar särskilda övergångsbestämmelser. När det gäller den föreslagna bestämmelsen om att idéburna organisationer ska avregistreras om de gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar (se avsnitt 4.7), innebär avsaknaden av övergångsbestämmelser att även sådana värdeöverföringar som skett innan ikraftträdandet kommer att kunna leda till avregistrering. Om det är tillräckligt kommer det dock vara möjligt att meddela en varning. Av 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid bedömningen av om en varning är en tillräcklig åtgärd. Att en värdeöverföring ligger långt tillbaka i tiden kan påverka bedömningen. Har det t.ex. varit fråga om en engångsföreteelse eller om organisationen har vidtagit rättelse kan det också vara tillräckligt med en varning (se avsnitt 7, författningskommentaren).

6 Konsekvenser

6.1 Alternativa lösningar bedöms inte vara tillräckliga

Syftet med förslagen är att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret för idéburna organisationer. Ett alternativ till förslagen skulle vara att låta regelverket vara oförändrat. Om regleringen lämnas oförändrad bedöms emellertid endast en marginell ökning av antalet registrerade idéburna organisationer ske. Mot denna bakgrund bedöms de föreslagna åtgärderna vara nödvändiga. Utan de föreslagna åtgärderna finns begränsade förutsättningar för att uppnå en mer påtaglig ökning av antalet registrerade organisationer i registret.

6.2 Konsekvenser för staten

Kammarkollegiet är registreringsmyndighet enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Det är svårt att uppskatta hur många fler idéburna organisationer som kommer att välja att registrera sig till följd av de föreslagna åtgärderna. Även tidsåtgången för myndighetens handläggning vid registrering och tillsyn till följd av förslagen är svår att bedöma (jfr prop. 2021/22:235 s. 48). Förslagen kan initialt även kräva vissa förändringar av myndighetens föreskrifter, information om registret, administrativa rutiner och system. Myndighetens arbete med registret ska finansieras via avgiftsintäkter (3 § förordningen om registrering av idéburna organisationer). Eventuella kostnader av engångskaraktär bedöms kunna hanteras genom myndighetens avgiftsuttag.

Förslaget att ta bort kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar bedöms minska den administrativa bördan för Kammarkollegiet och möjliggöra en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn, där myndigheten får större frihet i upplägget av sitt tillsynsarbete.

Förslaget om att straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar ska ersättas med ingripanden i form av avregistrering eller varning kan leda till att antalet mål i förvaltningsdomstolarna ökar. Förslaget kan således leda till en viss ökad arbetsbelastning för domstolarna. Eftersom det inte på förhand går att avgöra hur många fler idéburna organisationer som kommer att registrera sig till följd av förslagen är det svårt att med säkerhet bedöma hur många mål som ändringarna kan tänkas generera. Antalet mål bedöms dock komma att vara av så begränsad omfattning att de bör kunna hanteras inom den nuvarande ramen (jfr prop. 2021/22:135 s. 48 och 49).

6.3 Konsekvenser för idéburna organisationer

Förslaget om att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras innebär att ytterligare en kategori idéburna organisationer kommer att ingå i registret. Förslagen innebär att villkoren för registrering och

kontrollen av efterlevnad av villkoren i viss mån kommer att skilja sig åt för de olika kategorierna av organisationer. För de organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet innebär förslagen en något förenklad process och en minskad administrativ börda för att registrera sig. Dessa organisationer omfattas t.ex. inte av begränsningen om värdeöverföringar och övriga bestämmelser med koppling till begränsningen.

Den nya uppdelningen i två olika kategorier av idéburna organisationer i registret kan även få viss påverkan på avgifterna för registrering och tillsyn, eftersom kostnaden bör bli lägre för organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Det torde således kunna öppna upp för en differentiering av avgifterna.

För de idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet innebär förslagen vissa lättnader vad gäller begränsningen om värdeöverföringar, bl.a. kortas tiden som begränsningen fortsätter att gälla efter avregistrering ned från fem till tre år och kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar tas bort. Utöver det ersätts straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen med ingripanden i form av avregistrering eller varning. Dessa lättnader bedöms minska den administrativa bördan för organisationerna, göra det mer attraktivt att registrera sig och minska rädslan för konsekvenserna av den aktuella begränsningen.

Förslaget om att registreringen ska omfatta fler uppgifter, bl.a. uppgifter om organisationens verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter, medför en viss ökad administrativ börda i samband med registreringen och vid ändringar. Uppgifterna bedöms samtidigt medföra ett mervärde både för de idéburna organisationerna och för övriga aktörer som använder registret i olika sammanhang.

6.4 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte medföra något behov av särskilda informationsinsatser. För att berörda aktörer ska få del av information om de föreslagna ändringarna bedöms det vara tillräckligt att Kammarkollegiet publicerar informationen på sin webbplats. Regeringen har vidare den 21 maj 2026, genom en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2026, gett Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att ta fram ett samlat och lättillgängligt stöd för reserverad upphandling för idéburna aktörer i syfte att öka kommuners och regioners kunskaper och främja användningen av reserverade kontrakt. Det samlade stödet ska också innehålla vägledning och lättillgänglig information om Kammarkollegiets register för idéburna organisationer och hur det kan användas som stöd vid upphandlingar av välfärdstjänster. Uppdraget ska redovisas senast den 10 maj 2027.

Förslagen om att korta ned tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering och att ta bort skyldigheten för en idéburen organisation att skriftligen varje år lämna uppgifter om värdeöverföringar medför en viss ökad risk för missbruk av registret (se avsnitt 4.4 och 4.5). Den föreslagna tiden för begränsningen om värde-

överföringar efter avregistrering bedöms dock tillräckligt lång för att motverka sådant missbruk, samtidigt som tiden inte bedöms bli så lång att den inverkar negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig. När skyldigheten för idéburna organisationer att skriftligen varje år rapportera värdeöverföringar försvinner får Kammarkollegiet vidare större frihet i sitt arbete med registret. Det öppnar i sin tur upp för en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn. Åtgärderna bedöms således vara både tillräckliga och proportionerliga för att både säkerställa efterlevnaden av reglerna och öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret. Om antalet registrerade organisationer ökar kommer registret också bättre att kunna tjäna som den kvalitetsstämpel som avsågs i samband med införandet av registret (prop. 2021/22:135 s. 49).

Förslagen bedöms inte medföra några andra konsekvenser. Förslagen bedöms således exempelvis inte ha någon betydelse för risk och sårbarhet i krig och kris, den kommunala självstyrelsen, den offentliga servicen i olika delar av landet, möjligheten att nå de integrationspolitiska målen eller små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag. Förslagen bedöms inte heller medföra några effekter för sysselsättningen, miljön eller samhället i övrigt. Förslagen träffar vidare kvinnor och män på samma sätt och bedöms inte medföra några ekonomiska eller andra effekter för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer.

I paragrafen beskrivs lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Ändringen innebär att begränsningen till idéburna organisationer inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet tas bort. Ändringen görs till följd av ändringen i 3 §, som innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras (se kommentaren till den paragrafen).

3 § En idéburen organisation får efter ansökan registreras om *staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.*

En idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, får endast registreras om det i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling finns en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

I paragrafen anges vilka krav som ställs för att en idéburen organisation ska kunna få ansöka om registrering enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Ändringen i *första stycket* innebär att uppräknningen av vilka krav som ställs för att en idéburen organisation ska kunna få ansöka om registrering utgår och att endast kravet om att staten, en region eller en kommun inte ska ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen kvarstår (prop. 2021/22:135 s. 52 och 53). Ändringen innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (samma prop. s. 15).

I *andra stycket*, som är nytt, finns ett krav på att en idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, ska ha en bestämmelse i sina stadgar, sin bolagsordning eller motsvarande handling som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar i 8 §. Detta motsvarar det som anges i nuvarande första stycket tredje punkten och andra stycket (prop. 2021/22:135 s. 53). Kravet begränsas till idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet till följd av motsvarande begränsning i 8 § (se kommentaren till den paragrafen).

4 § Registreringen ska omfatta

1. den idéburna organisationens namn och postadress,
2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling,
3. uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
4. information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,
5. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter, och
6. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

I paragrafen regleras vilka uppgifter som ska registreras i registret för idéburna organisationer. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Ändringen innebär att tre nya punkter med uppgifter som ska omfattas av registreringen läggs till.

Av *tredje punkten* framgår att registreringen ska omfatta uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver. Det som avses är vilken typ av verksamhet som organisationen bedriver, t.ex. hälso- och sjukvård, hälsofrämjande verksamhet, sociala omsorgstjänster, utbildning, aktiviteter inom arbetsmarknadsområdet eller verksamheter som syftar till att öka människors integration och inkludering i samhället och att motverka segregation och isolering.

Enligt *fjärde punkten* ska registreringen också omfatta information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen

för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (prop. 2021/22:135 s. 15).

Av femte punkten framgår slutligen att registreringen ska omfatta den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter. Med huvudsakliga verksamhetsorter avses de geografiska platser där organisationen i huvudsak bedriver sin verksamhet. Sådan verksamhet kan bedrivas på flera orter. Verksamhet av mer begränsad eller tillfällig art behöver dock inte redovisas.

8 § En registrerad idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet eller till forskning.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om tre år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser som begränsar värdeöverföringar från registrerade idéburna organisationer. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Genom ändringen i första stycket tydliggörs att begränsningen om värdeöverföringar endast gäller för registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (prop. 2021/22:135 s. 15). Ändringen görs till följd av ändringen i 3 §, som innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras (se kommentaren till den paragrafen). Av bestämmelsen framgår att en registrerad idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte får göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet eller till forskning.

I andra stycket görs en ändring som innebär att tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla efter det att en idéburen organisation avregistrerats enligt 9 § kortas ned från fem till tre år.

9 § Registreringsmyndigheten ska besluta att en idéburen organisation ska avregistreras om

1. de krav som gäller för registrering enligt 3 § inte längre är uppfyllda, eller
2. den begär det.

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 11 § första stycket.

I paragrafen regleras avregistrering från registret. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I paragrafen görs en följdändring till följd av att bestämmelsen om registreringsmyndighetens möjlighet att meddela förelägganden har fått en ny beteckning, 11 §.

Ingripande

13 § En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras.

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Paragrafen, som är ny, reglerar registreringsmyndighetens ingripandemöjligheter mot en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Av *första stycket* framgår att en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras från registret för idéburna organisationer.

Enligt *andra stycket* får registreringsmyndigheten meddela en varning i stället för att besluta om avregistrering om det är tillräckligt. Varning är avsedd att användas vid mindre allvarliga överträdelser. Skäl för att meddela en varning kan vara om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om den idéburna organisationen vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot denne och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. En överträdelse kan betraktas som ringa eller ursäktlig om det rör sig om en engångsföreteelse, överföringen avser ett mycket litet belopp eller den idéburna organisationen haft godtagbar anledning att tro att överföringen inte stod i strid med begränsningen om värdeöverföringar. Vid upprepade eller allvarliga överträdelser ska en avregistrering ske enligt första stycket. Av 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid bedömningen av om en varning är en tillräcklig åtgärd.

Utredningsuppdrag

Bilaga 1

Översyn av registret för idéburna organisationer (HR2026/00480)

Sammanfattning av uppdraget

En sakkunnig (i det följande utredaren) ges i uppdrag att se över det register för idéburna organisationer som Kammarkollegiet ansvarar för enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer och förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer.

Utredaren ska bl.a.

- utvärdera vilken betydelse villkoren i lagen om registrering av idéburna organisationer och Kammarkollegiets registerhållning och tillsyn har på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig,
- analysera behovet av ändringar i regelverket, och
- föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 augusti 2026.

Bakgrund

Registret för idéburna organisationer

Sedan den 1 januari 2023 kan idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet registrera sig i ett särskilt register enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Kammarkollegiet är enligt 2 § förordningen om registrering av idéburna organisationer registreringsmyndighet enligt lagen. Syftet med registreringsmöjligheten är att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden.

Med en idéburen organisation avses enligt 2 § lagen om registrering av idéburna organisationer en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte, vilket t.ex. kan vara att bidra till samhällets utveckling eller till lösningen av ett samhällsproblem. Det finns inget krav på att verksamheten ska vara riktad till hela allmänheten, utan den kan rikta sig till en viss grupp, exempelvis våldsutsatta kvinnor eller ungdomar med särskilda behov (prop. 2021/22:135 s. 16 och 17).

Vid införandet av registreringsmöjligheten uttalade regeringen att idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har. Regeringens målsättning är därför att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden och att öka den andel av den offentligt finansierade eller subventionerade välfärdsverksamheten som bedrivs av idéburna organisationer. Syftet med registreringsmöjligheten är inte att utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

Bilaga 1

Villkoren för registrering i registret

För att en idéburen organisation ska få registreras i registret ska den enligt 3 § lagen om registrering av idéburna organisationer bedriva eller ha för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Staten, en region eller en kommun får vidare inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen och organisationen ska ha förbundit sig att skifta kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning på ett sätt som inte bryter mot den reglering som begränsar värdeöverföringar enligt 8 § samma lag.

Enligt 8 § lagen om registrering av idéburna organisationer får en organisation inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Denna begränsning gäller även fem år efter det att en organisation har avregistrerats från registret. Av 9 § samma lag följer att en organisation som omfattas av begränsningen varje år skriftligen ska lämna uppgifter om värdeöverföringar. Detta gäller även organisationer som under de senaste fem åren har avregistrerats. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar döms enligt 14 § till böter.

Av 11 § lagen om registrering av idéburna organisationer följer att Kammarkollegiet ska utöva tillsyn över registrerade idéburna organisationer och organisationer som efter avregistrering fortsatt omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Kammarkollegiet får enligt 5 § 1 förordningen om registrering av idéburna organisationer meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som ska tas ut för registerhållning och tillsyn enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Avgifter som tas ut ska enligt 3 § samma förordning täcka Kammarkollegiets kostnader för registrering och tillsyn. Ansökningsavgiften uppgår för tillfället till 12 000 kronor och den årliga tillsynsavgiften till 1 600 kronor.

Uppdraget att föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer

Antalet idéburna organisationer som för närvarande har registrerat sig i registret bedöms inte motsvara ambitionen vid inrättandet av registret och indikerar att det finns behov av att vidta åtgärder för att öka antalet registrerade organisationer. Det kan t.ex. finnas behov av att minska den administrativa bördan för de idéburna organisationerna.

Utredaren ska därför

- utvärdera vilken betydelse villkoren i lagen om registrering av idéburna organisationer och Kammarkollegiets registerhållning och tillsyn har på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig,
- analysera behovet av ändringar i regelverket,
- föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

De förslag som utredaren lägger fram ska vara kostnadsmässigt neutrala för den offentliga sektorn. Bilaga 1

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av förslagen i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta upplysningar och synpunkter från Kammarkollegiet, Upphandlingsmyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner, ett urval av idéburna organisationer och andra berörda aktörer. Utredaren ska vidare beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet.

Uppdraget ska senast den 31 augusti 2026 slutredovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Tjänsteskrivelse

2026-08-20

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2024/00013

Konstpolicy

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna förslaget till konstpolicy, samt

att överlämna policyn till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslöt 2024-11-25 §200, KS-2024/00933 att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden 2024-05-23 §43.

Föreliggande förslag är utarbetat av Konstenheten, och har därefter skickats på remiss till kommunens olika nämnder, bolag samt Konstnärernas Riksorganisation, KRO under januari – februari 2026. Av inkomna yttranden har nämnder och utskott till merpart ställt sig bakom förslaget till konstpolicy. Inkomna synpunkter som bedömts vara relevanta har inarbetats i konstpolicyn.

Beslutsunderlag

Konstpolicy

Översikt remissvar

Remissvar från nämnder och bolag

Beredningsansvariga

Sara Edenius, enhetschef Musei- och konstenheten

Elin Hellrönn, Programchef

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Sara Edenius
Enhetschef Musei-och
konstenheten

Umeå. Mer konst.

6 principer för konst i Umeå kommun

Umeå kommuns konstpolicy har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av Konstverksamheten samt genom remissrundor med representanter för strategisk utveckling, mark- och exploatering, detaljplanering, bygglov, byggnadsantikvarie, gator och parker, fastighet och stadsarkitekt.

Beslutad av:
Kommunfullmäktige
Dokumenttyp:
Policy

Diarienummer:
KU-2024/00013
Giltighetstid:
2026-2031

Datum, paragraf för beslut:
2026-08-27 § XX
Dokumentansvarig:
Kulturnämnden

Innehåll

Varför en konstpolicy?	4
Umeå. Mer konst.....	5
6 principer för konst i Umeå.....	7
1 Gestaltad livsmiljö	8
2 Kulturell välfärd	11
3 Professionellt kulturliv.....	13
4 Konstnärlig frihet.....	15
5 Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar	16
6 Kulturarv och Kulturmiljö	18
Hur gör vi? - verktyg för goda livsmiljöer	20
Finansiering	20
Konstprogram.....	20
Gemensamt ansvar.....	21
Referenser	24

Inledning

Umeå har en stark identitet. Vi är kulturstaden, universitetsstaden, idrottsstaden och den nordliga storstaden – en jämställd och inkluderande kommun, en del av Sápmi och en plats för många röster, perspektiv och uttryck. Umeås identitet är också landskapet, älven, den stora slätten och skogarna. De många årstiderna och den årliga rytmen av sommarljus och vintermörker skapar förutsättningar som få stora städer har.

Umeå kommun växer och förtätas mot målet 200 000 invånare år 2050. Översiktsplanens strategier syftar till att tillväxten ska ske på ett socialt, kulturell, ekologiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Fokus ska vara att säkerställa en god livsmiljö. En attraktiv, trygg och upplevelserik livsmiljö är en förutsättning för att Umeå ska kunna nå sina tillväxtmål och gå från en stor stad till en storstad.

Vi utvecklar tätort och landsbygd, bygger vidare på historien, lägger till nya årsringar och lämnar samtidigt plats för framtida generationer. Umeå blir aldrig färdigt. Den offentliga konsten är en viktig del i denna stora helhet, för Umeå idag och imorgon.

Detalj av konstverket "Listen!", 2019
©CamillaAkraka/Bildupphovsrätt
2026

Fotograf Fredrik Larsson

Varför en konstpolicy?

Konstpolicyen uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Konst knyter an till flera områden inom samhällsplaneringen som demokrati, hållbar tillväxt, lärande, bildning, stadsplanering, näringslivsutveckling, miljö, klimat och folkhälsa. Rörande utvecklingen av det offentliga rummet reglerar **Översiktsplanen** Umeås samlade ambitioner och strategier. Konstpolicyen är ett av många styrdokument som syftar till att genomföra översiktsplanens visioner. Med sitt fokus på konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet kompletterar den övriga styrdokument.

Policyen bidrar även till att realisera **Umeå kommuns kulturpolitiska program**. Det kulturpolitiska programmet tar i sin tur sin utgångspunkt i de nationella målen för kulturpolitik, FN:s deklaration om de mänskliga fri- och rättigheter samt Agenda 2030 med dess globala mål för hållbar utveckling. Programmet syftar till att genom kulturlivets utveckling ge umeborna en hög livskvalitet, stärka invånarnas engagemang och platsen Umeås attraktivitet. Konstpolicyen beskriver hur dessa mål relaterar till konstområdet och tydliggör därmed Umeå kommuns vilja.

Policyen utgör även en grund för **ökad samsyn och bättre samverkan** inom kommunens olika förvaltningar och externa aktörer. Den bidrar till en bättre förståelse för offentlig konst, inspirerar till ett ökat engagemang och därmed bättre dialog.

- Konstpolicyen har tagits fram på uppdrag av kommunstyrelsen.
- Konstpolicyen ersätter Umeås offentliga rum som antogs av Kommunfullmäktige 2007.
- Konstpolicyen för offentlig konst i Umeå kommun gäller för samtliga kommunala förvaltningar och kommunala bolag.

Kompletterande dokument

Konstpolicyen redogör för **vad** som ska göras och behöver genom riktlinjer och rutiner kompletteras med beskrivningar av **hur** detta arbete skall utföras i det löpande arbetet vid förvaltningarna.

Riktlinjer och rutiner skall utgå från policyen och säkerställer att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent.

- Konstpolicy bereds av kulturnämnden och beslutas sedan i kommunfullmäktige.
- Riktlinjer bereds i kulturnämnden och antas av kommunstyrelsen.
- Rutiner antas av respektive förvaltningschef i samverkan med andra berörda förvaltningschefer.

Umeå. Mer konst.

Konst är en rättighet

Konst är en demokratisk rättighet, vilket framgår tydligt av de kulturpolitiska mål som antagits nationellt. De framhåller att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och en obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och kreativitet, mångfald samt konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Konst skapar identitet

Den offentliga konsten är ett betydelsefullt inslag i vår gemensamma miljö. Offentlig konst skapar upplevelser för oss som bor och verkar i kommunen eller kommer på besök. Konst skapar förutsättningar för trygga allmänna platser, orienterbarhet och platstillhörighet. Konsten kan ge identitet och särprägel till en plats och kan komma att bli landmärken i staden. Den bidrar till att stärka kommunens identitet, attraktionskraft och människors trivsel och välbefinnande.

Konst är en del av gestaltad livsmiljö

Umeås samhällsplanering sätter människan i centrum. Umeås konstpolicy tar sin utgångspunkt i Umeå kommuns övergripande mål och i det nationella målet för gestaltad livsmiljö där konst är en central del i samhällsbyggandet: *”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön”.* (regeringsbeslut 2019)

Det nationella målet ska uppnås genom att:

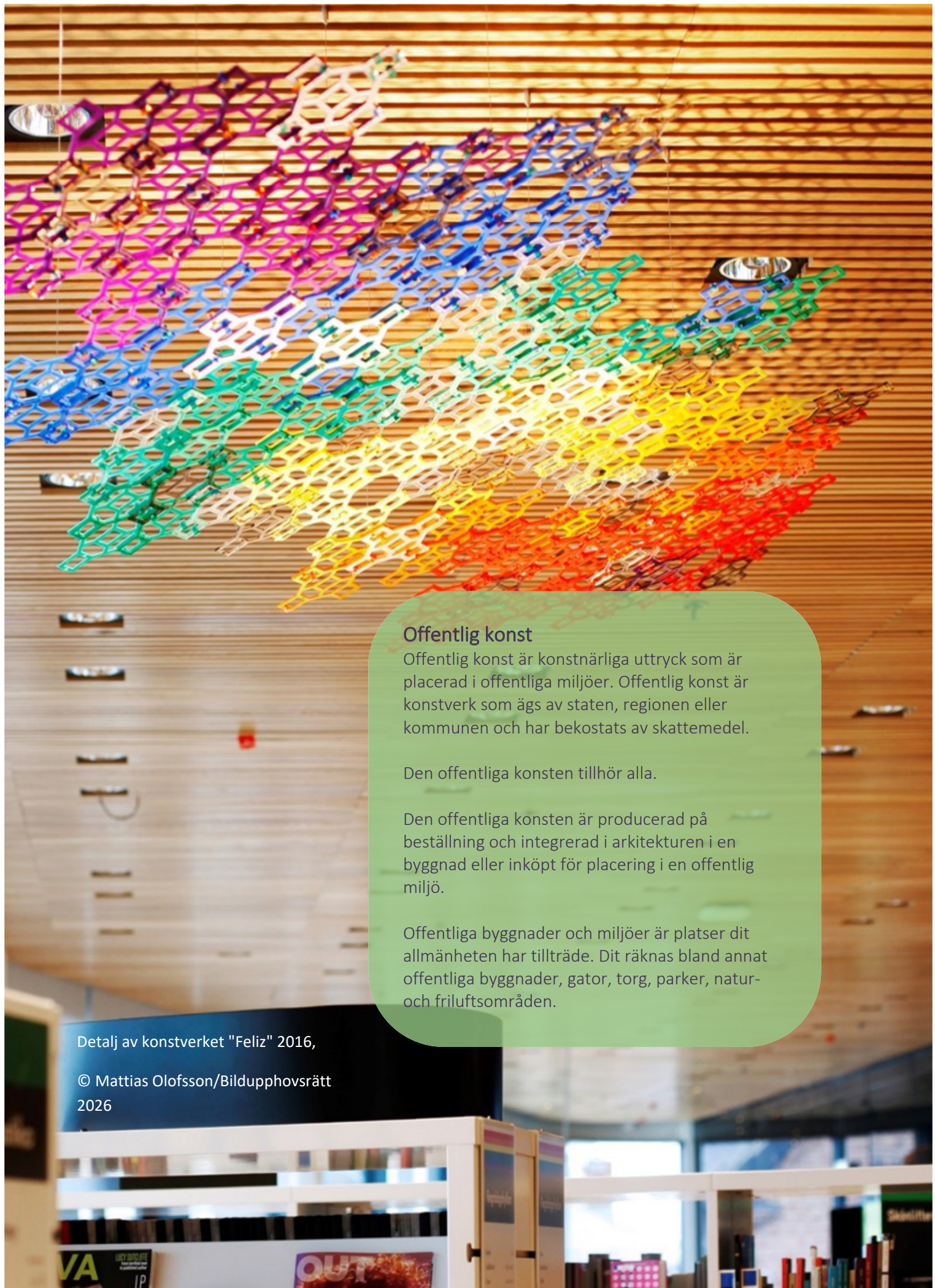
- *hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden,*
- *kunskap om arkitektur, form, design och konst utvecklas och sprids,*
- *det offentliga agerar förebildligt,*
- *estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas,*
- *miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla,*
- *samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.*

Konst skapar dialog

Konst kan beröra och utmana oss på olika sätt. Konst i stadsrummet möter oss i vår vardag oavsett vilka vi är och hur våra liv ser ut. Det som en gång var kritiserat kan idag utgöra ett uppskattat och naturligt inslag i stadsbilden. Konsten har förmåga att skapa perspektiv, reflektion och gemenskaper i samhället. Den fria konsten är en del av det offentliga samtalet och våra demokratiska processer.

Konst bidrar till innovation

Konst kan och ska ta många olika uttryck och därigenom berika både stadsplaneringsprocessen och den specifika platsen där konsten finns. Konsten kan vara målningen på väggen på den lokala förskolan eller skulpturen på torget. Det kan även vara stenläggningen på samma torg, ljusinstallationen eller fasaden på byggnaden bredvid. Det kan vara lekplatsen där en konstnärs blick och process skapar nya värden och ingångar i platsutvecklingen och berikar därmed både plats och funktion.

Offentlig konst

Offentlig konst är konstnärliga uttryck som är placerad i offentliga miljöer. Offentlig konst är konstverk som ägs av staten, regionen eller kommunen och har bekostats av skattemedel.

Den offentliga konsten tillhör alla.

Den offentliga konsten är producerad på beställning och integrerad i arkitekturen i en byggnad eller inköpt för placering i en offentlig miljö.

Offentliga byggnader och miljöer är platser dit allmänheten har tillträde. Dit räknas bland annat offentliga byggnader, gator, torg, parker, natur- och friluftsområden.

Detalj av konstverket "Feliz" 2016,

© Mattias Olofsson/Bildupphovsrätt
2026

6 principer för konst i Umeå

Med konstpolicyn tydliggörs hur konst kan bidra till att Umeå växer hållbart och kan möta kommande utmaningar och möjligheter. För att kunna jobba mot målet presenteras här 6 principer för konst i Umeå.

Principerna är hämtade från det kulturpolitiska programmet 2020–2030, vilka formulerar en tydlig vision för Umeå kommuns kulturpolitiska ansatser och är framtaget som ett uppdrag till Kulturnämnden från Umeå kommunfullmäktige. Programmet utgör ett av kommunens långsiktiga styrdokument och syftar till att genom kulturlivets utveckling ge umeborna hög livskvalitet, stärka invånarnas engagemang och platsen Umeås attraktivitet.

Av det kulturpolitiska programmets 12 punkter har sex punkter en särskild tydlig koppling till konst. Principerna är följande:

1. Gestaltad livsmiljö
2. Kulturell välfärd
3. Professionellt kulturliv
4. Konstnärlig frihet
5. Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar
6. Kulturarv och kulturmiljö

Nedan presenteras ett antal förtydliganden som klargör principerna för Umeå kommuns förhållningssätt i relation till konstområdet. Där närliggande eller överlappande innehåll avhandlas under flera punkter har förtydligande text placerats under den mest relevanta punkten.

1 Gestaltad livsmiljö

Det kulturpolitiska programmet understryker Umeå kommuns förhållningssätt till det styrande målet kopplat till gestaltad livsmiljö: *”Detta förhållningssätt bör genomsyra allt kommunalt förändringsarbete i det offentliga rummets inre och yttre miljöer. De kommunala insatserna syftar till att, genom inköp eller beställningar av yrkesutövande konstnärer, berika den offentliga miljön med samtida konst av bestående konstnärligt värde.”*

Därför ska Umeå kommun:

- *utveckla Umeås offentliga rum genom att initiera och genomföra konstnärliga gestaltningar för att bidra till stadsutveckling utifrån ett estetiskt perspektiv*
- *verka för att attraktiva stads- och kulturmiljöer skapas och bevaras*
- *i tillämpliga delar implementera fastställt Kulturpolitiskt program vid kommunala planeringsprocesser*
- *fästa stort avseende vid pedagogiska initiativ i syfte att förklara den idébaserade konsten, för att därigenom öka legitimiteten för genomförda kommunala satsningar inom bildkonstområdet*

(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Gestaltad livsmiljö omfattar en helhetssyn på utformningen av våra livsmiljöer, inklusive arkitektur, design, konst och kulturarv där dessa perspektiv samspelar och berikar varandra. Det handlar om hur planeringen och utformningen av städer och platser påverkar vårt vardagsliv och välbefinnande. När kommunen planerar, bygger och förvaltar i egen regi ska det ske föredömligt. Med planmonopol och rådighet över allmän plats har kommunen stor möjlighet att påverka livsmiljöernas utformning. Som mark- och fastighetsägare bygger, bygger om och förvaltar kommunen dessutom egna verksamhetslokaler och offentliga miljöer (till exempel skolor, förskolor, parker och torg), och ska där visa gott exempel i konstnärlig gestaltning.

Gestaltad livsmiljö handlar om att använda konst som verktyg för att forma goda livsmiljöer för människan och bygga ett hållbart samhälle. Konst kan vara verkningsfull i sig själv, men när den uppförs för att samverka med det byggda och dess omgivning blir helheten rikare. Konst bör integreras i kommunens sociala hållbarhetsarbete genom att bidra till platserns identitet och utforma allmänna platser med hög kvalitet.

Strategisk planering

För att lyckas med arbetet med gestaltad livsmiljö ska satsningar på konst ska göras strategiskt, långsiktigt och hållbart. Arbetet med offentlig konst ska integreras i stadsutveckling och samhällsbyggnadsprocessen. Detta möjliggörs bland annat genom att konstnärlig gestaltning planeras i tidiga skeden av byggprojekten. På så sätt säkerställs att viktig konstnärlig kompetens tas tillvara vid kritiska planeringsfaser, att nödvändig finansiering avsätts och att korrekt upphandlingsförfarande för konstnärer kan utföras i linje med projektets tidsplan och gällande regelverk.

Samarbete

Samarbete är avgörande för det hållbara samhällsbygget, där kommunens olika delar samverkar för att gestalta vår livsmiljö. Det krävs ett förvaltningsövergripande och transparent samarbete för att säkerställa att arbetet med konst implementeras i utformningen av kommunens gemensamma miljöer. Detta sker genom regelbundna möten mellan kultur- och samhällsbyggnadsförvaltning samt att berörda parter bjuds in för information om kommande och pågående planer för kommunen. En strategisk styrgrupp för Gestaltad livsmiljö (Stadsbyggnadsförvaltningen, Stadsledningskontoret, Teknik- och fastighetsförvaltningen samt Kulturförvaltningen) ses regelbundet för att implementera Umeå kommuns vision för konst i enlighet med översiktsplanen och rådande konstpolicy.

Förankra och tillgängliggöra konsten

Utvecklingen av stadsrummet och förändringar i den offentliga miljön ska mötas genom att använda konsten innovativt, där dialog, informationsinsatser och samverkan med medborgarna är centralt. Även utanför stadsplaneringssammanhang har kommunen uppgiften att förmedla och förankra konstens vikt och bjuda in till delaktighet och kunskapsförmedlande i andra sammanhang.

Detta sker i olika skalor från såväl fysiska skyltar eller digitala lösningar för att ge information om konstverken till skapandet av pedagogiska/publika program samt aktiviteter tillägnade olika målgrupper.

Umeå kommun ska:

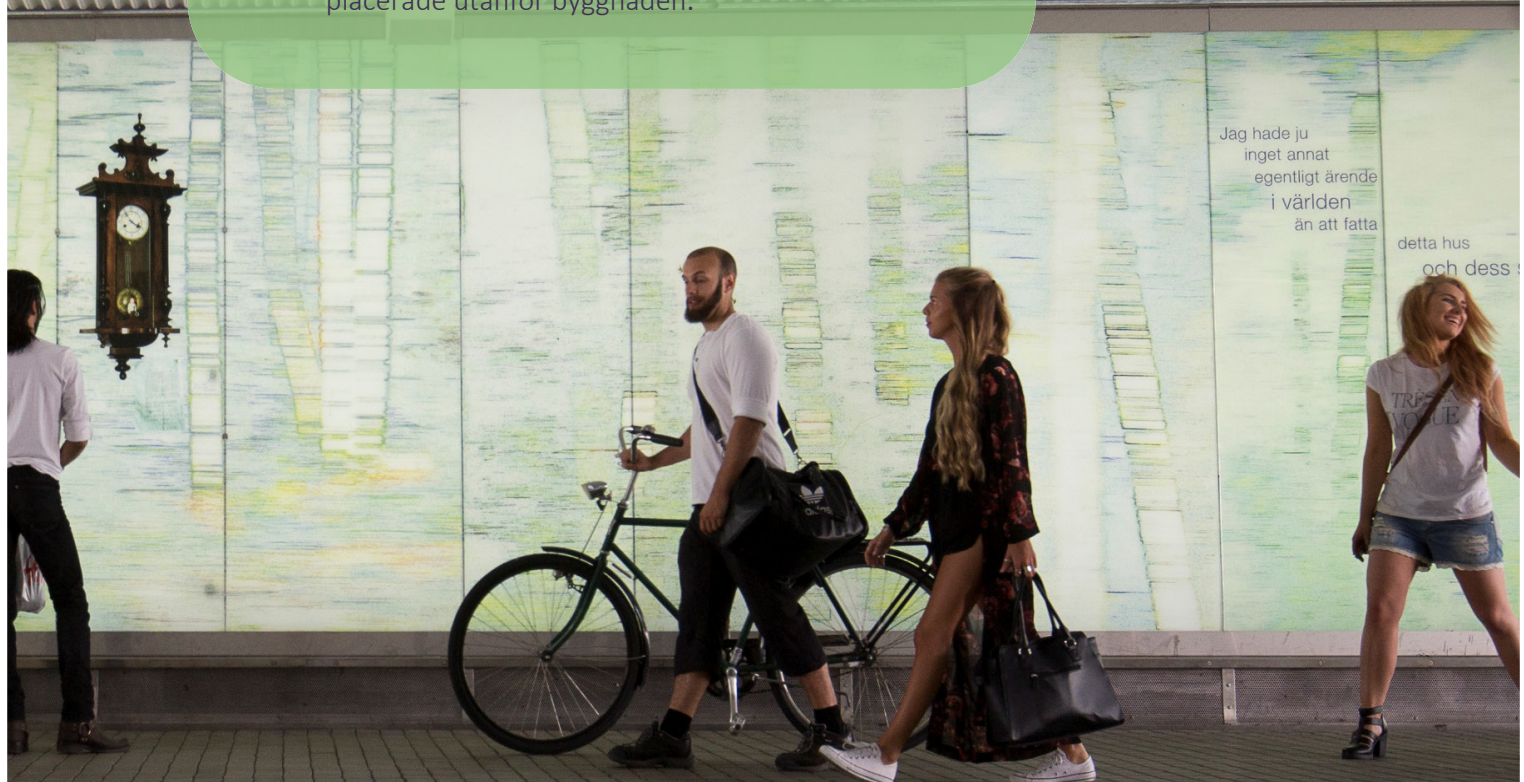
- arbeta i linje med de nationella målen i Gestaltad livsmiljö.
- beakta den offentliga konsten och konstnärliga processerna i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen.
- säkra delaktighet och inflytande i arbetet med konst och konstnärliga processer och att arbetet med offentlig konst kännetecknas av öppenhet och dialog.
- genom pedagogiska initiativ förankra och tillgängliggöra konsten i det offentliga rummet.

Fast konst

Platsbunden konstnärlig miljögestaltning som är beställd och skapad för en offentlig plats eller en särskild byggnad.

Det kan vara:

- Byggnadsintegrerade verk som är direkt monterade i väggar, tak, golv, fönster eller integrerad i byggnaden.
- Platsintegrerade verk som är monterade och placerade utanför byggnaden.

Permanent konst har oftast **skapats specifikt för sin plats** och konstverket är en del av sin byggnad eller fastighet.

Det gäller oavsett om konsten, som i sin enklaste form är en skulptur på ett podium, eller om konstverket är så integrerat i sin miljö att det **omöjligen kan frigöras från sin plats utan att både konsten och platsen förändras**.

Detalj av konstverket "Lev!", 2012

©FA+/Bildupphovsrätt 2026

2 Kulturell välfärd

”Ett omfattande, fritt och aktivt konst- och kulturliv, en bred folkbildning och en rik amatörkultur ökar människors engagemang, kunskap och möjligheter att komma till tals. Kulturens djupa förankring och breda representation i lokalsamhället utgör en stark förnyelsekraft och bidrar till att etablera nya demokratiska arenor och ickekommersiella kulturella mötesplatser”ⁱ

Därför ska Umeå kommun:

- satsa på ett kulturliv som är öppet och tillgängligt för alla över hela kommunen
- utveckla ickekommersiella kulturella mötesplatser
- aktivt söka nå nya målgrupper

(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Konst i våra livsmiljöer är en fråga om demokrati utifrån allas rätt till konstupplevelser. Konst skapar mervärden för samhället och berikar kommunen med varierade och intressanta platser som kan väcka nya tankar och perspektiv. Bredden av konstnärliga uttryck och dess tillgänglighet bidrar till mångfald, inkludering och vår kulturella välfärd. Genom en mångfald av uttryck, perspektiv och gestaltningar kan den offentliga konsten skapa igenkänning, delaktighet och nya erfarenheter för olika grupper i samhället, oavsett exempelvis ålder, kön eller bakgrund.”

Tillgänglighet

Den offentliga konsten ska placeras ut så att den tillgängliggörs för den breda allmänheten. Våra livsmiljöer ska gestaltas konstnärligt i både inom- och utomhusmiljöer i stadskärnan, stadsdelar, mindre tätorter och landsbygd. Kommunen ska stötta utvecklandet av ickekommersiella mötesplatser för kulturupplevelser vilket inom konsten bland annat tar sig uttryck genom **Umeå Konsthall** som arena för samtidskonst.

Kvalitet och bredd

För att uppnå de kulturpolitiska målen ska det offentliga bland annat främja kvalitet och konstnärlig förnyelse. Umeå kommun förvaltar en konstsamling med verk inköpta från 1940-talet och fram till nutid. Nya inköp av offentlig konst, oavsett skala, ska hålla hög kvalitet och representera en bredd av uttryck, tekniker och konstnärskap så att en mångfald uppnås i kommunens konstsamling. Det möjliggör att tillgängliggöra både lös konst och fasta gestaltningar i offentlig miljö som visar konst ur ett brett och komplext perspektiv.

Umeå kommun ska:

- möjliggöra för alla invånare att få uppleva och möta konst i sin vardag
- placera/ integrera offentlig konst i kommunens lokaler och i offentliga miljöer i stadskärnan, stadsdelar, mindre tätorter och landsbygd
- främja att konsten medverkar till att skapa nya möten mellan invånare och stimulera till nya intryck och samtal
- främja konstnärlig kvalitet och förnyelse samt en mångfald av konstnärliga uttryck och metoder

Lös konst

Lös konst och fristående verk betyder att verken **går att flytta**. De är inte bundna till en plats eller lokal och utan byggteknisk påverkan. Det kan verk som köps in till stadens konstsamling.

Exempelvis: målningar, textila bilder och mindre skulpturer.

Temporär konst

Viss konst kan och ska ibland existera endast vid en specifik tidpunkt eller begränsad tidsperiod. Tillfälliga och nyskapande konsthändelser får ta plats i stadsrummet och konstnärer provar nya former för att skapa engagemang och oväntade möten.

Detta kan berika det offentliga rummet som därigenom kan vara en arena för olika uttryck och bidra till vitalitet. Till detta räknas bland annat performance och tillfälliga skulpturala installationer.

Ljusfestivalen Höstljus i Umeå centrum, november 2024.
Ljuskonstverket Fyren, skapad av elever i årskurs 4-6 på Mariehemsskolan. Ett initiativ av BRIS och Kulturskolan.

©Umeå kommun

3 Professionellt kulturliv

”Umeå som kulturkommun strävar efter en gränsöverskridande samverkan, både konstnärligt och organisatoriskt mellan de ideella och institutionella kulturarrangörerna och de professionella kulturutövarna. Genom att främja samverkan och uppträda förebildligt skapas goda förutsättningar för utveckling av kulturlivet på så väl amatör- som professionell nivå. ”

Därför ska Umeå kommun

- *tillhandahålla goda villkor för kommunens yrkesverksamma kulturarbetare*
- *uppträda förebildligt i sina relationer till kulturlivets aktörer*
- *nyttja professionella konstnärers yrkeskompetens vid konstnärliga gestaltningar i det offentliga rummet*

(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Uppdrag och konstexpertis

Kommunen ska främja konstnärers roll och arbetsvillkor och uppträda föredömligt i samarbete med dem och tillämpa deras specifika kompetens i relevanta sammanhang. Genom respekterandet av konstnärer och konstkompetens säkras både konstnärlig kvalitet och kommunens förtroende för profession och kunskap. Konstnärer kan kontrakteras genom konstinköp, gestaltungsuppdrag, utställningar och pedagogisk verksamhet. Kommunen främjar även det fria kulturlivet och konstnärers praktik genom anslag och stipendier.

Vid behov kan extern konstkonsult upphandlas som process/projektledare vid konstnärliga gestaltningar. Extern expertis används även vid exempelvis konstinköp för riktad komplettering av den kommunala konstsamlingen.

Branschenliga ersättningar och transparenta processer

MU-avtalet kallas ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar, föreläsningar och pedagogisk verksamhet. Avtalets syfte är att skapa bättre förutsättningar för bild- och formkonstnärer att få betalt för utfört arbete, främja konstnärers roll i samhället och tillämpa branschenliga avtal och ersättningar. Upphandlingsärenden ska ske i enlighet med Lagen om offentlig upphandling för transparens och rättvisa konkurrensvillkor.

Umeå kommun ska:

- **nyttja professionella konstnärers yrkeskompetens**
- **förvärva konst från nu levande, yrkesverksamma lokala, regionala, nationella och internationella konstnärer genom gallerier, museum, konsthallar, annan offentlig visning eller med stöd av extern inköpskonsult.**
- **förvärva offentlig konst i enlighet LOU (Lagen om offentlig upphandling).**
- **främja konstnärers roll i samhället och tillämpa branschenliga avtal och ersättningar (MU-avtalet och KRO:s (Konstnärernas Riksorganisation) riktlinjer.**

Detalj av gestaltningen "Vem är du?" av
Anna Kristensen, Bullmark Skola

©Anna Kristensen/Bildupphovsrätt 2026

©Umeå kommun

*"Konstnärlig kreativitet är nödvändigt
för utvecklingen av levande kulturer
och fungerande demokratiska
samhällen"*

Ur FN:s rapport "The right to freedom of artistic expression
and creativity" (2013).

4 Konstnärlig frihet

”Principen om armlängds avstånd innebär förutom demokrati och yttrandefrihetsaspekterna en stark tilltro till den konstnärliga kompetensen. Det är sakkunniga som ska göra de bedömningar som ligger till grund för politiska beslut om offentligt finansierad kultur”

Därför ska Umeå kommun

- tillämpa principen om armlängds avstånd

(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Yttrandefrihet

I linje med FN:s hållning fastslår Sverige i sitt mål för kulturpolitiken att ”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.” Vid inköp av offentlig konst inom Umeå kommun ska alltid den konstnärliga friheten värnas.

Armlängds avstånd

Principen om armlängds avstånd är viktigt för att säkra konstnärlig frihet i kommunen. Det innebär att den politiska organisationen beslutar om mål och ekonomiska ramar men överlåter konstnärliga och kvalitativa bedömningar åt sakkunniga tjänstepersoner med god kännedom inom konstområdet, om konst, nu levande konstnärer och dess praktiker. Politiken ska inte besluta, eller försöka påverka beslut, som rör vilka konstnärer eller vilka enskilda verk som ska köpas in.

Delegation

Delegationen att köpa in Umeå kommuns offentliga konst, upp till en marknadsrelevant summa, delegeras till en tjänsteperson med konstkompetens (konstintendent). Detta är ett av verktygen för att upprätthålla principen om armlängds avstånd och säkerställa en kvalitativ och effektiv konstanskaffningsprocess.

Upphovsrätt

Ägare och förvaltare av offentlig konst har också att ta hänsyn till upphovsrättslagen, Lag (1960:729). Denna lag ger konstnären ensamrätt att tillåta eller förbjuda vissa åtgärder med avseende på verket samt verkets tillgängliggörande för allmänheten under sin livstid och 70 år efter dödsåret. Upphovsrätten regleras i avtal och förvaltningsavtal med respektive konstnär.

Umeå kommun ska:

- tillämpa principen om armlängds avstånd och främja konstnärlig frihet.
- säkra att inköp konst och konstnärliga tjänster utförs av sakkunniga med konstkompetens
- nedteckna konstnärers upphovsrätt i avtalsskrivning.

5 Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar

”I Sverige är barnkonventionen lag. I artikel 31 stipuleras ”att konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna ska även respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet”

Därför ska Umeå kommun

- verka för att alla barn och ungdomar ska få lika möjligheter att under läsår och skollov möta många olika kulturella upplevelser och konstnärliga verksamheter samt utveckla eget skapande
- utveckla och samordna de kulturpedagogiska resurserna för att stärka för-, grund-, och gymnasieskolans pedagoger genom en bred och varierad kompetensutveckling inom det kulturella fältet
- genom fortsatt dialog mellan skol- och kulturförvaltning och berörda intressenter erbjuda barn och unga möjlighet att aktivt delta och påverka kulturaktiviteter som riktar sig till den egna målgruppen
- aktivt söka nå nya målgrupper.

(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Kunskap och eget skapande

Konstpedagogisk verksamhet riktad till skola är en betydande del av tillgängliggörandet av Konstpedagogisk verksamhet för skolan är en central väg till konstupplevelser och eget skapande för barn och unga. Genom kulturförvaltningens olika plattformar – från Kulturskolan och Umeå konsthall till den offentliga konsten i stadens gemensamma miljöer – erbjuds återkommande program, workshops och handledda aktiviteter som gör konsten tillgänglig både i klassrummet och i det offentliga rummet.

Umeå kommun ska:

- vara en katalysator för kreativitet, ny kunskap och stärka barns egna deltagande i kulturlivet som såväl utövare, mottagare och producent inom konstområdet.
- främja konstpedagogiska insatser som stärker barns och ungas möjligheter att möta, förstå och samtala om konst i undervisning och vardag.

Kulturarv

"Kulturarv är alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan, till exempel lämningar, föremål, miljöer, verksamheter eller traditioner. Avser såväl materiella som immateriella uttryck. Kulturarv omfattar traditioner, språk, konstnärliga verk, historiska lämningar, arkiv- och föremålssamlingar samt kulturmiljöer och kulturlandskap som överförs från generation till generation.

Vad som betraktas som kulturarv förändras med tiden och är ett uttryck för samhällets skiftande värderingar"

(Riksantikvarieämbetet U.Å, Statens konstråd 2014, Statens konstråd 2019).

Detalj av konstverket "Grön eld", 1970.

© Vicke Lindstrand/Bildupphovsrätt 2026.

Umeå kommun

6 Kulturarv och Kulturmiljö

” Kulturarv omfattar alla materiella och immateriella uttryck av mänsklig aktivitet genom tiderna. Uttrycken kan vara historiska spår, objekt eller företeelser. Kulturarv kan också beskrivas som förutsättningar för eller resultatet av dynamiska samtal eller förhandlingar om samhällets utveckling”

Därför ska Umeå kommun

- *Främja att kulturarv och kulturmiljöer värnas, vårdas, tillgängliggörs och utvecklas.*
(Kulturpolitiskt program 2020-2030)

Tillväxt och förändring är inte något nytt i Umeå. Kommunen har vuxit under en lång tid och har formats av olika tiders planerings- och visuella ideal. Umeå är i ständig förändring, förutsättningarna förändras och för varje nytt tillägg fylls berättelsen på. Kulturmiljön bär på berättelser om utvecklingen av en plats och konsten är både ett verktyg för att synliggöra och vidareutveckla dessa värden och utgör en framtida årsring i det kulturarv som lämnas vidare. Policyn säkerställer att den konstnärliga utvecklingen sker med en medvetenhet om de dubbla målen att ha respekt för befintliga kulturmiljöer och att ge utrymme för nya konstnärliga uttryck. Detta innebär särskilda överväganden gällande konstområdet.

Hållbarhet

Konsten i vårt offentliga rum skall förvaltas och underhållas så att kommande generationer kan uppleva dem och konsten ska betraktas som en del av vårt kulturarv. Hållbara material och arbetsmetoder är av stor vikt. Verken ska hålla under lång tid och därför är det viktigt att den konstnärliga kvalitén, uttrycket och tekniken är av hög kvalitet.

Registrering och bevarande

Den offentliga konstsamlingen registreras (både fast och lös konst), tillses och underhålls. Vid fasta gestaltningar skall en underhållsplan klargöra framtida underhållsbehov samt ansvarsfördelningen för dess utförande nedtecknas. För att korrekt tillsyn skall kunna ske är inskrivning av konsten i kommunens konstsamling avgörande.

Konst eller kulturhistoriskt bevarandeintresse?

I Umeå kommuns konstpolicy görs följande principiella åtskillnad mellan konstverk och kulturhistoriska monument.

- **Konstnärlig skulptur:** Ett tredimensionellt konstverk skapat med konstnärlig avsikt, oftast av en namngiven konstnär. Verket är unikt, estetiskt motiverat. Dessa verk bedöms, hanteras och underhålls inom ramen för den offentliga konsten.
- **Kulturhistoriskt monument:** En fysisk struktur eller installation som främst har minnesfunktion eller historisk betydelse, t.ex. minnesstenar, krigsmonument eller platsspecifika minnesmärken. Dessa har ofta upprättats av ideella föreningar, staten eller kommunen för att hedra historiska händelser eller personer, och saknar ofta en namngiven

konstnärlig upphovsman. Fokus ligger på kulturarvets bevarandevärde snarare än det konstnärliga uttrycket.

Det är dock viktigt att förstå att gränsen mellan dessa kategorier inte alltid är skarp. Vissa verk uppfyller kriterier för både konstnärligt uttryck och kulturhistoriskt värde.

- Om monumentet har en tydlig estetisk gestaltning, skapats av en konstnär och uttrycker konstnärliga intentioner, kan det betraktas som ett konstverk.
- Om monumentet främst fyller en ceremoniell eller dokumenterande funktion (t.ex. en enkel sten med inskription, rest av en förening), betraktas det i första hand som ett kulturhistoriskt minnesmärke.

Vid övervägande av inskrivning i kommunens konstsamling behövs bägge perspektiv: konstnärlig sakkunskap vid bevarande, men även kulturmiljökompetens vid värdering och restaurering. Kommunen avgör från fall till fall – men som huvudprincip bör monument utan konstnärlig upphovsman hanteras inom ramen för kulturmiljöansvar, inte konstsamlingen. Kommunen bär likväl ett underhållsansvar för dessa objekt men detta omfattas ej av konstpolicyens ramar.

Nya årsringar

Umeå kommun välkomnar hållbar utveckling och tillväxt. Vid förändringar skall redan befintliga konstnärliga eller kulturhistoriska värden undersökas och tas hänsyn till för att kvalitén och verkens integritet inte skall riskera att försvagas.

Konsten kan skapa nya uttryck samtidigt som den utgår från det befintliga, där identitet, karaktär och kulturmiljö är viktiga utgångspunkter. Konst och nya gestaltningar kan skapa spännande kontraster mellan nytt och gammalt, men också samspela med, komplettera och förädla befintliga värden. Genom konstnärlig dialog med platsens historia och förutsättningar kan värdefulla miljöer fortsätta vara läsbara samtidigt som nya årsringar tillförs.

Umeå kommun ska:

- hantera offentlig konst som ett kulturarv som förvaltas och underhålls som sådant.
- registrera sitt konstinnehav i kommunens databas och upprätta underhållsplaner för fasta gestaltningar som en del av gestaltungsprocessen,
- säkra att fastighetsägaren ska avsätta medel för underhåll och renovering av byggnadsanknuten konst enligt en underhållsplan.
- utföra tillsyn och underhåll av offentlig konst regelbundet.
- använda samtida konst för att tolka, aktivera, komplettera och förädla historiska miljöer och berättelser med hänsyn till platsens kulturhistoriska värden

Hur gör vi? - verktyg för goda livsmiljöer

Finansiering

Umeå kommun ska ha en hållbar finansiering som möjliggör att kommunen lever upp till visionen för arbetet med offentlig konst i denna policy, både gällande investering och underhåll. Umeå Kommun ska ha ett finansieringssystem för konstinvestering som följer stadens tillväxt, samtidigt som långsiktigt underhåll och hög konstnärlig kvalitet säkras.

Enprocentregeln är en ekonomisk princip för offentlig konst som innebär att cirka en procent av den totala budgeten avsätts för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnad. Umeå kommun har sedan 2008 valt inte att arbeta med en "en-procents-regel" för offentlig konst. I stället finns ett kommungemensamt investeringsanslag för konsten (basanslag) som beslutas av kommunfullmäktige samt kompletteras av avsatta konstinvesteringsmedel inom ramen för större kommunala byggprojekt (projektbudget).

Konstprogram

När konst ska integreras i ett plan- eller byggprojekt ska ett konstprogram tas fram. Det säkerställer konstnärlig kvalitet, tydliggör förutsättningar och fungerar som grund för upphandling av konstnär.

Konstprogrammet tas fram i samverkan mellan kulturförvaltning, projektägare, berörda brukare och sakkunniga. Det beskriver förutsättningar, teman, tekniker, platser, budget, urvalsprocess och tidsplan. Konstprogrammet är ett levande dokument och stöd för alla parter genom hela projektet – från planering till förvaltning – och omfattar även befintlig konst som påverkas.

Programmet är ett verktyg för samordning mellan kommunens förvaltningar och ska finnas med i samhällsbyggnadsförvaltningens checklista för utredning och förstudie. I projekt där konst ingår ska konstprogram tas fram i samband med planläggning, och konstkostnader ska inkluderas i investerings- eller exploateringskalkylen.

Det finns två nivåer:

- **Översiktligt konstprogram** – vid större områden i flera etapper
- **Enskilt konstprogram** – inför produktion av ett specifikt konstverk

Gemensamt ansvar

Umeå kommun har ett övergripande ansvar att långsiktigt säkra hållbara konstnärliga värden i kommunen. Detta ansvar innebär att bevaka och främja kommunens gemensamma intressen samt att utveckla Umeå enligt översiktsplanens mål. Kommunen tar fram översiktsplaner, detaljplaner och beslutar om bygglov – alla med stor påverkan på den byggda miljön. Även projektens budgetering och finansiering påverkar hur vår livsmiljö utformas. Det kan vara en utmaning att skapa samsyn, gemensamma mål och gemensamma prioriteringar mellan olika intressenter.

Umeå kommun har ett övergripande ansvar att säkra långsiktigt hållbara konstnärliga värden. Alla aktörer i samhällsbyggnadsprocessen behöver därför ta ett gemensamt ansvar för utvecklingen av våra livsmiljöer.

Arbetet är långsiktigt och förutsätter helhetssyn samt samarbete mellan många parter. Genom en tydlig ansvarsfördelning och tidig samverkan säkerställs att offentlig konst integreras på ett kvalitativt och hållbart sätt i Umeå kommuns stadsutveckling. Detta arbetssätt främjar en gestaltad livsmiljö där arkitektur, form och konst samverkar till gagn för alla kommuninvånare och besökare. Tidig samverkan mellan kultur-, byggnads- och teknik/fastighetsförvaltningen är avgörande för att offentlig konst integreras med god kvalitet och hållbarhet.

Nedan beskrivs en övergripande ansvarsfördelning. Den närmare ansvarsfördelningen mellan berörda förvaltningar preciseras i riktlinjer, rutiner, konstprogram, underhållsplaner eller projektspecifika överenskommelser.

Kulturförvaltningen har det huvudsakliga ansvaret för kommunens konstverksamhet. I samhällsbyggnadsprojekt bidrar kulturförvaltningen med konstnärlig kompetens och leder arbetet med konstnärlig gestaltning. Kulturförvaltningen har en särskild roll i att:

- Bidra med konstkompetens: Säkerställa att projekt får tillgång till professionell konstnärlig expertis.
- Utforma konstprogram: Ta fram ett konstprogram för projektet i samråd med en referensgrupp med relevanta kompetenser.
- Upphandling och urval: Förbereda upphandlingsunderlag, anlita extern konstprojektledare eller konsult vid behov, samt leda urvalsprocesser för konstnärliga uppdrag i enlighet med LOU.
- Dokumentation och underhåll: Registrera nyinköpt konst i kommunens konstsamling. Planera för skötsel och underhåll av ny upphandlad offentlig konst i samverkan med berörda enheter (Teknik- och fastighetsförvaltningen).

Stadsbyggnadsförvaltningen har huvudansvaret för kommunens fysiska planering. I konstsammanhang ansvarar stadsbyggnadsförvaltningen för integrering och praktisk hantering av den offentliga konsten i stadsutvecklingen. Stadsbyggnadsförvaltningen har en särskild roll i att:

- Tidigt samarbete: Bjuda in kulturförvaltningens representant till samverkan i tidiga skeden av planering för nya projekt, så att konstperspektivet beaktas från början.

- Lovprövning: Beaktar konstperspektivet i översikts- och detaljplanering samt vid lovprövning. Handlägger bygglov och fattar PBL-beslut som kan påverka konstnärliga inslag (t.ex. fasader, ljus, skyltning).

Teknik- och fastighetsförvaltningen ansvarar för kommunens anläggningar. I konstsammanhang är förvaltningen beställare/byggherre i kommunens bygg- och anläggningsprojekt samt ansvarig för drift och skötsel av byggnadsanknuten konst. Teknik- och fastighetsförvaltningen har en särskild roll i att:

- Beaktar och följer upp projektmedel för konst i investeringskalkyler.
- Medverkar vid behov till att konstprogram eller konstutredning initieras i samverkan med kulturförvaltningen.
- Samordnar bygg- och installationsfrågor så att konst byggs in/placeras korrekt i tidplan.
- Bidrar med teknisk sakkunskap och förutsättningar i projektering och produktion där konstnärlig gestaltning berör byggnad eller anläggning
- Medverkar i frågor som rör drift och underhåll enligt fastställd underhållsplan eller projektspecifik överenskommelse.

Ansvar i olika skeden

För att lyckas med konstnärlig gestaltning krävs att berörda förvaltningar samverkar i olika skeden av samhällsbyggnadsprocessen. Roller och ansvar kan variera beroende på projektets karaktär, omfattning och organisation. På en övergripande nivå kan ansvarsfördelningen beskrivas per projektfas enligt nedan:

Planering (idé- och förstudiefas):

- *Stadsbyggnadsförvaltningen:* Bidrar till att konstperspektivet kan beaktas i relevanta utredningar, planmål och tidiga planeringsprocesser.
- *Teknik- och fastighetsförvaltningen:* Beaktar budgetutrymme och praktiska/tekniska förutsättningar för konst i projektplaneringen.
- *Kulturförvaltningen:* Tillför konstnärlig kompetens tidigt och identifierar tillsammans med berörda aktörer var konst kan vara relevant i projektet.

Programskede (planering/detaljplan):

Kulturförvaltningen: Utarbetar ett konstprogram i samråd med projektets övriga aktörer. Konstprogrammet samordnas med övrigt gestaltningsprogram och beskriver hur och var konstnärliga inslag ska utformas.

- *Stadsbyggnadsförvaltningen*: Integrerar konstnärliga riktlinjer från konstprogrammet i planeringsdokument och detaljplaner.
- *Teknik- och fastighetsförvaltningen*: Medverkar vid behov till att konstprogram eller konstitredning initieras i samverkan med kulturförvaltningen.

Projektering och byggskede:

- *Kulturförvaltningen*: Leder konstprojektets genomförande. Genomför upphandling eller urval av konstnär(er) enligt konstprogrammet och följer upp att den konstnärliga gestaltningen genomförs enligt plan.
- *Stadsbyggnadsförvaltningen*: Hanterar relevanta plan-, lov- och tillsynsfrågor inom ramen för sitt uppdrag.
- *Teknik- och fastighetsförvaltningen*: Medverkar till samordning av tekniska och genomförandemässiga frågor när konstnärlig gestaltning berör byggnad eller anläggning.

Förvaltning (drift- och underhållsskede):

- *Kulturförvaltningen*: Övertar förvaltningsansvaret för det färdiga konstverket som del av kommunens konstsamling. Följer upp verkets skick och ser till att det finns en underhållsplan eller skötselanvisningar för konstverket.
- *Stadsbyggnadsförvaltningen*: Hanterar relevanta tillsynsfrågor inom ramen för sitt uppdrag, separat från konstsamlingens vård.
- *Teknik- och fastighetsförvaltningen*: Ansvarar för relevanta delar av drift, teknisk förvaltning och långsiktigt underhåll i enlighet med fastställda riktlinjer, rutiner, underhållsplaner eller projektspecifika överenskommelser.

Referenser

Översiktsplan Umeå kommun

[Översiktsplan Umeå kommun.pdf](#)

Kulturpolitisk Program

[Kulturpolitiskt program för Umeå kommun 2020–2030](#)

Om gestaltad livsmiljö

[Politik för gestaltad livsmiljö \(Proposition 2017/18:110\) | Sveriges riksdag](#)

2025-12-29

Dnr: ÄN-2025/00248

Kulturnämnden

Dnr: KU-2024/00013

Remissvar - Umeå kommuns konstpolicy

Umeå kommuns konstpolicy är ett styrdokument som syftar till att stärka konstens roll i samhällsbyggandet och bidra till en hållbar, inkluderande och estetiskt rik livsmiljö. Policyn utgår från nationella kulturpolitiska mål, FN:s deklaration om mänskliga rättigheter samt Agenda 2030, och är en del av kommunens arbete med att förverkliga översiktsplanens visioner.

Policyn bygger på sex principer:

1. Gestaltad livsmiljö
2. Kulturell välfärd
3. Professionellt kulturliv
4. Konstnärlig frihet
5. Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar
6. Kulturarv och kulturmiljö

Äldrenämnden konstaterar att konstpolicyn är ett ambitiöst och välformulerat dokument som tydligt visar Umeå kommuns vilja att integrera konst i samhällsbyggandet. Policyn lyfter fram konstens betydelse för identitet, välbefinnande, dialog och demokrati. Den betonar tillgänglighet och mångfald, vilket är positivt ur ett äldreperspektiv.

Dock saknas ett tydligt fokus på äldre som målgrupp. Policyn nämner inte äldre specifikt i något av sina sex principområden, och det finns inga särskilda strategier eller åtgärder som riktar sig till äldre invånare. Detta är en brist, särskilt med tanke på konstens potential att utgöra en spännande samlingsplats som berikar äldres livskvalitet genom samtal och möten.

Policyns betoning på tillgänglighet är viktig, men bör kompletteras med en mer konkret analys av hur den offentliga konsten faktiskt görs tillgänglig. Placeringen spelar en avgörande roll för vilka grupper som har möjlighet att ta del av konsten. För att säkerställa att även äldre får tillgång behöver man prioritera platser där de vistas, exempelvis vid vård- och omsorgsboenden. Vidare behöver mottagaren kunna se, nå och förstå det estetiska i konsten för att den ska uppfattas som relevant och engagerande. Här finns ett behov av ytterligare vägledning för hur konstnärliga gestaltningar kan utformas med hänsyn till äldres perspektiv,

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Ledning och stab ÄN

Kevin Tornemar
kevin.tornemar@umea.se

exempelvis genom medskapande, anpassade konstprogram eller dialog, förslagsvis genom Seniortorget verksamhet.

Äldrenämnden ser positivt på att konstpolicyn öppnar för samverkan mellan olika förvaltningar. För att konst ska kunna bidra till äldres välbefinnande krävs samarbete mellan kulturförvaltningen, äldreomsorgen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Det vore önskvärt att konstpolicyn tydligare uppmuntrade sådana samarbeten och lyfte fram äldre som en prioriterad målgrupp i kommunens konststrategi.

Från: Olov Häggström
Skickat: den 27 januari 2026 09:25
Till: Maria Nordenback
Ämne: Sv: Påminnelsen - Remiss: Konstpolicy, dnr KU-2024/00013 - svar senast 30/1 2026

Hej,
 Personalnämnden avstår från att yttra sig om policyn med anledning att man inte har något verksamhetsansvar.

Hälsningar,
 Olov Häggström

Från: Maria Nordenback <maria.nordenback@umea.se>
Skickat: den 26 januari 2026 17:20
Till: Utbildningskontoret <utbildningskontoret@umea.se>; Individ- och familjenämnden <ifnamnden@umea.se>; TN Diarium SHBK <tndiarium@umea.se>; Äldrenämnden <aldrenamnden@umea.se>; Fredrik Lundberg <fredrik.lundberg.ukf@umea.se>; Olov Häggström <olov.haggstrom@umea.se>
Ämne: Påminnelsen - Remiss: Konstpolicy, dnr KU-2024/00013 - svar senast 30/1 2026

Till
personalnämnden, fritidsnämnden, för-och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, äldrenämnden och Umeå kommunföretag.

Påminnelse att svara på kulturnämndens remiss: Umeå kommuns konstpolicy **senast 30 januari 2026.**

Skicka remissvar till umea.kultur@umea.se märkt X-nämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013

För frågor, kontakta handläggare sara.edenius@umea.se, tel 070-233 96 60

Med vänlig hälsning

Maria Nordenback
 registrator och nämndsekreterare
 Umeå kulturförvaltning
 090-16 33 09
umea.kultur@umea.se

Umeå kommun
 Kulturförvaltningen
 901 78 Umeå
 Besöksadress: Storgatan 31 A
www.umea.se

Läs om behandling av personuppgifter och dataskydd: www.umea.se/dataskydd

Från: Fredrik Lundberg
Skickat: den 27 januari 2026 16:21
Till: Maria Nordenback
Kopia: Marcus Larsson
Ämne: Sv: Påminnelsen - Remiss: Konstpolicy, dnr KU-2024/00013 - svar senast 30/1 2026

Hej

Konstpolicyen är ett bra verktyg att förhålla sig till. Det är viktigt att bolagen inte ses som en finansiär av utsmyckning i det offentliga rummet. Bolagen väljer själva om och när de ska investera i konst och utsmyckning i det allmänna rummet. När de gör det är konstpolicyen det som ska följas.

Med vänliga hälsningar

Fredrik Lundberg
 VD
 Umeå Kommunföretag AB
 Rådhusplanaden 8
 903 28 UMEÅ
 070-300 84 56
fredrik.lundberg.ukf@umea.se

Vi värnar om din personliga integritet, läs mer i [Umeå Kommunföretag ABs integritetspolicy](#)

Från: Maria Nordenback <maria.nordenback@umea.se>
Skickat: den 26 januari 2026 17:20
Till: Utbildningskontoret <utbildningskontoret@umea.se>; Individ- och familjenämnden <ifnamnden@umea.se>; TN Diarium SHBK <tndiarium@umea.se>; Äldrenämnden <aldrenamnden@umea.se>; Fredrik Lundberg <fredrik.lundberg.ukf@umea.se>; Olov Häggström <olov.haggstrom@umea.se>
Ämne: Påminnelsen - Remiss: Konstpolicy, dnr KU-2024/00013 - svar senast 30/1 2026

Till

personalnämnden, fritidsnämnden, för-och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, äldrenämnden och Umeå kommunföretag.

Påminnelse att svara på kulturnämndens remiss: Umeå kommuns konstpolicy **senast 30 januari 2026.**

Skicka remissvar till umea.kultur@umea.se märkt X-nämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013

För frågor, kontakta handläggare sara.edenius@umea.se, tel 070-233 96 60

Med vänlig hälsning

Maria Nordenback
registrator och nämndsekreterare
Umeå kulturförvaltning
090-16 33 09
umea.kultur@umea.se

Umeå kommun
Kulturförvaltningen
901 78 Umeå
Besöksadress: Storgatan 31 A
www.umea.se

Läs om behandling av personuppgifter och dataskydd: www.umea.se/dataskydd

Från: Fredrik Hedlund
Skickat: den 12 november 2025 06:04
Till: Kulturförvaltningen Kultur
Ämne: MHN:s svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013

Nämnden avstår att yttra sig

Med vänlig hälsning

Fredrik Hedlund
Miljö- och hälsoskyddschef
090-161684
fredrik.hedlund@umea.se

Umeå Kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen
901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A
www.umea.se

Läs om behandling av personuppgifter och dataskydd: www.umea.se/dataskydd

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

§ 3

Diariennr: SK-2025/00668

**Yttrande om internremiss gällande Umeå
kommuns konstpolicy****Beslut**

För- och grundskolenämnden beslutar

- att ställa sig bakom förslaget till ny konstpolicy
- att ärendet förklaras omedelbart justerat

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har fått i uppdrag att inkomma med synpunkter på Kulturnämndens förslag till ny konstpolicy.

Kommunens konstpolicy har reviderats för att säkerställa att styrdokumentet är aktuellt och anpassat till dagens krav och förutsättningar. Den tidigare policyn har identifierats som otillräcklig i förhållande till gällande lagstiftning, upphandlingsregler och kommunens strategiska mål. Revideringen syftar till att tydliggöra ansvarsfördelning, skapa transparens i beslutsprocesser samt integrera hållbarhet, inkludering och kulturutveckling i arbetet med konst i offentliga miljöer. Policyn tar även hänsyn till utvecklingen inom konstområdet, inklusive nya uttrycksformer och digitala lösningar. Genom revideringen skapas en modern och långsiktigt hållbar grund för hantering av konst i kommunens offentliga rum.

I konstpolicyn finns sex principer som har särskild koppling till konst i Umeås kulturpolitiska program. Den femte principen "Goda uppväxtvillkor för barn och unga" berör särskilt för- och grundskolenämnden. I den femte principen lyfts barns rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet fram. Det handlar om tillgängliggörandet av konstupplevelser och eget skapande för målgruppen barn och unga genom exempelvis kulturpedagogiska program och projekt som sker bland annat genom Skapande skola. För- och grundskoleförvaltningen är

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

positiva till att ett kommungemensamt styrdokument genom en konstpolicy tas fram.

Sammanfattningsvis har för- och grundskolenämnden inga synpunkter på Kulturnämndens förslag till ny konstpolicy.

Beslutsunderlag

Bilaga: Konstpolicy remissversion

Beredningsansvariga

Therese Forsberg, lokalplanerare

Monika Andersson, utvecklingsledare

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas till

Umea.kultur@umea.se, märk ärenderaden med för-och grundskolenämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013, senast 30 januari 2026

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

2026-01-28

§ 4

Diariennr: SK-2025/00667

**Yttrande om internremiss från kulturnämnden -
Umeå kommuns konstpolicy****Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar:

- att ställa sig bakom nedanstående yttrande rörande förslag från kulturnämnden avseende Umeå kommuns konstpolicy.
- att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

En konstpolicy är ett styrdokument som beskriver hur en kommun ska arbeta med konst i offentliga miljöer. Den fungerar som en viljeinriktning och ger principer för inköp, placering, underhåll och finansiering av konst. Umeå kommuns konstpolicy har inte reviderats sedan 2018.

En ny konstpolicy har utarbetats av kulturnämnden för att ge vägledning i kommunens arbete med konst och utveckling av Umeå som konststad. Policyn kopplar till demokrati, hållbar tillväxt, stadsplanering, kulturpolitik och Agenda 2030. Syftet är att skapa ökad samsyn, samverkan och förståelse för offentlig konst. I dokumentet betonas det gemensamma ansvaret för att integrera konst i samhällsbyggandet.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser konstpolicyn som ett viktigt initiativ som tydliggör konstens betydelse för Umeås utveckling och människors livskvalitet. Nämnden ser positivt på hur policyn kan stärka skolans arbete och ge elever bättre möjligheter att möta konst.

Kapitel 5 *Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar*, lyfter barnkonventionens artikel 31 om barns rätt till vila, fritid och lek och att delta i kulturellt och konstnärligt liv samt vikten av dialog med pedagoger

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2026-01-28

och förvaltningar. Artiklarna 3 och 12 i barnkonventionen bör även inkluderas i policyn, då de betonar barnets bästa och rätten att uttrycka sin mening. Detta innebär att barns perspektiv ska beaktas och att elever ges möjlighet att påverka kulturutbud- och konstupplevelser, och vara delaktiga vid inköp av konst till skolor och skolgårdar. Nämnden anser att policyn bör förtydliga hur dialog och medskapande med barn och unga ska genomföras för att uppfylla barnkonventionen.

Nämnden ser positivt på att policyn betonar vikten av likvärdighet genom att aktivt nå barn och ungdomar som annars riskerar att stå utanför. Alla elever, oavsett om de går i skola, i stad eller på landsbygd, ska ges samma möjlighet att möta konst. Nämnden anser även att artikel 30 i barnkonventionen, som fastslår barns rätt, om de tillhör en minoritet, till sin kultur och sitt språk, bör förtydligas i policyn.

Nämnden stödjer satsningar som stärker konstpedagogik i undervisning. Att kulturpedagogiska resurser ska ge pedagoger kompetensutveckling och material för att integrera konst i undervisningen och därigenom främja elevers kreativitet och kunskapsutveckling.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig bakom förslaget till konstpolicy med önskan om tillägg av ovanstående synpunkter. Policyn tydliggör att konst är en demokratisk rättighet och en viktig del av ett hållbart samhälle. Konst bidrar till identitet, trygghet och attraktiva livsmiljöer samt utgör en del av vårt gemensamma kulturarv. Genom att främja mångfald och tillgänglighet kan konsten skapa ett öppet, inkluderande och levande samhälle.

Beslutsunderlag

Bilaga: Konstpolicy remissversion

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, skolstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna och **Liberalerna** för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2026-01-28

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas till

umea.kultur@umea.se märkt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013, senast 30 januari 2026

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Byggnadsnämnden

Protokollsutdrag
2026-01-21

§ 6

Diariennr: BN-2025/00459

Yttrande över remiss: Konstpolicy

Beslut

Byggnadsnämnden fastställer yttrande över förslaget till *Konstpolicy* enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 25 november 2024, § 200, att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden den 23 maj 2024, § 43.

Vikten av ett kommungemensamt styrdokument kan primärt kopplas till processer för offentlig gestaltning där flertalet nämnder och förvaltningar är aktörer i arbetet och där behovet av ökad tydlighet och samsyn är som störst för att nå effektivitet, resursoptimering och kvalitet för intressenter och medborgare.

Det senaste styrdokumentet som idag berör arbetet med konst inom Umeå kommun, vid sidan av det kulturpolitiska programmet, är "Umeås offentliga rum" – en riktlinje framtagen av samhällsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen i maj 2007. Senare statligt fastställd inriktning såsom "Gestaltad livsmiljö", 2018 har inte föranlett en revidering av dokumentet varpå ytterligare behov av en konstpolicy kan understrykas.

Förslaget till konstpolicy har arbetats fram i dialog med en arbetsgrupp bestående av Konstverksamheten samt genom remissrundor med representanter för Strategisk utveckling, Mark och exploatering, Detaljplanering, Bygglov, byggnadsantikvarie, Gator och parker, Fastighet och stadsarkitekt.

Byggnadsnämnden har beretts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till konstpolicy.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Byggnadsnämndens yttrande

Byggnadsnämnden ställer sig bakom *Konstpolicy*n och dess sex bärande principer som helhet.

Principområdet *Gestaltad livsmiljö* berör i hög grad byggnadsnämndens verksamhetsområden och hänger även tätt samman med den kommande arkitekturpolicyen.

Principområdet *Kulturarv och kulturmiljö* kan med fördel kompletteras under avsnittet som berör kulturhistoriskt värdefulla områden. Skrivningen "*Konst och nya gestaltningar kan skapa spännande kontraster mellan nytt och gammalt*" är viktig. Den skulle ytterligare kunna belysa att komplettering och förädling av befintliga aspekter genom konstnärlig dialog och samspel bidrar till att de värdefulla miljöerna fortsätter att vara läsbara och inte förvanskas.

I kommande arbete är det av stor vikt att de policydelar som berör byggnadsnämndens verksamheter omsätts i praktisk verksamhet i form av arbetsrutiner och annan förvaltningsövergripande samverkan. Detta gäller kanske främst Detaljplanerings uppdrag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-12-19
Protokollsutdrag KN 2025-10-23 § 50
Konstpolicy remissversion

Beredningsansvariga

Enrique Sánchez Muñoz, stadsarkitekt
Frida Niemi, planarkitekt
Mélanie Björklund, byggnadsantikvarie

Föredragande

Frida Niemi, planarkitekt

Beslutsordning

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut. Byggnadsnämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Sida 3 av 3

Umeå kommun
Byggnadsnämnden

Protokollsutdrag
2026-01-21

Beslutet ska skickas till
Umeå kulturförvaltning, umea.kultur@umea.se

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Protokollsutdrag**Umeåregionens brand och räddningsnämnd 2025-12-17

§ 53

Diariennr: UBRN-2025/00072

Remiss, Umeå kommuns konstpolicy**Beslut****Brand- och räddningsnämnden beslutar****att avge yttrande enligt tjänsteskrivelsen.****Ärendebeskrivning****Bakgrund**

Umeåregionens brand och räddningsnämnd har getts möjligheten att yttra sig över förslag till konstpolicy för Umeå kommun.

Syftet med konstpolicyn är att ange förhållningssätt och principer för kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Policyn ska bidra till att realisera kommunens kulturpolitiska program samt möjliggöra en grund för ökad samsyn och bättre samverkan inom kommunens olika förvaltningar och med externa aktörer.

Yttrande

Umeå kommuns konstpolicy berör inte direkt brand- och räddningsnämndens ansvarsområden, nämnden konstaterar dock att en väl genomarbetad konstpolicy har tagits fram.

Brand- och räddningsnämnden har inga synpunkter på förslag till konstpolicy för Umeå kommun.

Beslutsunderlag

- Kulturnämndens protokollsutdrag, remiss konstpolicy
- Konstpolicy remissversion

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 2 av 2

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Umeåregionens brand och räddningsnämnd 2025-12-17

Beredningsansvariga

Jonas Andersson Wikström, enhetschef

Beslutet ska skickas till

Kulturförvaltningen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

§ 6

Diariennr: TN-2026/00040

Yttrande remiss Konstpolicy

Beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslöt 2024-11-25 §200, KS-2024/00933 att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden 2024-05-23 §43.

Förslaget är nu ute på remiss och Tekniska nämnden har fått möjlighet att yttra sig.

Yttrande

Teknik- och fastighetsförvaltningen (ToFF) delar uppfattningen att konst är viktig för Umeå kommun och ser positivt på ambitionen i förslaget till konstpolicy. Policyn uttrycker en stark vilja att stärka konstens roll i kommunens miljöer, vilket vi stödjer.

Vi är också positiva till en mer omfattande och strukturerad dialog mellan Kulturförvaltningen och Teknik- och fastighetsförvaltningen i frågor som rör konst, konstnärlig gestaltning och anlitande av konstnärer.

Samtidigt har vi invändningar mot delar av förslaget, framför allt avsnittet **"Gemensamt ansvar" (s. 21)**. I detta avsnitt upplever vi att ansvarsfördelningen är otydlig och att dokumentet går för långt i detaljering kring roller, uppgifter och ekonomiskt ansvar. Därmed närmar sig konstpolicyn formen av ett organiserande styrdokument.

Ett normerande styrdokument, såsom en policy, bör fokusera på principiella förhållningssätt och övergripande arbetssätt – inte på mål, aktiviteter eller detaljerad ansvarsfördelning. Dessa frågor hör hemma i riktlinjer, överenskommelser eller andra tilläpande dokument. Mot

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

denna bakgrund anser vi att konstpolicyn bör avgränsas och avslutas innan kapitlet **"Hur gör vi?"**.

Vi upplever också att policyn riskerar att medföra en förskjutning av det ekonomiska ansvaret för konst, vilket inte är lämpligt att hantera inom ramen för en policy. Konst ska enligt ekonomiregler särredovisas som en egen anläggning eftersom utgiften för inköpet inte skrivs av som resterande byggnad eller anläggning. Detta är viktigt både av transparensskäl (kommunens kostnader för konst) och för att möjliggöra rättvisa jämförelser med andra aktörer som inte investerar i konst.

Vad gäller drift och skötsel av konstverk anser vi att detta ansvar bör ligga på konstenheten, som har den specialistkunskap som krävs, exempelvis vid rengöring efter skadegörelse eller annan skada. Teknik- och fastighetsförvaltningen kan ansvara för enklare kringåtgärder, såsom städning och damning av inomhuskonst samt klippning och skötsel av grönytor runt konstverk utomhus, men bör normalt inte hantera skador på själva konstverken.

Vi föreslår att teknik- och fastighetsförvaltningen och konstenheten årligen genomför en gemensam genomgång av planerade projekt. I denna dialog kan möjliga konstprojekt identifieras i ett tidigt skede, och beslut fattas om i vilka projekt ToFF ska beställa konstprogram eller konstnärlig utredning. Här bör även finansieringsfrågor kunna diskuteras i de fall där gränsdragningen mellan byggnadsdel och konst är oklar, till exempel vid invändiga muralmålningar eller projekt där konsten samtidigt fyller en praktisk funktion för byggnad eller anläggning, såsom LEV-tunneln. Teknik- och fastighetsförvaltningen kan därutöver tillgodose och drifta de tekniska lösningar som krävs för genomförande av konstnärlig gestaltning, exempelvis markberedning, infästningar och fundament.

Sammanfattningsvis anser vi att:

- Konstpolicyn är ett viktigt och välkommet dokument, men bör renodlas till att vara ett normerande styrdokument.
- Ansvarsfördelning, ekonomiska lösningar och detaljerade arbetssätt inte ska regleras i policyn.
- Kostnader för konst ska särredovisas och i normalfallet samlas hos konstenheten, både för investering och drift.
- En återkommande strukturerad dialog mellan ToFF och konstenheten är avgörande för ett välfungerande och långsiktigt arbete med konst i kommunens miljöer.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

Det finns behov av att förtydliga hur konstpolicyn kan användas i befintliga bestånd samt vid nybyggnation användas för att förstärka befintliga bostadsområden. Det behövs också förtydligas hur policyn bidrar till kulturpolitiska programmets mål att ge alla medborgare likvärdiga möjligheter att skapa och ta del av kultur. Koppling till kommunens övergripande mål samt kommuns ambition med jämställd stadsplanering borde synliggöras i dokumentet. Att policyn är en policy som lämnar ekonomi likväl som arbets-/ansvarsfördelningen utanför utgår vi från ensas i det slutgiltiga dokumentet.

Förslag på sammanträdet

Johan Stål (V) yrkar på tillägg av följande text:

Det finns behov av att förtydliga hur konstpolicyn kan användas i befintliga bestånd samt vid nybyggnation användas för att förstärka befintliga bostadsområden. Det behövs också förtydligas hur policyn bidrar till kulturpolitiska programmets mål att ge alla medborgare likvärdiga möjligheter att skapa och ta del av kultur. Koppling till kommunens övergripande mål samt kommuns ambition med jämställd stadsplanering borde synliggöras i dokumentet. Att policyn är en policy som lämnar ekonomi likväl som arbets-/ansvarsfördelningen utanför utgår vi från ensas i det slutgiltiga dokumentet.

Christina Bernhardsson (S) ställer sig bakom Johan Ståls (V) yrkande.

Rebecka Dejby (MP) ställer sig bakom Johan Ståls (V) yrkande.

Fredrik Rönn (C) ställer sig bakom Johan Ståls (V) yrkande.

Tekniska nämndens beslutsordning

Ordförande frågar om nämnden ställer sig bakom tjänsteskrivelsen med tillägg av Johan Ståls (V) yrkande och konstaterar att så är fallet.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag6. Bilaga.

Konstpolicy remissversion. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämplig.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

Beredningsansvariga

Magnus Lingegård
Kajsa Lundqvist
Christina Lundgren

Beslutet ska skickas till

umea.kultur@umea.se märkt X-nämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013 senast 30 januari.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-22

§ 2

Diariennr: KS-2025/00982

JUSK yttrande på konstpolicy remissversion

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att anta förslag till yttrande enligt nedan

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslöt 2024-11-25 att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden 2024-05-23. Kulturnämnden skriver att vikten av ett kommungemensamt styrdokument primärt kan kopplas till processer för offentlig gestaltning där flertalet nämnder och förvaltningar är aktörer i arbetet och där behovet av ökad tydlighet och samsyn är som störst för att nå effektivitet, resursoptimering och kvalitet för intressenter och medborgare.

Det senaste styrdokumentet som idag berör arbetet med konst inom Umeå kommun, vid sidan av det kulturpolitiska programmet, är "Umeås offentliga rum" – en riktlinje framtagen av samhällsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen i maj 2007. Förslaget till konstpolicy har arbetats fram i dialog med en arbetsgrupp bestående av Konstverksamheten samt genom remissrundor med representanter för Strategisk utveckling, Mark- och exploatering, Detaljplanering, Bygglov, byggnadsantikvarie, Gator och parker, Fastighet och stadsarkitekt.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottet anser att jämställdhet bör skrivas in som ett tydligt mål i Umeå kommuns konstpolicy. Konsten har en unik förmåga att synliggöra samhällsfrågor och skapa samtal om makt och kön i stadens offentliga rum, vilket är centralt för ett mer jämställt samhälle. Att kulturen ska vara dynamisk och utmanande handlar också om vems liv och vilka erfarenheter som synliggörs i den offentliga konsten.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-22

Konsten påverkar upplevelsen av våra gemensamma rum och kan väcka känslor, skapa dialog och ge en känsla av platsens identitet. Därför är det viktigt att jämställdhet inte bara beaktas i urvalet av konstnärer, utan även i vilken konst som prioriteras.

Under rubriken *"Varför en konstpolicy?"* saknas jämställdhet som område, vilket utskottet ser som olyckligt. Flera av Umeås mest kända konstverk, exempelvis *Listen!* och *Lev!*, som illustreras i konstpolicyn, har tydlig koppling till jämställdhetsfrågor. Detta visar att jämställdhetsarbete redan påverkat konsten, men att det inte finns inskrivet som ett värde för framtiden är problematiskt.

Argumentet att jämställdhet är en självklarhet och därför inte behöver skrivas in håller inte, då prioriteringen av jämställdhetsarbete inte längre kan tas för given på internationell eller nationell nivå. Därför är det av stor vikt att jämställdhet finns med i policyn som en del av Umeås identitet och utveckling. Detta står inte i konflikt med konstnärlig frihet.

Sammanfattning:

Jämställdhetsutskottet önskar att:

- Jämställdhet inkluderas under rubriken *"Varför en konstpolicy?"*
- Jämställdhet inkluderas i beskrivningen av Umeås identitet under rubriken *"Inledning"*
- Policyn tydliggör att jämställdhetsarbete är en del av Umeås DNA och att offentlig konst är ett verktyg för detta.

Beslutsunderlag

Konstpolicy, remissversion

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Beslutet ska skickas till

umea.kultur@umea.se märkt KU-2024/00013 Konstpolicy

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2026-01-21

§ 4

Diariernr: FN-2025/00045

Svar på remiss: Umeå kommuns konstpolicy

Beslut

Fritidsnämnden beslutar

att fastställa yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslöt 2024-11-25 § 200, KS-2024/00933 att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden 2024-05-23 § 43.

Vikten av ett kommungemensamt styrdokument kan primärt kopplas till processer för offentlig gestaltning där flertalet nämnder och förvaltningar är aktörer i arbetet och där behovet av ökad tydlighet och samsyn är som störst för att nå effektivitet, resursoptimering och kvalitet för intressenter och medborgare.

Det senaste styrdokumentet som idag berör arbetet med konst inom Umeå kommun, vid sidan av det kulturpolitiska programmet, är *Umeås offentliga rum* – en riktlinje framtagna av samhällsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen i maj 2007. Senare statligt fastställd inriktning såsom *Gestaltad livsmiljö* (2018) har inte föranlett en revidering av dokumentet varpå ytterligare behov av en konstpolicy kan understrykas.

Förslaget till konstpolicy har arbetats fram i dialog med en arbetsgrupp bestående av Konstverksamheten samt genom remissrundor med representanter från Strategisk utveckling, Mark- och exploatering, Detaljplanering, Bygglov, byggnadsantikvarie, Gator och parker, Fastighet och stadsarkitekt.

Konstpolicyen ”uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningsätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad” och har ”sitt fokus på konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet” (s. 4). Policyen beskriver

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2026-01-21

dels på vilket sätt sex punkter från det kulturpolitiska programmet har en särskild koppling till konst (s. 7–19) och dels hur ansvaret för att långsiktigt säkra hållbara konstnärliga värden i kommunen fördelas mellan olika förvaltningar och skeden i samhällsbyggnadsprocessen (s. 21–23).

Fritidsnämndens yttrande

Fritidsnämnden ställer sig bakom remissversionen av Umeå kommuns konstpolicy och ser policyn som ett viktigt styrdokument för kommunens fortsatta arbete med konst i det offentliga rummet. Ett medskick är dock att fundera på om texten under kapitlet *6 principer för konst* kan kortas ner. Nämnden menar att avsnittet eventuellt skulle kunna vinna på att göras något mer koncentrerat och kärnfullt. En mer sammanhållen och kortfattad framställning kan bidra till ökad tydlighet, förbättrad tillgänglighet och underlätta policyns praktiska tillämpning i kommunens verksamheter.

Beslutsunderlag

Remiss: Konstpolicy, dnr KU-2024/00013
Kulturnämndens beslut 2025-10-23, § 50
Umeå kommuns konstpolicy remissversion

Beredningsansvariga

Eva Lindgren, fritidskonsulent

Beslutet ska skickas till

umea.kultur@umea.se märkt Fritidsnämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-20

§ 9

Diariennr: KS-2025/01027

Svar på remiss: Umeå kommuns konstpolicy

Beslut

Planeringsutskottet beslutar**att yttra sig enligt nedan tjänsteskrivning nedan.**

Ärendebeskrivning

Planeringsutskottet har ombetts att yttra sig över upplägg och innehåll i Konstpolicy för Umeå kommun.

Kommunfullmäktige beslöt 2024-11-25 §200, KS-2024/00933 att en konstpolicy ska tas fram. Beslutet föregicks av en förstudie och beslut i kulturnämnden 2024-05-23 §43.

Konstpolicy uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Konstpolicy är ett av många styrdokument som syftar till att genomföra översiktsplanens visioner. Med sitt fokus på konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet kompletterar den övriga styrdokument.

Det senaste styrdokumentet som idag berör arbetet med konst inom Umeå kommun, vid sidan av det kulturpolitiska programmet, är "Umeås offentliga rum" – en riktlinje framtagna av samhällsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen i maj 2007. Senare statligt fastställd inriktning såsom "Gestaltad livsmiljö", 2018 har inte föranlett en revidering av dokumentet varpå ytterligare behov av en konstpolicy kan understrykas.

Policyn bidrar till att realisera Umeå kommuns kulturpolitiska program, som syftar till att genom kulturlivets utveckling ge umeborna en hög livskvalitet, stärka invånarnas engagemang och platsen Umeås

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-20

attraktivitet. Konstpolicyen beskriver hur dessa mål relaterar till konstområdet och tydliggör därmed Umeå kommuns vilja.

Policyen utgör en grund för ökad samsyn och bättre samverkan inom kommunens olika förvaltningar och externa aktörer. Den bidrar till en bättre förståelse för offentlig konst, inspirerar till ett ökat engagemang och därmed bättre dialog.

Konstpolicyen redogör för vad som ska göras och behöver genom riktlinjer och rutiner kompletteras med beskrivningar av hur detta arbete skall utföras i det löpande arbetet vid förvaltningarna.

Med konstpolicyen tydliggörs hur konst kan bidra till att Umeå växer hållbart och kan möta kommande utmaningar och möjligheter. För att kunna jobba mot målet presenteras här 6 principer för konst i Umeå:

1. Gestaltad livsmiljö
2. Kulturell välfärd
3. Professionellt kulturliv
4. Konstnärlig frihet
5. Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar
6. Kulturarv och kulturmiljö

Synpunkter

Umeå kommuns förslag till Konstpolicy tydliggör hur konsten kan användas som ett **verktyg för att forma goda livsmiljöer för människan och bygga ett hållbart samhälle**. Policyen utgår från Översiktsplanen, Umeå kommuns kulturpolitiska program samt den nationella politiken för gestaltad livsmiljö.

Policyen lyfter den potential som finns i konstens förmåga att **skapa dialog, bidra med perspektiv, reflektion** och gemenskaper i samhället. Konst kan **bidra till innovation** då kreativa processer kan skapa nya ingångar och berika utvecklingen av platsen.

Policyen tydliggör att arbetet med konst är ett **tillsammansarbete** och att det krävs ett förvaltningsövergripande och transparent samarbete. Ansvarsfördelningen mellan Kultur-, Stadsbyggnads- samt Teknik- och fastighetsförvaltningen tydliggörs och principer för finansiering redovisas.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-20

Olika typer av konst definieras, principen för armlängds avstånd beskrivs och skillnaderna mellan konstnärliga värden och kulturhistoriska bevarandeintressen förklaras.

Sammanfattningsvis ger policyn en bra bild av hur Umeå kommun, på ett strategiskt sätt, kan arbeta med konst och konstnärlig gestaltning ur ett brett perspektiv. **Kommunstyrelsen ställer sig bakom Konstpolicyn.**

Beslutsunderlag

Konstpolicy

Beredningsansvariga

Anna Flatholm

Beslutet ska skickas till

Skicka remissvar till umea.kultur@umea.se märkt kommunstyrelsens svar på konstpolicy, dnr KU-2024/00013

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Valnämnden

Protokollsutdrag
2025-11-18

§ 33

Diariernr: VN-2025/00035

Valnämndens yttrande Umeå kommuns konstpolicy

Beslut

Valnämnden beslutar

att lämna yttrande enligt förslag.

Ärendebeskrivning

Valnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över remissversionen av Umeå kommuns konstpolicy.

Konstpolicyen uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Policyen bidrar även till att realisera Umeå kommuns kulturpolitiska program.

Som lokal valmyndighet ansvarar valnämnden för att genomföra val och folkomröstningar. I detta ligger ett ansvar för bland annat val- och röstningslokaler, bemanning och utbildning av röstmottagare.

Valnämnden är en viktig institution för att säkra fria och hemliga demokratiska val. Valet ska ske på ett tryggt och säkert sätt.

Nämndens grunduppdrag saknar direkta kopplingar till Umeå kommuns konstpolicy. Valnämnden avstår därför att lämna några synpunkter.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns konstpolicy – remissversion

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Beslutet ska skickas till

umea.kultur@umea.se

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 2 av 2

Umeå kommun

Valnämnden

Protokollsutdrag

2025-11-18

Skriv i ämnesraden: Valnämndens svar på konstpolicy, dnr KU-2024/00013

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

UMEÅREGIONEN

PROTOKOLL

6

Överförmyndarnämnden

2025-12-17

Nr.3 enligt kallelse/ föredragningslista

Öfn § 168

**Överförmyndarnämndens yttrande över Umeå kommuns
Konstpolicy**

Överförmyndarnämnden beslutar

att lämna yttrande enligt förslag.

Sammanfattning av ärendet

Överförmyndarnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över remissversionen av Umeå kommuns konstpolicy.

Konstpolicyen uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Policyen bidrar även till att realisera Umeå kommuns kulturpolitiska program.

Överförmyndarnämndens grunduppdrag saknar direkta kopplingar till Umeå kommuns konstpolicy. Överförmyndarnämnden avstår därför att lämna synpunkter.

Beslutsunderlag

Remiss, konstpolicy

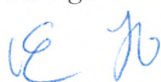
Protokollsutdrag kulturnämnden, 2025-10-23

Konstpolicy remissversion

Protokollet ska skickas till

umea.kultur@umea.se skriv i ämnesraden: Överförmyndarnämndens svar på konstpolicy, dnr: KU-2024/00013

Justeringsmännens sign

Utdragsbestyrkande

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-28

§ 9

Diariennr: IFN-2025/00303

Remissvar- Umeå kommuns konstpolicy**Beslut**

Individ- och familjenämnden yttrar sig till kulturnämnden i enlighet med yttrande 2025-10-28.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämnden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad policy till kulturnämnden.

Fokuset i policyn är konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet. I policyn uttrycks ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning i kommunkoncernens arbete med konst i Umeå kommun och utvecklingen av Umeå som konststad. Principerna är hämtade från det kulturpolitiska programmet 2020–2030.

Policyn redogör för vad som ska göras och behöver genom riktlinjer och rutiner kompletteras med beskrivningar av hur detta arbete ska utföras i det löpande arbetet vid förvaltningarna. Riktlinjerna och rutinerna ska utgå från policyn och säkerställa att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent.

Arbetsutskottets beslutsordning**Yrkande**

Hanna Lundin Jernberg (L) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Arbetsutskottets beslutsgång

Individ- och familjenämndens arbetsutskott beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag2026-01-28

Yrkande

Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Individ- och familjenämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-10-28

Remiss - Konstpolicy

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, utredare

Beslutet ska skickas till

Kulturnämnden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 3 av 3

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-28

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-08-13

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00038

Sveriges depåbibliotek och lånecentral – teknisk ramjustering och fördelning av statsbidrag

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att den del av statsbidraget från Kungliga biblioteket, som idag tillfaller Sveriges depåbibliotek och lånecentral (SDLC), tillfaller tekniska nämnden från och med 2027-01-01. Summan uppgår till 2 175 000 kronor vilket motsvarar kostnaden för lokalerna som SDLC bedriver sin verksamhet i.

att föreslå kommunstyrelsen att besluta om en teknisk ramjustering om 1 647 000 kr från tekniska nämnden till kulturnämnden, motsvarande kostnaden för de lokaler som Sveriges depåbibliotek och lånecentral (SDLC) bedriver verksamhet i, med anledning av att tekniska nämnden i stället får del av statsbidraget för lokalkostnaderna kopplat till verksamheten. Förändringen börjar gälla 2027-01-01.

Ärendebeskrivning

Under 2027 kommer Sveriges depåbibliotek och lånecentral (SDLC), en verksamhet som finansieras av Kungliga biblioteket via statsbidrag och som idag har sina lokaler på Nygatan IDUN1 samt ingår i kulturnämndens grunduppdrag att utöka sin verksamhet här i Umeå. Med utökningen kommer en ny lokalisering att tillkomma.

I samband med kommunstyrelsens beslut att avskaffa interna affärer (2015-12-01 § 361) var det den nämnd som bedrev verksamhet och stod för den externa kostnaden som erhöll den ekonomiska ramen för kostnaderna. Det gällde även statligt finansierad verksamhet. Medel för att täcka lokalkostnaden för depåbiblioteket och lånecentralen återfinns därför i tekniska nämndens budgetram medan kulturnämnden rekviderar och erhåller statsbidrag för alla kostnader inklusive lokalkostnaden.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om en ny princip (2021-02-09 §17) som är vägledande när det gäller hur enskilda frågor som kvarstår efter avskaffandet av interna affärer ska lösas. Av beslutet framgår att intäkter

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00038

och kostnader bör följas åt så långt det är möjligt, samt att statsbidrag som berör flera nämnder ska fördelas.

Mot bakgrund av detta föreslås att den ram som tekniska nämnden fick i samband med avskaffandet av interna affärer för att täcka lokalkostnader avseende SDLC justeras till kulturnämnden. Tekniska nämnden får i stället del av det statsbidrag som kulturnämnden erhåller för verksamheten.

Kulturnämnden har en sammanhållande roll och beslutar om fördelning av statsbidrag mellan kulturnämnden och tekniska nämnden, där tekniska nämnden erhåller statsbidrag motsvarande kostnaderna för den lokal som SDLC bedriver verksamhet i. Nuvarande lokalkostnader är årligen 2 000 tkr för hyra, 15 tkr för el och 160 tkr för städ. Inför 2027 tillkommer indexreglering för hyra och el.

I samband med att SDLC utökar sin verksamhet kommer kulturnämnden att besluta om en ny fördelning av statsbidraget mellan kulturnämnden och tekniska nämnden med samma princip. Finansiering av lokalkostnader under tekniska nämnden finansieras av en del av statsbidraget och verksamhetskostnader under kulturnämnden finansieras av en del av statsbidraget. På samma sätt kommer förändringar av lokalnyttjande att medföra ett beslut om förändring av fördelning av statsbidraget. Årlig indexering av lokalkostnader kommer också att ske.

Beredningsansvariga

Peter Gustavsson, controller

Marcus Bystedt, ekonomichef

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Peter Gustavsson
controller

Tjänsteskrivelse

2026-08-07

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00032

Umeå kommuns Minervastipendier 2026 – val av arbetsgrupp

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att utse två ledamöter i kulturnämnden som får i uppdrag att nominera två stipendiater till mottagare av Umeå kommuns Minervastipendier 2026.

Ärendebeskrivning

Minervabelöningen instiftades till minne av Umeås första biblioteks-och föreläsningsförening. Stipendierna delas ut av kulturnämnden till utövare eller främjare av kulturell verksamhet med anknytning till främst Västerbotten. Första gången det skedde var 1977 och varje år utses två pristagare som mottar en prissumma på 10 000 kronor vardera. Namnen på tidigare mottagare finns publicerade på Umeå kommuns hemsida:

<https://www.umea.se/upplevaochgora/foreningarforeningsliv/stipendieroc hutmarkelser/minervastipendiet.4.1b4d24fb1752122eb8411cc.html>

Ledamöterna lägger fram sina förslag med motivering för beslut på kulturnämndens sammanträde 22 oktober 2026.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2026-08-14

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00005

Kurser och konferenser augusti 2026

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att anmäla tre ledamöter till Folk och kultur-konferensen i Eskilstuna 10 – 13 februari 2027.

att nästa mandatperiods presidium får i uppdrag att utse de tre ledamöterna.

Ärendebeskrivning

Folk och kultur är en årligen återkommande konferens med fokus på kulturens roll i samhället och som hålls i Eskilstuna. Arrangörer är den ideella föreningen Kulturlyftet – Kultur i hela landet med representanter från styrelserna för Länsteatrarna i Sverige, Regional Musik i Sverige och Läns museernas Samarbetsråd i samarbete med Eskilstuna kommun och Region Sörmland

Beslutsunderlag

<https://folkochkultur.se/>

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2026-08-17

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00033

Kulturnämndens sammanträdestider 2027

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fastställa nämndens sammanträdestider för 2027 enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Förvaltningens ledning har tagit fram ett förslag till sammanträdestider för 2027:

Torsdag 28 januari	kl. 13:15
Torsdag 18 februari	kl. 13:15
Torsdag 18 mars	kl. 13:15
Torsdag 29 april	kl. 13:15
Torsdag 20 maj	kl. 13:15
Torsdag 26 augusti	kl. 13:15
Torsdag 23 september	kl. 13:15
Torsdag 28 oktober	kl. 13:15
Torsdag 18 november	kl. 13:15

Beslutsunderlag

Viktiga datum för Umeå kommuns nämnder och bolag 2027

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

Beslutet ska skickas till

Kommunikationsavdelningen

Kulturnämndens ledamöter och ersättare

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Förslag viktiga datum för Umeå kommuns nämnder 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar. Viktiga datum fastställs i juni 2026

Datum	Aktivitet
25-jan	Verksamhetsdagen i KF Förvaltningar lämnar information till KF om möjligheter/utmaningar 3–5 år.
05-feb	Underlag till Årsredovisning Förvaltningens förslag till KS-rapport från xxx-nämnden för perioden jan-dec 2026 ska vara färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
23-feb	Underlag till Årsredovisning XXX-nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se samt ksrapportering@umea.se
23-feb	Uppföljning Intern kontroll fg år Nämndens beslut om att Intern kontrollen under föregående år varit ändamålsenlig och tillräcklig samt nämnden godkännande av uppföljning av internkontrollplan för föregående ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se
12-mar	Planering och budget nästkommande år Sista datum för nämnd att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsdirektiv samt inkomma med information om att avsikt att förändra taxor. Sista datum för Personalnämnden att lämna yttrande över löneutveckling och personalpolitiska mål
17-24 mars	Planering och budget nästkommande år Planeringsdialog - nämnder presenterar sina yttranden för KS:nau
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för nämnd att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning
13-maj	Förenklad rapport jan-apr Förvaltningens förslag till förenklad KS/KF-rapport fr nämnden för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
24-maj	Förenklad rapport jan-apr Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-april (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
24-maj	Uppföljning Intern Kontroll jan-apr Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-april inskickad till ksdiarium@umea.se .
13-sep	Delårsrapport jan-aug Förvaltningens förslag till KS/KF-rapport fr nämnden för perioden januari-augusti färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
30-sept	TN:s detaljbudget Sista datum för TN att lämna fastställd detaljbudget till KS, FGN och GVN
27-sep	Delårsrapport jan-aug Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-aug (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Uppföljning Intern kontroll jan-aug Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-aug innevarande år inskickad till ksdiarium@umea.se
31-okt	Investeringsplanering och budget nästkommande år TN lämnar fastställt förslag till investeringsbudget och plan samt 10-årigt investeringsunderlag till KS diarium ksdiarium@umea.se
19-nov	Verksamhetsplan och budget för 2028 Sista datum för nämnder att lämna nämndens fastställda Verksamhetsplan (inkl. detaljbudget). Plan för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare samt Riskanalys och Internkontrollplan för nästkommande verksamhetsår till ksdiarium@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Viktiga datum för Umeå kommuns bolag 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
12-feb	Underlag till Årsredovisning Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail
23-feb	Underlag till Årsredovisning Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-dec 2026 färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
22-feb	Bolagsdagen i KF
15-mar	Underlag till Årsredovisning XXX-bolagets fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
12-mar	Planering nästkommande år Sista datum för UKF/bolag att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsförutsättningar samt inkomma med information om avsikt att eventuellt revidera taxor och avgifter.
17-24 mar	Planering nästkommande år Planeringsdialog – UKF och berörda bolag presenterar sina yttranden för KSnau
7 april	Årsredovisning UKF Senaste dag för UKF att lämna signerat beslut om årsredovisning samt årsredovisning enligt beslutad anvisning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för bolag att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning.
10-maj	Underlag för KS uppsiktsplikt Sista dag för UKF att överlämna underlag till KS för uppsiktspliktens verkställande
13 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
14 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
24-maj	Förenklad rapport jan-apr UKF:s rapport (verksamhetsberättelse/underlag) till KS/KF för perioden jan-april ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-aug färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Styrelsen för Umeå folkets hus skickar fastställd rapport till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Av respektive bolagsstyrelse fastställd rapport till KS/KF (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) skickas till UKF för överlämning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Tjänsteskrivelse

2026-08-14

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00003

Information, rapporter och övriga frågor augusti 2026

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från förvaltningen

Beatrice Hammar verksamhetschef Kulturskolan, Elin Hellrönn verksamhetschef Program och Helena Karlstedt bibliotekschef

Förändrad verksamhet Biblioteksbussen

Helena Karlström, bibliotekschef

Information om process föreningsbidrag

Monica Svonni, verksamhetschef Föreningsbyrå och stab

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2026-08-14

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2026/00004

Anmälningssärenden/ delegationsbeslut augusti 2026

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna delegationsbesluten och redovisningen av anmälningssärenden för augusti 2026.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen redovisar ärenden beslutade med stöd av nämndens delegationsordning samt ärenden från kommunens övriga beslutande organ som rör kulturnämndens ansvarsområden.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut

Kulturkonsulent

Stöd till föreningar, dnr KU-2026/00004- 18

Personuppgiftskoordinator

Personuppgiftsincidenter april – juni 2026, dnr KU-2026/00009- 2

Ledningskoordinator

Remiss: Överenskommelse om samverkan - före, under och efter en samhällsstörning i Västerbottens län, samt Remiss: Regional handlingsplan för Västerbottens län, dnr KU-2026/00035

Anmälningssärenden

Beslut i kommunstyrelsen 2026-05-12 § 97, Kommunstyrelsens delegationsordning, dnr KS-2026/00427

Beslut i kommunstyrelsen 2026-06-02 § 115, Anvisning för verksamhetsplanering i nämnder och bolag 2027, dnr KS-2026/00521

Beslut i kommunfullmäktige 2026-06-15 § 139, Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030, dnr KS-2025/00756

Beslut i kommunfullmäktige 2025-06-15 § 140, Sammanträdestider 2027 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess utskott, dnr KS-2026/00539

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Jenny Skarstedt
kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Anmälningsärenden Kulturnämnden (2026-08-27)

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Frågan Musikförening
Arrangemang:	Frågan Livescen: Konserter för alla i Sommarparken
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	217714
Datum:	Sommaren 2026
Sökt belopp:	125 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Tillbakadragen ansökan. Föreningen sökte utvecklingsstöd för att arrangera en spelning med tre artister under Visit Umeås arrangemang Sommarparken. Föreningen valde dock till slut att inte delta under Sommarparken och drog därmed tillbaka sin utvecklingsstödsansökan.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Hörnefors IF
Arrangemang:	Valborgsfirande i Hörnefors
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	219069
Datum:	2026-04-30
Sökt belopp:	3000 kr
Beviljat belopp:	0 kr

Motivering till beslut:	Avslag. Hörnefors IF sökte stöd för att täcka Hörnefors manskörs arvode under deras valborgsfirande. Men eftersom deras arrangemang redan har genomförts vid handlägningsdeadline den 15/5 så avslås ansökan.
--------------------------------	---

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Vidare Vidare
Arrangemang:	Vidare vidare och Hemliga skolan presenterar: Juho Toivonen, Horseface och Sable Froid
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221247
Datum:	2026-06-11
Sökt belopp:	9 000 kr
Beviljat belopp:	9 000 kr
Motivering till beslut:	Vidare vidare är en ny förening med inriktning på experimentell musik. De vill sätta upp en spelning med den finske ambient/experimental-musikern Juho Toivonen från Björneborg. Förband agerar Umeåbaserade Horseface samt det nya bandet Sable Froid. Föreningen ställer även ut konstnärens Elina Säfströms verk under arrangemanget. Föreningar gör detta i samverkan med Sensus och konstnärskollektivet Hemliga Skolan. Spelningen sker i Sensus lokaler Labbet på skolgatan.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	JAQ Studios
Arrangemang:	Musikkafé JAQ #2
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	213738
Datum:	Våren 2026
Sökt belopp:	43 000 kr

Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Tillbakadragen ansökan. Föreningen ämnade göra en vårrepris av det musikkafé de genomförde under hösten 2025, som var en blandning av livemusik och filmproduktion i en kontrollerad studiomiljö. JAQ Studios meddelar dock att de drar tillbaka sin utvecklingsstödsansökan då planeringen dragit ut på tiden, och de istället gör ett nytt försök till hösten.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Kaaos Kaamos Academy
Arrangemang:	Residens i cirkushallen
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221728
Datum:	Juni och augusti 2026
Sökt belopp:	29 100 kr
Beviljat belopp:	29 100 kr
Motivering till beslut:	Kaaos Kaamos Academy bjuder via Cirkuscentrums kanaler in tre professionella cirkusartister för ett residens under två veckors tid i juni och augusti. Detta ska leda till koreograferandet av en cirkusföreställning där allmänheten bjuds in för att se en öppen work-in-progress-visning. Stöd beviljas för att täcka lokalhyra, artisternas resor och arvoden.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Kaaos Kaamos Academy
Arrangemang:	Ungas cirkus, ung publik
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221724
Datum:	2026-06-17 – 2026-06-18

Sökt belopp:	15 873 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Kaaos Kaamos Academy söker utvecklingsstöd för att bekosta pedagogarvode och rekvisita till repetitioner inför en cirkusföreställning som arrangeras av Svenska kyrkan. Föreningen får aktivitetsstöd för sina ungdomars träningspass, och eftersom de inte står för omkostnader för själva arrangemanget som hade kunnat beviljas ett utvecklingsstöd så avslås deras ansökan.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Björksta Folkdanslag
Arrangemang:	Sommardanser - Gammeldanskvällar
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	219958
Datum:	2026-06-30 – 2026-08-18
Sökt belopp:	25 000 kr
Beviljat belopp:	25 000 kr
Motivering till beslut:	Under åtta tisdagar kommer Björksta Folkdanslag att anordna gammeldanskvällar på Västerbottens museums utedansbana. Första timmen mellan 18-19 blir det prova på i olika gammeldanser med ledare från Björkstalaget och mellan 19-21 blir det dans till olika lokala spelmansgrupper.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Vals förening
Arrangemang:	Utställning på Vals Galleri med Klara Wikström Reagan
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	220894
Datum:	2026-09-05 – 2026-09-20

Sökt belopp:	12 640 kr
Beviljat belopp:	12 640 kr
Motivering till beslut:	Vals förening söker för att sätta upp en utställning i sin egen utställningsyta på Skolgatan med konstnären Klara Wikström Reagan. Klara har en kandidatexamen i Fri konst från Konstfack, Stockholm och är representerad av POM Gallery. Wikström Reagan utforskar gränslandet mellan minne, realism och fiktion. Projektets kärna utgörs av en serie målningar som tar sin utgångspunkt i dockskåpsscener, en metod där konstnären arrangerar miniatyrvärldar baserade på personliga minnen och intryck. Utställningar som denna bidrar till att förnya Umeås konstscen genom att möjliggöra nya möten med samtida uttryck som både berikar och fördjupar samtalet om konst och kultur bland stadens befolkning, och bidrar till att skapa en direkt länk mellan konstscenen i Stockholm och norra Sverige.

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
Sökande:	Norrbykärs konstförening
Arrangemang:	Kultur på Norrbyskärs
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr, samt Gratis lovaktiviteter UVTS (fritid)
Ärendenr i Rbok:	220716
Datum:	2026-06-19 – 2026-07-31
Sökt belopp:	83 000 kr
Beviljat belopp:	48 000 kr, samt ytterligare 35 000 kr från Gratis lovaktiviteter UVTS
Motivering till beslut:	Norrbykärs konstförening söker stöd för en sommarserie av publika evenemang på Norrbyskärs museum sommaren 2026. Programmet kombinerar musik, litteratur och interaktiva aktiviteter i en skärgårdsmiljö, med fokus på att skapa tillgängliga och stämningsfulla upplevelser för en bred publik i olika åldrar. Programmet består av livemusik, författarbesök och föredrag.

	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arrangemang stöttar upp kostnader för dessa, medan Gratis lovaktiviteter stöttar upp barnverksamheten som sker parallellt med kulturprogrammet.
--	--

Handläggare:	Daniel Vikström, Rebecka Jakobsson
Sökande:	Synskadades förening i Umeå
Arrangemang:	Syntolkade arrangemang
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr samt utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	221606
Datum:	Höst 2026
Sökt belopp:	38 700 kr
Beviljat belopp:	19 350 kr, med ytterligare 19 350 kr från Rättigheter och samhällsnytta
Motivering till beslut:	Synskadades förening fortsätter erbjuda syntolkning av sex av Norrlandsoperans och Umeå teaterförenings arrangemang.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Kassjö Intresse och Bygdegårdsförening
Arrangemang:	Ögonblicksteatern besöker Kassjö
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	220123
Datum:	2026-08-30
Sökt belopp:	11 875 kr
Beviljat belopp:	11 875 kr
Motivering till beslut	Kassjö intresse och bygdegårdsförening bjuder in Ögonblicksteatern till sin bygdegård för att spela sin barnföreställning Nu, nu nu! och skapa ett lustfyllt och inspirerande möte med scenkonst som väcker fantasi, nyfikenhet

	och kreativitet hos barn.
--	---------------------------

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
Sökande:	Folkets Bio
Arrangemang:	Umeå Summer Zone 2026
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	217609
Datum:	2026-08-07
Sökt belopp:	48 000 kr
Beviljat belopp:	48 000 kr
Motivering till beslut:	Beviljas UVTS-medel för att delta under Umeå Summer Zone. Ska arrangera utomhusbio och visa tre filmer på Umeå Summer Zones sista dag. 13.00 barnfilm 5-10 år, 15.00 för mellanstadiet 10-13 år och 18.00 för lite äldre 13-16 år.

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
Sökande:	Frågan Musikförening
Arrangemang:	Umeå Summer Zone 2026
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	218222
Datum:	Sommaren 2026
Sökt belopp:	55 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Föreningen ville delta med musikarrangemang under Umeå summer zone. Men i avsaknad av scen på området kan de inte genomföra sin önskade verksamhet.

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
---------------------	-------------------------------

Sökande:	Umeå Hung Gar Kwoon
Arrangemang:	Umeå Summer Zone 2026
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	221809
Datum:	2026-08-03 – 2026-08-07
Sökt belopp:	8 700 kr
Beviljat belopp:	5 400 kr
Motivering till beslut:	Beviljas UVTS-medel för att delta under Umeå Summer Zone. Deltar på Umeå Summer Zone med lejondans och kung fu.

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
Sökande:	Ögonblicksteatern
Arrangemang:	Umeå Summer Zone 2026
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	221429
Datum:	2026-06-15
Sökt belopp:	23 000 kr
Beviljat belopp:	22 000 kr
Motivering till beslut:	Beviljas UVTS-medel för att delta under Umeå Summer Zone. Ögonblicksteatern spelar sin föreställning "Svåraste svårighetsgrad" på området under Umeå Summer Zones första vecka.

Handläggare:	Daniel Vikström, Eva Lindgren
Sökande:	BRIS Region Nord
Arrangemang:	Umeå Summer Zone 2026
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	221935

Datum:	2026-06-17, 2026-06-24
Sökt belopp:	13 952 kr
Beviljat belopp:	3 500 kr
Motivering till beslut:	Beviljas UVTS-medel för att delta under Umeå Summer Zone. Bris vill närvara på området och synliggöra barn och ungar rättigheter. Kommer anordna ett klotterplank, mandalamålning, och ett lyckohjul. Söker stöd för att hyra en popcornmaskin. De sökte även för att köpa in en badgemaskin som trycker pins, men den beviljas inte stöd utan istället uppmanas föreningen låna en av studieförbundens eller Umeå fritids badgemaskiner.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Naturskyddsföreningen i Umeå med omnejd
Arrangemang:	Klimatmelodifestival 2026
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221082
Datum:	2026-08-22
Sökt belopp:	21 000 kr
Beviljat belopp:	21 000 kr
Motivering till beslut:	Naturskyddsföreningen gör en repris på föregående års Klimatmelodifestival. Det är en "battle of the bands" där artister och band bjuds in för att skriva den bästa klimatrelaterade låten. Låtarna bedöms sedan av en jury, som utnämner en vinnare. Alla bidrag filmas, och vinnarens pris är en klippt och producerad musikvideo av det filmade materialet. Vävenscenen är bokad för arrangemanget, och stöd söks för att täcka lokalhyra och ljudteknikerkostnad.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Samtida konsthantverk i Västerbotten

Arrangemang:	Nära men långt bort - Det Lilla Stora
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221755
Datum:	2026-06-27 – 2026-08-29
Sökt belopp:	97 959 kr
Beviljat belopp:	34 400 kr
Motivering till beslut:	Samtida konsthantverk i Västerbotten arrangerar två utställningar under sommarmånaderna. Bland annat ställer de i en samlingsutställning ut konstnärerna Britt-Lis Lindqvist, Erica von Essen och Tin Åling. Därefter ställer de ut keramikern Pär Axelsson från Robertsfors. Stöd beviljas främst till konstnärernas arvoden, men även returfrakt, marknadsföring och reseersättning.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Verkligheten
Arrangemang:	Verkligheten X Offside – Umeå/Vasa – Performancefestival & gårdsfest
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	220495
Datum:	2026-08-28 – 2026-08-29
Sökt belopp:	77 010 kr
Beviljat belopp:	70 010 kr
Motivering till beslut:	Verkligheten arrangerar en gårdsfest i samarbete med konstnärssduon OFFSIDE från Vasa. OFFSIDE startades 2020 av konstnärerna Markus Lerviks och Jimmy Pulli i Vasa, Finland, som en festival och mötesplats för konstnärer från Österbotten, och i år kommer den till Umeå och Verkligheten. Till performancefestivalen och gårdsfesten bjuds uppsalabaserade performancekonstnären Gustaf Broms in, och från Vasa kommer konstnärerna Running Artist Finland (Iida Valkonen, Milla Toukkari), Antti Tolvi, Maurice Blok, Inkeri Viljanen, Markus

	Lerviks och Jimmy Pulli. Det kommer även bjudas på musik och ljudkonst. De planerade akterna är Ellen Almgren och Kylolle (Folkmusik), Lisa W Carlsson (Ljudkonst) och det lokala rockbandet Malgomaj.
--	--

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Kaaos Kaamos Academy
Arrangemang:	Produktion och spelning av "Som vi står" (arbetstitel)
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221793
Datum:	2026-08-28 – 2026-08-29
Sökt belopp:	30 000 kr
Beviljat belopp:	10 000 kr
Motivering till beslut:	Kaaos Kaamos Academy söker utvecklingsstöd för att genomföra utomhusvisningar av en nycirkusföreställning med en medföljande workshop med professionella cirkusartister. Utvecklingsstöd beviljas för att täcka boende för hitresta cirkusartister samt marknadsföring.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	JAQ Studios
Arrangemang:	Mer Cirkus Till Umeås Ungdomar
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221799
Datum:	2026-10-11
Sökt belopp:	46 000 kr
Beviljat belopp:	42 000 kr

Motivering till beslut:	JAQ Studios arrangerar ett event där unga i Umeå får se och testa cirkus. Eventet riktar sig speciellt till barnfamiljer och ungdomar, och ska ske på Profilteatern söndag den 11 oktober. Eventets syfte är att fler i Umeå, speciellt barn och ungdomar, ska få uppleva cirkus som ett kreativt uttryck och som scenkonst och även få delta i ett prova på workshop med erfarna cirkuspedagoger. Under dagen presenteras ett cirkusframförande med efterföljande workshop, som åtföljs av Kaaos Kaamos föreställning Tyngd och Tillit.
--------------------------------	--

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Sävaråkyrkan
Arrangemang:	Att frigöra tonen
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221588
Datum:	2026-10-24
Sökt belopp:	25 000 kr
Beviljat belopp:	25 000 kr
Motivering till beslut:	Sävaråkyrkan arrangerar ett seminarie och en jazzkonsert i korskyrkan tillsammans med Umeå kristna råd. Seminariet hålls av Daniel Röjås och kommer handla om att hjälpa unga hitta sina musikaliska uttryck, följt av en konsert med Tina Röjås + band, kvartetten Jazzkapell och duon Bakers Cottage. Arrangemanget sker under jazzfestivalen, men är inte en del av jazzfestivalens program.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Italienska föreningen i Umeå
Arrangemang:	Italienska veckan i Umeå
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr

Ärendenr i Rbok:	221283
Datum:	2026-10-19 – 2026-10-24
Sökt belopp:	27 450 kr
Beviljat belopp:	27 450 kr
Motivering till beslut:	Italienska föreningen arrangerar sin årliga tillställning Italienska veckan i oktober. Under de tre första dagarna kommer tre olika föredrag att hållas. Dag ett kommer Bo Hagström att berätta om sin nya bok - Solens Mat. Dag två blir det en föreställning om Pasolini och på onsdag kommer drottning Kristina att porträtteras med anledning av att det är 400 år sedan hon föddes. På torsdag genomförs en pianokonsert med en italiensk pianist och veckan avslutas med ytterligare ett föredrag, visning av italiensk film samt en social träff för att underlätta möten mellan umeåbor och italienare. På biblioteket kommer en utställning att visas om Pinocchio med anledning av att det är 200 år sedan sagofigurens skapare föddes.

Handläggare:	Daniel Vikström, Rebecka Jakobsson
Sökande:	Nigerian community in Västerbotten
Arrangemang:	10th annual Nigerian cultural day
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr, Utvecklingsstöd rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	219946
Datum:	2026-10-03
Sökt belopp:	43 600 kr
Beviljat belopp:	29 000 kr, samt ytterligare 11 100 från Utvecklingsstöd rättigheter och samhällsnytta
Motivering till beslut:	Nigerian community in Västerbotten söker utvecklingsstöd för att arrangera sin årliga kulturfest. Föreningen kommer hålla öppet för alla på Fabriken på Gimonäs, och arrangerar musik, dans och kulturframträdanden. Stöd beviljas för artist- och DJ-arvoden, och

	fritid täcker lokalhyran.
--	---------------------------

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	JAQ Studios
Arrangemang:	Gläntan
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221829
Datum:	2026-09-12
Sökt belopp:	79 500 kr
Beviljat belopp:	57 000 kr
Motivering till beslut:	JAQ Studios arrangerar livemusik, nycirkus, DJ-sets och tvärkonstnärliga musikframträdanden framförda av Snårskogen utanför stadskärnan med sitt initiativ Gläntan. Föreningen hyr Bäcksjögården, där de sätter upp hela arrangemanget, och räknar med ett stort antal besökare för en hel dags show. Stöd beviljas för musiker, DJ- och nycirkusarvoden, samt ljudteknik, lokalhyra och marknadsföring.

Handläggare:	Rebecka Jakobsson
Sökande:	Out of Step
Arrangemang:	Out of step #52 - Youth code (US)
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221815
Datum:	2026-06-13
Sökt belopp:	10 000 kr
Beviljat belopp:	10 000 kr
Motivering till beslut:	En spelning med bandet Youth code från Los Angeles, USA. Stöd beviljas för gage, ljudteknik, lokalhyra och marknadsföring.

Handläggare:	Rebecka Jakobsson
Sökande:	Out of Step
Arrangemang:	Summer of Hardcore 2026
Bidragsform:	Utvecklingsstöd kulturverksamhet och arr
Ärendenr i Rbok:	221769
Datum:	Sex tillfällen mellan 29/6-27/7
Sökt belopp:	40 000 kr
Beviljat belopp:	40 000 kr
Motivering till beslut:	Totalt sex arrangemang med livemusik på Verket med turnerande band från USA, Norge, Danmark, Finland och Tyskland. Målet är att göra Umeå roligare under sommaren samt att ge möjlighet till lokala band att spela med turnerande och etablerade live-akter. Stöd beviljas för gager, ljudteknik, lokalhyra och marknadsföring.

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Studieförbundet Bilda Nord
Arrangemang:	Spark - Kulturbaserad förebyggande insats för unga i Umeå
Bidragsform:	KN UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	220780
Datum:	2026-09-15
Sökt belopp:	49 060 kr
Beviljat belopp:	27 259 kr
Motivering till beslut:	Bilda Nord söker kulturnämndens UVTS-stöd för att stärka upp en programpunkt under initiativet Spark 2026, som är en filmfestival med fokus på demokrati och mänskliga rättigheter. Ordinarie filmfestival hålls på Folkets bio, medan denna del riktar sig till unga på Ålidhem i Klossens lokaler. Festivalen är ett samarbete mellan Folkets bio, Bilda, Studieförbundet och Film i Västerbotten, där man håller i panelsamtal och handledda samtal

	kring människorättsfrågor utifrån filmerna "Wake up Serbia pumpaj: the student uprising" och "Strejkarna". Stöd beviljas för filmrättigheter, lokal- och teknikhyra, moderatorarvode, marknadsföring och fika till unga.
--	--

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	Studieförbundet
Arrangemang:	Kreativa Bokklubbar på Ersboda
Bidragsform:	Kulturnämndens UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	223696
Datum:	HT 2026
Sökt belopp:	26 320 kr
Beviljat belopp:	26 320 kr
Motivering till beslut:	Studieförbundet vill utveckla arbetet med barns bokklubbar på Ersboda. Målet med projektet är att fler barn deltar i bokklubbarna och att barnen utvecklas till att själva kunna leda delmoment i bokklubbarna eller egna bokklubbar. Under hösten 2026 planeras två bokklubbar, en för mellanstadiet och en för högstadiet, med träffar varannan vecka. Projektet väntas inkludera ca 40 barn totalt.

Anmälningsärenden personuppgiftsincidenter kulturnämnden – personuppgiftsincidenter 1 april 2026 - 30 juni 2026.

Dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningen (GDPR) från 2018-05-25 är framtagen för att stärka dataskyddet för EU-medborgare. GDPR innehåller regler för hur alla verksamheter som hanterar information knuten till en särskild person får hantera denna information. Syftet med förordningen är att skydda fysiska personers grundläggande frihet och rättigheter, ge individen bättre kontroll över sina personuppgifter samt harmonisera skyddet inom Europeiska unionen.

Dataskyddsorganisation

Umeå kommun har en dataskyddsorganisation som består av dataskyddsombud, informationssäkerhetssamordnare och personuppgiftskoordinatorer som representerar kommunens nämnder. Varje nämnd har eget personuppgiftsansvar.

Personuppgiftsincidenter

Kulturnämndens personuppgiftskoordinator har ansvar för att ta emot och utreda personuppgiftsincidenter inom förvaltningen. Med personuppgiftsincident menas en händelse som kan leda till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring av personuppgifter eller till obehörig tillgång till personuppgifter. Enligt beslut i kulturnämnden 2018-10-24 ska kulturnämnden varje kvartal informeras om de incidenter som skett inom förvaltningen och de åtgärder som vidtagits.

Under perioden 2026-04-01 – 2026-06-30 har förvaltningen haft en personuppgiftsincident. Incidenten rör en publik dator på biblioteket som inte rensats automatiskt som den ska mellan inloggningar. Bibliotekets personal stängde av datorn till dess att IT åtgärdade problemet. Personalen kontrollerade även att ingen ytterligare publik dator drabbats av samma problem. Bedömningen är att ingen kommit till skada på grund av incidenten.

Personuppgiftskoordinator

Karin Carlsson och Maria Nordenback, kulturförvaltningen

Från: "Daniel Andersson" <daniel.andersson.6@umea.se>
Skickat: den 18 juni 2026 13:47:10
Till: "Säkerhetsenheten" <sakerhet@umea.se>
Kopia: "Jenny Skarstedt" <jenny.skarstedt@umea.se>; "Kulturförvaltningen Kultur" <umea.kultur@umea.se>
Ämne: Sv: Remisser
Bilagor: Remissversion_Regional Handlingsplan för Västerbottens län.pdf, Överenskommelse_om_samverkan_remissversion2026.pdf, Remissversion_Bilaga 1_Verksamhetsplan.xlsx

Hej, Kulturförvaltningen har inget att anföra över remisserna utifrån nämndens perspektiv. Har ni önskemål om ett mer formellt svar/beslut eller duger detta? Mvh Daniel

Daniel Andersson
 Ledningskoordinator
daniel.andersson.6@umea.se
 +46722464523
 090-163352

Umeå kommun
 Kulturförvaltningen
 901 84 Umeå
 Besöksadress: Skolgatan 31A
www.umea.se/kommun

Från: Säkerhetsenheten <sakerhet@umea.se>
Skickat: den 18 juni 2026 10:06
Till: Annika Kjellsson Lind <annika.lind.3@umea.se>; Alva Westlund <alva.westlund@umea.se>; Peter Östgård <peter.ostgard@umea.se>; Sara Fritzon <sara.fritzon@umea.se>; Erika Berg <erika.berg@umea.se>; Erik Andersson <erik.andersson.2@umea.se>; Daniel Andersson <daniel.andersson.6@umea.se>; Anders Linder <anders.linder@umea.se>; Monica Svonni <monica.svonni@umea.se>; Ulrika Gustafsson <ulrika.gustafsson@umea.se>; Erik Hawranek <erik.hawranek@umea.se>; Jacob Eriksson <jacob.eriksson@umea.se>
Kopia: Jonas Andersson Wikström <jonas.a.wikstrom@umea.se>; Johan Berggren <johan.berggren@umea.se>; Håkan Göransson <hakan.goransson@umea.se>
Ämne: Remisser

Hej,

Till förvaltningarnas representanter i nätverk för civil beredskap

Som vi informerade om på nätverksträffen så skickar vi härmed ut de två remisserna

Överenskommelse om samverkan - före, under och efter en samhällsstörning i Västerbottens län och **Regional handlingsplan för Västerbottens län**.

Ni ges därmed möjlighet att yttra er utifrån eran förvaltnings perspektiv. Yttranden lämnas till Säkerhetsenheten senast 31 juli på sakerhet@umea.se.

Med vänliga hälsningar

Umeå kommun
Säkerhetsenheten
901 84 Umeå
www.umea.se

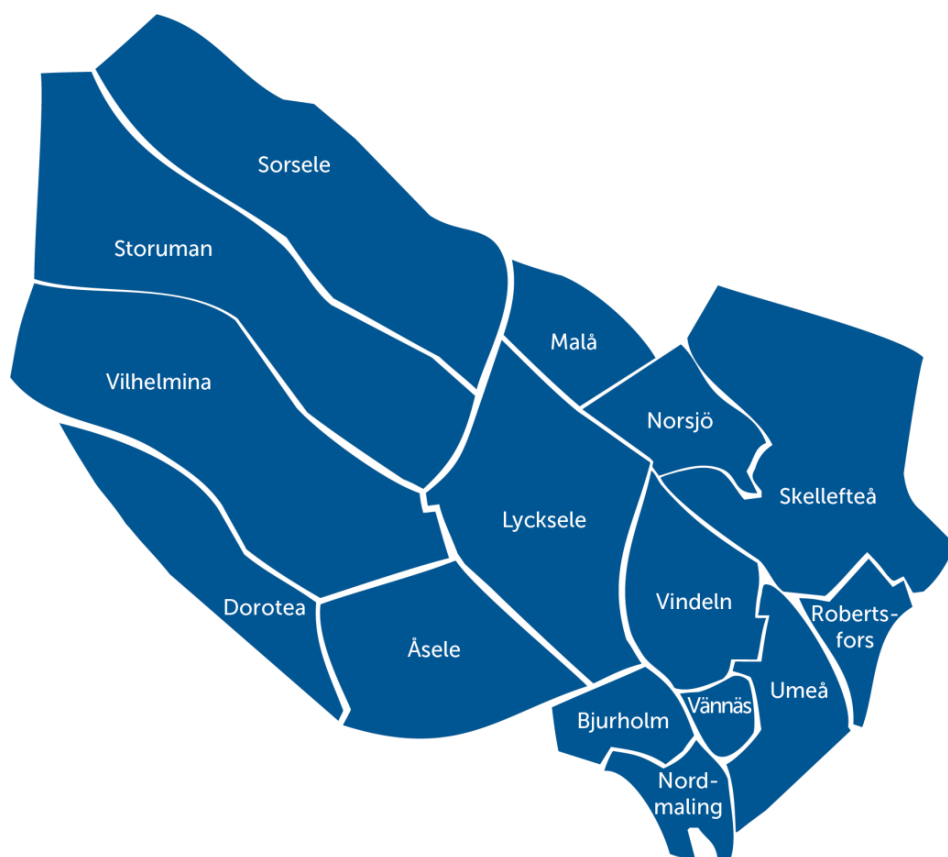

Läs om behandling av personuppgifter och dataskydd: www.umea.se/dataskydd

Reviderad 2026

Överenskommelse om samverkan

Före, under och efter
samhällsstörningar i Västerbottens län

Länsstyrelsen
Västerbotten

Överenskommelse om samverkan – före, under och efter samhällsstörningar i Västerbottens län

Titel: Överenskommelse om samverkan – före, under och efter
samhällsstörningar i Västerbottens län

Författare: Länsstyrelsen Västerbotten

ISBN:

Rapportnummer:

Diarienummer: 4575–2026

Utgivningsår: 2026

Omslagsbild: Länsstyrelsen Västerbotten

Deklaration

Överenskommelse

Detta är en regional överenskommelse om arbetsformer och rutiner före, under och efter samhällsstörningar i Västerbottens län.

Begreppet samhällsstörning Samhällsstörningar är ett samlingsbegrepp för företeelser och händelser och deras negativa konsekvenser för det som ska skyddas i samhället. Det omfattar allt från fredstida olyckor och kriser till höjd beredskap och krig men även i förväg kända eller planerade händelser som kan hota eller skada det som ska skyddas i samhället.

Följande parter står bakom överenskommelsen om samverkan:

Länsstyrelsen Västerbotten

Kommunerna i Västerbottens län:

Bjurholms kommun
 Dorotea kommun
 Lycksele kommun
 Malå kommun
 Nordmalings kommun
 Norsjö kommun
 Robertsfors kommun
 Skellefteå kommun
 Sorsele kommun
 Storumans kommun
 Umeå kommun
 Vilhelmina kommun
 Vindelns kommun
 Vännäs kommun
 Åsele kommun

Region Västerbotten

Polismyndigheten Region Nord

Sjöfartsverket, Bottenvikens Sjötrafikområde

Kustbevakningen

Försvarsmakten, Norra Militärregionen

SOS Alarm

Swedavia

Trafikverket

Svenska Kyrkan

Beslutad av Regionala rådet, plats/Umeå, datum och år

Innehåll

DEKLARATION ÖVERENSKOMMELSE	3
1. INLEDNING	5
1.1. Bakgrund.....	5
1.2. Syfte med överenskommelsen	6
1.3. Revidering.....	6
1.4. Utgångspunkter för samverkan i länet	7
1.5. Samverkan med andra aktörer	8
2. SAMVERKAN FÖRE SAMHÄLLSSTÖRNING	11
2.1. Struktur för samverkan	11
2.1.1. Regionala rådet.....	11
2.1.2. Regionala samordningsgruppen	12
2.1.3. Arbetsgrupper.....	13
2.2. Inriktnings-och samordningskontakt/ Tjänsteperson i beredskap (TiB) .	13
2.3. Regelbundna samverkansmöten	13
2.4. Utbildning och övning	14
3. SAMVERKAN UNDER SAMHÄLLSSTÖRNING	15
3.1. Övergripande arbetsgång	15
3.1.1. Regionalt bedömningsmöte	15
3.1.2. Regional samverkanskonferens	15
3.1.3. Regionalt kriskommunikationsmöte	15
3.1.4. Regionala analysgrupper/Stöd till inriktnings-och samordningsfunktionen (ISF-stöd)	16
3.2. Samlad lägesbild	16
3.3. Arbetsformer för att hantera behov i det aktörsgemensamma arbetet	16
4. SAMVERKAN EFTER SAMHÄLLSSTÖRNING	18
4.1. Erfarenhetshantering	18
5. TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMVERKAN	19

1. Inledning

Denna överenskommelse beskriver övergripande gemensamma rutiner och arbetsformer för samverkan i länet före, under och efter samhällsstörningar i hela hotskalan. Bilagan Samverkansrutiner förtydligar på en mer detaljerad nivå hur samverkan ska ske. I bilagan Samverkansrutiner ges förtydliganden kring hur samverkan ska ske på en mer detaljerad nivå. I bilagan Samverkansrutiner för kommunikatörer i Västerbottens län beskrivs kriskommunikationsarbetet före, under och efter samhällsstörning i hela hotskalan.

1.1. Bakgrund

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet på regional nivå för länet och verkar för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas före, under och efter samhällsstörning i hela hotskalan. Kommunerna har det geografiska områdesansvaret på lokal nivå.

För att skapa nödvändig samordning av arbetet ansvarar Länsstyrelsen för att det finns ett regionalt råd för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar i länet.¹

Länsstyrelsen ska som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås vid höjd beredskap.

Länsstyrelsen ska särskilt

- samordna de civila försvarsåtgärderna
- verka för att sådan verksamhet hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna bedrivs med en enhetlig inriktning
- i samråd med Försvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas
- i samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas

¹ Länsstyrelsens ansvar regleras i Förordning (2017:868) med Länsstyrelseinstruktion, Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap.

- ansvara för att en samlad regional lägesbild sammanställs.

Denna överenskommelse är ett resultat av den länsgemensamma processen för regional samordning och inriktning (RSI) 2014–2016². Syftet var att utveckla förutsättningarna för regional samverkan i Västerbottens län i händelse av en samhällsstörning. Den första gemensamma överenskommelsen med samverkansrutinerna var klara januari 2017.

Dokumentet har reviderats genom åren för att inkludera erfarenheter från hanterade händelser och övningar. Ett förändrat säkerhetspolitiskt läge tillsammans med att kriget har blivit dimensionerande för vår planering har också bidragit till förändringar av dokumentets innehåll.

Dokumentet har reviderats genom åren för att inkludera erfarenheter från hanterade händelser, som coronapandemin.

I takt med att det säkerhetspolitiska läget har förändrats och även hotbilden mot Sverige, har kriget blivit dimensionerande för vår planering. I denna revidering har vi inkluderat perspektivet höjd beredskap för vår samverkan.

1.2. Syfte med överenskommelsen

Syftet med överenskommelsen är att skapa goda förutsättningar för länets krisberedskapsaktörer att kunna samverka vid en samhällsstörning som kräver samordnade insatser.

Avsikten med att samverka över organisationsgränser vid samhällsstörning är att helheten av åtgärderna ska möta hjälpbehoven i samhället på bästa möjliga sätt.

1.3. Revidering

Överenskommelsen och dess bilaga bilagor ska ses över årligen av den regionala samordningsgruppen för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar (RSG). Dokumentet är levande och den regionala samordningsgruppen har mandat att inom ramen för vad som anges i överenskommelsen löpande justera dokumentet vid behov.

Vid behov av ändringar i överenskommelsen ska frågan lyftas till Regionala rådet som beslutar om eventuell ny överenskommelse behöver träffas.

² Följande aktörer deltog i processen: Försvarmakten Militärregion Nord, Kustbevakningen, Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten, Polismyndigheten, Sjöfartsverket, SOS Alarm, Svenska kyrkan, Sveriges Radio Västerbotten, Swedavia, Trafikverket, Kommuner: Bjurholm, Robertsfors, Vindeln, Skellefteå, Storuman, Umeå, Vännäs kommun. Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) medverkade som processtödjare.

Länsstyrelsen ansvarar för att genomföra den årliga översynen av dokumenten.

1.4. Utgångspunkter för samverkan i länet

1.4.1 Gemensamma grunder för samverkan och ledning

Samverkan i Västerbottens län utgår ifrån det aktörsgemensamma ramverket *Gemensamma grunder för ledning och samverkan*. Aktörerna som omfattas av denna överenskommelse förväntas ha kunskap om och kunna tillämpa de grundläggande arbetssätt och begrepp som beskrivs i ramverket.³

De aktörsgemensamma formerna för samverkan vid samhällsstörning som beskrivs i *Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan* har i denna överenskommelse anpassats utifrån länets förutsättningar.

1.4.2. Riskhanteringsprocess Regional handlingsplan som grund för länets utveckling samverkan inom krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret

Västerbottens län har en regional handlingsplan som utgör en aktörsgemensam verksamhetsplanering för arbetet med krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret i Västerbottens län. Handlingsplanen är både inriktande och strategisk. Behov och utvecklingsområden omsätts i gemensamma åtgärder och aktiviteter i syfte att möjliggöra en samordnad förmågeutveckling i hela hotskalan för länets aktörer. gemensam riskhanteringsprocess med syfte att identifiera och värdera risker, behov och erfarenheter. Risker och behov omsätts till åtgärdsförslag som ska främja helhetsperspektivet och utgöra en ändamålsenlig inriktning och samordning av arbetet i länet.

Länsstyrelsen ansvarar för att sammanställa identifierade risker, brister och behov i en gemensam åtgärdslista med åtgärdsförslag. Åtgärdslistan med åtgärdsförslag ska användas som underlag för arbetsgruppernas verksamhetsplanering och vid ansökan om medel via Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) från anslag 2:4 Krisberedskap för utvecklings- och samverkansprojekt.

Den regionala handlingsplanen sträcker sig mellan 2027–2030 och utgår från de mål, förmågor och utgångspunkter för totalförsvaret som fastställts

³ [Gemensamma grunder – ramverk för samverkan och ledning](#), mcf.se, 2026-05-27

på nationell nivå⁴ samt i *Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet/Norra militärregionen – högre regional grundsyn*⁵.

1.4.3. Förhållningssätt för samverkan i länet

Samverkan i länet bygger på att

- aktörerna har kännedom om den egna aktörens och andra aktörers roller samt ansvar och att vi tillsammans kan reda ut oklarheter.
- kommunikationen mellan samverkande aktörer är prestigelös och bygger på öppenhet och förtroende.
- arbetsmetoderna är strukturerade och präglas av professionalitet.
- aktörerna har en uttalad vilja till samverkan som visas genom engagemang och delaktighet.
- aktörernas agerande utgår ifrån en helhetssyn vilket innebär att alla aktörer ser sitt eget agerande som en del av en helhet som ska använda samhällets resurser så effektivt som möjligt.

1.4.4. Arbetet bidrar till hållbarhet

Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska genomsyra vårt arbete och därmed den samverkan som bedrivs inom ramen för denna överenskommelse. I arbetet tas särskild hänsyn till internationell humanitär rätt (särskilt jämställdhets- och barnrättsperspektivet) samt klimatförändringarnas påverkan på risker, hot och förmåga.

1.4.5. Delgivning av säkerhetsskyddsklassificerad information

I de fall där säkerhetsskyddsklassificerad information behöver delges mellan enskilda aktörer, inom ett nätverk eller en arbetsgrupp, behöver aktörerna säkerställa att mottagaren har rätt behörighet för att ta del av informationen. Stödjande dokument finns att läsa i WIS.

1.4.6. Höjd beredskap

Vid höjd beredskap och krig ska aktörerna så långt det är möjligt följa formerna för fredstida samverkan som beskrivs i detta dokument och tillhörande bilagor.

1.5. Samverkan med andra aktörer

Andra aktörer, utöver de som skrivit under överenskommelsen, kan beroende på deras ansvar eller kunskap komma att ingå i samverkan före, under eller efter en samhällsstörning i hela hotskalan.

⁴ [Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030](#) samt [Planeringsinriktning för krisberedskap och civilt försvar – Planering för att skapa och använda förmåga](#), mcf.se, 2026-05-26

⁵ Dokumentet finns på WIS-ytan Samverkan i Västerbotten.

Precis som civila och militära förmågor behöver utvecklas parallellt och i ömsesidigt beroende så behöver formerna och strukturen för samverkan fungera i såväl fredstid som vid höjd beredskap.

De förmågor som byggs i ett föreskede syftar till att skapa förmåga att hantera fredstida kriser och hybrida situationer samt att säkerställa förmåga inför och vid höjd beredskap. En sammanhållen planering, fördjupad samverkan och tydliga prioriteringar krävs för att vi ska kunna möta hot och påfrestningar i hela hotskalan.

1.5.1. Norra civilområdet

Länsstyrelserna är indelade i sex civilområden på en högre regional nivå. Västerbotten ingår i Norra civilområdet tillsammans med Norrbotten, Jämtland och Västernorrlands län. Länsstyrelsen Norrbotten är civilområdesansvarig länsstyrelse.

Västerbottens län ingår i det Norra civilområdet som även innefattar Norrbottens, Jämtlands och Västernorrlands län med Länsstyrelsen Norrbotten som civilområdesansvarig länsstyrelse. Civilområdesansvarig länsstyrelse har ett geografiskt områdesansvar när det gäller civilt försvar, vilket innebär att den ska samordna det civila försvaret inom sitt civilområde och verka för att det inom civilområdet finns en enhetlig inriktning för det civila försvaret genom att:

- samordna planeringen mellan statliga myndigheter
- samordna planeringen mellan de statliga myndigheterna och Försvarsmakten
- samverka med Försvarsmakten i frågor som rör totalförsvaret
- stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län
- ta initiativ till åtgärder och hålla samman planering och förberedelser av civila aspekter av världlandsstöd

Under höjd beredskap ska den civilområdesansvariga länsstyrelsen verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås genom att

- samordna åtgärderna inom det civila försvaret
- sammanställa samlade lägesbilder och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen
- samordna den civila delen av världlandsstödet
- i samråd med Försvarsmakten samordna det civila och militära försvaret

- ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning när det gäller inriktning och prioritering av deras verksamhet.

Den civilområdesansvariga länsstyrelsen ska också vägleda länsstyrelserna inom civilområdet i deras samordningsarbete.

Vid fredstida samhällsstörningar som berör flera län inom civilområdet ska den civilområdesansvariga Länsstyrelsen ha förmåga att utgöra en gemensam funktion för stöd till länsstyrelsernas hantering av samhällsstörningen.

Norra civilområdeskansliet har en överenskommelse om stöd för länsstyrelsernas hantering vid fredstida samhällsstörningar som berör flera län. Överenskommelsen innefattar bemanning och aktivering av stödfunktioner.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har även möjlighet att ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde.

Samverkan sker kontinuerligt inom den struktur för totalförvarssamverkan som finns för Norra civilområdet och Norra militärregionen⁶.

Dokumentet *Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet/Norra militärregionen* tydliggör planeringsförutsättningar och beskriver den gemensamma planeringen för förmågeutveckling inom civilområdet/militärregionen.

1.5.2. Sveriges Radio P4

Sveriges Radio P4 ska alltid kunna sända och ge allmänheten viktig information om samhället drabbas av samhällsstörning i hela hotskalan. Det ingår i uppdraget som beredskapskanal. Sveriges Radio har möjlighet att sända viktigt meddelande till allmänheten, VMA, myndighetsmeddelanden, trafikmeddelanden och servicemeddelanden.⁷

Vid höjd beredskap eller krig ska Sveriges Radio P4 Västerbotten inkluderas i samverkan i egenskap av beredskapskanal.

⁶ Dokumentet *Totalförvarssamverkan inom Norra civilområdet/Norra militärregionen* finns på WIS-ytan Samverkan i Västerbotten

⁷ Se bilagan Samverkansrutiner, avsnitt 3.5 Varningar och meddelanden.

2. Samverkan före samhällsstörning

2.1. Struktur för samverkan

2.1.1. Regionala rådet för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar

Regionala rådet fungerar som ett forum för förankring av strategiska frågor inom krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar. Rådet sammanträder minst en gång per år under ledning av Länsstyrelsen.

Regionala rådet är ett inriktande och strategiskt forum som syftar till att möjliggöra utveckling och samordning av det aktörsgemensamma arbetet inom krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar i länet.

Regionala rådet arbetar med

- gemensamma samverkansformer av strategisk betydelse
- att ta beslut om gemensamma projekt
- att ta beslut om regionala samverkansövningar
- övergripande styrning och uppföljning av arbetet i den regionala samordningsgruppen.

Rådet

- beslutar om inriktning för den sammanhållna förmågeutvecklingen i länet utifrån den regionala handlingsplanen, denna regionala överenskommelse samt andra styrande dokument.

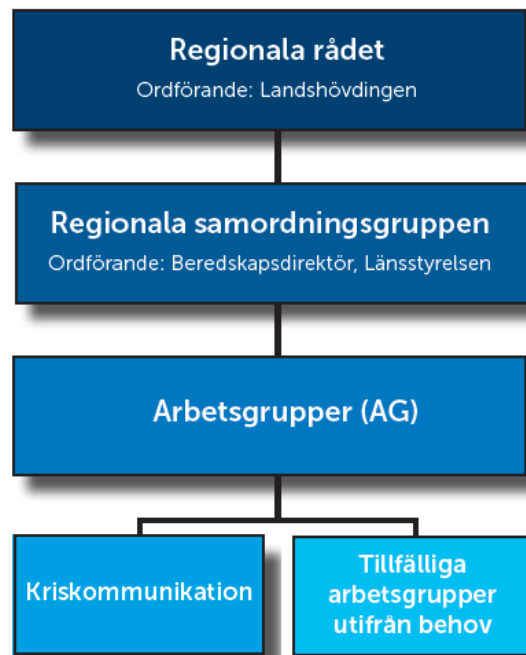

Bild 1. Struktur för samverkan före samhällsstörning i Västerbottens län.

- fastställer ny version av *Överenskommelse om samverkan – före, under och efter samhällsstörningar i Västerbottens län och bilagan Samverkansrutiner* efter revidering
- beslutar vid behov om gemensamma utvecklingsprojekt och regionala samverkansövningar
- ger övergripande styrning för uppföljning av arbetet i den Regionala samordningsgruppen
- ska verka för att tillräckliga resurser för det aktörsgemensamma utvecklingsarbetet avsätts
- är vid behov ett forum för förankring av förslag till prioritering av verksamhet och resurser vid samhällsstörningar.

Rådet sammanträder minst en gång per år under ledning av Länsstyrelsen. Representationen i regionala rådet framgår av bilagan *Samverkansrutiner*.

2.1.2. Regionala samordningsgruppen för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret

Den regionala samordningsgruppen samordnar och driver arbetet i länet utifrån den gemensamma riskhanteringsprocessen.

Gruppen ansvarar för att tillsätta och övergripande styra arbetsgrupper för specifika sakfrågor och fungerar som en länk mellan dessa och regionala rådet.

Regionala samordningsgruppen ansvarar för att årligen se över *Överenskommelsen om samverkan* och bilagorna samt besluta om revidering vid behov. Regionala samordningsgruppen ansvarar även för att följa upp arbetsgruppernas planering och arbete.

Den regionala samordningsgruppen är ett beredande forum med syftet att samordna och driva det aktörsgemensamma arbetet i länet utifrån den regionala handlingsplanen.

Samordningsgruppen ansvarar för att

- på ett uppdragsbaserat sätt tillsätta och övergripande styra arbetsgrupper samt följa upp deras arbete och resultat
- fungera som en länk mellan arbetsgrupper och nätverk samt Regionala rådet
- med samlad expertkompetens bereda ärenden som ska tas upp i Regionala rådet
- årligen se över *Överenskommelse om samverkan – före, under och efter samhällsstörningar i Västerbottens län och bilagan*

Samverkansrutiner, besluta om revidering ska genomföras samt bereda underlag

- årligen se över den regionala handlingsplanen samt besluta om revidering ska genomföras och bereda underlag.

Regionala samordningsgruppen sammanträder minst två gånger per år under ledning av Länsstyrelsen. I bilagan Samverkansrutiner framgår vilka aktörer som finns representerade i den regionala samordningsgruppen.

Deltagande aktörer utser sin representant i regionala samordningsgruppen utifrån aktuella frågeställningar för det kommande året baserat på den regionala handlingsplanen.

2.1.3. Arbetsgrupper

För att gemensamt driva sakfrågor och utveckla kompetens finns arbetsgrupper inom områdena totalförsvarsplanering, övning och utbildning, kriskommunikation, regional samordningsfunktion för farliga ämnen, älvgrupper samt tillfälliga arbetsgrupper utifrån behov.

Arbetsgruppernas aktiviteter ska utgå från den inriktning som Regionala rådet beslutar om.

Arbetsgrupper tillsätts som regel under en begränsad tid. Regionala samordningsgruppen och samordnaren från Länsstyrelsen ansvarar för att sätta en tydlig uppdragsbeskrivning för arbetsgruppen. Regionala samordningsgruppen ansvarar för att tillsätta och övergripande styra arbetsgrupper samt följa upp deras arbete och resultat utifrån den regionala handlingsplanen.

Deltagare i arbetsgrupperna tillsätts utifrån uppdragsbeskrivningen med de kompetenser/resurser som bedöms behövas för att nå målen för arbetet i gruppen.

2.2. Inriktnings- och samordningskontakt/ Tjänsteperson i beredskap (TiB)

Varje aktör ska ha en inriktnings- och samordningskontakt som utgör vägen in i sin organisation 24 timmar om dygnet för att säkerställa tillgängligheten och underlätta samverkan. Kontakten kan utgöras av aktörens TiB-funktion eller motsvarande.

2.3. Regelbundna samverkansmöten

Länsstyrelsen och samverkande aktörer genomför regelbundna samverkansmöten i länet. Syftet med mötena är att upprätthålla och

utveckla vår samverkansförmåga, skapa en aktuell samlad lägesbild för länet samt att identifiera eventuella samverkansbehov.

2.4. Utbildning och övning

För att bygga upp länets förmåga att samverka vid samhällsstörning är det viktigt att vi utbildar, tränar och övar tillsammans. ~~Arbetsgruppen för övning och utbildning ska identifiera behov av och ta fram en~~ **länsgemensam plan för tvärsektoriella övningar. Länsstyrelsen ansvarar för att det finns en länsgemensam plan för tvärsektoriella övningar och utbildningar som speglar samt omhändertar de behov av förmågeutveckling som finns identifierade i den regionala handlingsplanen.**

Varje aktör ansvarar för att **kontinuerligt** utbilda och öva sin egen organisation **samt att ha en egen utbildnings- och övningsplan.** ~~Regionala övningar och utbildningar ersätter inte aktörernas egna utbildnings- och övningsplaner.~~

3. Samverkan under samhällsstörning

3.1. Övergripande arbetsgång

3.1.1. Regionalt bedömningsmöte

Vid en befarad eller inträffad samhällsstörning, eller annan händelse som kan föranleda behov av samordning inom länet, kan Länsstyrelsen kalla aktörernas inriktnings- och samordningskontakter till ett regionalt bedömningsmöte.

3.1.2. Regional samverkanskonferens

Vid behov av ytterligare informationsutbyte eller samordning kallar Länsstyrelsen till en regional samverkanskonferens, i form av en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) eller ett informationsmöte.

En inriktnings- och samordningsfunktion syftar till att genom informationsutbyte och gemensamma analyser åstadkomma nödvändig inriktning och samordning av insatser för att tillgodose samhällets samlade behov vid samhällsstörning.

Ett informationsmöte syftar till att ge aktörerna en möjlighet att delge varandra information inför eller under en samhällsstörning men inte komma överens om aktörsgemensam inriktning och samordning.

Vid behov kan Länsstyrelsen kalla till "sorteringsmöten" med andra aktörer inför de regionala samverkanskonferenserna för att sortera frågor och behov i samverkan.

Under samverkanskonferensen bedöms behovet av att genomföra ett regionalt kriskommunikationsmöte för att särskilt samordna budskap och kommunikation informations- och kommunikationsfrågor. Kommunikatörer från de olika aktörerna ska därför alltid bjudas in till konferenserna.

En samverkanskonferens kan initieras av Länsstyrelsen eller annan regional aktör i behov av samordning.

3.1.3. Regionalt kriskommunikationsmöte

Vid behov av att särskilt samordna budskap och kommunikation informations- och kommunikationsfrågor under en händelse ska ett regionalt kriskommunikationsmöte genomföras.

Syftet med regionala kriskommunikationsmöten är att

- skapa en samlad lägesbild av det kommunikativa behovet

- informera varandra om genomförda och planerade kommunikationsinsatser
- samordna budskap
- identifiera prioriterade målgrupper
- samordna gemensamma kommunikationsinsatser.

3.1.4. Regionala analysgrupper/Stöd till inriktnings- och samordningsfunktionen (ISF-stöd)

Om det finns behov av fördjupad kunskap och stöd för att hantera en samhällsstörning, kan Länsstyrelsen sammankalla regionala analysgrupper med representanter från olika aktörer som stöd till inriktnings- och samordningsfunktionen (ISF-stöd). Detta kan ske på Länsstyrelsens initiativ eller efter önskemål från de aktörer som omfattas av överenskommelsen.

Sammansättningen och omfattningen av stödet avgörs av händelsens karaktär samt syftet med stödet.

3.2. Samlad lägesbild

En samlad lägesbild är ett urval av information från flera aktörer och källor. Informationen analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av läget. Syftet är att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.

Under en samhällsstörning har Länsstyrelsen ansvar för att, vid behov, sammanställa en samlad regional lägesbild. Samtliga aktörer har ansvar att bidra till den samlade lägesbilden med egna aktörsspecifika lägesbilder.

3.3. Arbetsformer för att hantera behov i det aktörsgemensamma arbetet

I hanteringen av samhällsstörningar kan det finnas behov av att

- ta fram gemensamma analyser
- prioritera och fördela resurser
- samordna och inrikta enskilda sakfrågor
- identifiera hjälpbehov
- hantera andra behov i det aktörsgemensamma arbetet.

I syfte att tydliggöra hur behov omhändertas i samverkan har en processbeskrivning för arbetsgången tagits fram.⁸

⁸ Se bilagan Samverkansrutiner, avsnitt 3.4 Processbeskrivning för hantering av behov i det aktörsgemensamma arbetet.

4. Samverkan efter samhällsstörning

4.1. Erfarenhetshantering

Efter en samhällsstörning är det viktigt att ta vara på de erfarenheter som hanteringen av samhällsstörningen har gett och identifiera styrkor samt behov av förbättringsåtgärder. Respektive aktör ansvarar för att följa upp den egna insatsen.

Länsstyrelsen ansvarar för att initiera gemensam uppföljning där fokus framför allt bör vara på hur den regionala samverkan har fungerat men även andra typer av åtgärder som behöver hanteras gemensamt bör lyftas fram.

Samtliga aktörer kan lyfta behov av uppföljning eller fördjupad utvärdering till Länsstyrelsen.

Utvärderingar och erfarenheter efter händelser kan med fördel delas inom regionala arbetsgrupper, nätverksgrupper, regionala nätverk eller genom att bjuda in till regionala kunskapskonferenser. Länsstyrelsen kan bistå med samordning av erfarenhetsåterföring.

5. Tekniska förutsättningar för samverkan

Samtliga aktörer förväntas kunna samverka via telefon, e-post, WIS⁹, Rakel och webbaserade möten såväl före, som under och efter samhällsstörning.

Aktörer som innehar utpekade signalskyddssystem förväntas även kunna samverka via dessa.

⁹ WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem framtaget för att underlätta informationsdelning mellan aktörerna i det svenska krishanteringssystemet före, under och efter en kris.

Länsstyrelsen
Västerbotten

www.lansstyrelsen.se

Regional Handlingsplan för Västerbottens län

Aktörsgemensam verksamhetsplanering
för hela hotskalan åren 2027–2030

Förord

Skriv förord

[Skriv plats, datum och år]

Skriv namn

Skriv befattning/titel

Skriv namn

Skriv befattning/titel

Titel: Regional Handlingsplan för Västerbottens län
Författare: Länsstyrelsen Västerbotten
ISBN:
Rapportnummer:
Diarienummer:
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Räddning och röjningsstyrkan/ Länsstyrelsen Västerbotten

Innehåll

Förord.....	2
Regional handlingsplan för Västerbottens län	4
Hantering av handlingsplanen i samverkansstrukturen	5
Handlingsplanens struktur.....	6
Utgångspunkter för planering.....	7
Samhällets skyddsvärden	7
Mål för samhällets krisberedskap	7
Mål för totalförsvaret	8
Folkrädden	8
Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet.....	8
Typsituationer	9
Slutsatser för Norra civilområdet/Norra militärregionen.....	20
Bilagor	22
Bilaga 1. Verksamhetsplan	22
Bilaga 2. Aktivitetsplan.....	22
Bilaga 3. Analysstöd för tvärgående perspektiv	22

Regional handlingsplan för Västerbottens län

Den regionala handlingsplanen är en aktörsgemensam verksamhetsplanering för arbetet med krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret i Västerbottens län. Handlingsplanen är både inriktande och strategisk där behov och utvecklingsområden omsätts i gemensamma åtgärder och aktiviteter i syfte att möjliggöra en samordnad förmågeutveckling i hela hotskalan för länets aktörer. Den regionala handlingsplanen sträcker sig mellan 2027–2030 och utgår från de mål, förmågor och utgångspunkter för totalförsvaret som fastställts på nationell nivå samt inriktningen för totalförsvarsplanering i Norra civilområdet.

Målen med den regionala handlingsplanen är att:

- Västerbotten har en aktörsgemensam, långsiktig planering för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret som möjliggör en samordnad förmågeutveckling i hela hotskalan.
- Aktörerna har en förmåga att tillsammans prioritera och omprioritera verksamheten i handlingsplanen utifrån behov.

Hantering av handlingsplanen i samverkansstrukturen

Handlingsplanen är ett levande dokument som beslutas och implementeras inom ramen för den regionala samverkansstrukturen. Eftersom planeringen sträcker sig över flera år är det viktigt att det finns en process för att regelbundet se över inriktningen och vid behov revidera handlingsplanen.

Regionala rådet

- Beslutar om inriktning för kommande år.

Regional samordningsgrupp

- Är ett beredande forum med syftet att samordna och driva det aktörsgemensamma arbetet i länet utifrån den regionala handlingsplanen.
- Ska på ett uppdragsbaserat sätt tillsätta och övergripande styra arbetsgrupper samt följa upp deras arbete och resultat
- Ska verka för att tillräckliga resurser för det aktörsgemensamma utvecklingsarbetet avsätts

Arbetsgrupper och nätverk

- Planerar och genomför beslutad verksamhet i handlingsplanen utifrån den uppdragsbeskrivning som regionala samordningsgruppen ansvarar för.
- Tar fram förslag på nya aktiviteter i Handlingsplanen.

Länsstyrelsen

- Har en utsedd samordnare för den regionala handlingsplanen som bereder underlag samt fungerar som stöd till den regionala samverkansstrukturen.

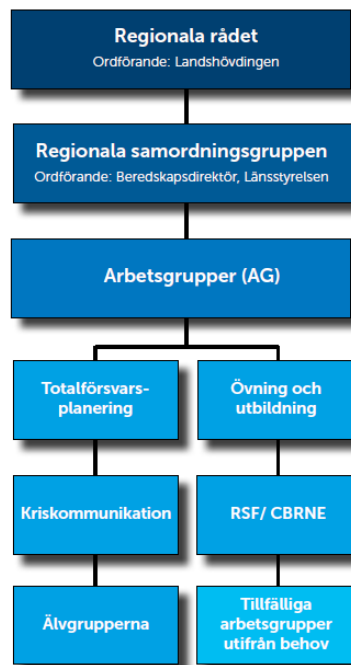

Bild 1. Struktur för samverkan före samhällsstörning i Västerbottens län

Handlingsplanens struktur

Handlingsplanen består av tre dokument: ett huvuddokument och två bilagor.

Regional Handlingsplan - Huvuddokument

I huvuddokumentet beskrivs den regionala handlingsplanen, hur den beslutas, implementeras, och revideras. Huvuddokumentet beskriver även utgångspunkter, eller inriktning, för den regionala planeringen.

Huvuddokumentet ska revideras i samband med nya försvarspolitiska inriktningsbeslut, och i övrigt vid behov efter beslut från Regionala Rådet.

Regional Handlingsplan - Verksamhetsplan (bilaga 1). Innehåller planering för olika verksamhetsområden på övergripande nivå. För varje verksamhetsområde anges målbild 2030, förmågemål för respektive år, samt kortfattat de aktiviteter som ska genomföras respektive år för att nå förmågemål och verksamhetsmål för 2030. Verksamhetsplanen bör revideras årligen med hänsyn till omvärldsläget och aktuella prioriteringar.

Regionala rådet beslutar om inriktning för vilken verksamhet som ska genomföras kommande år.

Bild 1. Verksamhetsplanens uppbyggnad, från mål för totalförsvaret till enskilda aktiviteter.

Regional Handlingsplan - Aktivitetsplan (bilaga 2). Aktivitetsplanen innehåller en mer ingående beskrivning av de aktiviteter som ska genomföras för att nå uppsatta förmågemål i verksamhetsplanen. Aktivitetsplanen ska så långt det är möjligt innehålla information om vilka aktörer eller kompetenser som behöver delta i aktiviteten, uppskattad tidsåtgång, resursbehov, och hur aktiviteten ska följas upp. Den ska även beskriva eventuella risker eller osäkerheter som kan påverka om och hur aktiviteten kan genomföras som planerat. Slutligen ska aktivitetsplanen beskriva om det finns koppling till andra verksamhetsområden eller mål, samt om/hur verksamheten eller aktiviteten påverkar samhällets

skyddsvärden. Aktiviteter som ligger närmare i tid bör beskrivas i mer detalj, medan aktiviteter som ligger längre fram kan beskrivas mer övergripande.

Aktivitetsplanen revideras löpande och ska kunna utgöra ett stöd för Regionala samordningsgruppen vid framtagande av förslag till reviderad inriktning.

Utgångspunkter för planering

Samhällets skyddsvärden

Sverige har fem grundläggande skyddsvärden som ska värnas i hela hotskalan; från vardag till krig. Det finns ingen fastställd prioritering mellan skyddsvärdena och olika skyddsvärden kan vara mer eller mindre relevanta beroende på situationen eller sammanhanget.

Skyddsvärdena är:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Som stöd för att bedöma om en verksamhet påverkar samhällets skyddsvärden har Länsstyrelsen tagit fram ett analysstöd. Analysstödet är främst tänkt att användas som en snabb, första analys av verksamheten utifrån olika perspektiv. Målet är att tidigt kunna identifiera eventuell påverkan på skyddsvärden så att detta kan beaktas i planeringen. Analysstödet ligger som bilaga till Handlingsplanen (bilaga 3).

Mål för samhällets krisberedskap

De av regeringen angivna målen för krisberedskapen är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Krisberedskapen är inte dimensionerad för att hantera krig men utgör en utgångspunkt för det civila försvaret. En ökad förmåga i det civila försvaret bidrar i stor utsträckning till att stärka krisberedskapen. Arbetet med krisberedskapen bör, enligt regeringen, även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder.

I verksamhetsplanen (bilaga 1) framgår ifall den planerade verksamheten ska bidra till att uppnå målet för samhällets krisberedskap, samt vilken del av målet.

Mål för totalförsvaret

Det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som medlem i Nato.

Målet för det militära försvaret är att ha förmåga att

- försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- hävda Sveriges territoriella integritet,
- värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt,
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato,
- främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser, och
- skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga,
- skydda civilbefolkningen,
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.
- I regeringens inriktning för det civila försvaret framgår att beredskapsmyndigheter i arbetet, där det är relevant ska beakta ett jämställdhetsperspektiv.

Målet för totalförsvaret är en central utgångspunkt för vår planering. I verksamhetsplanen (bilaga 1) framgår om ett verksamhetsområde ska bidra till att uppnå målet för totalförsvaret.

Folkkrätten

Lägg in text.

Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet

I regeringens inriktningsbeslut Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030 finns inriktande planeringsförutsättningar för

Kommenterad [LH1]: Nedan avsnitt är till stor del taget från Norra Civilområdets inriktning för totalförsvarsplaneringen. Ni behöver därför inte lämna synpunkter på innehållet. Vid en senare tillfälle kommer vi se över om analysen av typsituationer ska kompletteras med ytterligare punkter utifrån ett Västerbottensperspektiv.

utveckling av totalförsvaret¹. Andra centrala inriktande dokument är *Utgångspunkter för Totalförsvaret 2025–2030*² (den gemensamma nationella inriktningen av totalförsvaret som Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) och Myndigheten för civilt försvars planeringsinriktning för krisberedskap och civilt försvar 2026³.

Inriktningar från nationell nivå har omsatts på högre regional nivå i *Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet/Norra militärregionen* som anger inriktning för planering mellan totalförsvarsansvariga aktörer i Norra civilområdet och Norra militärregionen.⁴

Följande inriktning för regional planering i Västerbotten utgår i hög grad från dokumentet *Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet/Norra militärregionen*. Totalförsvarsaktörer bör ta del av inriktningen för Norra civilområdet i sin helhet då den mer utförligt återger och beskriver centrala aspekter av inriktningen för totalförsvarsplaneringen.

Typsituationer

Det säkerhetspolitiska läget har omsatts i sju typsituationer. Typsituationerna utgår från Försvarsmaktens Strategiska Plan 2025⁵.

Genom att totalförsvarets aktörer utgår från samma typsituationer, och därigenom har en gemensam bild av vad som kan hända, skapas bättre förutsättningar för en samordnad planering. De enskilda typsituationerna är inte heltäckande utan måste kombineras, analyseras, vidareutvecklas och anpassas utifrån respektive aktörs ansvarsområde så att de blir användbara i planering och övningar inom olika geografiska områden och i olika verksamheter.

Det väpnade angreppet är dimensionerande för totalförsvaret. Motståndarens ambitionsnivå vad gäller ett angrepp mot svenskt territorium styrs av bland annat tillgängliga militära resurser, bedömning av försvarets styrka, möjligheten att utnyttja överraskning och vilseledning, effekten av hybridaktiviteter, möjliga motåtgärder från svensk sida samt den egna benägenheten till risktagning.

¹ Regeringen, beslut om Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030, 2024-12-19, dnr Fö2024/02054 (delvis).

² Försvarsmakten (FM) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 – 2030*, 2025, dnr FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877.

³ MCF. Planeringsinriktning för krisberedskap och civilt försvar – Planering för att skapa och använda förmåga, 2026, ISBN nummer: 978-91-7927-699-7

⁴ Norra civilområdeskansliet, Länsstyrelsen Norrbotten. *Norra militärregionen*, Försvarsmakten. *Utgångspunkter för totalförsvaret i Norra civilområdet/Norra militärregionen*. 2026.

⁵ Försvarsmakten, Försvarsmaktens Strategiska Plan 2025,2024, dnr FM2024-21844:1.

Bedömningen är att typsituationerna hybrida hot (1), värdlandsstöd (2) och fjärrangrepp (5) är mer relevanta så länge den fullskaliga invasionen av Ukraina pågår.

Rimlighetsnivån för övriga typsituationer, som innehåller mer omfattande ryska markoperationer, ökar när Ryssland har haft möjlighet att återuppbygga sin förmåga eller omgruppera större militära resurser.

Typsituationerna beskriver tänkbara delar av en militär konflikt – en verklig konflikt skulle troligtvis innehålla situationer som i olika grad avviker från eller består av en kombination av vad som beskrivs i typsituationerna.

Dimensionerande för totalförsvaret är att Sverige ska kunna hantera samtliga typsituationer parallellt, även då tid till förberedelser och omställning är begränsad.

Samtliga typsituationer har en påverkan och effekt för hela landet. För Norra civilområdet/Norra militärregionen är följande typsituationer särskilt underlag för inriktning av gemensamt arbete:

- typsituation 3 – begränsat anfall mot norra Sverige,
- typsituation 5 – fjärrangrepp samt
- typsituationerna 2, 6 och 7 – värdlandstöd, förstärkning av alliansens norra flank och i Baltikumområdet

På kommande sidor beskrivs typsituationerna i sin helhet med bedömning av konsekvenser och inriktningar som är viktiga att beakta i arbetet med planering inom Norra civilområdet/Norra militärregionen.

Typsituation 1 – Hybrida hot

Verkan med en kombination av militära och civila medel kallas för hybridkrigföring. Exempel på detta är cyber- och telekrigföring, påverkansoperationer, underrättelseinhämtning, sabotage mot exempelvis energiförsörjning, undervattenskablar och transportinfrastruktur samt specialoperationer. Syftet med angreppen kan vara att försvåra och fördröja beslutsfattande, försämra svensk lägesuppfattning, utmatta och splittra resurser samt minska allmänhetens förtroende för myndigheter och rikets ledning. Ryssland genomför löpande förberedande aktiviteter för att vid behov kunna genomföra sabotage samt påverka beslutsförmåga och allmänhetens förtroende för Sveriges ledning och de som bedriver totalförsvarsviktig verksamhet, inklusive näringslivet.

Inledningsvis i en konflikt genomförs hybridangrepp huvudsakligen genom förnekbara medel, till exempel genom cyberangrepp, påverkansoperationer eller stöd till separatistströrelser och organiserad brottslighet. Både fabricerade och autentiska händelser (till exempel olyckor och demonstrationer) kan användas i påverkansoperationer och desinformation. Om krig bryter ut kommer

tillvägagångssätten att vara mer aggressiva. Både civila och militära aktörer är mål för hybridkrigföring i såväl fred som krig.

Konsekvenser av typsituation 1

- Utsläpp av farliga ämnen kan ske genom avsiktlig bekämpning eller sabotage mot industrianläggningar och lager i norra Sverige.
- Cyberangrepp och sabotage mot exempelvis dricksvattenförsörjning, värmeförsörjning, energi- eller kommunikationsinfrastruktur, kan få betydande konsekvenser och leda till långvariga lokala och regionala avbrott (dagar till veckor) och/eller kraftigt minskad funktionalitet i nät och tjänster.
- Attacker eller sabotage mot personal och anläggningar inom samhällsviktig verksamhet kan ske och behovet av skydd och bevakning ökar. Begränsade personalresurser leder till prioriteringar i detta skydd.
- Hybridattacker kan ge stora störningar i samtliga transportslag i norra Sverige.
- Otillbörlig informationspåverkan såsom desinformation och vilseledning från främmande makt kan öka, vilket försvårar beslutsfattande, polariserar grupper samt skapar misstro och skepsis mot rekommendationer, råd och inriktningar från det offentliga. Allmänheten försätts eventuellt i fara av att de inte hör sammar offentliga institutioner eller myndigheters rekommendationer, samtidigt som demokratins funktionssätt och legitimitet försvagas.
- Existerande motsättningar i samhället som segregation, brottslighet eller en ökad polarisering kan underblåsas av motståndaren i syfte att skapa protestaktioner eller våldsamma upplopp som skapar oro i samhället och belastar samhällets institutioner.

Inriktning

- Arbeta med kontinuitetshandling för att öka redundans och robusthet
- Arbeta med skydd av samhällsviktig verksamhet

Typsituation 2 - Vårdlandsstöd

Typsituationen omfattar svensk förmåga till militärt och civilt vårdlandsstöd. I det ingår till exempel att allierade etablerar ledningsresurser och baseringsområden för flyg på svenskt territorium. Sverige tillhandahåller vårdlandsstöd i form av exempelvis transport- och logistiktjänster samt skydd. Typsituationen omfattar också förmågan att upprätthålla logistikflöden och transporter till och från allierade genom svenskt territorium på land, i luften och till sjöss.

Värdlandsstöd förutsätter ett omfattande stöd från civila aktörer samt civil-militärt samarbete och samordning med bland annat kommuner, regioner, länsstyrelser, andra myndigheter, näringsliv, frivilliga försvarsorganisationer och andra civilsamhällesorganisationer samt invånare.

Transiteringar av allierade förband som ska förstärka vid fronten i Finland och Baltikum kommer i stora delar att passera svenskt territorium och havsområden. Därutöver förväntas även civila och militära flöden (till exempel flyktingar och skadade) från frontnära områden till och genom Sverige. Delar av försörjningen av såväl allierade förband som civila i Baltikum och Finland kan komma att gå genom Sverige. Vid ett väpnat angrepp kan civila aktörer därtill behöva ge stöd till internationella civila aktörer, såsom Röda Korset, för att kunna ta emot civil och humanitär hjälp i syfte att upprätthålla samhällets funktionalitet. Det kan till exempel innefatta transporter, tillstånd och dispenser, sjukvård samt att förbereda och bemanna mottagnings- och uppställningsplatser.

Konsekvenser av typsituation 2

- Norra Sverige kommer att vara transiterings- och baseringsområde för både civila och militära resurser.
- Vårdlandsstöd kan ge undanträngningseffekter som medför störningar eller avbrott i olika trafikslag. Detta leder till behov av prioritering mellan de militära och de civila behoven
- Militära transporter kan medföra prioritering eller omdirigering av transporter med störningar i handeln som följd.
- Närvaro av både svenska och utländska förband som är stationerade i eller transiteras genom norra Sverige kommer att innebära att understödsområden/Convoy Support Centers upprättas i området, vilket ställer krav på ökad mängd förnödenheter. Detta medför också en ökad belastning på infrastruktur såsom el, vatten, avlopp etc.
- Störningar i olika försörjningskedjor av exempelvis el och drivmedel påverkar möjligheten att tillhandahålla transporter inom samtliga trafikslag.
- Ökad mängd människor i norra området leder till ökat vårdbehov.
- Ökad trafik och tung trafik kan leda till ökat antal olyckor.
- Ökat inflöde av skadade och sjuka vilket gör att hälso- och sjukvården kommer att vara hårt belastad och beroende av landets samlade resurser.
- Ökad verksamhet för aktörer kopplat till gränsverksamhet (exempelvis tull, gränspolis, kommuner).

Inriktning

- Alla berörda aktörer behöver informeras i ett tidigt skede för att kunna möta behoven av stöd.
- Viktigt att säkerställa förmåga till vårdlandsstöd vilket också har en positiv inverkan på avskräckning.
- Militär rörlighet och samhällsviktiga transporter ska prioriteras
- Planera för alternativa logistikflöden.
- Förmåga till koordinering och prioritering av militära och civila behov

Typsituation 3 – Begränsat anfall mot norra Sverige

Typsituationen omfattar luftlandsättning av luftlandsättnings-/specialförband i norra Sverige med understöd av långräckviddiga vapen, obemannade luftfarkoster och luftstridskrafter. Angreppet kan syfta till att störa logistikflöden mot Finland och Norge samt att kontrollera nyckelterräng. Genom begränsade anfall kan Ryssland med relativt små medel skapa störningar i logistikflöden och

påverka samhällsviktig verksamhet. Typfallet innefattar inte storskaliga operationer utan består av verksamhet av tillfällig (dagar eller veckor) karaktär som genomförs med begränsade resurser.

Konsekvenser av typsituation 3

- Människor kan behöva söka skydd i skyddsrum och andra skyddade platser till följd av motståndarens bekämpning. Områden påverkade av strider och bekämpning kan behöva utrymmas och människor och djur inkvarteras på annan plats. Utrymning kan även ske spontant.
- Attacker eller sabotage mot personal och anläggningar inom samhällsviktig verksamhet eller så kallad farlig verksamhet kan ske. Medför ökat behov av skydd och bevakning och risk för utsläpp av farliga ämnen.
- Hotbild i luftrum och till sjöss kan begränsa civila transporter. Civil luftfart kan upphöra helt, med undantag för enskilda prioriterade samhällsviktiga transporter
- Kraftigt ökat inflöde av skadade och sjuka, vilket gör att hälso- och sjukvården kommer vara hårt belastad och beroende av landets samlade resurser. Resurser och patienter behöver omfördelas och vård behöver ransoneras. Viss vård behöver utföras i skyddade utrymmen till följd av angrepp mot sjukvårdsanläggningar.
- Räddningstjänsten kan behöva genomföra insatser som inbegriper att hantera o-exploderad ammunition och minor. CBRN-stridsmedel kan inte uteslutas, liksom spridning av radioaktivitet till följd av kärnvapen eller skadade kärnkraftverk. Förstörelse av infrastruktur där det finns farliga ämnen, inklusive kemisk industri, kan leda till spridning av oljeprodukter, explosivämnesrester och metaller i mark och vatten, med skador på människor och miljö.
- Räddningsinsatser behöver prioriteras betydligt hårdare än i fredstid och utifrån totalförsvarsnytta. Räddningstjänstresurser kan behöva flyttas inom civilområdet och inom landet för både avlösning och för att lösa specialiserade uppgifter.
- Skadade och döda personer, masskadesituationer. Skadade och döda kan vara såväl civila och militära som allierade och fientliga.
- Störningar i el- och värmeförsörjning inom delar av norra området.

Inriktning

- Prioritera åtgärder som motverkar eller bidrar till att återställa förmåga kopplat till infrastruktur, logistik och samhällsviktig verksamhet

Typsituation 4 – Anfall mot Gotland

Typsituationen omfattar att fientliga förband luftlandsätts eller landsätts på Gotland med understöd av sjö- och luftstridskrafter. Anfallet sker med kort förvarning och skyddas bland annat av fartygsstyrkor med uppgift att upprätthålla sjökontroll i delar av Östersjön. Angreppet syftar till att etablera luft- och sjöförsvarszoner på och runt Gotland.

Östersjöområdet är viktigt för försörjningen av de allierade staterna kring Östersjön. Även för Rysslands försörjning, särskilt försörjningen av Kaliningrad, är Östersjön fundamental. Sjö- och flygförbindelser i och över Östersjön är även vitala för Natos operationer i området. Ryssland skulle kunna genomföra anfall mot Gotland för att placera ut luftvärn och andra vapensystem som en del i att begränsa Natos handlingsfrihet i Östersjöområdet. För Ryssland är det viktigt att ett anfall mot Gotland genomförs innan Sverige eller allierade kan förstärka försvaret av ön. Överraskning och vilseledning förväntas därför vara en viktig del i en rysk operation.

Konsekvenser av typsituation 4

- Störningar kan ske i Sveriges handel eller globalt beroende på krisen eller krigets omfattning. Det kan påverka import av insatsvaror som kemikalier, metaller och elektronik.
- Sveriges och grannländers försörjning samt vår export av kritiska varor och tjänster påverkas.
- För att upprätthålla handel kan transportvägar in och ut ur Sverige och Norden behöva ställas om.
- Individens mobilitet över nationsgränser hämmas, vilket kan begränsa leveranser av tjänster och tillgång till arbetskraft.
- Tillgången på flytande drivmedel och bränslen kan bli kraftigt begränsad på grund av begränsad import samt avbrott i logistikkedjor till sjöss. Det innebär bränsle till bland annat reservkraft och samhällsviktiga transporter.
- Norra civilområdet får en mer stödjande funktion
- Eventuellt inkvartering av skyddssökande från Gotland och närliggande områden.
- Mottagande av skadade från drabbade områden på Gotland.
- Samhällsviktiga aktörer från norra området kan behöva lämna stöd till andra aktörer i andra delar av landet vilket kan påverka samhällsviktig verksamhet i eget geografiskt område.
- Risk för sabotage, informationspåverkan och andra typer av hybridangrepp i vårt geografiska område kopplat till vilseledning kan genomföras.

Inriktning

- Planera för att kunna stödja andra delar av Sverige vid behov.
- Planera för inkvartering av spontanutrymda, de som omfattas av utrymning, skyddssökande och mottagande samt vård av skadade.
- Kommunikation till allmänheten i syfte att minska oro, stärka

Typsituation 5 - Fjärrangrepp

Typsituationen omfattar fientlig fjärrbekämpning av civil infrastruktur, militär förmåga och tätbefolkade områden som sker med konventionella långdistansvapen (främst robotar och drönare samt i mindre omfattning stridsflyg). Typsituationen innefattar också specialoperationer mot civila objekt samt militära mål, nyckelpersoner och infrastruktur med mera i enlighet med typsituation 1, hybrida hot.

Angreppet syftar till att slå ut totalförsvarsviktig verksamhet, bekämpa svenska stridskrafter och påverka svensk försvarsvilja och därmed skada svenska intressen och militär förmåga. Beroende på vad Ryssland vill uppnå, kommer fjärrangreppen att riktas mot olika delar av samhället. Det militära försvaret kan antas vara särskilt prioriterat mål, följt av infrastruktur och andra mål som ger stor påverkan på de samlade försvarsansträngningarna. Tätbefolkade områden kan bli mål för angrepp i syfte att påverka befolkningens försvarsvilja.

Lärdomar från Ukraina visar att fjärrbekämpning kan komma att genomföras med ett stort antal robotar och drönare samtidigt, i syfte att mätta det aktiva luftförsvaret (luftvärn, stridsflyg, m.m.) och uppnå största möjliga förödelse. Detta innebär att perioder av kraftiga angrepp kan följas av uppehåll i längre perioder när Ryssland förbereder en ny kraftsamling. Stationära objekt utan passivt luftförsvar, maskering eller fysiska skyddsåtgärder, kan vara enkla mål för en motståndare att bekämpa. Även om Ryssland har tillgång till flera olika typer av system för fjärrbekämpning och kan anpassa dessa för att uppnå önskad effekt, kommer Ryssland att prioritera mål där önskad effekt kan uppnås med så små resurser som möjligt.

Konsekvenser av typsituation 5

- Om angreppen riktas mot norra Sveriges nationella och regionala infrastruktur eller samhällsviktig verksamhet uppstår stora konsekvenser på samhället.
- Om angreppen riktas mot andra delar av Sverige kan vårt geografiska område få en stödjande funktion. Delar av området kan vara lämpligt för inkvartering.
- Människor kan behöva söka skydd i skyddsrum och andra skyddade platser till följd av motståndarens bekämpning. Områden påverkade av strider och bekämpning kan behöva utrymmas och människor och djur inkvarteras på annan plats. Utrymning kan även ske spontant.
- Attacker eller sabotage mot personal och anläggningar inom samhällsviktig verksamhet vilket medför ökat behov av skydd och bevakning och risk för utsläpp av farliga ämnen.
- Hotbild i luftrum och till sjöss kan begränsa civila transporter. Civil luftfart kan upphöra helt, med undantag för enskilda prioriterade samhällsviktiga transporter
- Kraftigt ökat inflöde av skadade och sjuka, vilket gör att hälso- och sjukvården kommer vara hårt belastad och beroende av landets samlade resurser. Resurser och patienter behöver omfördelas och vård behöver ransoneras. Viss vård behöver utföras i skyddade utrymmen till följd av angrepp mot sjukvårdsanläggningar
- Motståndaren kan nyttja en uttrötningstaktik med exempelvis fjärrbekämpning under natten. Detta gör att utomhusvarningssystemet ständigt ljuder, vilket påverkar människors nattsömn och psykiska hälsa.
- Räddningstjänsten kan behöva genomföra insatser som inbegriper att hantera o-exploderad ammunition och minor. CBRN-stridsmedel kan inte uteslutas, liksom spridning av radioaktivitet till följd av kärnvapen eller skadade kärnkraftverk. Förstörelse av infrastruktur där det finns farliga ämnen, inklusive kemisk industri, kan leda till spridning av oljeprodukter, explosivämnesrester och metaller i mark och vatten, med skador på människor och miljö.
- Räddningsinsatser behöver prioriteras betydligt hårdare än i fredstid och utifrån totalförsvarsnytta. Räddningstjänstresurser kan behöva flyttas inom civilområdet och inom landet för både avlösning och för att lösa specialiserade uppgifter.

Inriktning

Typsituation 6 och 7 – Förstärkning av alliansens norra flank i Finland och i Baltikumområdet

Typsituationerna omfattar att svenska och andra Nato-förband förstärker vid Natos norra flank i Finland och i Baltikumområdet med markförband samt flyg- och marinstridskrafter i syfte att försvara alliansens territorium. Inom ramen för typsituationen förekommer både defensiva och offensiva uppgifter. I typsituationen ingår transporter på och över Östersjön.

Typsituation 6 och 7 innefattar att delar av det militära försvaret ställs under Natos befäl och blir en del av operationer i alliansens norra flank (Norge och Finland) eller i Baltikumområdet. Typsituationerna innebär även att civila aktörer kan få uppgifter som sträcker sig utanför svenskt territorium eller havsområden. Offensiva uppgifter, såsom att upprätta kontroll över område som kontrollerats av motståndaren (till exempel återtagande av områden i Finland som ockuperats vid ett inledande anfall), förväntas medföra fler skadade och döda för det militära försvaret jämfört med defensiva uppgifter såsom att skydda eller övervaka ett område.

Konsekvenser av typsituation 5

- Militära förband, både svenska och allierade, kommer vara närvarande i norra Sverige för transport till antingen alliansens norra flank i Finland eller Baltikumområdet.
- Både ökat antal sjukdomsfall och ökat antal olyckor kan uppstå i vårt område
- Skadade och sjuka från andra länder behöver transporteras till vårt område för vård.
- Ökad begravningsverksamhet på grund av återtransporter av döda från andra länder.
- Understödsområden/Convoy support centre upprättas i området, vilket ställer krav på ökad mängd förnödenheter.
- Ökad belastning på infrastruktur och kommunal teknisk försörjning (vatten, avlopp etc).
- Ökad belastning på aktörer som levererar stöd och samhällsservice, sjukvårdsberedskap och kommunikation (exempelvis).
- Ökad verksamhet för aktörer kopplat till gränsverksamhet (tull, gränspolis, kommuner).
- Ökade krav på koordinering mellan de militära och de civila behoven – prioriteringar.
- Ökade samverkansbehov med aktörer i angränsande områden (både nationellt och med andra länder).
- Ökade krav på koordinering mellan de militära och de civila behoven – prioriteringar.
- Ökad hotbild och risk för störningar.

Inriktning

Slutsatser för Norra civilområdet/Norra militärregionen

Norra civilområdet/Norra militärregionen har en särskilt viktig strategisk roll för Sveriges och Natos försvar eftersom området gränsar till både Finland och Norge och inrymmer flera av landets viktiga naturtillgångar, storskaliga industrier, mineralutvinning samt elproduktion.

Strategisk betydelse och transportflöden

- Området har en strategisk betydelse på grund av att området kan behövas både för trupptransport och försörjning till både Norge, Finland och Baltikum.
- Transportkorridorer till och från norra Norge och Finland måste hållas öppna och prioriteras.

- Säker logistik, basering och förhandslagring för upprätthållandet av flera transportslag är avgörande.

Särskilda geografiska och klimatrelaterade förutsättningar

- Långa avstånd, begränsat antal reservvägar och låg befolkningstäthet skapar särskilda utmaningar för försörjning, logistik och hantering av störningar.
- Det subarktiska klimatet innebär extra belastning på både civila och militära aktörer.
- De stora älvarna bidrar med viktig vattenkraftproduktion, samtidigt som vattenkraftsdammarna ställer krav på dammhaveriplanering.
- De stora norrlandsälvarna ställer särskilda krav på logistisk hänsyn och skydd.

Militär närvaro och allierad rörlighet

- Militära förband – svenska och allierade – kommer i högre grad att vara närvarande i regionen, vilket kommer att påverka det civila samhället.
- Området fungerar som ett transiterings-, bas- och styrketillväxtområde för alliansens rörlighet, vilket innebär att militära förband – svenska och allierade – i hög grad kommer att vara närvarande i regionen, vilket kommer att påverka det civila samhället.
- Många små kommuner kan få betydande uppgifter, exempelvis som understödsområde/Convoy Support Centers.

Befolkning och samhällsfunktioner

- Målet är att befolkningen ska kunna stanna kvar på sin bostadsort och så långt som möjligt fortsätta i sin vardag även vid höjd beredskap och ytterst krig.
- Utrymning ska i möjligaste mån undvikas, men planeringen måste ta hänsyn till spontanutrymning och skyddsökande både inom Sverige och från våra grannländer.
- Särskilt utsatta grupper kan påverkas mer och behöver extra hänsyn.
- Kommunikation mellan aktörer, till media och till medborgare måste fungera under lång tid och är väsentligt för att upprätthålla försvarsvilja.
- Områdets minoritetsspråk – till exempel samiska, meänkieli och finska – måste beaktas i risk- och kriskommunikation.
- Planeringen behöver inkludera ökad byggnads- och reparationsberedskap i hela området.

Bilagor

Bilaga 1. Verksamhetsplan

Bilaga 2. Aktivitetsplan

Bilaga 3. Analysstöd för tvärgående perspektiv

Länsstyrelsen
Västerbotten

www.lansstyrelsen.se

Länstyrelsen
Västerbotten

Lägga in samtliga logotyper från aktörer som står bakom handlingsplanen? Kanske finns riktlinjer som förhindrar det.

UTKAS

Regional Handlingsplan: Verksamhetsplan

Verksamhetsplanen (bilaga 1 till Regional Handlingsplan) innehåller planering för olika verksamhetsområden på övergripande nivå. För varje verksamhetsområde anges målbild 2030, förmågemål för respektive år, samt kortfattat de aktiviteter som ska genomföras respektive år för att nå förmågemål och verksamhetsmål för 2030. Verksamhetsplanern bör revideras årligen med hänsyn till omvärldsläget och aktuella prioriteringar. Regionala rådet beslutar om inriktning för vilken verksamhet som ska genomföras kommande år.

Struktur

Flikarna i dokumentet är indelade utifrån målen för krisberedskap, skydd mot olyckor, och totalförsvar. Övningar återfinns i en egen flik, men ska sorteras in under lämpligt mål när inriktning för övningen bestämts. Om till exempel Holger 2027 ska öka förmågan inom världlandsstöd bör den återfinnas som en aktivitet inom lämpligt verksamhetsområden under målet *Bidra till det militära försvaret*.

Under respektive mål finns olika verksamhetsområden. Under målet *Bidra till det militära försvaret* kan exempel på verksamhetsområden vara världlandsstöd, A-platser, eller sambandsplanering. För varje verksamhetsområde finns angivet ett mål för 2030, årliga förmågemål, och aktiviteterna som ska bidra till målen. Aktiviteter beskrivs mer ingående i Aktivitetsplanen (Bilaga 3).

För varje verksamhetsområde ska följande information anges:

Verksamhetsområde: Kort beskrivning av verksamhetsområdet.

Aktivitet: Kort beskrivning kring vilken/vilka aktiviteter som genomförs det året (aktiviteter beskrivs mer ingående i Aktivitetsplanen).

Förmågemål: Kort beskrivning av vilken förmåga som ska uppnås respektive år. Förmågemålen bör formuleras så att de bidrar till målet 2030.

Mål 2030: Anger vilket mål inom verksamhetsområdet som ska uppfyllas till 2030.

Sammankallande aktör: Anger vilken aktör som är sammankallande till verksamhetsområdet.

Kontaktperson hos sammankallande aktör: Listar kontaktpersoner till samordnaren av den regionala handlingsplanen hos sammankallande aktör.

Mål: inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga

Verksamhetsår	Aktivitet 2027	Förslag 2027	Aktivitet 2028	Förslag 2028	Aktivitet 2029	Förslag 2029	Aktivitet 2030	Maj 2030	Sammalands aktör	Kontaktperson hos sammalands aktör	Ansvarig PC för kompetensutvärtering
A-plats verksamhet	1. LST och FM har genomfört stationsbesök genomförda på samtliga besöksstationer inom det geografiska skrämslet för samtliga b-platser. 2. Uppmätningsovervakningar genomförda på samtliga intresserade besöksstationer, strömbussar och U-bana besöksstationer, och installationsplaner utgiven till samtliga intresserade godo ads. 3. Handbok för godo ads utvecklad av FM och LST		Västerbotten har förordats att upprätta, komma och bedriva verksamhet på samtliga b-platser inom länet.	Västerbotten upprättar förordats att upprätta, komma och bedriva verksamhet på samtliga b-platser inom länet.		Västerbotten upprättar förordats att upprätta, komma och bedriva verksamhet på samtliga b-platser inom länet.				Erika Gustafsson erika.gustafsson@samtel.se	
									Länstyrelsen Västerbotten		

Mål: Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna												
Verksamhetsområde	Aktivitet 2027	Förslagend 2027	Aktivitet 2028	Förslagend 2028	Aktivitet 2029	Förslagend 2029	Aktivitet 2030	Mål 2030	Sammanfattande översikt	Samtidsrapporten hos sammanfattande översikt	Ämning POC för investeringsinvestering	
Samtidsrapporten												
Mål, värde och utgång												
Plan för prioritering av Plan för prioriter												

[illegible]

[illegible]

Mål: minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet

[illegible]

Övning			Ansvarig PoC för kompetensinventering	
Beskrivning	Målgrupp	Ansvarig aktör		
Holger 2026-2030				
Rescue Borealis 2027				
Polestar 2026				
RSK operativ 2026				
RSK strategisk 2027				
ÖTF 2026-2027				
FM Övningar?				
Seminarieövning begravningsplatser				
Exercise Polaris?				
Del 1 träningstillfälle Holger - Övningsaktivitet				
1 ÖTF				
Övningsaktivitetet 3 ÖTF				

Aktivitet		Beskrivning
Transporter av civilpliktiga inom Övriga civilpliktsområden		Innan vi vet mer om de andra civilpliktsområdena så blir det svårt att göra något av detta. Föreslås bli en vilande aktivitet, det vill säga det tas upp vid ett senare tillfälle.
		Föreslag: Ha kvar denna aktivitet som vilande eftersom vi har tagit fram andra tillvägagångssätt att ta fram prioriteringsunderlag. Kan bli aktuell när/om vi går vidare med drivmedels/sjukvårds prioriteringarna.
		Kräver bra underlag från kontinuitetshanteringen 1. Skapa forum för handläggare som arbetar med kontinuitetshantering 2. Komma överens om acceptabel konsekvensnivå gällande olika kritiska beroenden. (Detta kan sedan ligga till grund för fördelningsnycklarna, regional prioritering). 3. I kontinuitetshantering gällande drivmedel inkludera alternativa drivmedel och fordon. Mål 1: Skapa förutsättningar för att åstadkomma effektiv prioritering av resurser. Mål 2: Skapa förståelse hos respektive aktör kring problematiken av prioritering av resurser. Genom kontinuitetshanteringsunderlaget kan försörjningskedjor identifieras, förbrukningsmaterial inom sjukvården och drivmedel.
Kontinuitetshantering		Kommunrepresentanter
Frivilliga Hälso-och sjukvård, behöver personal, vilka kan man nyttja till vilka uppgifter?		Frågan föreslås tas upp när respektive organisationer har kommit längre i sitt eget arbete. Framförallt definierat sitt eget behov. Föreslås bli en vilande aktivitet
Frivilliga Räddningstjänst, behöver personal, vilka kan man nyttja till vilka uppgifter?		Frågan föreslås tas upp när respektive organisationer har kommit längre i sitt eget arbete. Framförallt definierat sitt eget behov. Föreslås bli en vilande aktivitet
Sammanställa hur de olika civilpliktsområdena påverkar respektive aktör		Bör detta ske på en nationell eller högre regional nivå? Pågår en hel del olika utredningar. Exempelvis RTJ och civilpliktiga i ställning mot frivilliga. Föreslås bli en vilande aktivitet
Masskadeprojekt – fortsättning		1. Omhändertata resultaten av förstudien från masskadeprojektet. 2. Plan för omfördelning av personal samt förflyttning av patienter mellan region och kommun
		Victor

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-05-12

§ 97

Diariernr: KS-2026/00427

Kommunstyrelsens delegationsordning

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

att fastställa Kommunstyrelsens delegationsordning enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Delegationsordningen föreslås revideras enligt följande.

Delegationsordningen har reviderats och förtydligats i de delar som avser Upphandling med anledning av ny policy och riktlinje för upphandling och inköp. Enligt policyn är alla nämnder egna upphandlande myndigheter och behöver se över sin delegationsordning. Vilket också innebär att inga delar under avsnitt 4 Ekonomi och inköp är gemensamt för alla nämnder. Upphandlingsbyrån ska ha en expert- och konsultativ roll både inom KS och för övriga nämnder. Beslut om upphandling ska ligga i linjen därför har delegation flyttats från Upphandlingschef etc till Stadsdirektör med rätt att vidaredelegera.

Stadsdirektör har getts delegation att föra kommunstyrelsens talan och avge yttrande i ärende eller mål vid domstol eller annan myndighet.

Delegation har getts till behöriga personer inom visselblåsarfunktionen med anledning av ny riktlinje för Visselblåsare.

Under avsnitt 5 Mark och exploatering har delegation givits direkt till Avdelningschef för Mark och exploatering för att harmonisera med delegation direkt till ansvariga chefer inom andra områden. Det har också gjorts ett tillägg kopplat till bidrag för förorenade områden.

Under avsnitt 6 Personalärenden har det gjorts några tillägg kopplat till registerkontroller samt några förtydliganden av befintliga punkter.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-05-12

Det har även gjorts vissa mindre justeringar i delegationsordningen i övrigt. För att få en fullständig bild, se delegationsordning med ändringar.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens delegationsordning
Kommunstyrelsens delegationsordning med ändringar

Beredningsansvariga

Malin Ärlebrandt
Maria Törnblom
Linda Thelberg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Särskilt uttalande

Bore Sköld (V) deltar inte i beslutet. Återkommer i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Nämnderna
Stadsledningskontorets ledningsgrupp

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Delegationsordning: Kommunstyrelsen

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2026/00427

Datum och paragraf för beslutet:
2026-05-12, § 97

Dokumenttyp:
Delegationsordning

Giltighetstid:
Tills vidare

Dokumentansvarig:
SLK – Avdelningen för ekonomi och styrning

Innehåll

1. Gemensamma avsnitt för alla nämnder	3
2. Allmänt om delegering.....	3
3. Administration och allmänna ärenden	8
4. Ekonomi och inköp.....	11
5. Mark och exploatering	21
6. Personalärenden	27

1. Gemensamma avsnitt för alla nämnder

Avsnitt 2 samt avsnitt 6 gäller för alla nämnder i Umeå kommun.

2. Allmänt om delegering

Beslutanderätt i kommunen

Förutsättningar och syfte

En nämnd har rätt att fatta beslut i de ärenden som ligger inom deras uppdrag/delegation enligt reglementet eller enligt specifika uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnden får i sin tur delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap. 37-39 §§ kommunallagen).

Syftet med delegation av beslutanderätten är att avlasta nämnden i rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Delegerad beslutanderätt gäller även för vikarie eller förordnad ställföreträdare. Ersättare får endast träda in i delegatens ställe när delegaten är frånvarande pga. sjukdom, ledighet, semester, tjänsteresa eller dylikt.

Vad är ett beslut?

Det är enbart beslutsfattande som omfattas av delegationsordningen. Kännetecknande för ett beslut är att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar, ta ställning till olika alternativ samt att beslutet har rättsverkningar vilket gör att det i regel är överklagbart. Förberedande eller verkställande åtgärder grundas i regel på instruktion, tjänsteställning eller liknande och omfattas inte av denna delegationsordning.

Gränsdragningen mellan beslut och verkställighet kan vara svår att göra. Bedömningen måste göras från fall till fall. Många beslut som är ren verkställighet rör myndighetsinterna frågor, till exempel gäller det i stor utsträckning personalärenden. Av särskild förteckning, framtagen av HR-funktionen vid Stadsledningskontoret, framgår vad som är att betrakta som verkställighet när det gäller personalärenden.

Delegeringens giltighetstid

Delegering enligt delegationsordningen gäller tills vidare. Nämnden kan återkalla eller ändra delegeringen generellt eller i ett visst ärende.

Delegeringsförbud

Nämnden får inte delegera beslutanderätten i:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- framställningar eller yttranden till fullmäktige
- yttranden över beslut som har tagits av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige och som har överklagats
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Beslut får inte delegeras till en automatiserad beslutsfunktion när det gäller ärenden där beslut kan överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap kommunallagen (laglighetsprövning), ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling, eller ärenden om auktorisations- eller valfrihetssystem.

Vidaredelegering

Nämnden kan ge en förvaltningschef inom nämndens område rätten att vidaredelegera. Det är endast förvaltningschef som kan få den rätten. Förvaltningschefens beslut om vidaredelegering ska dokumenteras och anmälas till nämnden. Stadsdirektören är förvaltningschef för Kommunstyrelsens områden (anges som Stadsdirektör i detta dokument).

Jäv

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det. En förtroendevald eller tjänsteperson som är jävig får inte delta eller närvara vid handläggningen av ett ärende.

Brådskande ärenden

En nämnd får genom delegation uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Besluten ska anmälas till nämnden vid nästa sammanträde.

Utformning och anmälan

Ett beslut som har fattats med stöd av delegation (delegationsbeslut) ska innehålla ett tydligt ställningstagande och motiveringen till detta. Beslut ska som huvudregel vara skriftligt.

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning delegationsbeslut ska anmälas till den. Anmälan är ett sätt för nämnden att följa verksamheten och beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning får en tidsbestämd överklagandetid. Av delegationsordningen ska det framgå vilka beslut som ska anmälas till nämnden och vilka beslut som ska anmälas till förvaltningschefen efter vidaredelegering. Delegation i brådskande ärenden ska alltid anmälas.

Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet är sådant att det kan laglighetsprövas (se avsnittet överklagande nedan).

Överklagande

Delegationsbeslut kan, liksom nämndens beslut överklagas antingen genom laglighetsprövning enligt kommunallagen eller genom förvaltningsbesvär enligt den speciallag som tillämpats eller med stöd av förvaltningslagen.

Överklagande enligt kommunallagen ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännages på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tiden för en överklagandet av en gemensam nämnds beslut räknas från det att tillkännagivandet gjorts på anslagstavlorna i samtliga samverkande kommuner.

Överklagande med stöd av speciallag eller förvaltningslagen (myndighetsutövning) ska ha kommit in till den beslutande myndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar beslutet fick del av beslutet.

Ett överklagbart myndighetsutövningsbeslut ska förses med information om hur man överklagar. En sådan överklagandehänvisning behövs inte för ett beslut som kan laglighetsprövas.

Ärenden som saknas i delegationsordningen

Ärenden som inte finns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning klart framgår att det är nämnden som ska besluta. I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

Attestreglemente

Delegationsbeslut ska inte förväxlas med attesträtt. Attest innebär kontroll av ekonomiska händelser (en händelse som har effekt på kommunens ekonomi) och attesträtt är en behörighet att belasta viss verksamhet med kostnader eller utgifter. Regler om attesträtt finns i attestreglementet för Umeå kommun. I attestreglementet anges hur attestering ska gå till. Vem som har attesträtt bestäms utifrån den attestberättigades arbetsuppgifter och organisatoriska tillhörighet.

Relaterade styrdokument

Reglemente för styrelse och nämnder

Arbetsordning för Kommunstyrelsen, hållbarhetsutskottet, näringslivs- och arbetsutskottet samt planeringsutskottet

Förteckning över vad som anses som verkställighet när det gäller personalärenden

Förkortningar och definitioner

KL – Kommunallagen (2017:725)

FL – Förvaltningslagen (2017:900)

OSL – Offentlighets och sekretesslagen (2009:400)

LAS – Lag (1982:80) om anställningsskydd

LOA – Lag (1994:260) om offentlig anställning

MBL – Medbestämmandelagen (1976:580)

FC - förvaltningschef

VC- verksamhetschef

Förvaltningschef - högst ansvarig tjänsteperson för respektive förvaltning i kommunen.

Verksamhetschef - chef direkt underställd förvaltningschef. Hit hör även de som är biträdande verksamhetschef.

3. Administration och allmänna ärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
1.	Föra kommunstyrelsens talan och avge yttrande i ärende eller mål vid domstol eller annan myndighet. Gäller inte ärenden enligt 6 kap. 38 § KL. Delegationen omfattar även att ta ställning till om beslut ska överklagas samt i så fall överklaga. Fullmakt till chefsjurist och kommunjurister att företräda kommunstyrelsen där den själv har att föra sin talan finns i separat beslut.	6 kap 15 § KL	Stadsdirektör	Anmälan till nämnd
2.	Myndighetens beslut att vägra lämna ut handling eller lämna ut handling med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att yppa handlingens innehåll eller annars foga över handlingen	6 kap 3 § OSL	Stadsdirektör Chefsjurist Kommunjurist Stadsarkivarie för handlingar inom stadsarkivet Behöriga personer i visselblåsarfunktionen	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
3.	Avvisning av för sent inkommande överklagande. Ett översändande av ett överklagande som har kommit in i rätt tid och som inte omprövas är verkställighet och behöver inte delegeras.	45 § FL	Stadsdirektör Chefsjurist Kommunjurist	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
4.	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas kommunallagen	6 kap 39 § KL	Ordföranden	Anmälan till nämnd

5.	Besluta om gallring, bevarande av allmänna handlingar och dokument-hanteringsplaner för verksamheter inom kommunstyrelsen Besluta om gallring som arkivmyndighet	Arkivlagen	Stadsdirektör Stadsarkivarie	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd. Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
6.	Att som arkivmyndighet vara samrådspart, besluta att ta över arkiv, besluta i tillsynsfrågor och besluta i arkivfrågor som inte regleras på annat sätt		Stadsarkivarie	Anmälan till nämnd förutom i rollen som samrådspart
7.	Myndighetens rätt som personuppgiftsansvarig att besluta enligt art. 12.5 och 15–21 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679) Delegationen innebär även rätt att avge yttrande till domstol då myndighetens beslut överklagas.	art. 12.5 och 15–21 i EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679) 7 kap. 2 § lag (2018:218) med komplett-erande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.	Stadsdirektör Behöriga personer i vissel-blåsarfunktionen	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
8.	Rätt att teckna personuppgiftsbiträdesavtal	art. 28 EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679)	Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering.

9.	Besluta om att fastställa konsekvensbedömning	art. 35 EU:s dataskydds-förordning (EU 2016/679)	Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
10	Besluta om att teckna datadelningsavtal	art. 26 EU:s dataskydds-förordning (EU 2016/679)	Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
11	Rätt att underteckna handlingar i projekt där kommunens firmatecknare efterfrågas		Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
12	Rätt att för stiftelser och fonder med anknuten förvaltning där Umeå kommun är förvaltare: -underteckna årsredovisning och årssammanställning -utse registeransvarig/ registertecknare -utse deklarationsombud -teckna firma		Stadsdirektör Ekonomidirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering

4. Ekonomi och inköp

Finansiering

Umeå kommuns finanspolicy detaljeras genom ”Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet KS-2016/00825” som antas av kommunfullmäktige samt en delegationsordning som antas av kommunstyrelsen. Till Umeå kommuns externa motparter är delegationen utformad utifrån nedan angivna personer och dess befogenheter.

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
13.	Beslut om, samt verkställande av beslutet genom undertecknande, avtal och övriga handlingar för Umeå kommuns räkning avseende ekonomi- och finansrelaterade områden , exklusive upphandlingsärenden, delegeras till två i förening		Ekonomidirektör Finanschef Budgetchef Redovisningschef	Ingen anmälan till nämnd
14.	Beslut om affärsuppgörelse för Umeå kommuns räkning avseende upplåning (inklusive leasing), utlåning, derivater och likviditetsförvaltning i enlighet med ”Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet”		Ekonomidirektör Portföljförvaltare Finanschef Budgetchef	Anmälan till nämnd (via månatlig finansrapport)
15.	För verkställande av beslut genom undertecknande av affärsavtal för Umeå kommuns räkning avseende upplåning (inklusive leasing), utlåning, derivater		Finanschef Ekonomidirektör Budgetchef	Anmälan till nämnd (via månatlig finansrapport)

	och likviditetsförvaltning utses den person som behörigt enligt ovan utfört affären tillsammans med ytterligare en av			
16.	För verkställande av KFs beslut genom underteck- nande av handlingar för Umeå kommuns räkning avseende borgen, garantier och säkerheter delegeras till två i förening		Ekonomidirektör Budgetchef Finanschef	Anmälan till nämnd (via månatlig finansrapport)
17.	Tecknande av avtal för kreditkort , inom gällande ramavtal för Umeå kommuns räkning		Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
18.	Beslut om skuldsanering och ackordsuppgörelser i enlighet med kommunens riktlinje för kredit- och kravverksamhet		Redovisningschef	Anmälan till nämnd
19.	Beslut om anstånd för betalning av kundfordran där grundfordran är över 1 prisbasbelopp eller där tidsfristen är längre än 3 månader		Stadsdirektör Redovisningschef	Anmälan till nämnd
20.	Beslut om avbetalningsplan för kundfordran där grund- fordran är över 1 prisbas- belopp eller tidsfristen är längre än 12 månader		Stadsdirektör Redovisningschef	Anmälan till nämnd

21.	Beslut om fördelning av statsbidrag för minoritetspolitiska insatser		Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd Anmälan enbart till stadsdirektör efter vidaredelegering
-----	--	--	---------------	---

Krafthandel

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
22.	Beslut om, samt verkställande av beslut genom undertecknande av avtal och övriga handlingar för Umeå kommuns elhandelsverksamhet, utöver nedan nämnda operativa elhandelsaffärer, delegeras till två i förening.		Finanschef Ekonomidirektör Portföljförvaltare	Anmälan till nämnd
23.	Beslut om fullmakt: Att för Umeå kommuns räkning ingå avtal avseende <i>köp och försäljning av finansiella elderivat och elcertifikat</i> samt verkställa beslut genom undertecknande eller elektroniskt godkännande av affärsunderlag, till anställda i Umeå Energi Elhandel AB var för sig.		Stadsdirektör	Ingen anmälan till nämnd

24.	Beslut om fullmakt: Att för Umeå kommuns räkning handlägga produktionsoptimering och "fiktiv körning" till anställda i Umeå Energi Elhandel AB var för sig.		Stadsdirektör	Ingen anmälan till nämnd
-----	---	--	---------------	--------------------------

Utvecklingsanslaget

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
25.	Besluta om medel ur anslag för oförutsedda behov och civil beredskap		KSNAU	Anmälan till nämnd
26.	Besluta om medel ur utvecklingsanslaget för tillväxt		KSNAU	Anmälan till nämnd

Upphandling varor, tjänster och koncessioner

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
Över tröskelvärdet				
27.	Godkänna upphandlingsdokument över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		KSNAU	Anmälan till nämnd
28.	Fatta tilldelningsbeslut, teckna tilldelning samt avtal över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal om ramavtal och specifikt köp. <u>Besluta om förändringar/ förlängning av befintliga avtal</u> samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny leverantör vid eventuellt företagsövertagande <u>endast efter konsultation med Upphandlingsenheten.</u>		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
Under tröskelvärdet				
29.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
30.	Avtalstecknande under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal om		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd

	ramavtal och specifikt köp. Besluta om <u>förändringar/</u> <u>förlängning av befintliga</u> <u>avtal</u> samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny leverantör vid eventuellt företagsövertagande <u>endast</u> <u>efter konsultation med</u> <u>Upphandlingsenheten.</u>			
Upp till direktupphandlingsgränsen				
31.	Godkänna upphandlings- dokument, fatta tilldel- ningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Ingen Anmälan till nämnd
32.	Avtalstecknande direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Ingen Anmälan till nämnd eller stadsdirektör

Upphandling byggentreprenad, anläggnings- eller installationsarbeten

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
Över tröskelvärde				
33.	Godkänna upphandlings- dokument över tröskelvärde byggentreprenad se upphandlingsmyndigheten.se		KSNAU	Anmälan till nämnd

34.	Fatta tilldelningsbeslut, teckna tilldelning samt avtal över tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal om ramavtal och specifikt köp. <u>Besluta om förändringar/förlängningar av befintliga avtal</u> samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny leverantör vid eventuellt företagsövertagande <u>endast efter konsultation med Upphandlingsenheten.</u>		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
Under tröskelvärde				
35.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
36.	Avtalstecknande under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal om ramavtal och specifikt köp. <u>Besluta om förändringar/förlängning av befintliga avtal</u> samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny leverantör vid eventuellt företagsövertagande <u>endast efter konsultation med Upphandlingsenheten.</u>		Stadsdirektör	Stadsdirektör- rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd

Upp till direktupphandlingsgräns				
37.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling byggentreprenad, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd
38.	Avtalstecknande direktupphandling byggentreprenad, se upphandlingsmyndigheten.se		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd

Upphandling Övrigt

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
39.	Beslut om hävning och uppsägning av avtal som är ingångna utifrån upphandling enligt LOU, LUK, LUFS och LOV Innan beslut om hävning måste Upphandlingsenheten konsulteras.		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
40.	Besluta om kommunens handläggning av överprövning vid förvaltningsdomstol		Upphandlingschef Enhetschef inköp och upphandling Ekonomidirektör	Ingen anmälan till nämnd
41.	Uppsägning av avtal som föregåtts av upphandling eller direktupphandling.		Stadsdirektör	Stadsdirektör – rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd om värdet överstiger

	Innan uppsägning av avtal måste Upphandlingsenheten konsulteras. Uppsägning av kommun-gemensamma avtal sker i samråd med kommunens verksamheter			tröskelvärdena enligt delegations-ordningen
42.	Beslut om att avbryta en upphandling, över direktupphandlingsgränsen. Innan beslut om att avbryta en upphandling måste Upphandlingsenheten konsulteras.		Stadsdirektör	Stadsdirektör- Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd
43.	Fatta beslut om att godkänna parter som tecknar samverkansavtal med kommunen i egenskap av inköpscentral		KSNAU	Anmälan till nämnd
44.	Fatta beslut om anslutning till annan inköpscentral, över tröskelvärdet		KSNAU	Anmälan till nämnd
45.	Fatta beslut om anslutning till annan inköpscentral, under tröskelvärdet		Stadsdirektör	Stadsdirektör – Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd

Attest

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
46.	Utse attestanter		Stadsdirektör	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör efter vidaredelegering
47.	Attest av kostnader som avser stadsdirektören		HR-direktör	Ingen anmälan till nämnd

5. Mark och exploatering

Förvärv

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
48.	Förvärv av fast egendom, byggnader och anläggningar genom köp, byte och fastighetsreglering avseende värden upp till tre miljoner kronor (3 000 000 kr) och oavsett belopp i ärenden där exploateringsavtal träffats. Delegationen omfattar inte bebyggda fastigheter som ska ligga under tekniska nämndens ansvar.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd även efter vidaredelegering
49.	Förvärv av fast egendom, byggnader och anläggningar genom köp, byte och fastighetsreglering avseende värden upp till femhundra tusen (500 000 kr).		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd även efter vidaredelegering

Försäljning

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
50.	Försäljning av fastigheter efter <u>anbudsförfarande</u> oavsett belopp där nämndsbeslut finns om försäljning. Delegationen		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd även efter vidaredelegering

	omfattar inte bebyggda fastigheter som ligger under tekniska nämndens ansvar.			
51.	Överlåtelse av fast egendom, byggnader och anläggningar <u>genom försäljning, byte och fastighetsreglering</u> avseende värden upp till tre miljoner (3 000 000) kronor och oavsett belopp i ärenden där nämndsbeslut finns om markanvisning eller där exploateringsavtal träffats.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd även efter vidaredelegering
52.	Överlåtelse av fast egendom, byggnader och anläggningar genom, försäljning, byte och fastighetsreglering avseende värden upp till femhundra tusen (500 000) kr.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd även efter vidaredelegering
53.	Teckna markanvisningsavtal avseende småhustomter till privatpersoner för s k egenregibyggen och avseende verksamhetstomter där fördelningen inte bedöms principiellt viktig		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör

54.	Förlänga markanvisningar som Kommunstyrelsens planeringsutskott beslutat om i maximalt sex månader.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
-----	---	--	---	--

Yttranden och att föra talan

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
55.	Lämna "grannemedgivande" i samband med bygglov.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
56.	Ansöka om fastighetsbildning och förande av kommunens talan i fastighetsbildningsärenden, representera kommunen i samfällighetsföreningar, träffa planavtal och liknande.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör

Övrigt

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
57.	Upplåta eller belasta kommunens fastigheter med tomträtt.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
58.	Rätt att i mark- och fastighetsärenden omförhandla villkoren i befintliga tomträttsavtal samt att besluta om dödning av tomträtt.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
59.	Anskaffa rätt till utrymme på annans mark, i byggnader eller anläggningar med arrenderätt, servitut, ledningsrätt, vägrätt eller liknande samt uppsägning av desamma.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
60.	Upplåta och belasta kommunens fastigheter med arrenderätt, servitut, ledningsrätt, vägrätt eller liknande samt säga upp motsvarande rättigheter.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
61.	Tillämpning av regler avseende gatukostnader med mera enligt PBL.		Stadsdirektör	Anmälan till nämnd

62.	Skriva ned och återlämna säkerheter som ställts av exploatör till kommunen i enlighet med exploateringsavtal. Återlämning sker när godkänd slutbesiktning av anläggningen som avses i avtalet har skett, nedskrivning kan ske om anläggningen byggs etappvis och kommunen bedömer att respektive etapp är färdigställd.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
63.	Handläggning av samtliga inteckningsåtgärder som kan förekomma i avtal med kommunen och kommunens fastigheter. Handläggning av inskrivningsåtgärder.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
64.	Kvittens av köpeskillingar.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
65.	Rätt att, utöver de projekt som redovisas i plan för utgifter och inkomster för exploateringsverksamheten, starta upp förstudie till nytt exploateringsprojekt i de fall kostnaden beräknas falla under beloppsgränsen 1 000 tkr per projekt innan ny plan godkänns.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör

66.	Rätt att avgöra vilka objekt som kommunen ska söka bidrag för, samt göra ansökan, hos Naturvårdsverket, gällande undersökning och sanering av förorenade områden på både privat och kommunal mark.		Stadsdirektör Avdelningschef mark och exploatering	Stadsdirektör - rätt att vidaredelegera Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör
-----	--	--	---	--

6. Personalärenden

	Uppgift	Lagrum	Delegat	Rätt att vidaredelegera Anmälan till nämnd/FC
67.	Fullmakt till förhandlingschef, biträdande förhandlingschef och förhandlare i arbetsgivarärenden finns i separat beslut			
68.	Förteckning av vad som är verkställighet i personalärenden		Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Ingen anmälan till nämnd
69.	Förhandling vid verksamhetsövergång	LAS MBL	Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Process i dialog med förvaltningschef alt. verksamhetschef. Anmälan till nämnd av SLK HR.
70.	Förhandling vid upphandling rörande kommungemensamma processer	38 § MBL	Stadsdirektör	Process i samråd med upphandlingsenheten. Anmälan till nämnd av stadsdirektören
71.	Förhandling vid upphandling	38 § MBL	Verksamhetschef	Process i samråd med upphandlingsenheten. Anmälan till nämnd av verksamhetschef
72.	Beslut om avsked	LAS	Förvaltningschef	Process i dialog med förhandlingschef, biträdande förhandlingschef, förhandlare Anmälan till nämnd av SLK HR.

73.	Uppsägning på grund av arbetsbrist	LAS, gällande kollektiv- avtal	Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Process i dialog med verksamhetschef alt. förvaltningschef. Anmälan till nämnd av SLK HR.
74.	Uppsägning av personliga skäl	LAS	Verksamhetschef	Process i dialog med HR-chef. Anmälan till nämnd av SLK HR.
75.	Överenskommelse om avslut av anställning med medarbetare (med belopp upp till 12 månadslöner)		HR-chef Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Process i dialog med verksamhetschef alt. förvaltningschef. Anmälan till nämnd av SLK HR.
76.	Överenskommelse om avslut av medarbetare (med belopp över 12 månadslöner)		Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef HR-direktör	Process i dialog med förvaltningschef. Anmälan till nämnd av SLK HR.
77.	Beslut om förbud av bisyssla	LOA, gällande kollektiv- avtal och Umeå kommuns riktlinje rörande bisysslor	Verksamhetschef	Förhandlingsskyldighet enligt MBL §11 föreligger vid förbud enligt kollektivavtal. Anmälan till nämnd av SLK HR årligen.
78.	Fastställa ingångslöner	Kommun- styrelsens regle- mente	Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Anmälan till nämnd av SLK HR årligen.

79.	Justering* av löneskuldsbelopp överstigande 50 000 kr brutto (genom skriftlig överenskommelse, löneskuld) <i>*Med justering avses en mindre justering av löneskuldsbeloppet. Justering avser inte stora delar eller hela löneskuldsbeloppet.</i>	Lag (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt Kollektivavtal om korrigering av preliminär lön m.m. (1981)	Ansvarig chefs överordnande chef	Process i samråd med förvaltningens HR. För belopp under 50 000 kr brutto, se beslutsmandat i förteckning <i>"Verkställighetsbeslut i personalfrågor"</i> Ingen anmälan till nämnd.
80.	Avbetalningsplan 10 månader eller längre (genom skriftlig överenskommelse, löneskuld)		Ansvarig chefs överordnande chef	Process i samråd med förvaltningens HR. För avbetalningsplaner upp till 9 månader, se beslutsmandat i förteckning <i>"Verkställighetsbeslut i personalfrågor"</i> Ingen anmälan till nämnd.
81.	Besluta om vilka befattningar som ska omfattas av registerkontroller från belastnings- och misstankeregister inför arbete		Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Ingen anmälan till nämnd.
82.	Besluta om undantag från förnyad registerkontroll inför återanställning i samma befattning inom viss tid från senaste registerkontrollen		Förhandlingschef Biträdande förhandlingschef Förhandlare	Ingen anmälan till nämnd.

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-06-02

§ 115

Diariennr: KS-2026/00521

Anvisning för verksamhetsplanering i nämnder och bolag 2027

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa anvisning för nämnder och bolags verksamhetsplanering 2027 enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

I juni fastställer kommunfullmäktige planeringsdirektiv och budget för nästkommande år. Sedan fortsätter arbetet i nämnder och bolag med att ta fram en mer detaljerad verksamhetsplanering och budget för sin organisation. Kommunstyrelsen beslutar om anvisning/regler för verksamhetsplanering. Inga innehållsmässiga förändringar är gjorda sedan tidigare år. Anvisningen utgår från de förhållningsätt och krav som framgår i kommunfullmäktiges styrdokument:

- Riktlinje för planeringsprocess (KF 2024-04-29)
- Riktlinje för aktiverande styrning (KF 2021-03-29)
- Riktlinje för ägarstyrning (KF 2021-03-29)
- Riktlinje för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare (KF 2025-08-25)
- Riktlinje för Intern styrning och kontroll (KF 2011-05-28)

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Anvisning för verksamhetsplanering i nämnder och bolag 2027

Beredningsansvariga

Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 2 av 2

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-06-02

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet inklusive underlag ska skickas till

Kommunens nämnder och Umeå kommunföretag AB

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Anvisning för nämnder och bolags verksamhetsplanering 2027

Inledning och bakgrund	2
Syfte	2
Vilka styrs.....	2
Relaterade styrdokument	2
Krav på planeringsprocess i kommunens egna nämnder	3
Verksamhetsplanens innehåll för egna nämnder	3
Tidplan	5
Anmälan till kommunfullmäktige/kommunstyrelse	5
Riskanalys och plan för internkontroll	6
Krav på planeringsprocess i gemensamma nämnder	6
Krav på planeringsprocess i kommunens helägda bolag	7
Krav på planeringsprocess i delägda bolag	7

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2026/00521

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2026-06-02 §

Dokumentansvarig:
SLK avd för Ekonomi och
styrning

Dokumenttyp:
Anvisning

Giltighetstid:
Giltig för planering inför
2027

Dokumentet styr
Nämnder och bolag

Inledning och bakgrund

Kommunfullmäktige beslutar varje år om planeringsdirektiv och budget. Det är ett politiskt beslutat dokument som lägger grunden för kommunens planering av verksamhet och ekonomi. Det beskriver bland annat hur kommunens pengar ska fördelas mellan olika nämnder och ger dem uppdrag att arbeta med.

Fullmäktiges beslutade planeringsdirektiv och budget utgör grunden för fortsatt planering i nämnder och bolag.

Syfte

Syftet med denna anvisning är att tydliggöra hur nämnder och bolag ska upprätta verksamhetsplan/affärsplan och budget för kommande verksamhetsår.

Vilka styrs

Denna anvisning gäller för kommunens nämnder och bolag. Observera att specifik anvisning för gemensamma nämnder och delägda bolag återfinns under egna rubriker.

Relaterade styrdokument

Riktlinjer för planeringsprocess (KF 2024-04-29)

Riktlinjer för aktiverande styrning (KF 2021-03-29)

Riktlinjer för ägarstyrning (KF 2021-03-29)

Riktlinjer för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare (KF 2025-08-25)

Riktlinjer för Intern styrning och kontroll (KF 2011-05-28)

Handledning för intern styrning och kontroll (KS 2019-01-15)

Krav på planeringsprocess i kommunens egna nämnder

I verksamhetsplan och budget konkretiserar och beskriver nämnden den styrning och planering som ska vara gällande för nämndens verksamheter under kommande verksamhetsår. Utgångspunkter för verksamhetsplanering är;

- det planeringsdirektiv och den budgetram kommunfullmäktige fastställt för kommande år
- nämndreglemente fastställt av kommunfullmäktige
- övriga styrdokument som är gällande för nämnden

Efter att kommunfullmäktige fastställt planeringsdirektiv och budget för kommande år ska varje nämnd upprätta/revidera verksamhetsplan och budget för nämnden. Nämnden beslutar om hur budgetram fördelas mellan nämndens verksamheter. Nämnd ansvarar för att det finns en aktuell nämndbudget som överensstämmer med kommunfullmäktiges beslutade ram, kompletterad med eventuella tilläggsanslag. Som stöd tillhandahåller stadsledningskontoret en mall på intranätet som är frivillig att använda.

Verksamhetsplanens innehåll för egna nämnder

Nämnden har befogenhet att utifrån nämndens behov och förutsättningar avgöra utformning och detaljeringsnivå i nämndens verksamhetsplan. Nämndens verksamhetsplan ska däremot alltid innehålla följande delar.

- **Grunduppdrag samt nämndens planering för grunduppdragets genomförande.**

I verksamhetsplanen ska av kommunfullmäktige fastställt grunduppdrag för nämnden infogas. Nämnden har mandat att:

- fastställa utformning och detaljeringsnivå i den styrning och planering som krävs för att verkställa grunduppdraget.
- Bedöma behov av och fastställa nämndspecifika mål, tilläggsuppdrag, indikatorer/nyckeltal (process-, resurs, resultat och /eller effektmått)
- Bedöma och infoga den planering som behövs för att styra och följa att nämndens verksamheter utvecklas i önskad riktning.

Nämndens prioritering och fördelning av resurser för verkställande av nämndens grunduppdrag ska framgå av nämndens budget.

I verksamhetsplanen ska det framgå på vilket sätt nämnden avser att följa upp sitt grunduppdrag och vilka underlag som nämnden tänker nyttja för att bedöma grunduppdragets genomförande. Observera att om nämnd väljer att använda nyckeltal/indikatorer i sin styrning och uppföljning bör nämnden prioritera sådana nyckeltal/indikatorer som kan följas över tid och som är möjliga att följa utan kostsam administration. Specifika nyckeltal/indikatorer och statistikuppgifter som nämnden kontinuerligt avser nyttja vid rapportering till Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige bör synliggöras med kommentar, fotnot eller liknande.

Större verksamhetsutvecklingsinsatser eller andra åtgärder som syftar till att förbättra förutsättningarna att genomföra nämndens grunduppdrag kan med fördel beskrivas i nämndens verksamhetsplan och framgå i nämndens budget.

Om kommunfullmäktige fattat beslut som förändrar nämndens grunduppdrag, åtaganden eller ansvar ska nämndens verksamhetsplan särskilt belysa den omställning detta innebär samt översiktlig beskrivning av planeringen för denna omställning.

- **Planering avseende inriktningsmål och program**

I verksamhetsplan ska eventuella inriktningsmål som tilldelats nämnden, samt beskrivning av eventuella åtaganden/satsningar som nämnden tänker genomföra, framgå. Nämnden bör kortfattat beskriva hur den avser arbeta med dessa och hur återrapportering till nämnd ska ske. Under förutsättning att fullmäktige avdelat medel för arbete med destinerade inriktningsmål ska fördelning av dessa medel och de medel nämnden själv avsätter framgå i budgeten.

- **Planering avseende tilläggsuppdrag**

I verksamhetsplanen ska eventuella tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige som tilldelats nämnden framgå. Nämnden bör kortfattat beskriva hur den tänker verkställa dessa.

- **Drift- och investeringsbudget**

Nämnden ska upprätta nämndbudget (ekonomisk plan) för kommande verksamhetsår. I nämndens budget ska fördelning mellan verksamheter framgå. När nämnden väljer att avdela medel för specifika satsningar och åtaganden ska det belysas för att klargöra fördelning och prioritering.

- **Arbete med personalpolitiska mål**

Nämnden ska i sin verksamhetsplan beskriva planering samt eventuell nämndspecifik styrning och konkretisering av de personalpolitiska mål kommunfullmäktige fastställt.

Nämndens ska analysera nämndspecifika förutsättningar som utgångspunkt för nämndens planering. Om nämnd tilldelats specifika tilläggsuppgifter inom det personalpolitiska området ska dessa framgå i verksamhetsplanen.

- **Nämndens kompetensförsörjningsplan**

Nämnden ska i sin verksamhetsplan beskriva sin planering för kompetensförsörjning. Om nämnden avdelar specifika medel för kompetensförsörjning bör dessa framgå i nämndens detaljbudget. Har nämnden utarbetat en separat kompetensförsörjningsplan kan den med fördel biläggas till verksamhetsplanen.

- **Styrning och uppföljning av externa utförare**

I de fall nämnden nyttjar externa utförare för att utföra verksamhet som den ansvarar för¹ ska det i verksamhetsplanen framgå hur nämnden avser styra och följa upp dessa externa utförare under kommande verksamhetsår. Om nämnden har utarbetat en separat plan för styrning och uppföljning av externa utförare ska den biläggas till verksamhetsplanen.

- **Utmaningar och möjligheter på 3-5 års sikt**

Nämnden ska med utgångspunkt i sitt grunduppdrag kortfattat beskriva arbetet med väsentliga utmaningar och möjligheter på medellång sikt (3-5 år). Beskrivningen ska uppgå till max 2 sidor A4 och biläggas verksamhetsplanen.

Tidplan

Samtliga nämnder ska fatta beslut om verksamhetsplan och budget för kommande verksamhetsår **senast 20 november**.

För att möjliggöra hantering i enlighet med skollagens bidrag på lika villkor ska Tekniska nämnden fastställa budgetfördelning på verksamhetsnivå senast i september och skyndsamt expediera sin fastställda budgetfördelning till För- och grundskolenämnd samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd.

Anmälan till kommunfullmäktige/kommunstyrelse

Nämndens fastställda verksamhetsplan och budget med eventuella bilagor expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens verksamhetsplan och budget för 2027*, vid

¹ I enlighet med den definition som framgår av kommunfullmäktiges riktlinjer för Styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare.

expediering till KS diarium ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521. Samtliga verksamhetsplaner anmäls sedan till Kommunfullmäktige i januari.

Riskanalys och plan för internkontroll

Nämnden ska i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för intern styrning och kontroll (KF 2011-05-26) samt i enlighet med kommunstyrelsens handledning (KS 2019-01-15) upprätta riskanalys och plan för intern kontroll för kommande verksamhetsår.

Tidplan och anmälan

Samtliga nämnder ska fastställa riskanalys och internkontrollplan för kommande verksamhetsår senast i november för anmälan till Kommunstyrelsen.

Av nämnd fastställd riskanalys och internkontrollplan expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens riskanalys och internkontrollplan för 2027*, vid expediering ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521.

Krav på planeringsprocess i gemensamma nämnder

Kommungemensamma nämnder upprättar verksamhetsplan och budget i enlighet med ovanstående anvisning för nämnd med hänsyn tagen till de förhållanden nämnden verkar i och de specifika reglementen och avtal som upprättats för att reglera styrning och uppföljning av den gemensamma nämndens verksamhet.

Samtliga gemensamma nämnder ska även upprätta och fastställa riskanalys och internkontrollplan för kommande verksamhetsår.

Gemensam nämnds fastställda verksamhetsplan och budget samt riskanalys och internkontrollplan överlämnas till de kommuner som ingår i den gemensamma nämnden när de fastställts, dock senast innan november månads utgång.

Anmälan

Av gemensam nämnd fastställd verksamhetsplan och budget samt riskanalys och internkontrollplan expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens verksamhetsplan och budget för 2027*, vid expediering ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521.

Krav på planeringsprocess i kommunens helägda bolag

Arbetet med att genomföra översyn och eventuell revidering av ägardirektiv inleds direkt efter kommunfullmäktiges årliga beslut om Planeringsdirektiv och de inriktningsmål/program och eventuella tilläggsuppdrag kommunfullmäktige tilldelat specifika bolag.

Revidering av ägardirektiv sker om kommunfullmäktiges beslut bedöms föranleda väsentliga förändringar i bolagets inriktning och åtaganden. Revidering av ägardirektiv sker i enlighet med kommunfullmäktiges Riktlinje för Ägarstyrning (KF 2021-03-29 §57).

Arbetet med att upprätta/revidera verksamhetsplan/affärsplan i de kommunala bolagen inleds parallellt med arbetet att bedöma och vid behov revidera ägardirektiv.

Krav på planeringsprocess i delägda bolag

När det gäller delägda bolag upprättas verksamhetsplan/affärsplan i enlighet med de ägardirektiv och aktieägaravtal som gäller för respektive bolag. Observera att Umeå kommuns inflytande över delägt bolag påverkas av ägarförhållande och den rådighet över bolaget som följer av dessa ägarförhållanden.

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

§ 139

Diariennr: KS-2025/00756

Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa skattesatsen år 2027 till 22,80

att fastställa Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppgifter till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa kommunrevisionens budget för 2027 enligt bilaga 3.

att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027 enligt bilaga 4.

att fastställa kommunfullmäktiges årshjul enligt bilaga 5.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Reservation

Anders Ågren, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Davis Kaza, för Arbetarpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för Arbetarpartiets budgetförslag.

Ärendebeskrivning

Ärendegång

Vid näringslivs- och arbetsutskottets sammanträde 19 maj 2026 lägger Socialdemokraterna fram det med Miljöpartiet gemensamma budgetförslaget samt bilaga 1 – Investeringsbudget 2027 samt plan 2028 2030 och bilaga 2 - Mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028 2030.

Vid näringslivs- och arbetsutskottets sammanträde 26 maj 2026 lägger övriga partier i utskottet sina budgetförslag.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026 lägger övriga partier i kommunstyrelsen sina budgetförslag. Samtliga partier i kommunfullmäktige har möjlighet att skriftligt anmäla in sitt budgetförslag till kommunstyrelsens möte 2 juni.

Kommunfullmäktige 15 juni 2026 (debatt och beslut) Ärendet kompletteras efter kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026 med kommunfullmäktiges presidiums förslag till beslut och handlingar:
att fastställa kommunrevisionens budget för 2027
att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027
att fastställa kommunfullmäktiges årshjul.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Beslutsunderlag

- Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030.
- Bilaga 1 – Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030
- Bilaga 2 – Mark- och exploateringsplan 2027-2030.
- Bilaga 3 – Kommunrevisionens budget för 2027.
- Bilaga 4 – Budget för lekmannarevisionen 2027.
- Bilaga 5 – Kommunfullmäktiges årshjul.
- Bilaga 6 – Viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027.
- Alliansens (M, C, L och KD) budgetförslag 2027.
- Vänsterpartiets budgetförslag 2027.
- Sverigedemokraternas budgetförslag 2027, rev. 2026-06-15.
- Arbetarpartiets budgetförslag 2027.
- KF-presidium Protokoll 2026-06-02.
- Debattregler.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning 2026-05-19

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar att presenterat planeringsdirektiv från Socialdemokraterna och Miljöpartiet inklusive bilagor är inlämnat för fortsatt ärendegång enligt beskrivning.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning 2026-05-26

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till Hans Lindbergs (S) yrkande, d.v.s.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller förslaget.

Särskilt uttalande

Anders Ågren (M), Lena Andersson (M), Mattias Larsson (C) och Bore Sköld (V) deltar inte i beslutet, då de avser lägga egna förslag till planeringsdirektiv och budget på kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Hans Lindberg (S) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C) och Veronica Kerr (KD) – Bifall till Alliansens budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,60.

Bore Sköld (V) – Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,80.

Lars Forsgren (SD) – Bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,80.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) förslag *mot* Alliansens förslag *mot* Vänsterpartiets förslag *mot* Sverigedemokraternas förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) förslag.

Reservation

Anders Ågren (M), Lena Andersson (M) och Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Bore Sköld (V) och Ellen Ström (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Vänsterpartiets budgetförslag.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Hans Lindberg, Anders Ågren, Bore Sköld, Mattias Larsson, Lars Forsgren, Mariam Salem, Hanna Lundin Jernberg, Davis Kaza, Veronica Kerr, Andreas Lundgren, Petter Nilsson, Joline Göttfert, Anders Sellström, Elin Nejne, Patrik Brännberg, Christina Bernhardsson, Maria Lindvall, Ulrik Berg, Lars Brännström, Janet Ågren, Arvid Lundberg, Moa Brydsten, Helena Smith, Lennart Arvidsson, Tomas Wennström, Maja Westling Palmberg, Lars Nilsson, Ellen Ström, Igor Hell, Lena Andersson, Sven-Olov Edvinsson, Lena Karlsson Engman, Marianne Löfstedt, Johan Asplund, Mikael Berglund, Elmer Eriksson, Åsa Bäckström, Hanna Lundin Jernberg, Ari Leinonen, Fredrik Rönn, Emma Vigren, Daniell Andersson, Linda Lotare, Mehrana Bassami, Peter Vigren, Anders Norqvist, Jan-Olov Carlsson, Mikael Tjäder och Mikael Thyni.

Yrkanden

Hans Lindberg (S), Mariam Salem (MP), Andreas Lundgren (S), Elin Nejne (S), Christina Bernhardsson (S), Lars Brännström (MP), Janet Ågren (S), Arvid Lundberg (MP), Moa Brydsten (S), Helena Smith (S), Tomas Wennström (S), Lena Karlsson Engman (S), Johan Asplund (MP), Mikael Berglund (S), Åsa Bäckström (-)(V), Ari Leinonen (S), Emma Vigren (S), Mehrana Bassami (S) och Peter Vigren (S) – Bifall till kommunstyrelsens förslag: Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Hanna Lundin Jernberg (L), Veronica Kerr (KD), Joline Göttfert (M), Anders Sellström (KD), Ulrik Berg (M), Maja Westling Palmberg (C), Igor Hell (M), Lena Andersson (M), Sven-Olov Edvinsson (C), Marianne Löfstedt (M), Elmer Eriksson (M), Fredrik Rönn (C), Anders Norqvist (L) och Mikael Thyni (M) – Bifall till

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Alliansens budgetförslag 2027 (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna) inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,60.

Bore Sköld (V), Lennart Arvidsson (V), Ellen Ström (V), Daniell Andersson (V), Linda Lotare (V) och Jan-Olov Carlsson (V) – Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Lars Forsgren (SD), Petter Nilsson (SD), Lars Nilsson (SD) och Mikael Tjäder (SD) – Bifall till Sverigedemokraternas reviderade förslag till budget 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Davis Kaza (AP) och Patrik Brännberg (AP) – Bifall till Arbetarpartiets förslag till budget 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Maria Lindvall (-)(L) – Bifall till eget förslag till budget där jag kopplar ett tillägg till Alliansens budget där avgiftsfria resor för barn och elever som reser till och från anpassad skola och LSS-fritids samt hemmet eller särskilt boende, införs.

Propositionsordning som godkänns

Ordförande informerar om att hon avser att ställa skattesatser mot varandra, därefter budgetförslag i sin helhet mot varandra och slutligen bifall mot avslag till resterande att-satser. Kommunfullmäktige godkänner propositionsordningen.

Skattesats

Bifall till skattesats 22,80 *mot* bifall till skattesats 22,60. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla att skattesatsen ska vara 22,80.

Budget i helhet

Bifall till kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030) *mot* Alliansens budgetförslag 2027 *mot* Vänsterpartiets budgetförslag 2027 *mot* Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 *mot* Arbetarpartiets budgetförslag 2027 *mot* Maria Lindvalls (-)(L) budgetförslag 2027. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag). Votering begärs.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Huvudförslag: Kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag 2027).

Motförslag: Alliansens budgetförslag 2027 *mot* Vänsterpartiets budgetförslag 2027 *mot* Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 *mot* Arbetarpartiets budgetförslag 2027 *mot* Maria Lindvalls (-)(L) budgetförslag 2027. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att som motförslag till huvudförslaget utse Alliansens budgetförslag 2027.

Voteringsproposition

Ja-röst för kommunstyrelsens förslag (S+MP) budgetförslag 2027.
Nej-röst för Alliansens budgetförslag 2027.

Omröstningsresultat

Med 31 ja-röster mot 22 nej-röster och 12 som avstår från att rösta beslutar kommunfullmäktige att bifalla kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030. Voteringslista.

Bifall mot avslag till att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa kommunrevisionens budget för 2027 enligt bilaga 3. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027 enligt bilaga 4. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Bifall mot avslag till att fastställa kommunfullmäktiges årshjul enligt bilaga 5. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Reservation

Anders Ågren, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Davis Kaza, för Arbetarpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för Arbetarpartiets budgetförslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktiges beslut inklusive det beslutade planeringsdirektivet med bilagorna 1,2, 5 och 6 skickas till nämnder och bolag.

Kommunfullmäktiges beslut inklusive det beslutade planeringsdirektivet med bilagorna 3 och 4 skickas till kommunrevisionen.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		1 317 478	1 237 519	1 033 925	850 701	4 439 623
Fastigheter		878 695	776 318	684 824	524 771	2 864 608
Brand- och räddningsnämnd		94 675	5 000	0	0	99 675
Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd beredskap	Påbörjad	14 000	0	0	0	14 000
Brandstation Umeå Östra	Påbörjad	80 675	5 000	0	0	85 675
Fritidsnämnd		10 000	8 224	229	233	18 687
Athena fritidsgård	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Ombyggnad föreningslokaler Holmsund	Nytt	7 000	8 000	0	0	15 000
Ram lokalanpassningar Fritid	Årligt ramanslag (reinvestering)	0	224	229	233	687
För- och grundskolenämnd		268 409	226 087	98 750	48 953	642 199
Brännlands skola (paviljong, tillgänglighet)	Påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Carlslundsskolan åk 7-9 nybyggnad sex paralleller	Påbörjad	500	0	0	0	500
FGN tillgänglighetsanpassningar mm	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
För- och grundskolegårdar solskydd, belysning, lek	Årligt ramanslag (reinvestering)	7 000	7 066	7 133	7 202	28 401
Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	8 000	14 000	0	0	22 000
Förskola Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	1 000	25 400	15 000	41 400
Förskola Mariedal 6 avd	Påbörjad	200	0	0	0	200
Förskola Rödåsel 2 avd	Påbörjad	9 059	0	0	0	9 059
Förskola Stöcke 6 avd	Påbörjad	20 000	41 100	0	0	61 100
Förskola Sörmjölle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 000	20 000	21 000
Förskola Tavelstjölle 6 avd	Ej påbörjad	0	20 000	42 000	0	62 000
Förskola Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	42 000	1 000	0	0	43 000
Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Grubbeskolan 2 klassrum, matsal	Påbörjad	12 500	12 500	0	0	25 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Hedlundaskolan F-6 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	Påbörjad	16 000	0	0	0	16 000
Obbola skola F-9 utbyggnad två klassrum	Påbörjad	12 000	0	0	0	12 000
Ram anpassningar förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	561	572	584	2 267
Ram anpassningar grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Rödåsel skola, anpassning	Nytt	2 000	8 000	0	0	10 000
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	8 500	54 738	16 500	0	79 738
Sandvik förskola, ombyggnation	Nytt	4 000	0	0	0	4 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	100 000	60 000	0	0	160 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		42 631	1 122	0	0	43 753
Champinjonen vux elevökn	Påbörjad	75	0	0	0	75
Ram anpassningar Gym-Vux	Påbörjad	7 556	1 122	0	0	8 678
Vasaskolan gymn elevökn	Påbörjad	35 000	0	0	0	35 000
Individ- och familjenämnd		143 290	80 302	117 503	88 383	429 479
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 1	Ej påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Daglig verksamhet Magistervägen	Påbörjad	63 714	20 000	0	0	83 714
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Påbörjad	13 000	0	0	0	13 000
Gruppboende Gimoplan	Påbörjad	0	8 864	0	0	8 864
Gruppboende Holmsund 2 plan	Ej påbörjad	20 000	1 000	0	0	21 000
Gruppboende Stenmorgärdet	Ej påbörjad	500	0	13 496	7 000	20 996
Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	49 200	50 200	99 400
Gruppboenden Prydnadsbusken 2 plan	Påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
IFN brandsäkerhet och arbetsmiljö, boenden	Nytt	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
Korttidsboende 1	Nytt	1 000	10 000	12 000	0	23 000
Korttidsboende 2	Nytt	1 000	10 000	12 000	0	23 000
Ram anp DV, anp LSS-boende mm	Årligt ramanslag (reinvestering)	18 077	18 438	18 807	19 183	74 505
Kulturnämnd		10 990	21 010	1 030	15 426	48 455
Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	14 375	14 375
Kulturverksamhet fd Lövä skola	Nytt	10 000	20 000	0	0	30 000
Ram anpassning/renovering bibliotek	Årligt ramanslag (reinvestering)	990	1 010	1 030	1 051	4 080

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		243 200	258 663	257 590	217 439	976 892
Anpassningar arena	Nytt	5 000	0	0	0	5 000
Driftkontor TN kv Schablonen 8, 11	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Hippologum	Påbörjad	11 000	0	0	0	11 000
Kontor Magistervägen	Påbörjad	23 000	0	0	0	23 000
Kök ramanslag	Årligt ramanslag (reinvestering)	11 000	11 220	11 444	11 673	45 338
Lokalanpassning ej spec.	Årligt ramanslag (reinvestering)	25 000	30 600	31 212	31 837	118 648
Lokaloptimeringar TN	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Reinvesteringar, pågående och generella	Årligt ramanslag (reinvestering)	117 000	123 540	125 111	127 413	493 064
Stadshuset Östra Stallarna	Påbörjad	0	29 075	37 956	0	67 031
Säkerhet lokaler, skolor mm	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinvesteringar klimat	Påbörjad	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)	Årligt ramanslag (reinvestering)	20 000	19 278	19 663	20 057	78 999
Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon	Påbörjad	5 500	5 800	5 900	0	17 200
Ökad civilberedskap	Påbörjad	12 000	10 406	12 514	12 624	47 544
Äldrenämnd		65 500	175 910	209 722	154 337	605 469
Olofsdal vård- och omsorgsboende	Nytt	40 000	150 000	180 000	33 000	403 000
Ram anpassning kommunala lokaler och boenden	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 500	5 610	5 722	5 837	22 669
Solgården VOB, anpassningar	Ej påbörjad	8 000	0	0	0	8 000
Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB	Ej påbörjad	0	1 600	2 000	19 600	23 200
Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	6 700	10 000	83 900	100 600
ÄN brandsäkerhet och arbetsmiljö, boenden	Nytt	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
Gator och vägar		311 812	313 009	190 604	160 467	975 893
Teknisk nämnd		311 812	313 009	190 604	160 467	975 893
Djupbäcken Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Fordon 7 år	Årligt ramanslag (reinvestering)	10 000	10 154	10 311	10 471	40 936
GC/serviceväg resecentrum Drottningv	Ej påbörjad	2 185	0	0	0	2 185
GC-bro Sävarån	Ej påbörjad	13 030	15 600	0	0	28 630
GC-väg förläng Tomternavägen	Ej påbörjad	0	0	700	1 800	2 500
GC-väg förlängning parkering & resecentrum	Ej påbörjad	2 150	0	0	0	2 150

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Humleparken inkl. GC	Ej påbörjad	3 000	3 500	0	0	6 500
Hållplats Skolgatan, Renmarkstorget	Nytt	4 000	0	0	0	4 000
Järnvägspassage Holmsund	Ej påbörjad	5 000	30 000	15 000	0	50 000
Kollektivtrafiknod Trandansen	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Kommun- & stadsdelssatsningar	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kontaktvägen	Ej påbörjad	2 000	10 000	7 500	0	19 500
Kungsvägen et 2	Påbörjad	1 000	7 000	0	0	8 000
Kungsvägen etapp 1	Påbörjad	11 250	6 750	0	0	18 000
Norra Obbolavägen	Ej påbörjad	1 405	3 595	0	0	5 000
Planskild Passage Tomterna	Ej påbörjad	11 258	11 258	0	0	22 516
Renmarkstorget	Påbörjad	0	0	15 000	0	15 000
Renmarkstorget - dagvatten*	Nytt	71 000	0	0	0	71 000
Renmarkstorget E-NORM*	Nytt	0	4 700	0	0	4 700
Rödängsvägen	Nytt	0	3 000	15 000	0	18 000
Skolgatan öst på stan, kollektivtrafik	Nytt	3 000	17 000	0	0	20 000
Skravelsjövägen i Röbäck	Ej påbörjad	500	2 000	12 500	6 000	21 000
Snödeponi Brännland	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 000	0	0	0	6 000
Snötipp	Ej påbörjad	1 000	8 000	0	0	9 000
Sopkärl	Ej påbörjad	2 500	2 500	0	0	5 000
Stadsutveckling innanför ringen (tidigare väg 503)	Påbörjad	10 000	10 000	9 500	39 500	69 000
Storgatan	Påbörjad	2 000	4 588	4 587	0	11 175
Säkra anläggningarnas standard	Årligt ramanslag (reinvestering)	61 559	62 930	64 328	66 015	254 832
Tegsbron	Ej påbörjad	0	0	5 000	5 000	10 000
Tvärån Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Utredningar inför investeringar	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 100	2 122	2 144	2 167	8 534
Ålidhem stadsmiljö Gata	Ej påbörjad	935	3 000	0	0	3 935
Åtgärdsprogram Framkomlighetshöjande Kollektivtrafik	Ej påbörjad	3 750	3 750	0	0	7 500
Åtgärdsprogram Transporter Klimatanpassning	Årligt ramanslag (reinvestering)	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färd sätt	Årligt ramanslag (reinvestering)	15 890	15 098	15 300	15 506	61 794
Älgvägen	Nytt	0	8 000	0	0	8 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Älvsvatten	Nytt	11 000	0	0	0	11 000
IT		68 841	85 664	99 563	109 929	363 997
Teknisk nämnd		68 841	85 664	99 563	109 929	363 997
Bildskärman och tillbehör	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 824	2 498	2 548	2 599	10 470
Datorer Umeå Kommun	Årligt ramanslag (reinvestering)	21 181	35 796	39 375	43 313	139 664
Ram It FG	Årligt ramanslag (reinvestering)	15 531	15 792	16 108	16 558	63 988
Ram It GY	Årligt ramanslag (reinvestering)	13 399	14 236	14 521	14 811	56 967
Ram It infrastruktur	Årligt ramanslag (reinvestering)	14 807	13 749	17 774	22 946	69 275
Skrivare som tjänst	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	3 593	9 238	9 702	23 632
Parker		24 300	28 586	24 878	21 295	99 059
Teknisk nämnd		24 300	28 586	24 878	21 295	99 059
Döbelns park	Ej påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Gatutråd	Årligt ramanslag (reinvestering)	660	673	687	700	2 720
Lekparker	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 400	6 488	6 578	6 709	26 175
Olofsdals park	Ej påbörjad	0	4 000	0	0	4 000
Parker	Årligt ramanslag (reinvestering)	8 400	8 488	8 578	8 749	34 215
Skog	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Strandprom Alla broar runt	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Utredningar allmänt	Årligt ramanslag (reinvestering)	440	449	458	467	1 814
Utveckling döbelns- och vänortsparken	Nytt	0	4 000	4 000	0	8 000
Övriga		33 830	33 942	34 057	34 238	136 068
Teknisk nämnd		33 830	33 942	34 057	34 238	136 068
Belysning tätort	Nytt	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
Belysning utanför tätort	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Fastighet Inredning/ utrustning	Årligt ramanslag (reinvestering)	330	337	343	350	1 360
Maskiner (elektronik/digitalisering) MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 500	2 520	2 540	2 591	10 152
Ram Städ	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 500	5 576	5 653	5 766	22 495
Volym och arbetssätt MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	500	510	520	531	2 061
Kommunstyrelsen		136 345	224 042	72 307	68 959	501 654
Fastigheter		53 000	53 000	53 000	43 000	202 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Kommunstyrelsen		53 000	53 000	53 000	43 000	202 000
Köp av fastigheter	Ej påbörjad	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Medel till KS förfogande, civilberedskap	Ej påbörjad	20 000	20 000	20 000	10 000	70 000
Mexfastigheter, reinvesteringar	Nytt	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
IT		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kommunstyrelsen		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Digitaliseringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kraft		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Kommunstyrelsen		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Förnyelse Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 312	0	0	3 495	8 807
Investeringsprogram bygg	Årligt ramanslag (reinvestering)	776	0	0	55	831
Investeringsprogram damm	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 558	10 857	6 204	10 260	32 878
Vidmakthållande Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 327	1 293	1 293	2 207	7 118
Övriga invest. Stornorrfors	Årligt ramanslag (reinvestering)	9 735	27 143	5 946	3 960	46 783
Övriga		55 238	127 262	1 287	1 313	185 100
Kommunstyrelsen		55 238	127 262	1 287	1 313	185 100
Investeringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 238	1 262	1 287	1 313	5 100
Muddring av farleden	Ej påbörjad	54 000	126 000	0	0	180 000
Äldrenämnd		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Övriga		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Äldrenämnd		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Digitalisering, ny	Ej påbörjad	1 100	6 800	600	700	9 200
Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa	Ej påbörjad	0	0	0	4 500	4 500
Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	0	15 000	15 000
Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Ej påbörjad	4 237	3 800	767	782	9 586
Inventarier/Digitalisering/Hjälpmedel re	Årligt ramanslag (reinvestering)	17 600	18 026	18 855	29 232	83 713
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		23 000	8 000	18 120	33 253	82 373
Fastigheter		0	0	10 000	25 000	35 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		0	0	10 000	25 000	35 000
Forslunda	Ej påbörjad	0	0	10 000	25 000	35 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Övriga		23 000	8 000	8 120	8 253	47 373
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		23 000	8 000	8 120	8 253	47 373
Inv Vasaskolan gymn elevökn	Ej påbörjad	15 000	0	0	0	15 000
Reinvesteringsmedel	Årligt ramanslag (reinvestering)	8 000	8 000	8 120	8 253	32 373
Kulturnämnd		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Övriga		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Kulturnämnd		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Gestaltad livsmiljö	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 000	6 000	6 000	6 020	24 020
Inv, flytt Västangårds	Nytt	2 500	0	0	0	2 500
Inventarier Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	8 663	0	8 663
Kompaktarkiv	Nytt	11 000	0	0	0	11 000
Konst	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kultur reinvestering/ kostnadsbesparande	Årligt ramanslag (reinvestering)	7 650	7 703	2 757	2 812	20 922
För- och grundskolenämnd		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
Övriga		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
För- och grundskolenämnd		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
Inv Brännlands skola	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Fsk Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 400	1 200	2 600
Inv Fsk Stöcke ny 6 avd	Ej påbörjad	0	2 100	0	0	2 100
Inv Fsk Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	1 400	0	0	0	1 400
Inv Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	0	700	0	0	700
Inv Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	0	2 100	0	2 100
Inv Grubbeskolan	Ej påbörjad	0	500	0	0	500
Inv Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	0	2 000	0	0	2 000
Inv Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	0	2 500	0	0	2 500
Inventarier kopplat till behov norra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
Inventarier kopplat till behov södra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
IT-åtgärder	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 420	2 468	2 518	2 568	9 974
Reinvesteringsmedel inventarier förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Reinvesteringsmedel inventarier grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 600	6 732	6 867	7 004	27 203
Fritidsnämnd		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Övriga		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Fritidsnämnd		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Inventarier nya projekt	Ej påbörjad	250	0	0	0	250
Norrbyskär som besöksmål	Nytt	3 250	0	0	0	3 250
Reinvesteringar enl utbytesplan	Årligt ramanslag (reinvestering)	9 900	9 900	10 088	10 290	40 179
Snötillverkning och belysning elljuspår	Nytt	1 000	0	0	0	1 000
Täckgolv och filtmatte	Ej påbörjad	2 500	0	0	0	2 500
Utbyte konstgräsplaner	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 300	6 426	6 555	6 686	25 966
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Övriga		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen	Ej påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl	Ej påbörjad	840	0	0	0	840
Inventarier Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	350	260	1 100	1 710
Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inventarier Servicelägenheter, förhyrda	Ej påbörjad	360	0	0	0	360
Inventarier Socialtjänstens Hus	Ej påbörjad	1 000	0	0	0	1 000
Investering inventarier ny	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 656	4 749	4 844	4 941	19 191
Investering inventarier re	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Investering teknik	Årligt ramanslag (reinvestering)	770	785	801	817	3 174
Brand- och räddningsnämnd		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Övriga		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Brand- och räddningsnämnd		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Anläggning av nya brandposter	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	561	572	584	2 267
Ram	Årligt ramanslag (reinvestering)	10 000	8 783	9 059	14 340	42 182
Utrustning och inv ny brandstation	Ej påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Övriga		500	510	520	531	2 061

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Utrustning	Årligt ramanstag (reinvestering)	500	510	520	531	2 061
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Övriga		470	479	489	498	1 936
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Utrustning	Årligt ramanstag (reinvestering)	470	479	489	498	1 936
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		932	287	293	299	1 811
Övriga		932	287	293	299	1 811
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		932	287	293	299	1 811
Inventarier	Årligt ramanstag (reinvestering)	932	287	293	299	1 811
Totalsumma brutto		1 606 507	1 571 820	1 218 660	1 073 323	5 470 310
Investeringsbidrag*		-55 000	-4 700			-59 700
Totalsumma netto		1 551 507	1 567 120	1 218 660	1 073 323	5 410 610

*Investeringsbidrag

Renmarkstorget - dagvatten, Budget 2027

Renmarkstorget E-NORM, Plan 2028

Exploateringsplan 2027-2030

Investeringsbudget exploatering verksamhetsmark

Belopp i tkr.

Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Västerslätt/Rödäng	2 000	10 000	0	0	12 000
I20	1 000	1 000	0	2 150	4 150
Ersboda/Ersmark	7 000	6 000	20 000	10 000	43 000
Centrala stan	0	0	800	1 000	1 800
Mariehem	0	0	0	500	500
Röbäck	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Ön	0	0	1 300	0	1 300
Klockarbäcken	5 000	73 500	68 500	98 500	245 500
Sävar	0	1 650	17 650	14 500	33 800
Umeå östra landsbygd	0	22 000	40 000	40 000	102 000
Holmsund/Obbola	3 000	1 000	10 000	5 000	19 000
Projektleddning	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Summa utgifter	21 800	118 950	162 050	174 450	477 250

Investeringsbudget exploatering bostadsmark

Belopp i tkr.

Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Backen	3 000	1 000	9 000	9 800	22 800
Ersboda/Ersmark	500	4 500	3 500	18 200	26 700
Centrala stan	50	450	2 850	33 050	36 400
Haga/Sandbacka	5 000	2 000	0	800	7 800
Universitetområdet	17 000	0	10 000	36 000	63 000
Röbäck	1 500	0	0	1 000	2 500
Teg	13 600	2 100	16 100	43 400	75 200
Ön	69 000	102 000	163 000	5 000	339 000
Ålidhemsområdet	0	20 000	0	0	20 000
Tomtebo	81 000	32 500	25 000	10 000	148 500
Sävar	0	0	0	500	500
Umeå östra landsbygd	0	0	0	500	500
Holmsund/Obbola	20 500	2 000	2 500	1 000	26 000
Umeå södra landsbygd	0	500	1 500	5 300	7 300
Hörnefors	0	250	4 800	6 000	11 050
Projektleddning	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Summa utgifter	213 950	170 100	241 050	173 350	798 450

Investeringsbudget exploatering markförvärv

Belopp i tkr.

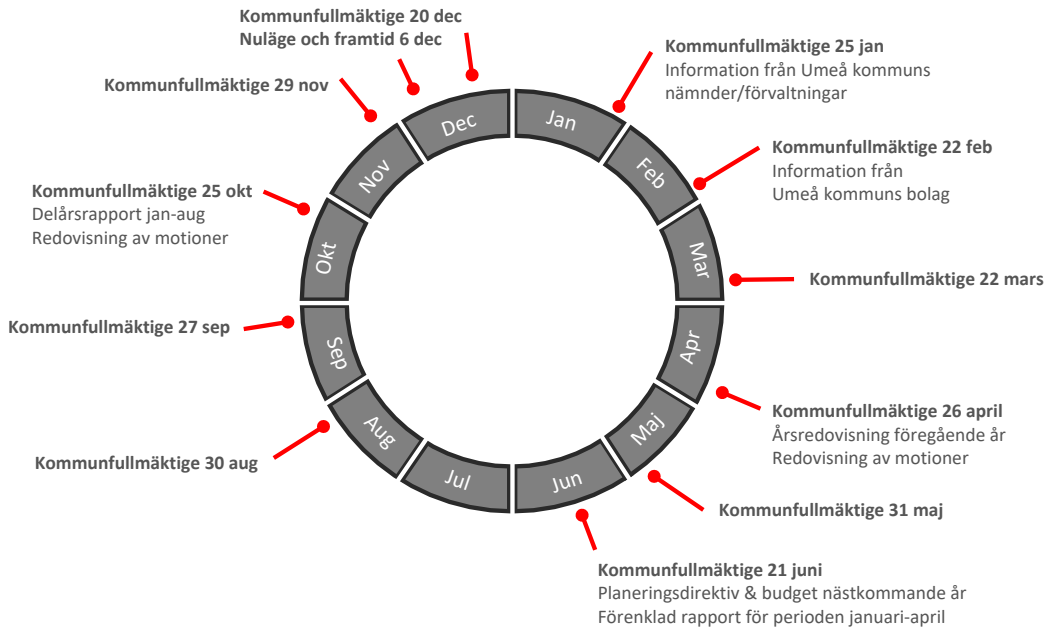
Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Ospecificerade objekt	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000

Investeringar	255 750	309 050	423 100	367 800	1 355 700
- Investeringsbidrag	-25 000	-50 000	-51 000	0	-126 000

Bilaga 7

Årshjul 2027 - Umeå kommunfullmäktige

Observera att nedanstående planering gäller under förutsättning att föreslagna sammanträdestider fastställs och att ordinarie planerings- och uppföljningsprocess följs. Observera även att det kan tillkomma ytterligare aktiviteter

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027

- *Ekonomiska ramar för budget 2027 och plan 2028–2030*
- *Grunduppdrag, driftbudget till nämnder*
- *Inriktningsmål och program*
- *Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag*

Fastställd av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Plan

Diarienummer:
KS-2025/00756

Giltighetstid:
ej aktuellt

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret
Ekonomi och styrning

Dokumentet styr:
-

Innehåll

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027	1
Innehåll	2
Inledning	4
Förutsättningar för Planperioden 2027-2030	5
Ekonomiska förutsättningar	5
Demografisk utveckling	10
Näringslivskonjunktur	11
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	12
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	12
Sammanfattning	13
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	14
Kommunstyrelsen	16
Byggnadsnämnden	20
Fritidsnämnden	22
För- och grundskolenämnden	25
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	28
Individ- och familjenämnden	31
Kulturnämnden	33
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	35
Personalnämnden	37
Tekniska nämnden	39
Valnämnden	43
Äldrenämnden	44
Kommungemensamma nämnder	46
Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen	46
Inriktningsmål och program	47
Inriktningsmål	48
Program för tillväxt	49
Program för social hållbarhet	51
Program för Klimatneutrala Umeå 2040	56
Personalpolitiska mål och uppdrag	60
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål	61

Finansiella mål.....	61
Uppföljning, analys och utvärdering	63
Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse	65
Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027	65
Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram	66
Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030.....	67
Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030.....	67
Tabell 5. Nyckeltal	68
Investeringsramar 2026–2030	68
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd	68
Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr	69
Tabell 8. Investeringsram mark- och exploatering.....	69
Tabell 9. Investeringsram finansiell leasing.....	69
Tabell 10. Ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång	69
Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen	70
Tabell 11. Prognos investeringsramar bolagskoncern	71

Inledning

I planeringsdirektiv 2027 med plan för 2028–2030 presenteras Socialdemokraterna och Miljöpartiets förslag till budget för 2027. Umeå kommun går in i budgetåret 2027 med både utmaningar och möjligheter. Det osäkra omvärldsläget ställer krav på politiskt ledarskap och handlingskraft.

Svensk ekonomi har inte utvecklats såsom förväntats, vilket påverkar kommunens budgetförutsättningar för 2027 på ett negativt sätt. Skatteunderlagstillväxten utifrån regeringens senaste vårproposition är sämre än tidigare prognoser. Det medför att Umeå kommuns förväntade skatteunderlagstillväxt skrivs ner med 69 miljoner kronor jämfört med planeringsdirektiv 2.

Med anledning av detta sänks resultatkravet kortsiktigt från 2 procent till 1 procent men planeras återställas under planeringsperioden då kommunen fortfarande står inför stora investeringsbehov. Då kommunen haft goda resultatnivåer under innevarande mandatperiod och ordning och reda i ekonomin finns goda förutsättningar att använda dessa medel för 2027 för att kompensera för regeringens tillkortakommanden med svensk tillväxt.

Budgeten för 2027 tar sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges långsiktiga mål om ett socialt, ekologiskt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Umeå med visionen om 200 000 invånare år 2050, samt hur Umeå ska fortsätta vara en attraktiv, trygg, jämlik och hållbar kommun. Budgeten syftar också till att skapa ekonomiska förutsättningar som möjliggör både kvalitet i verksamheterna och fortsatt utveckling av Umeå.

För 2027 presenteras ett större antal tilläggsuppdrag än tidigare år då ett antal uppdrag ej har hunnits slutföras under perioden, samtidigt som 2027 års budget är den första budgeten på kommande mandatperiod. Ett antal tilläggsuppdrag har varit av längre karaktär men målet är att slutföra dessa under innevarande år. Beroende på vad Umeåborna bestämmer i samband med valet i september och vilka de vill ska styra Umeå framåt under nästa mandatperiod bör antalet tilläggsuppdrag i därefter kommande budget minskas i linje med den av kommunfullmäktige beslutade riktlinje.

Socialdemokraterna och Miljöpartiets förslag till budget för 2027 för Umeå kommun är en budget för unga och äldre, trygghet och hållbarhet. Trots försämrade ekonomiska förutsättningar nationellt, låg svensk tillväxt och en regering som lånar till skattesänkningar är 2027 års kommunala budget en budget med reformer tack vare en kommunal och framtidssäkrad kommunal ekonomi.

Förutsättningar för Planperioden 2027-2030

Ekonomiska förutsättningar¹

Osäkerhet präglar en vacklande omvärldskonjunktur

Osäkerhet tynger den globala ekonomin med konsekvensen att konsumtionen dämpas, investeringar uteblir och anställningsbeslut skjuts upp eller arbetsstyrkor minskas. Geopolitiska spänningar men främst USA:s handelskrig skapar osäkerhet kring den globala konjunkturen. Konsekvenserna för världsekonomin är svåra att förutse. Särskilt hög osäkerhet är förknippad till USA som är navet för världsekonomin och finansmarknaden. Tullsatserna på USA:s import har höjts markant, från omkring 3 procent till cirka 17 procent i genomsnitt. Trots det syns ännu ingen tydlig nedgång i den amerikanska utrikeshandeln. Det syns inte heller några stora negativa effekter för global tillverkningsindustri ännu: såväl global varuhandel som industriproduktion har fortsatt att stiga, till och med i snabbare takt än i fjol. Motåtgärder från omvärlden har varit begränsade och en eskalerande global handelskonflikt har därmed kunnat undvikas, åtminstone hittills. En stor osäkerhet kvarstår dock i hur utvecklingen kommer att se ut framåt. USA:s och Israels anfall mot Iran och de kort- och långsiktiga konsekvenser detta får för energiförsörjning och energipriser medför en väsentligt ökad osäkerhet.

Hög sysselsättning förmår inte lyfta europeisk tillväxt

Trots en tämligen stark arbetsmarknadsutveckling i Europa, där sysselsättningsgraden är den högsta på 20 år, är tillväxten svag. Med undantag för Spanien är BNP-tillväxten låg i de största ekonomierna i eurozonen och det syns inga tydliga tecken på någon snar vändning.

Tyskland, det största och mest handelsinriktade av länderna, brottas med försvagad konkurrenskraft för sin fordonsindustri, vilket utgör ett stort sänke för Europa. En utmaning för länderna blir att ställa om mot inte minst den expanderande försvarsindustrin, såväl i Tyskland som i övriga EU. Prognosen är att satsningarna på försvarsindustrin antas lyfta BNP flera procent i eurozonen kommande år.

¹ Avsnitt om global och nationell ekonomi baseras på SKR:s Ekonomirapport oktober 2025.

Tabell 3 • BNP-tillväxt i omvärlden

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Utfall	Prognos	Kalkyl			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eurozonen	0,8	1,2	1,1	2,4	2,4	2,2
USA	2,8	1,5	1,4	2,4	2,1	1,8
Världen, handelsviktad*	1,8	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2

* Handelsviktad baseras på global BNP viktad utifrån KIX-index. KIX är ett valutaindex baserat på flöden av varor och råvaror i den svenska utrikeshandeln.

Källor: Konjunkturinstitutet, Macrobond samt Sveriges Kommuner och Regioner

Globala styrräntor

Jämfört med åren före 2022, när styrräntorna började höjas, ligger flertalet centralbanksräntor på höga nivåer trots att de sänkts sedan 2023–2024. Detta är delvis en följd av att det har dragit ut på tiden att få ned inflationen efter pris- och kostnadschocken 2021–2022. Det tidigare så låga ränteläget hängde samtidigt ihop med en ihållande mycket låg global inflation. Högre inflation framöver kommer leda till ett högre ränteläge. Inte heller reala styrräntor – det vill säga nominella styrräntor justerade för inflationen – antas bli så låga som under det förra decenniet. Detta pekar också mot högre nominella styrräntor åren framöver jämfört med före 2022. Bedömning av hur USA:s och Israels anfall mot Iran påverkar ränteutvecklingen på sikt är behäftad med stor osäkerhet.

Svensk ekonomi präglas av konjunkturåterhämtning

Svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur efter flera negativa störningar de senaste åren. Svagare omvärldskonjunktur och mindre gynnsamma handelsförhållanden, och hög osäkerhet därtill, fortsätter att dämpa efterfrågan på svensk export. Samtidigt ger investeringar i infrastruktur, energiomställning och en omfattande upprustning av försvarsförmågan inom EU visst stöd till tillväxten de kommande åren.

Utsikterna för svensk ekonomi vilar därmed i hög grad på den inhemska efterfrågan, där hushållens konsumtion väntas bli den främsta drivkraften. Det är en bedömning som kvarstår sedan förra året men som blivit förskjuten med anledning av att hushållen hållit tillbaka sin konsumtion på grund av den osäkra omvärlden. Stigande reallöner, lägre bolåneräntor och en finanspolitik som stärker hushållens köpkraft talar för ökad optimism och konsumtion under 2026 och 2027. Bedömning av hur USA:s och Israels anfall mot Iran påverkar den svenska konjunkturåterhämtningen är behäftad med stor osäkerhet.

Nya ekonomiska förutsättningar framöver - det nya normala

Utöver den konjunkturella återhämtningen pågår samtidigt en mer varaktig anpassning. Priser, löneökningar samt räntor väntas stabilisera sig på högre nivåer jämfört med åren före 2020. Samtliga aktörer i ekonomin behöver anpassa sig till dessa nya ekonomiska förutsättningar, vilket påverkar konsumtion, sparande och investeringar. På kort sikt bidrar dessa skiften till en långsammare konjunkturåterhämtning då konsumtion och investeringar har blivit dyrare än tidigare. På längre sikt riskerar detta även att dämpa potentialen i ekonomin.

Högt tryck i staten men kommunsektorn återhållsam

Den offentliga konsumtionen ökar relativt mycket nästa år och kommer fortsätta göra det kommande år, med anledning av både utbyggnaden av rättsväsendet och upprustningen av militärt och civilt försvar. Det är framförallt den statliga konsumtionen som ökar starkt medan kommunal konsumtion utvecklas svagt kommande år, främst till följd av en allt långsammare befolkningstillväxt. Förutom svag befolkningstillväxt innebär senaste årens lägre födselotal och en åldrande befolkning behov av anpassning av verksamhet. Långsiktighet och anpassning- och omställningsförmåga blir därför centrala ledord för kommunsektorn framöver.

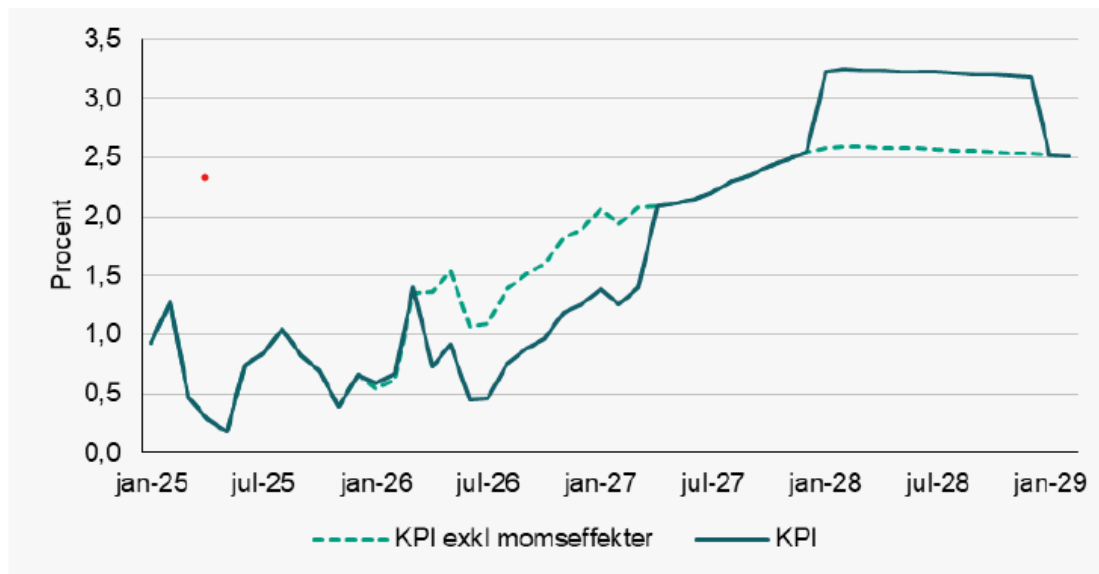
Låga prisökningar och sänkt livsmedelsmoms dämpar inflationen

KPIF-inflationen bedöms sjunka under 2026. Prishöjningar på livsmedel (exklusive moms) blir då mindre än 2025 men även hyreshöjningar samt inflationen för en lång rad varor och tjänster förutsätts 2026 bli lägre än 2025, som följd av ett gradvis avtagande kostnadstryck och en återgång till genomsnittliga prisökningar som gällde åren före inflationschocken.

Vid sidan om förändringar av marknadspriser på varor och tjänster kommer förslagen i Budgetpropositionen för 2026 att sätta stor prägel på inflationen kommande år. Särskilt den halverade livsmedelsmomsen, som införs i april 2026, får stor betydelse för inflationen då livsmedelspriserna utgör en stor del av KPI (nästan 14 procent). Momssänkningen bedöms ge en betydande prisnedgång, och inflationen helåret 2026 bedöms bli en halv procentenhet lägre enbart av detta skäl. Motsatta effekten sker när den tillfälligt halverade livsmedelsmomsen höjs, vilket antas ske i januari 2028. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna av livsmedelsmomsen ge lägre inflation 2026–2027 men högre inflation 2028, se diagram nedan.

Diagram 7 • KPI-inflation i Sverige

Procent

Källor: Macrobond och Sveriges Kommuner och Regioner

Konsekvenserna av pågående konflikt i mellanöstern och de konsekvenser detta får för energiförsörjning och energipriser och därmed för den svenska inflationsutvecklingen är svåra att överblicka och innebär därmed en väsentligt ökad osäkerhet.

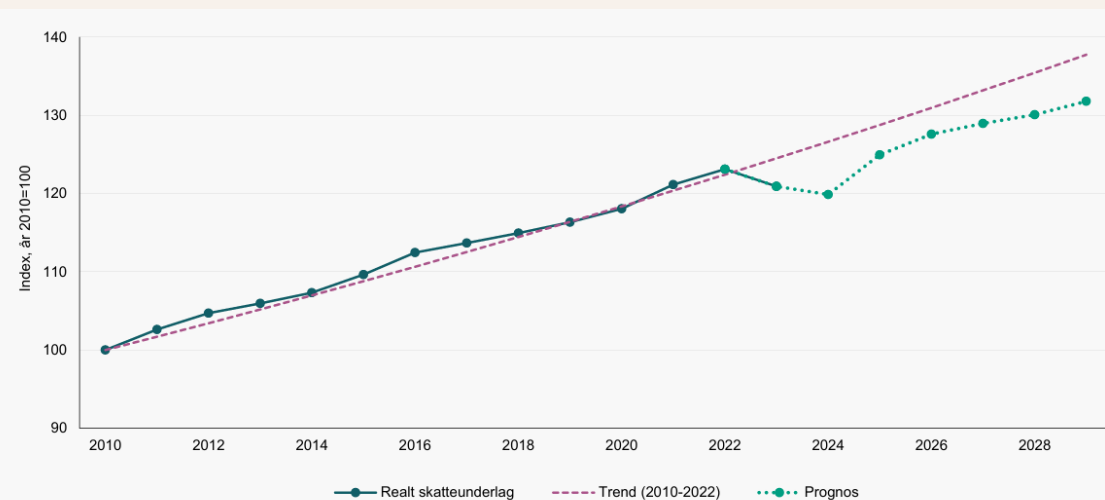
Stabil skatteunderlagstillväxt, men svagare köpkraft i sektorn

Det kommunala skatteunderlaget bedöms under åren 2026–2027 öka mer än genomsnittet för de senaste 10 åren, med den starkaste utvecklingen 2027. Ökningstakten bedöms därefter minska och hamna under genomsnittet åren 2028–2029. Bedömningarna från regeringen respektive SKR om skatteunderlagets utveckling följer samma bana, dock är tillväxten något högre åren 2026-2027 och något lägre 2028-2029 enligt regeringen.

Kommunsektorns ekonomiska utrymme har emellertid försvagats varaktigt, då den höga inflationen 2023-2024 inneburit en högre prisnivå som minskat den verksamhetsvolym som skatteintäkterna kan finansiera. Detta ses i nedanstående diagram över den reala skatteunderlagsutvecklingen. I detta är dock ingen hänsyn tagen till den förändrade befolkningsstrukturen/försörjningskvoten.

Skatteunderlaget i reala termer

Index, år 2010=100

Källor: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Förutsättningar för Umeå kommun

Den prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som ligger till grund för planeringen baseras på regeringens skatteunderlagsprognos. Skatteunderlaget bedöms öka med i genomsnitt 4,3 procent per år 2026–2029, med en starkare utveckling 2027 än övriga år. De första två åren överstiger skatteunderlagets tillväxt det historiska genomsnittet. Under dessa år ökar även det reala skatteunderlaget med ca 2 % per år, vilket innebär en ökad köpkraft. Under åren 2028-2029 bedöms skatteunderlagets tillväxt bli svagare än det historiska genomsnittet samtidigt som inflationen förväntas öka, vilket sammantaget leder till att tillväxten av skatteunderlaget blir mycket låg i reala termer.

Pensionskostnaderna stabiliseras under planeringsperioden. Prognos över inflationens utveckling, som påverkas av förändringar i Budgetpropositionen för 2026, medför att pensionskostnaderna förväntas sjunka 2027 till följd av låg inflation för att sedan öka betydligt till 2028.

Med ett oförändrat resultatkrav på 2% i kombination med föreslagen investeringsplan ökar låneskulden kraftigt de första åren då investeringsnivån är hög pga förskjutningar från tidigare år. I senare delen av planeringsperioden ökar självfinansieringsgraden och låneskulden utvecklas i långsammare takt. Soliditeten beräknas är i slutet av perioden vara högre än i senaste årsbokslut.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av generella statsbidrag och regleringar i Vårpropositionen för 2026 samt kommunens egen befolkningsprognos och skattesats enligt senaste beslutet.

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2026 och prognos 2027-2030	10 250	10 692	11 160	11 556	12 024
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	8 775	9 080	9 507	9 940	10 463
Inkomstutjämning	1 541	1 643	1 751	1 827	1 877
Kostnadsutjämning	-888	-944	-991	-1 056	-1 106
Regleringsbidrag	307	347	325	276	219
LSS-utjämning	216	247	249	250	252
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0	0	0
Fastighetsavgift	299	319	319	319	319
Summa	10 250	10 692	11 160	11 556	12 024

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2025 skattesatsen för år 2026 till 22,80 kr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 443 miljoner kr mellan budget 2026 och budget 2027 och med 1 774 mnkr fram till 2030.

Demografisk utveckling

Umeå kommuns befolkningstillväxt under 2025 påverkades främst av två faktorer: ett fortsatt lågt barnafödande och en svagare befolkningstillväxt i riket, vilket minskade flyttströmmarna till kommunen. Antalet födda har minskat stadigt sedan 2020 och legat på låga nivåer sedan 2023. Denna utveckling fortsatte under 2025. Hushållens ekonomiska förutsättningar bedöms förbättras kommande år och kan på sikt bidra till en viss återhämtning i barnafödandet.

Rikets demografiska utveckling har också förändrats. Sveriges befolkning ökade med drygt 737 000 personer de senaste tio åren, motsvarande 7,5 procent eller i snitt 0,83 procent per år. SCB:s senaste prognos visar dock att tillväxten framöver blir betydligt lägre än tidigare beräknat. Till år 2036 väntas befolkningen öka med cirka 254 000 personer (2,4 procent), motsvarande en årlig tillväxttakt på 0,20 procent. Antalet födda steg tillfälligt under

pandemin men återgick därefter till den nedåtgående trend som präglade det senaste decenniet.

Umeå kommun följer denna nationella utveckling. Befolkningstillväxten 2025 ligger på samma nivå som 2024 men lägre än tidigare år. Den dämpade tillväxten förklaras av färre födda, högre utvandring och ett svagare inrikes flyttnetto till följd av rikets lägre befolkningstillväxt.

Studenterna utgör fortsatt en central del av Umeås demografi och kompetensförsörjning. Under höstterminen 2025 antogs rekordmånga studenter vid Umeå universitet, totalt 38 000, varav drygt 5 700 nybörjare. Umeås befolkningstillväxt är till stor del beroende av både den årliga tillströmningen av nya studenter och en kvarstanningsgrad bland examinerade som över tid legat runt 35 procent.

Den aktuella befolkningsprognosen för 2025–2036 baseras på den faktiska folkmängden 2024 och sträcker sig fram till och med år 2036. Prognosen pekar på en fortsatt stabil men något lägre tillväxttakt jämfört med föregående årsprognos. Umeås befolkning bedöms öka med cirka 11 300 personer, från 134 249 invånare år 2024 till omkring 145 500 invånare år 2036. Den genomsnittliga årliga ökningen är cirka 940 personer, med en något högre tillväxt i början och lägre mot slutet av perioden. Umeå väntas passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

Konjunkturinstitutet och Norrlandsfonden gör bedömningen att den långvariga lågkonjunkturen är i sitt slutskede och flertalet branscher ger uttryck för ett positivare konjunkturläge med högre förväntningar under 2026. Den positiva utvecklingen av nya arbetstillfällen inom försvar och myndigheter fortsätter och påverkar övrig näring. Tillverkande industri signalerar ökad ordertillgång. Handeln ser en ökning av privatkonsumtion och tjänstesektorn fortsätter utvecklas och är numera största enskilda bransch. Byggsektorn har fortsatta utmaningar men trots en lägre bostadsproduktion så signaleras en vändning. Fortfarande kvarstår osäkerhetsfaktorer kring det volatila världsläget som gör läget något svårbedömt. I vanlig ordning är Umeås styrka den stora branschbredden och kombinationen av privata och offentliga jobb. Även om den oerhört starka tillväxten i arbetstillfällen som varit de senaste fem åren till vissa delar avmattas så finns nya branscher som tar plats och har en tillväxt.

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden har förbättrats under det senaste halvåret. Inflationen har fortsatt nedåt enligt prognos och Riksbanken bedömer att styrräntan kan ligga kvar på 1,75 procent under en tid framöver. God inkomstutveckling, gynnsamma räntenivåer och befolkningstillväxt är avgörande faktorer för bostadsmarknadens utveckling, men årets demografiska prognos visar en något lägre befolkningsökning än tidigare, vilket dämpar efterfrågan något.

Den ekonomiska återhämtningen är försiktig och riskbilden fortsatt osäker. Hushållens konsumtionsmönster, finanspolitikens utformning och geopolitiska faktorer kan påverka både ränteutvecklingen och bostadsefterfrågan framåt.

Under 2025 har villapriserna och bostadsrättspriserna i Umeå sjunkit med 5,5 procent jämfört med året innan. Stigande bostadspriser stärker investeringsviljan medan fallande priser verkar i motsatt riktning och försvagar förutsättningarna för bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun bedöms landa något lägre än 2024, omkring 800–900 färdigställda bostäder. De lägre nivåerna av påbörjade projekt under 2022–2025 innebär att färdigställandet minskar framför allt under 2026 och 2027, oavsett om konjunkturen förbättras. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig, vilket innebär att bostadsbristen väntas öka under 2026–2027 för att därefter gradvis minska.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen visar i Arbetsmarknadsläget kvartal 3 2025 att det senaste årets pågående lågkonjunkturen fortsatt att sätta spår på svensk arbetsmarknad. Antalet inskrivna arbetslösa i riket ökade i genomsnitt kvartal tre 2025. Den relativa arbetslöshetsnivån har också ökat under perioden, till 7,0 procent. Västerbottens läns omfattande varsel och uppsägningar det gångna året har haft påverkan på länet, samtidigt som arbetslöshetsnivån fortsatt ligger på en nivå som är lägre än riksgenomsnittet. Den relativa arbetslöshetsnivån har ökat i länet som helhet men påverkan utanför Skellefteå kommun har varit relativt liten.

Umeå kommun och flera av kranskommunerna (som också utgör gemensam arbetsmarknadsregion), ligger fortsatt på 3,2 – 4,3% arbetslöshet. Det gör att det arbetsmarknadsläge som beskrivits i tidigare års budgetförutsättningar, till stor del kvarstår. Det vill säga fortsatta signaler om arbetskraftsbrist och relativt begränsade möjligheter att få ut tillräckligt från befintlig lokal och regional arbetskraft. Det utgör en utmaning när

konjunkturen förväntas vända uppåt med förväntat ytterligare arbetskraftsbehov i Umeåregionen.

SKR:s prognos för timlönekostnader 2027 beräknas till 3,5 % i genomsnitt för kommunal sektor.

Sammanfattning

Trots lågkonjunktur och osäkert världsläge så är det ekonomiska läget förhållandevis stabilt för kommunen under planperioden. Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden, samtidigt som pensionskostnaderna stabiliseras.

Umeås befolkning fortsätter att öka om än i något lägre takt än tidigare år trots avstannande befolkningstillväxt nationellt. Fortsatt fallande trend avseende fertilitetstalen i riket bedöms på sikt få väsentlig påverkan på kommunernas demografiska sammansättning.

Umeå kommun har trots nationell lågkonjunktur relativt låg arbetslöshet, något som kan påverka såväl kommun som övriga aktörer om konjunkturen vänder upp under kommande år. Brist på arbetskraft är något Umeå delar med övriga Umeregionen. Lågkonjunkturs inverkan på bostadsproduktionen kan innebära ett hinder för ökad inflyttning. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget och dess roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag.

Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.

Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd och bolag och följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd fastställs grunduppdrag för styrelse och nämnder i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse*. Det infogas därefter i planeringsdirektivet. Om det finns behov av revidering av grunduppdraget så sker det genom att reglementet revideras.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för grunduppdraget har nämnd/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- *Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)*
- *Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.*
- *Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.*

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

Budgetramar för nämnderna utgår liksom tidigare från samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut. Inför 2027 är det dock justerat så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) i förhållande till relevant åldersintervall enligt befolkningsprognos 2025 (P25). Nämnderna har inför sina yttranden fått samma uppräkningsfaktor per invånare i relevant åldersintervall, vilket innebär ett mer likvärdigt utgångsläge. Alla nämnder har hela befolkningen som relevant åldersintervall utom äldrenämnden (65 år och äldre), individ- och familjenämnden (1-65 år), för- och grundskolenämnden (1-15 år) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (16-19 år).

En stor del av pensionskostnaderna, den del som avser kollektivavtalad pension ingår i personalomkostnadspåslägget (PO- påslägget). Pensionskostnaderna sjunker något till 2027 till följd av antagandet om sänkt inflation och PO-påslägget anpassas till detta och sänks därmed. Även den del av PO-påslägget som avser lagstadgade arbetsgivaravgifter beräknas sjunka med anledning av den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga under del av åren 2026 och 2027 som beslutades i samband med Budgetpropositionen för 2026. Sammantaget sänks PO-påslägget från 40,02% 2026 till 38,91% 2027. Ett lägre PO-pålägg innebär att kostnaderna minskar för nämnderna.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- *kommunkansli, arkiv och juridik*
- *arbetsgivarfrågor och lönehantering*
- *ekonomi, styrning och upphandling*
- *kommunikation*
- *markförsörjning och exploatering*
- *näringslivsutveckling*
- *säkerhet och trygghet*
- *strategisk utveckling och innovation*
- *översiktsplanering*

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2027 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 348,39
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-63,72
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	1,41
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	1,95
Justering nettokostnader pensioner	14,18
Ökade avskrivningskostnader	-6,00
Bidrag till kulturbolag justeras enligt samråd	0,96

Västerbottens museum, ökat bidrag	-1,80
Norrlandsoperan, ökat bidrag	-1,19
Huvudskyddsombud	-2,00
Anslaget för oförutsedda behov och civil beredskap	-3,00
Kollektivtrafik	-2,00
Civil beredskap	-5,00
Förstärkning arbete mot segregation och utanförskap	-0,70
Kommungemensamma avgifter	-1,30
Småhuslyft	-0,30
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 416,91
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-68,53
<i>Minskad kostnad för styrelsen pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>1,95</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Justering avseende pensioner och avskrivningar*
Avskrivningar och utrangeringar har beräknats utifrån pågående investeringar och investeringsplan för perioden. Avseende pensionskostnader baseras budgeten på pensionsförvaltares kostnadsprognos för Umeå kommun.
- *Kollektivtrafik*
Anslaget för kollektivtrafiken förstärks med 2 mnkr, där 1 mnkr avser ökad turtäthet och 1 mnkr avser införandet av enhetlig studenttaxa.
- *Kulturbolagen*
Anslaget för uppdrag ersättning till Västerbottens museum och Norrlandsoperan justeras i enlighet med ägarsamråd med sammantaget 0,96 mnkr. Utöver indexjustering tillskjuts 1,8 mnkr till anslaget för Västerbottens museum och 1,19 mnkr till anslaget för Norrlandsoperan för att kunna öka kommunens bidrag från och med 2027.
- *Huvudskyddsombud*
Anslaget "fackliga förtroendemän" förstärks med 2 mnkr för att stärka skyddsorganisationen genom ökat satsning på huvudskyddsombud.

- *Utvecklingsanslag*
Anslaget för oförutsedda behov och civil beredskap förstärks med 3 mnkr.
- *Civil beredskap mm*
Kommunstyrelsens budget förstärks med 5 mnkr avseende arbetet med civil beredskap, 0,7 mnkr för att stärka arbetet mot segregation och utanförskap, 1,3 mnkr för att säkerställa finansiering av kommungemensamma avgifter samt 0,3 mnkr för ett sk småhuslyft.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag 2027:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att revidera ägardirektiven för Västerbottensmuseum där Umeå kommuns respektive Region Västerbottens ägarandelar ses över, samt där tillgängligheten till museets publika verksamheter säkerställs.
Tilläggsuppdrag 2027:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att revidera ägardirektiven för Norrlandsoperan där Umeå kommuns respektive Region Västerbottens ägarandelar ses över, samt där tillgängligheten till operans publika verksamheter säkerställs.
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:5 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att i dialog med interreligiösa rådet, Umeås trossamfund och andra relevanta aktörer utveckla arbetet och formerna för långsiktig samverkan mellan organisationerna och kommunens arbete med Umeå växer tryggt och säkert.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med föreningslivet arbeta trygghetsskapande och främjande avseende motorburen ungdom.
Tilläggsuppdrag: 2027: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsbevakning av andra jämförbara kommuners elitsponsring och ta fram en hållbar struktur för sponsring över tid som stärker idrottsstaden Umeå.

Tilläggsuppdrag 2027:9 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för badanläggningarna.

Tilläggsuppdrag 2027:14 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att lämna förslag på hur långsiktig planering av lokal- och markförsörjning ska utformas. Förslaget ska ge förutsättningar för att lokalförsörjning till kommunala verksamheter är i balans, är hållbar över tid och utmytna i underlag som utgör grund för kommunens investeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2027:15 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och kulturnämnden i uppdrag att utreda hur en stödstruktur för de kulturella och kreativa branscherna och dess utövare bör utformas.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2025:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av kommunens arbete med antidiskriminering i syfte att göra en nulägesanalys av befintliga insatser, styrning och behov av aktiva åtgärder på området. Översynen ska också innehålla en omvärldsanalys av andra kommuner.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Byggnadsnämnden

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvarar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2027 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-65,54
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-2,93
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,32
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,64
Minska handläggningstider detaljplan	-0,70
Teknisk utveckling geodata	-1,40
Lokal operativ samverkan	-0,30
Ekonomisk tilldelning för 2027	-69,91
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-4,37
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>0,64</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Kortare handläggningstider*
För att minska handläggningstiderna inom detaljplan erhåller nämnden tillskott på 0,7 mnkr samt 1,4 mnkr för bättre systemstöd genom teknisk utveckling av geodata.
- *Lokal operativ samverkan (LOS)*
Nämnden erhåller ett tillskott på 0,3 mnkr för arbete med Lokal operativ samverkan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2027 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-166,27
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,43
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,80
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-07	39,56
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,91
Aktivitets- och verksamhetsstöd föreningsliv	-3,00
Summer zone	-0,50
Motorburen ungdom	-0,50
Norrbyuskär som besöksmål	-0,50
Friluftsliv	-0,50
Navet	-2,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-139,43
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	26,84
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>0,91</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Aktivitets- och verksamhetsstöd mm*
Nämndens erhåller tillskott avseende stöd till föreningslivet samt för arbete med sommaraktiviteter för barn och ungdomar inom ramen för Summer zone. En budgetförstärkning ges också kopplat till det tilläggsuppdrag som nämnden erhåller avseende motorburen ungdom.
- *Ökade budget för besöksmål, friluftsliv, bad*
För att utveckla Norrbyskär som besöksmål erhåller nämnden 0,5 mnkr. Nämnden för också en budgetförstärkning på 0,5 mnkr för insatser kopplat till friluftslivet i kommunen, samt 2 mnkr för att stärka ekonomi kring badanläggningarna, i synnerhet Navet.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med föreningslivet arbeta trygghetsskapande och främjande avseende motorburen ungdom.
Tilläggsuppdrag: 2027: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsbevakning av andra jämförbara kommuners elitsponsring och ta fram en hållbar struktur för sponsring över tid som stärker idrottsstaden Umeå.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag 2027:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att analysera och ta fram en långsiktig hållbar lösning för gästbryggan i Umeå centrum.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd

riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag: 2025:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

För- och grundskolenämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2027 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-2 384,94
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	5,21
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-106,34
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	61,07
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-20	5,80
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	17,39
Fler vuxna i grundskolan	-17,00
Ökad kvalitet i förskolan	-11,00
Lågstadiesatsning – steg 1 införande av skolfrukost F-3	-6,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2 435,82
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-56,08
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>17,39</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Fler vuxna i grundskolan*
Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 17 mnkr riktat till grundskolan för att möjliggöra fler vuxna i verksamheten för att stärka grundskolans verksamhet genom bättre förutsättningar för lärare och fritidspersonal.
- *Ökad kvalitet i förskolan*
En budgetförstärkning på 11 mnkr riktas till förskolan för att finansiera en ökad andel förskollärare.
- *Införande av skolfrukost F-3*
Som ett första steg i en satsning på tidiga åldrar i grundskolan tillförs 6 mnkr för införande av lågstadiesatsning via skolfrukost för årskurs F-3.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag För- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag: 2027:12 Kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden och tekniska nämnden i uppdrag att föra dialog med de fackliga organisationerna, samt att påbörja införandet av skolfrukost i lågstadiet F-3.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen

ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av nämndens ansvarsområden; gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning som kommunen anordnar samt arbetsmarknadsinsatser och integration.

Nämnden ska säkerställa att dess verksamheter ger elever, studerande och deltagare grund för fortsatta studier, yrkesverksamhet, samt ett resursmässigt oberoende aktivt deltagande i samhället i övrigt.

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar boende i kommunen har tillgång till gymnasieskola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor.

Nämnden har ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret, kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, på gymnasienivå, som anpassad utbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning (Yrkesvux), lärlingsutbildning inom komvux (Lärlingsvux) och svenska för invandrare (sfi) samt yrkeshögskoleutbildningar som kommunen anordnar.

Vidare svarar nämnden för att tillhandahålla arbetsrehabiliterande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2027 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-680,84
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	-5,21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-30,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-11,82
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-12-09	1,70
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-20	-5,80

Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026

Justering av PO-pålägg	5,05
Fler vuxna i skolan	-3,00
Elevvärdar	-1,40
Aktivitetskravet	-13,00
Utökning ferierarbete 17-åringar	-1,20
Sommarjobbslöfte 18-åringar	-7,70
Sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering för 15-16 åringar	-3,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-756,87
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-70,82
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>5,05</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Fler vuxna i skolan samt elevvärdar*
Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 3 mnkr riktat till gymnasieskolan för möjliggöra fler vuxna i skolan och därigenom stärka verksamheten genom ökad trygghet och bättre förutsättningar för lärare och elever. Nämnden erhåller också en budgetförstärkning avseende elevvärdar på 1,4 mnkr.
- *Aktivitetskravet*
I juni förväntas riksdagen besluta om införande av ett skärpt aktivitetskrav för försörjningsstöd från och med oktober 2026. Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 13 mnkr för detta 2027.
- *Feriearbete, sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO)*
Nämnden tilldelas också medel för att utöka feriearbete för 17-åringar, säkra sommarjobb för 18-åringar samt starta upp arbete med sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO-jobb) för ungdomar 15-16 år.

Tilläggsuppdrag**Tilläggsuppdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**

Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden,

byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.

Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.

Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.

Tilläggsuppdrag 2027:13 Kommunfullmäktige ger gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att ta nästa steg i att skapa en cirkulär hub för människor och miljö inom ramen för arbetsmarknadsenhetens verksamhet där restströmmar som möbelåterbruk och textil hanteras.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:5 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för idrottshall för Vasaskolan, samt att gymnasie- och vuxenutbildningen ges i uppdrag att se över framtida programstrukturen på kommunens gymnasieskolor.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2027 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 872,19
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-83,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	12,43
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	10,06
Förebyggande verksamhet	-3,00
Viten	-5,00
Övrigt ramtillskott	-35,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 976,35
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-104,16
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026	10,06

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.

- *Förebyggande verksamhet*

Nämnden erhåller tillskott på 3 mnkr för att stärka det förebyggande arbetet (Team ungdom, samt uppstart av Bostad först) inom individ- och familjeomsorgen.

- *Viten*

Nämndens ram förstärks med 5 mnkr i syfte att eventuella vitesförelägganden för ej verkställda beslut inte ska belasta ordinarie verksamhetsbudget.

- *Övrigt tillskott*

Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 35 mnkr i budgeten för 2027.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Individ och familjenämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2025:3 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och individ- och familjenämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för annan boendeform.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Kulturnämnden

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2027 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-177,71
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,94
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,86
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	1,08
Samordnare kulturell infrastruktur (KKB)	-0,70
KulturCrew	-0,50
Samordnare gestaltad livsmiljö	-0,70
Kultursamordnare ungas deltagande	-0,50
Implementering kulturlöftet (transporter)	-0,50
Folkbildning	-0,50
Ekonomisk tilldelning för 2026	-187,11
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-9,40
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>1,08</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*

- **Tillskott**

Nämnden erhåller tillskott i budget 2027 för samordnande av kulturell infrastruktur (KKB), gestaltad livsmiljö samt ungas deltagande. Nämnden erhåller också medel för KulturCrew som är en verksamhet för främjande av ungas delaktighet. För implementering av kulturlöftet och arbetet med folkbildning erhåller också nämnden ett tillskott enligt tabellen ovan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kulturnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag 2027:15 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och kulturnämnden i uppdrag att utreda hur en stödstruktur för de kulturella och kreativa branscherna och dess utövare bör utformas.
Tilläggsuppdrag 2027:16 Kommunfullmäktige ger kulturnämnden i uppdrag att redovisa och säkerställa ungas delaktighet och tillgänglighet till kulturens verksamhet i kommunens olika stads- och kommundelar.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag: 2025:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet, alkohollagens område, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling inom miljöövervakning, energieffektivisering, klimatpåverkan och naturvård samt utgör ett kompetensstöd i miljöfrågor vid översikts och detaljplanering. Nämnden medverkar till en ökning av allmänhetens medvetenhet om miljö-, natur-, och hälsoskyddsfrågor samt energi, klimat, och hållbar konsumtion. Nämnden ansvarar även för budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och för kommunens förvaltare i enlighet med föräldrabalken.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2027 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-22,65
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-1,01
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,11
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,41
Lokal operativ samverkan	-0,70
Motverka socioekonomisk utsatthet	-0,70
Hållbar mat	-0,35
Grönstruktur	-0,70
Ekonomisk tilldelning för 2027	-25,59
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-2,94

Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026

0,41

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt *Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15*.
- Tillskott
Nämnden erhåller tillskott avseende arbete med lokal operativ samverkan (LOS) samt arbete med att motverka socioekonomisk utsatthet. Utöver detta erhåller också nämnden tillskott avseende hållbar mat och arbete med grönstruktur.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Personalnämnden

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2027 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1,34
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,06
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	
Ledarskapsutveckling	-0,70
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2,08
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,75
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Ledarskapsutveckling*
Nämnden erhåller tillskott för att förstärka ledarskapsutbildningen i enlighet med tilläggsuppdraget nedan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Personalnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:19 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att förstärka ledarutbildningen och utveckla arbetet med ett mer närvarande ledarskap i kommunens verksamheter, samt att utbildningen för de lokala skyddsombuden stärks.
Tilläggsuppdrag 2027:20 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsanalys hur andra kommuner har jobbat med flexibla helgdagar.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen

inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem och ID-nyckelorganisation samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation. Tekniska nämnden ansvarar för uppbyggnad, drift och förvaltning av fast installerade och mobila reservkraftlösningar. Nämnden ansvarar vidare för lagerhållning, tillagning och distribution av reservlivsmedel, lagerhållning och distribution av reservdrivmedel samt lagerhållning och distribution av förbrukningsmaterial och reservdelar för att säkerställa försörjningen till prioriterad samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning, kris eller krig.

Nämnden ansvarar för kommunens dagvattenhantering. Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2027 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 633,70
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-73,00
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	7,87
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-12-09	-1,70
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-07	-33,75
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	5,09
Införande skolfrukost F-3	-6,00

Lokal för Centrum mot våld	-2,50
Klimatomställning	-1,00
Arboretum Norr	-1,00
Övrigt ramtillskott	-25,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 764,68
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-130,98
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>5,09</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
 - *Införande av skolfrukost*
Som ett första steg i en satsning på tidiga åldrar i grundskolan tillförs 6 mnkr för införande av skolfrukost för årskurs F-3.
 - *Lokal Centrum mot våld*
Ett tillskott på 2,5 mnkr tilldelas nämnden avseende extern förhyrning av en lokal för Centrum mot våld (CMV).
 - *Klimatomställning samt Arboretum norr*
Nämndens budgetram förstärks med 1 mnkr för att stärka arbetet med klimatomställning samt ytterligare 1 mnkr riktat till Arboretum norr.
- Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 25 mnkr i budgeten för 2027.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Tekniska nämnden
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag: 2027:9 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att

ta fram en långsiktig plan för badanläggningarna.

Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.

Tilläggsuppdrag 2027:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att analysera och ta fram en långsiktig hållbar lösning för gästbryggan i Umeå centrum.

Tilläggsuppdrag 2027:14 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att lämna förslag på hur långsiktig planering av lokal- och markförsörjning ska utformas. Förslaget ska ge förutsättningar för att lokalförsörjning till kommunala verksamheter är i balans, är hållbar över tid och utmytna i underlag som utgör grund för kommunens investeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2027:17 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utifrån arbetet med civil beredskap öka takten i omställningen till fossilfri fordonsflotta.

Tilläggsuppdrag 2027:18 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utreda möjligheterna till lokal energidelning och energigemenskaper som ett sätt att stärka kommunens civila beredskap och robusthet.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställt riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:2 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att som en konsekvens av förändrade demografiska förutsättningar säkerställa ett fortsatt effektivt lokalnyttjande, inklusive att tillse att frigjorda lokaler så långt det är möjligt nyttjas till verksamheter med ökade behov av lokaler, i syfte att hålla nere kommunens lokalkostnader och minska investeringsbehovet i nya lokaler. Förändrade investeringsbehov ska lyftas inom ramen för ordinarie planeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2025:3 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och individ- och familjenämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för annan boendeform.

Tilläggsuppdrag 2025:5 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för idrottshall för Vasaskolan, samt att gymnasie- och vuxenutbildningen ges i uppdrag att se över framtida programstrukturen på kommunens gymnasieskolor.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2027 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-19,94
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt beslutad flerårsbudget	16,34
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,02
Ekonomisk tilldelning för 2027	-3,58
Minskad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	16,36
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026	0,02

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt *Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15*.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Valnämnden
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsoomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2027 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 511,64
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-67,55
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-1,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	10,50
Ökad grundbemanning	-20,00
Utökning servicetjänster	-15,00
Fler sjuksköterskor	-3,00
Rehabilitering	-4,00
Utökning lokalt äldreomsorgslyft	-2,50
Närvarande ledarskap och ökat medarbetarinflytande	-1,00
Lokala skyddsombud	-1,00
Implementering och samordning ÄVTS via seniortorget	-0,50
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 616,70
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-105,06

Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026

10,50

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Medel för ökad bemanning*
Nämnden erhåller ett tillskott på 20 mnkr för att öka grundbemanningen inom verksamheterna, 15 mnkr för utökning av antalet servicetjänster samt 3 mnkr för att öka antalet sjuksköterskor.
- *Rehabilitering och ökat lokalt äldreomsorgslyft*
För att ytterligare stärka bemanningen inom nämndens verksamhetsområden tilldelas även ramtillskott för ökade rehabiliteringsinsatser 4 mnkr och ett ökat lokalt äldreomsorgslyft 2,5 mnkr.
- *Ledarskap och skyddsorganisation*
För att öka det närvarande ledarskapet och möjliggöra ökat medarbetarinflytande tillskjuts 1 mnkr. För att stärka skyddsorganisationen tillskjuts 1 mnkr avseende lokala skyddsombud.
- *Nämnden får också 0,5 mnkr i tillskott för implementering och samordning av kraftsamligen Äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS) via seniortorget.*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Äldrenämnden

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Kommungemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Tre av de kommungemensamma nämnderna får en ökad budgetram utöver modellberäknad uppräknad. Det är Umeå brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnden och IT-kapacitetsnämnden.

Umeå brand och räddningsnämnden erhåller ett tillskott på 14,5 mnkr avseende utökning av verksamheten kopplat till bla ytterligare en brandstation. Överförmyndarnämnden erhåller ett tillskott på 3,5 mnkr varav 2,1 mnkr avser ökat behov av förvaltare. It-kapacitetsnämnden erhåller ett tillskott på 8,6 mnkr för bla kostnadsökningar på licenser.

Ovanstående beskriver budgettillskott avseende Umeå kommuns del av de kommungemensamma nämnderna.

Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. Inriktningsmål destinerade till enskilda bolag framgår i avsnittet Inriktningsmål och program. Tilläggsuppdrag riktade till ett eller flera av de kommunala bolagen framgår i nedanstående tabell.

Tilläggsuppdrag UKF/kommunala bolag

Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.

Tilläggsuppdrag 2027:21 Kommunfullmäktige ger Umeå kommunföretag i uppdrag att genomföra en justering av kollektivtrafiktaxan så att alla studenter har samma subventionsgrad oavsett ålder.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- *Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet*
- *Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.*
- *Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.*
- *Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9*

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- *särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål*
- *bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås*

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, äldre- och vårdnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin, UPAB, samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag, AB Bostaden och UPAB.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040 Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Följande fokusområden prioriteras för perioden 2026-2029:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Utvecklingsanslag tillväxt	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- *Strategisk plan 2016–2028*
- *Umeå kommuns Översiktsplan*
- *Umeå kommuns
Bostadsförsörjningsprogram*

Övriga relaterade dokument

- *Umeås stadsdelar – så står det till*
- *CEMR-deklarationen (jämförelse)*
- *Globala målen – Agenda 2030*
- *Social progress declaration*

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna, genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt, och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas.

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Dessa mål tillhör de prioriterade inriktningsmål som kommunfullmäktige har valt att särskilt fokusera på. Det bör dock noteras att målen endast omfattar en del av det samlade området social hållbarhet.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen. Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Det nämndöverskridande uppdraget äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS) behöver fortsätta konkretiseras och implementeras.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition². För att

² Se polisens förklaring av hur de arbetar med sin klassificering: [Utsatta områden | Polismyndigheten](#)

uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två huvudsakliga prioriteringar:

1.1 Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att:

- *Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.*
- *Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.*
- *Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.*

1.2 Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög³. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer:

- *Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle⁴. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.*

³ För mer data om brottslighet och trygghet i Umeå kommun, se [Brottsligheten i Umeå - Lägesbild 2023](#)

⁴ Se [Regeringens skrivelse 2023/24:67 Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet](#)

- *Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.*

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet:

- *Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser.*
- *Genomföra särskilda pilotsatsningar för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt.*

Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen.

Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Relaterade dokument

- *Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028*
- *Umeå kommuns översiktsplan*
- *Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram*
- *Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling*
- *Kulturpolitiskt program för Umeå kommun*
- *Program för tillgänglighet i Umeå kommun*
- *Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten*
- *Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom*

- *Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet*
- *Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet*
- *Överenskommelse om samverkan och prioriteringar mellan Umeå kommun och Polismyndigheten 2025–2027*
- *Medborgarlöften Umeå 2025-2027*
- *Brottsligheten i Umeå - lägesbild 2023*
- *Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun*
- *Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR deklarationen)*
- *Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030*

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040⁵, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser.

Umeå kommunkoncern genomförde en nulägesanalys⁶ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden:

Fokusområde 1 – Mobilitet och Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är mobilitet och transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder, utbyggnad av den kommunala servicen,

⁵ Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

⁶ ⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att skapa hållbara affärsmodeller och samtidigt klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer

resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Flera kommunala bolag, ex. Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

För varje fokusområde finns indikatorer som följs upp i programrapporteringen. Några av de viktigaste indikatorerna är förändring av territoriella samt kommunorganisatoriska CO2e-utsläpp, andel hållbart resande liksom användning av fossila bränslen. Det finns fortsatt behov av att utveckla uppföljningen inkl. indikatorer för vissa fokusområden och konsumtionsbaserade utsläpp.

För att bistå i utveckling och utvärdering av klimatarbetet inrättas ett klimatråd som arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Rådet ska konstruktivt bidra till Umeås inriktningsmål och program för klimat, och kan bestå av forskare från Umeå universitet och SLU.

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- *Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)*
- *Cykeltrafikprogram (KF 2018)*
- *Energiplan (KF 2025)*
- *Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)*
- *Godsrafikprogram (KF 2018)*
- *Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2025)*
- *Kollektivtrafikprogram (KF 2021)*
- *Strategiska planen (KF 2016)*
- *Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)*
- *Umeås lokala miljömål (KF 2020)*

- *Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF 2015)*
- *Resepolicy (KF 2023)*

Kommande styrdokument

- *Arkitekturpolicy/träbyggnadsstrategi*
- *Handlingsplan för cirkulär ekonomi*

Undertecknade åtaganden

- *Klimatkontrakt 2030*
- *Circular Cities Declaration*
- *Covenant of Mayors*
- *Cities Race to Zero*
- *Umeå klimatfärdplan*
- *Climate City Contract – NetZero Cities*

- *Fossilfritt Sveriges avsiktsförklaring om utsläppsfria anläggningsentreprenader*

Umeå kommunkoncerns bolag

- *Affärsplan Bostaden*
- *Affärsplan Vakin*
- *Affärsplan UPAB*
- *Affärsplan Umeå Energi*
- *Hållbarhetspolicy -Umeå Energi*

- *Hållbarhetsstrategi -Bostaden*
- *Kollektivtrafikplan 2025-2028 (KF 2025)*
- *Ägardirektiv för de kommunala bolagen*
- *Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun*

Personalpolitiska mål och uppdrag

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Det behövs därför nya arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Kommunen behöver också förbättra samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål

Finansiella mål

Ekonomiskt resultat (kort sikt)

För att skapa stabilitet, minimera behov av ny upplåning och ha förmåga att hantera tillfälliga förändringar ska resultatet vara på en nivå som innebär att kommunen självfinansierar reinvesteringar och ger hög självfinansiering av nyinvesteringar. För 2027 sänks resultatmålet tillfälligt från 2 till 1 procent, för att möjliggöra nödvändiga satsningar inför 2027. I planen för 2028-2030 är resultat 2 procent.

Mål 8. Kommunens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning 2027.

Soliditet (lång sikt)

Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga genom att visa hur stor del av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital. I måttet ingår även finansiell leasing samt den pensionsförpliktelse som ligger utanför kommunens balansräkning, syftet att ta med finansiell leasing och pensionsförpliktelsen är att visa kommunens handlingsutrymme på lång sikt.

Mål 9. Soliditeten ska uppgå till minst 31% och bibehållas eller stärkas över kommande 10 års period.

Utöver den styrning som utgår genom ovanstående finansiella mål sker även styrning genom två riskindikatorer som visar risk för undanträngningseffekter samt risk för att generationsprincipen ej efterlevs på lång sikt.

Risk för undanträngningseffekter

För att undvika en väsentlig risk för undanträngningseffekter där verksamheten ej kan upprätthållas på nuvarande nivå behöver kommunen säkra att andelen av skatter och bidrag som används för att finansiera räntekostnader och avskrivningar ej blir för hög.

Riskindikator 1. Andelen av skatter och bidrag som används för att finansiera räntekostnader och avskrivningar ska ej överskrida 9 %

Risk för att generationsprincipen ej tillgodoses

För att tillgodose generationsprincipen ska varje generation bära sina kostnader utan att överföra kostnader till nästa generation. Därför ska kommunens anskaffning av varaktiga tillgångar självfinansieras i hög utsträckning. I detta mått ingår finansiell leasing.

Riskindikator 2. Andelen låneskuld genom tillgångar ska ej överstiga 40%

Regler för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige fastställde i december 2024 nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att under given tidsperiod är respektive nämnds och bolags ändamål/grunduppdrag tillgodosett, inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angett och kommunens finansiella ställning är god.

I enlighet med fastställd riktlinje ska principerna för god ekonomisk hushållning omsättas i praktik genom att kommunen ska:

- *Beakta principerna för god ekonomisk hushållning i årlig planerings- och budgetprocess*
- *Bedriva den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.*
- *Upprätthålla en effektiv och ändamålsenlig organisation.*
- *Ha en god finansiell ställning i både kort (1 årigt) och långt (10 årigt) perspektiv.*
- *Vårda och underhålla fastigheter och andra tillgångar väl*
- *Ha ett proaktivt förhållningsätt och förmåga att i tid identifiera och genomföra nödvändiga åtgärder.*
- *Ha förmåga att identifiera och bedöma risker och konsekvenser som blir en följd av prioritering och vägval.*
- *Ha förmåga att genomföra prioriteringar och vägval som är nödvändiga för att bedriva ändamålsenlig verksamhet inom de ekonomiska och finansiella ramar som kommunfullmäktige angett.*
- *Ha god kostnadskontroll och förmåga att hantera kostnadsmässiga avvikelser.*

Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa orsaker samt en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans.

Finansiering av arbete med destinerade inriktningsmål

Nämnd ska årligen avdela medel för att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerade till nämnd.

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari – april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- *uppföljning av grunduppdrag*
- *uppföljning av inriktningsmål & program*
- *uppföljning av tilläggsuppdrag*
- *resultatutvärderingar*
- *process- och kvalitetsuppföljning*
- *medborgar- och brukarundersökningar*
- *synpunkter och klagomål från medborgare och brukare*
- *uppföljning Intern kontroll*
- *förslag- och avvikelshantering*

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd omfattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och innefattar att PO-pålägget förändras från 40,02 procent i budget 2026 till 38,91 procent i budget 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse*	-1 348 388	-1 416 914	-1 500 195	-1 563 303	-1 591 476
Teknisk nämnd	-1 633 700	-1 764 675	-1 801 017	-1 857 761	-1 939 739
För- och grundskolenämnd	-2 384 944	-2 435 819	-2 485 983	-2 564 308	-2 677 463
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-680 839	-756 869	-772 456	-796 793	-831 953
Individ- och familjenämnd	-1 872 190	-1 976 354	-2 017 055	-2 080 606	-2 172 417
Äldrenämnd	-1 511 637	-1 616 698	-1 649 992	-1 701 978	-1 777 082
Byggnadsnämnd	-65 537	-69 910	-71 350	-73 598	-76 845
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-22 654	-25 594	-26 121	-26 944	-28 133
Kulturnämnd	-177 706	-187 111	-190 964	-196 981	-205 673
Fritidsnämnd	-166 268	-139 432	-142 303	-146 787	-153 264
Kommunfullmäktige	-4 048	-4 120	-4 188	-4 257	-4 328
Valnämnd	-19 938	-3 576	-3 700	-20 000	-20 000
Personalnämnd	-1 336	-2 082	-2 125	-2 192	-2 289
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-104 497	-122 488	-125 010	-128 949	-134 639
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 753	-20 814	-21 243	-21 912	-22 879
IT kapacitetsnämnd	-1 908	-10 619	-10 838	-11 179	-11 672
Umeåregionens nämnd för PA-system	-5 197	-5 404	-5 515	-5 689	-5 940
Summa nämndsramar	-10 017 540	-10 558 479	-10 830 055	-11 203 238	-11 655 793
Varav finansiella kostnader pensioner exkl löneskatt samt finansiell leasing**	-14 266	-81 267	-97 796	-101 225	-83 106
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-10 003 274	-10 477 212	-10 732 260	-11 102 012	-11 572 687

*Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner och finansiell leasing.

**Inklusive finansiell leasing fr o m 2027.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgettram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Kollektivtrafik	-179 566	-187 566	-193 566	-199 566	-205 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum*	-19 093	-21 326	-21 893	-22 475	-23 073
Norrlandsoperan**	-35 645	-37 409	-38 298	-39 208	-40 140
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemän	-14 235	-16 676	-17 265	-17 699	-18 095
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-34 337	-34 337	-34 337	-34 337
Avskrivningar	-620 757	-656 221	-693 387	-726 388	-754 653
Finansiell leasing:					
- avskrivningar		-111 768	-116 719	-116 322	-113 216
- finansiella kostnader		-66 600	-61 718	-56 623	-51 588
- justering hyreskostnader		178 368	178 437	172 944	164 805
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-180 381	-178 484	-209 819	-221 676	-198 898
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-292 902	-310 077	-316 463	-326 434	-340 838
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner och finansiell leasing)	-1 348 388	-1 416 914	-1 500 195	-1 563 303	-1 591 476

*Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut samt utifrån resultat av översyn av ägardirektiv.

**Bidraget avser driftbidrag till Norrlandsoperan AB. Bolaget ska utföra uppdrag som är nedtecknat i ägardirektiv och syftet med bidraget är att täcka underskott i verksamheten. I bidraget år 2027 ingår lokalbidrag med 8 864 tkr, driftbidrag med 28 545 tkr. Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut samt utifrån resultat av översyn av ägardirektiv.

Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Verksamhetens intäkter	2 345,6	2 427,3	2 480,5	2 564,8	2 676,2
Verksamhetens kostnader	-11 728,1	-12 136,5	-12 402,7	-12 824,1	-13 381,0
Avskrivningar*	-620,8	-768,0	-810,1	-842,7	-867,9
Verksamhetens nettokostnader	-10 003,3	-10 477,2	-10 732,3	-11 102,0	-11 572,7
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	10 249,8	10 692,4	11 159,9	11 556,2	12 023,8
Finansiella intäkter	307,0	318,4	404,6	512,0	551,5
Finansiella kostnader*	-348,1	-425,8	-542,1	-665,8	-690,1
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar			-67,0	-69,3	-72,1
Resultat	205,3	107,7	223,2	231,1	240,5

*Inklusive finansiell leasing fr o m 2027.

Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Tillförda medel					
Resultat	205,3	107,7	223,2	231,1	240,5
Avskrivningar**	620,8	656,2	693,4	726,4	754,7
Pensionsavsättning	-28,2	-29,7	-22,0	-10,4	-20,2
Summa tillförda medel	797,9	734,2	894,5	947,1	975,0
Använda medel					
Nettoinvesteringar*	-1 754,8	-1 551,5	-1 567,1	-1 218,7	-1 073,3
Nettoutgifter mark- och exploatering	-161,7	22,4	-73,5	-161,9	-164,1
Summa använda medel	-1 916,6	-1 529,1	-1 640,6	-1 380,6	-1 237,4
Förändring av rörelsekapital	-1 118,7	-794,9	-746,0	-433,5	-262,4

* Inklusive beslutade ombudgeteringar från 2024 och 2025 samt prognosticerade investeringsbidrag.

**Exklusive finansiell leasing

Tabell 5. Nyckeltal

Finansiell leasing ingår.

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Soliditet	32,9%	33,9%	34,8%	36,0%	37,5%
Andel låneskuld genom tillgångar	31,8%	33,8%	35,4%	35,7%	35,5%
Räntekostnader och avskrivningar andel av skatter, bidrag och utjämning	8,4%	8,5%	8,7%	8,8%	8,7%

*Justerat för bokslut 2025 inklusive ombudgeteringar av investeringar från 2025.

Investeringsramar 2026–2030

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelsen	-72 392	-136 345	-224 042	-72 307	-68 959
Teknisk nämnd	-1 513 840	-1 317 478	-1 237 519	-1 033 925	-850 701
För- och grundskolenämnd	-21 279	-18 820	-21 488	-17 462	-15 441
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-9 735	-23 000	-8 000	-18 120	-33 253
Individ- och familjenämnd	-19 487	-19 926	-9 251	-9 339	-10 360
Äldrenämnd	-31 937	-22 937	-28 626	-20 222	-50 214
Byggnadsnämnd	-470	-470	-479	-489	-498
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-282	-932	-287	-293	-299
Kulturnämnd	-7 850	-29 350	-15 947	-19 708	-11 167
Fritidsnämnd	-18 958	-23 200	-16 326	-16 643	-16 976
Valnämnd	-500	-500	-510	-520	-531
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-58 092	-13 550	-9 344	-9 631	-14 924
Summa styrelse/nämnd	-1 754 821	-1 606 507	-1 571 820	-1 218 660	-1 073 323
Investeringsbidrag**		55 000	4 700		
Summa inkl ombudgeteringar	-1 754 821	-1 551 507	-1 567 120	-1 218 660	-1 073 323

*Inklusive beslutade ombudgeteringar från 2024 och 2025.

**Avser investeringsbidrag för

Renmarkstorget - dagvatten, budget 2027

Renmarkstorget E-NORM, plan 2028

Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr

Belopp i tkr

Projekt	Totalt 2027-2030	Total budget
Olofsdal vård- och omsorgsboende	403 000	403 000

Tabell 8. Investeringsram mark- och exploatering

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse	-250 300	-255 750	-309 050	-423 100	-367 800
Investeringsbidrag		25 000	50 000	51 000	0
Summa nettoinvesteringar	-250 300	-230 750	-259 050	-372 100	-367 800

Specifikation av projekt redovisas i bilaga.

Tabell 9. Investeringsram finansiell leasing

Belopp i tkr.

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Inga nya eller förlängda leasingavtal					

Tabell 10. Ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Teknisk nämnd*		-25 000	-25 000	-25 000	0

*Avser förvärv av bostadsrätter.

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Då bolagen står inför väsentliga investeringsbehov är det investeringsprognoserna och dess inverkan på de ekonomiska förutsättningarna som lyfts fram för Umeå kommun. Det bör dock observeras att kommunfullmäktige inte beslutar om investeringarna, utan det är endast en information. Vilka investeringar som ska genomföras beslutar respektive bolag själva. Fullmäktige ska dock ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, exempelvis beslut om stora investeringar. Under planeringsperioden planeras dock inte för några sådana investeringar, utan kommunfullmäktige styr bolagen genom ägardirektiv och genom de kreditlimiter som fastställs inför varje budgetår.

Under perioden 2026–2030 uppgår den samlade investeringsprognosen för bolagskoncernen till ca 12 miljarder kronor, vilket innebär i snitt 2,4 miljarder per år. De största investeringarna planeras inom Umeva, AB Bostaden, Hamnen samt Umeå energi AB. Dessa bolag är de största bolagen i koncernen och de står för ca 85 procent av bolagskoncernens samlade investeringsvolym dessa år. Inom Umeva, kommunens VA-bolag, handlar den ökade investeringsnivån under perioden om investeringar för vattenförsörjning. Inom Umeå energi investeras det i värme, elnät samt grön omställning och inom AB Bostaden beräknas nyproduktion av bostäder komma gång under 2026 men framför allt under 2027–2029. Även ett nytt vård- och omsorgsboende ligger i planen. Bolagens investeringar är kassaflödesgenererande, dvs självbärande inom respektive bolag. Inom bolagskoncernen finns dock infrastrukturinvesteringar som inte är självbärande i det korta perspektivet, men som finansieras inom UKF-koncernen som helhet. Den största är renovering och utbyggnad av Umeå hamn. Detta åtagande innebär att det inte planeras för någon utdelning från UKF till kommunen under planeringsperioden. Nedanstående tabell visar de prognosticerade investeringsvolymerna för bolagskoncernen för 2026–2030 där de helägda bolagen framgår enskilt.

Tabell 11. Prognos investeringsramar bolagskoncern

Belopp i mnkr

	2026	2027	2028	2029	2030
Umeå Energi	546	658	996	300	300
Bostaden	618	638	767	725	530
Umeva	364	532	367	565	477
INAB	24	74	130	400	300
Hamnen	280	335	899	323	205
Övriga UKF	78	113	410	170	10
Totalt UKF	1 910	2 350	3 568	2 482	1 821

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

§ 140

Diariennr: KS-2026/00539

Sammanträdestider 2027 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess utskott

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa sammanträdestider 2027 för kommunfullmäktige enligt följande: 25 januari, 22 februari, 22 mars, 26 april, 31 maj, 21 juni, 30 augusti, 27 september, 25 oktober, 29 november och 20 december.

Kommunstyrelsen beslutar (under förutsättning att KF fastställer sina sammanträdestider)

- att fastställa sammanträdestider 2027 för kommunstyrelsen enligt följande: 12 januari, 9 februari, 9 mars, 13 april, 18 maj, 8 juni, 17 augusti, 14 september, 12 oktober, 16 november och 7 december.

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar (under förutsättning att KF och KS fastställer sina sammanträdestider)

- att fastställa sammanträdestider 2027 för kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott enligt följande: 19 januari, 2 och 16 februari, 2 och 16 mars, 6, 13 och 20 april, 11 och 25 maj, 1 och 15 juni, 10 och 24 augusti, 7 och 21 september, 5, 18 och 19 oktober, 9, 23 och 30 november och 14 december.

Ärendebeskrivning

Förslag till sammanträdestider för 2027 finns i bilaga. Planeringsutskottet och hållbarhetsutskottet fastställer sina egna sammanträdestider men föreslagna tider finns också redovisade i bilaga. Förslaget grundar sig på att kommunfullmäktige sammanträder samtliga månader per år utom juli

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

månad (enl. arbetsordningen). Beslut om att eventuellt ställa in sammanträden föreslås tas i separata beslut.

Beslutsunderlag

Sammanträdestider 2027 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess utskott.

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Hans Lindberg

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Nämnder och bolag

Justerares sign:

Utdraget bestyrks: